

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תרומה

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת תרומה | גליון מס' 313 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

"אנשים חושבים שבשביל להצליח צריך כשרונות, כסף, צריך להיות כריזמטי, בעל כושר נאום, להלהיב את הציבור, להיות מזכה הרבים, להקים רשת של חסד חובק עולם. ומה יעשה האברך הפשוט, הבחור הממוצע שלא נראה מרשים במיוחד, לא זיו ולא הדר? האמת היא שיש כאן טעות נוראה! הסוד של הגדלות בתורה שלא חייבים את כל הכישורים וכל הכריזמטיות. לא צריך שום תנאים, 'לא ברעש ד', 'לא בחיל ולא בכח'..."

משא חודר לבבות של ראש ישיבת 'מיר', הגאון רבי אליעזר יהודה פינקל שליט"א, במעמד סיום המחזור השני של הדף היומי בהלכה, וילנא - מוצש"ק יתרו תשפ"ב

גוים אטומים, במשפטו של הגר"א, כשראו את זיו הדרת פניו עם פארו חבוש עליו, כשהסיט את הטלית מעל ראשו הם פשוט "חיל ורעדה יאחזמו, נבהלו נחפזו". השופט עצמו ברח. ליד מנוחתו כבוד, ספון טמון מקדש השם הגדול, הגראף פוטוצקי, שהגאון אמר שמאז שנעקד על קידוש השם נחלשה טומאת הידים משינה ביום. מאתים שנות חושך וכפירה קומוניסטית, לא יצליחו להשתיק את

יראתי בפצותי שיח בפני גדולי ומאורי ישראל שליט"א. אני הקטן בחכמה ובמנין, במחילת כבוד תורתכם. אך חזקה עלי בקשת בעל הבית - כל מה שאומר לך עשה. מצד הכרת הטוב אני לא יכול להיפטר - כל אחד צריך להודות בעצמו - לכן אברך ברכת הדיוט. בחרדת קודש ורגשי גיל, אנחנו מודים על הזכות והמעמד המרטיטי של התכנסות חשובה כזו, של ראשי אלפי ישראל במעמד קדוש כזה. זה בלתי ניתן לתיאור - ריכוז כזה של עומס רגשות - המחזה עצמו וכל המעמד בפני עצמו. עם כל נאום בא שפע עצום ברוחניות ובגשמיות, והסדר המופתי והמעמדות, הם נכס אדיר לחיים. אי אפשר לתאר את זה במילים, את כבוד התורה, את האחדות המופלאה, את המסרים העצומים שהיו כאן. מה נורא המקום הזה. "של נעליך מעל רגלך כי אדמת קודש היא". לעמוד כאן בעיר ואם בישראל, ירושלים של ליטא, מרכז התורה, מקום שזרח אור תורתו של אדונו הגר"א מוסר התורה, שר' חיים וואלאז'נר כתב עליו שהיה כהרשב"א, אולי כהרמב"ן. אין לנו מושג איזה שרפי מעלה רועדים כשהזכירו את שמו בסילודין, שהדיבוק אמר שרועדים בשמים מהאכילה שלו. נחשב כמו תנא.

ישבו בחדרו של רב אהרן-לייב יועצי נישואין וחינוך, והציג בפניהם את דעתו, כי רוב הבעיות הנפשיות מתחילות ב'מידות' כמו קנאה כבוד וכדומה. ישב בצידי החדר פסיכיאטר מפורסם, וחיך לעצמו בביטול: "סבורני שלא כך". לאחר כמה ימים שלח לכל המשתתפים, כי התיישב בדעתו ובדק את כל המקרים שמטפל בהם כעת, ומצא שברוב המקרים, אם לא היה מתחיל בקנאה בחברו בתחילה, החולה לא היה מגיע למצב הנפשי בו הוא נמצא כעת...

מרן הגראי"ל שטיינמן זצוק"ל: דרכי החינוך בחכמה

"וד' נתן חֲכָמָה לְשִׁלְמֹה" (מלכים א - מתוך ההפטרה)

סיפר מרן רב אהרן-לייב: "דיברתי עם ה'חזון איש' בעניין שידוך, ואמר לי על הבחור המדובר: 'למדן הוא כבר לא יהיה'. לא ידעתי כיצד ראה זאת, אבל בהזדמנות אחרת אמר לי ה'חזון איש', שכשיש לאדם מידות עקומות ורעות, הדבר גורם בסוף שגם הראש והשכל יתעקם. ואולי, זו הסיבה שאמר לי על הבחור הנ"ל, שהוא כבר לא יהיה למדן. ובאמת אמרו, כי על פי 'מידות' של בני אדם היה החזון"א מחווה דעה - מה יצא מהם בתורה".

המשיך מרן: "לפעמים הרצון העז להתבלט, הוא שגורם לו בסופו של דבר שאינו מבין את הלימוד, או לפעמים ההתעקשות שלא להודות לשני ולא לרצות להקשיב לחברותא, היא הגורמת לעקמימות בלימוד. רוב העקומים בלימוד, שורש הדבר נובע ממידות רעות (וזה מתרחש כבר מגיל ילד קטן ממש).

"כי בדרך כלל, כאשר אדם לא מעוניין להודות על האמת, הוא מחפש עצות איך לעמוד על דעתו, ואז הוא נופל בטעות גדולה יותר. אך מה נעשה שקשה מאד לומר 'טעיתי'..."

"רבי הירש זצ"ל, רבה של העיר סלנט, הכיר אברך עם פוטנציאל גדול, אך עם שכל עקום בלימוד הגמרא.

מה עשה רבי הירש?

סידר לו ללמוד בחברותא עם רבי ישראל מסלנט, בעת שהיה נער בן י"ב. רבי הירש היה משוכנע שזו התקוה היחידה של האברך. והסביר, כי הלימוד של האברך בחברותא עם מבוגרים בני גילו, לא מועיל לו ליישר את השכל, כי מידת ההתנצחות פועמת בו בעוצמה, ותמיד לא יסכים איתם ולא יאזין להסבר שלהם, יתעקש שלא לשמוע וכך יישאר בעקמומיותו. אבל כלפי ילד טוב ונעים בן 12 אין לו את הנסיון הזה. והילד עם הסברא הישרה, יוכל לאט לכוון אותו להיגיון בריא ושכל ישר. "וכך היה שאכן הועיל לו" - דברי רב אהרן-לייב

אם לא תקנאו תוכלו להצליח ולהשיג

שני 'מחנכים' חלפו ב'קבלת קהל', והתאוננו כי סובלים מלמידים שמקנאים איש ברעהו. הם האמינו כי יקבלו תשובה קצרה וחותרת וימשיכו לדרכם, שהרב יגלה להם תרופת פלא. אך הם קיבלו תשובה ארוכה וקולחת, שהפסיקה מעט את שטף 'קבלת הקהל'. וכה אמר להם:

"אמש היה כאן צעיר שסיפר כי הוא סובל מכך. מקנאה. אמרתי לו: לא רק אתה סובל מכך, אלא כולם..."

"דעו, כי ה'קנאה' בהצלחת אחרים, היא אחת הסיבות העיקריות למניעת עליה בתורה, עד שאפשר לומר שרוב המשברים הפוקדים תלמידים בכל הגילאים, הם בגלל שהם רואים את חבריהם מצליחים. "השבר לא פוקד את התלמיד בגלל שאינו יודע טוב את החומר, או משום שלא מצליח כפי שציפו ממנו, לא, אלא מחמת הסבל שיש לו מכך שהחבר שלצידו כן יודע ומצליח. זה שובר את רוחו וחוסם את דרכו להתעלות. ואילו לא היה חברו מצליח, היה נשאר רגוע, כי כאשר שנינו לא מצליחים, הצרה לא נוראה כל כך..."

המשיך רב אהרן-לייב: "מעשים שבכל יום, שמדברים עם תלמידים דברי עידוד, ומונים בפניהם את מעלותיהם והישגיהם, והדבר מועיל לזמן קצר בלבד, והסיבה, כי הם מסתכלים לצדדים 'כל זה איננו שווה לי'

את השיעור ואחרים כן מבינים, אפשר לומר לו: נכון שאתה לא מבין את השיעור, אבל לשני יש חסרון אחר שלמרות שמבין את השיעור אבל לוקה בקושי אחר שלך אין... כך לעודד אותם, וזה עידוד עם אמת, אין זה עידוד סרק.

"עיקר עבודת האדם בסוגיה של 'בין אדם לחברו' צריכה להיות בחלק של עין טובה - גם אם הזולת עדיף ממני ולכאורה מאושר ממני".

'קנאה' - תחילה

ישבו בחדרו של רב אהרן-לייב יועצי נישואין וחינוך, ובין הדברים הציג בפניהם את דעתו, כי רוב הבעיות הנפשיות מתחילות ב'מידות' כמו קנאה כבוד וכדומה. ישב בצידו החדר פרופסור פסיכיאטר מפורסם שביקש להצטרף, וחיך לעצמו בביטול "סבורני שלא כך". לאחר כמה ימים שלח לכל המשתתפים, כי התיישב בדעתו ובדק במתינות את כל המקרים שמטפל בהם כעת, ומצא שברוב המקרים, אם לא היה מתחיל באיזה דבר קנאה בחברו בתחילה, המצב לא היה מתפתח כך, והחולה לא היה מגיע למצב הנפשי בו הוא נמצא כעת...

מחסומים בדרך לעליה ולהצלחה

סיפר רב אהרן-לייב: "הגיע אלי יהודי שיש לו ילדים תאומים השווים בכישרונותיהם, אך למעשה בלימודים (בציונים), האחד חלש מהשני, ואינו מצליח לפענח את שורש הבעיה.

"יעצתי לו, שיקח להם 'מורה פרטי' שילמד עם שניהם יחד, ועם כל אחד בנפרד. הוא עשה כך, ונוכח לראות, כי כאשר המורה למד עם שניהם, הציון הסופי היה כנ"ל - שהאחד יותר חלש, ואילו כאשר למד עם כל אחד בנפרד, הם הגיעו להישגים שווים. הקושי שלו נבע מכך שהיה קשה לו לראות את השני מצליח. וכאשר הוא למד עם מורה פרטי לבד, ולא נוכח בהצלחת השני, הצליח להתקדם גם הוא בלימוד."

(מתוך הספר 'חכימא דיהודאי')

"השנה היו אצלי בשיעור ב'שיבה קטנה' בחורים בעלי כישרונות. ואם אתה חושב שלדור תהיה תועלת מהם - מסתמא לא. מפני שכאשר הם ממשיכים ובאים לשיבה גדולה, שם יש מלחמה ותחרות וכל אחד מטפס גבוה יותר, עד שהוא רואה שהנה חברו גובר עליו, ואז הוא נשבר, והדור מפסיד אותו. ומדוע נשבר? כי קשה לראות בהצלחת חברו!"

המשיך רב אהרן-לייב: "מעשים שבכל יום, שמדברים עם תלמידים דברי עידוד, ומונים בפניהם את מעלותיהם והישגיהם, והדבר מועיל לזמן קצר בלבד, והסיבה, כי הם מסתכלים לצדדים 'כל זה איננו שווה לי', ומסתכלים שוב ושוב על הצלחת האחרים. כך בבחורים צעירים, כך בחורים מבוגרים יותר והוא הדין לאברכים, כאשר רואה את חברו עולה והוא נשאר כאילו מאחור - שאינו עולה כמוהו, הדבר מפריע לו מאד. יש שנשברים לגמרי ויש שעדין מחזיקים מעמד, אבל בכל זאת הדבר מפריע להם.

"קנאת סופרים תרבה חכמה' (בבא בתרא כ"א ע"א) אך לא 'קנאת תלמידים' זה בזה, שבדרך כלל אינה מרבה חכמה אלא ממעטת אותה.

"וברגע שמידת הקנאה בוערת, האדם לא פועל על פי מחשבה והגיון. נשאל את ראובן 'מה אכפת לך ששמעון מצליח ויודע?', הוא לא יוכל לתת שום הגיון וטעם. (אילו היית שואל את קין מה הגיון - מה יתן לך ומה יוסיף לך אם תהרוג את הבל, וכי על ידי כך תתקבל מנחתך? - וכי היה לו מה להשיב?)".

אז מה לעשות עם הבעיה הזו של 'קנאה'?

תשובה: "כמעט ואין עצה, כי 'קנאה' זה ענין שאי אפשר ללחום נגדו בכוח, אך קצת עצה יש, להרגיל את עצמו לעולם לא להסתכל על חברו רק על עצמו.

"כאשר אתם רואים תלמיד שמתפתל בתחום הזה, ועוד מראש לפני שמתפתל ומסתבך, לא די בלעודד אותו ולמנות בפניו את מעלותיו והישגיו, אלא גם להסביר לו, כי כל אחד נברא לשמש את קונו לפי הכוחות שלו דווקא. וכמו שהוא מבין שלא ייקח ללב, ולא יצטער על כך שאינו גדול כמשה רבינו ע"ה או כמו הגר"א מוילנא, כך עליו לדעת שהאוויר, השמחה והתקווה שלו - להיות מה שהוא, ורק כפי מה שהוא, כי כל אחד נולד עם הכישרונות שלו ועם האפשרויות המיוחדות רק לו. וכאשר יתרגל לא להסתכל על חברו ויביט על עצמו - לצמוח כפי כוחותיו, יוכל להגיע באמת להישגים המיועדים לו! ויהיה מאושר ויצליח. זה הרי מאד נכון, ועידוד אמיתי!"

"בודאי שלא קל לצעיר לקבל את זה, כי אפילו אנשים גדולים - קשה להם לקבל את הרעיון, וכל שכן צעירים, אך בכל זאת אם יצליחו אפילו קצת להחדיר את הרגש והמחשבה הזו - לא להסתכל על השני, זה יציל את האדם וייתן לו את האוויר הגדול שלו".

עוד אמר לר"מ בשיבה ששאל: "מה אומרים לבחורים שנראה להם כי לחבר שלהם הולך טוב, ולהם לא הולך?"

"אפשר לומר לו כי יש גרועים ממנו. ואם הכאב שלו מכך שלא מבין

"אמנם באים לכולל בשביל ללמוד, אבל צריך שתהיה אחוות אחים בין האברכים, וכל אברך צריך לשים לב על מצבו של חברו, להאיר תמיד פנים איש לרעהו, ולחפש הזדמנויות לשבח את השני ולומר לו מילה טובה". מעומק לבו היה תמה: "הלא נושא בעול עם חברו - מלבד המצוה של חסד, זה מקנייני תורה! איך קורה שלומדים יחד על ספסל אחד, ולא מרגישים במצבו של השני?"

השקעתו ומסירותו של מרן הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצוק"ל, בהקמת כוללי טהרות

"ויקחו לי תרומה" (שמות כ"ה, א')

בשנת תשל"ט יסדו בני המשפחה וגיסו של רבינו, הנודע בגאונותו המופלאה, רבי שלמה הרשלה, ואחדים מתלמידיו ומוקיריו, כולל לימי שישי ושבת קודש. בעצת רבינו קבעו הם לימודם בסדר 'טהרות', ואכן הצליחו לקבץ קבוצת אברכים מופלגי תורה, שלמדו בכל יום שישי ושבת קודש בסדר 'טהרות'. רבינו השתדל לחזק את הלימוד במסגרת זו, והיה מגיע מפעם לפעם ללמוד בחברתם - עד כמה שמחויבותיו האחרות אפשרו לו. גם כשהיה לומד עם נכדיו היה קובע את מקום לימודו שם, כדי לחזק את אוירת הלימוד - אף כשלא למד עמם בסדר 'טהרות'.

את עיקר החזקת הכולל נטל על עצמו איש אחד נלבב, ממוקירי זכרו של רבי שלמה הרשלה, אולם היו תקופות שהאיש לא יכול היה לעמוד בהתחייבות זו, והיה רבינו חוסך מכספו פרוטה לפרוטה, לשלם לאברכי הכולל את המילגה החודשית עבור לימודם זה.

בעת שמחת חנוכת הבית לבית מדרש שעל ידי יוצאי פוניבז' בבני ברק, שב ועורר רבינו בפומבי את ענין הקמת כולל טהרות. אף כי בשעת מעשה לא באה הצעה זו אל הפועל, מכל מקום נפלה על אוזן שומעת - וכחלוף שנים אחדות, כאשר ביקשו להקים מסגרת לימוד בחבורה בבית מדרש זה, עורר והזכיר איש יקר רוח מתלמידי רבינו, את קריאתו בעת חנוכת הבית.

כיון שהגיעה העת, נכנס הלה לרבינו, ואמר: "הנני!" - הוא הציע את עצמו לעמוד לימין רבינו, וביקש את הדרכתו כיצד ליישם את ההצעה ולהביאה לידי מעשה.

בהנחיית רבינו, פנה לרבי איתמר גרבוז, אז - מלומדי כולל פוניבז', וכיום ראש ישיבת 'אורחות תורה', אשר ידיו רב לו אף בדיעת סדר טהרות היטב, שנענה לעמוד בראש כולל זה. יחד עמו התגבשה קבוצת אברכים תלמידי חכמים מופלגים בני עליה, ובראשית זמן קיץ תשנ"ח, החלו את לימודם במסכת זבים.

בד בבד פנה האיש הנזכר - החפץ בעילום שמו - ליחידי סגולה והציע להם להיות שותפים במפעלו של רבינו, והיו מהם שהשכילו

ליטול בו חלק וזכות.

במשך זמן הקיץ וזמן אלול למדו את כל מסכת זבים, וכשסיימו אף שנו וחזרו בשנית על לימודה, ובשלהי זמן אלול נערך הסיום הראשון, בהשתתפות רבינו, אשר ראה בכך את התחלת מימוש החזון, תחילתו של מפעל גדול שיביא לחידוש בעולמה של תורה. שמעו של הכולל עורר הדים והיכה גלים, ורבים חפצו גם הם להיכנס בשערי הדעת. כך בהמשך השנים הוקמו כוללים נוספים ברחבי הארץ, עד שכיום מתפרסת 'רשת הכוללים ללימוד סדר טהרות בעיון', מרכזים וחיפה שבצפון, ועד אופקים ונתיבות שבדרום - ובתווך עיר הקודש ירושלים, קרית ספר ובית שמש, רחובות, פתח תקוה ואלעד - עשרים ושלושה כוללים בהם מאות אברכים השוקדים מידי יום בלימוד סדר טהרות בעיון, כפי אשר השתוקק רבינו, ועל פי ההנחיות וההדרכות שישד לכוללים אלו, ועוד היד נטויה בסייעתא דשמיא.

השותפים

במשך תקופה הוחזק הכולל בתרומת אחד מנדיבי עם, שהעמיד סכום מסוים לענין נשגב זה. בחלוף הימים, כשכלו המעות מן הכיס, הועמד המשך היוזמה בשאלת קיום.

רבינו עמד בפני התחבטות: מעודו נמנע מלהזדקק לטובת הזולת. סכומים עצומים של כספי צדקה עברו תחת ידו, ואת הכל העביר למוסדות התורה ולנצרכים שונים - "אילו אבקש תומכים למען הכולל שאני הקמתי, הרי אני מבקש לעצמי - וזאת אינני מסוגל". על כן העלה רבינו הצעה: הוא מבקש 'שותפים' למפעלו: "אני מעמיד את הלומדים והמסגרת, ומי שיחזיק בעץ ה'דעת' הזה, יהיה שותף עמי במצוה זו שווה בשווה!" - הציע.

השותפים - נדיבי עם שהרימו תרומה נכבדה לקיום והחזקת הכוללים - אף קיבלו תעודה חתומה על ידי רבינו, בה חקוקים "בעט בברזל ועופרת, למען תעמוד לנצח למשמרת".

על ההערכה הגדולה שחש רבינו ל'שותפים', מספר ראשון השותפים, הרב יששכר קנול, שיחד עם אביו הנגיד, רב הפעלים לתורה וצדקה, הרב שרגא פייבש קנול, העמידו את הבסיס הקיומי הראשוני של הכולל הראשון, וזוכה להמשיך בזה כל השנים בתמידות, במסירות וידידות:

"היתה לי קביעות ללימוד 'דף היומי' עם רבי שלמה לוינשטיין. ביום מן הימים עלתה שאלה על הפרק, והחלטנו לגשת שנינו לרבינו אשר קיבל את פנינו בחום. לחיצת ידו החמה וחיכו הרחב, גרמו לכל מבקר לחוש כאילו הוא ידיו מנוער.

"לאחר תקופה, שלח אלי רבינו שליח עם הצעת שותפות: להקים כולל שבו ילמדו כשלושים אברכים סדר טהרות בעיון. כמובן שנענית להצעה - וכי אפשר לוותר על שותפות עם רבינו? "בעקבות הקמת הכולל, זכיתי ללמוד בקביעות עם רבינו בכל יום חמישי בלילה בביתו. שם זכיתי להתחמם מול האור הגדול, וללמוד כיצד מתנהג יהודי, שכל צעד ושעל שלו הם בבחינת ספר מוסר מהלך.

"לאורך כל השנים, היה רבינו מזכיר לי בכל הזדמנות: 'אתם הייתם הראשונים...!'. את הכרת הטוב שלו על כך, לא ניתן לתאר ושער. אל העובדה שבעקבות כך הוא מקדיש ללמוד עמי שעות ארוכות מזמנו המדוד, בכל שבוע ושבוע, הוא התייחס כדבר המובן מאליו, וכלל לא ראה בזה כתשלום ותמורה.

"יחסו בשעת הלימוד עמי, היה כשווה בין שווים. מפני כבודו הקפדתי לשבת בשיעור עם החליפה, וכמעט תמיד היה פונה אלי בחיוך: 'כבודו יכול להוריד את המעיל'... זמן השיעור היה בדרך כלל, לאחר שרבינו היה חוזר משיעור או שיחה, והייתי ממתין לו מחוץ לביתו עד שיגיע. מחוץ לבית היו ממתנים לו אנשים רבים, שביקשו ברכה ועצה, ורבינו היה מתייחס לכל אחד ואחד בסבלנות. כשהיה מבחין בי, היה מברך אותי לשלום, ומציע שאכנס לבית לפניו. כשהיה נכנס לחדר, והיה רואה שאנחנו עומדים עד שיכנס וייתשב, היה מיד אומר: 'אפשר לשבת!'. ניכר היה כי לא נעים לו שאנו ממתנים בעמידה לכבודו.

"באחת הפעמים, כאשר נכנסתי ללמוד עמו, ישב שם אברך צעיר. רבינו הציג בפני את האברך, כתלמידו לשעבר המשמש רב קהילה

בחוף לארץ, ונמצא בביקור בארץ. רבינו הוסיף וביקש את רשותי, אם אני מסכים שהוא יצטרף אלינו היום לשיעור. כמובן שענית לרבינו שהוא הבעלים על השיעור והמקום, ומה שהוא מחליט, מקובל עלי בהחלט. אך כמה מפליאה היתה הענווה של רבינו - בראותו בלימודנו 'חברותא' משותפת, שיש לבקש את רשותי כדי לצרף אדם נוסף ללימוד...

"כך גם כלפי שאר הנדיבים, שהשתתפו בנשיאת עול החזקת הכוללים, חש הכרת טובה מרובה. מידי ערב ראש השנה היה שולח להם את ברכתו לשנה החדשה, וכן בכל עת שהיתה שמחה בביתם, היה משתדל להשתתף בשמחתם. כשנמנע ממנו הדבר מחמת ריחוק המקום, היה שולח להם בכתב את ברכתו, כשהוא מציין את השתתפותו בשמחתם ממרחק מקום וקירוב לב".

ידידי טוהר

במלאות עשור ליסוד 'כולל טהרות', התקיים בג' שבט תשס"ח, כינוסי 'ידידי טוהר' - כינוס של הודאה לנותן התורה, ומעמד הערכה לכל אותם נדיבי לב, אשר אווזים בעץ החיים של סדר הדעת.

בהגיע יום זה, הרגשתו של רבינו היתה שזה יום שמחה מיוחד עבורו, לברך ולהודות להקב"ה במקלות עם, על שזיכה אותו להעמיד ולכוון את לימוד סדר טהרות בין הלומדים באופן נעלה. באגרת הזמנה מיוחדת לכינוס, מביע רבינו את שמחת לבו על טוב חלקו בהעמדת וקיום מפעל כביר זה.

מכל קצוות תבל נקבצו באו לך, עשרות נדיבים מוקירי תורה ולומדיה, המחזיקים בעץ החיים של כלל עולם התורה בכלל, ושל רשת הכוללים בפרט, התכנסו במעמד הנשגב לשוב ולשמוח עם מורם ומאורם, רבינו, ביום שמחתו, מתוך רגשות הכרת טובה על שזכה וזיכה אותם להחזיק את הלימוד בסדר טהרות כבר עשור שנים.

הם התרגשו לחזות ולשמוע עד כמה גדולה ועצומה זכותם בהחזקת לומדי התורה בטהרה, וחשו ביתר שאת את הערכתו של רבינו כלפיהם על כך, אותה הוא ביטא ברגשי שותפות וידידות עמוקה - כפי שהיה קורא להם תמיד 'שותפים', ובפרט כעת כשחזר והדגיש זאת בהתכנסות זו.

מתוך הכרת טובה ללא גבול למען אותם נדיבי לב, יצא רבינו מגדרו, עלה עמהם לקברו של רבו הגדול מרן ה'חזון-איש', שם נשא תפילה והעתיר על כל אחד ואחד מתומכי הכוללים, השותפים למפעל חייו. היה זה מעמד מלא הוד, מלווה בהתרגשות גדולה שאפפה את הנוכחים שזכו לכך - לעלות עם רבינו לשפוך שיח בעבורם בקבר רבו הגדול בעל ה'חזון-איש'.

תחילה נאמרו פרקי תהילים פסוק בפסוק בהתרגשות, ולאחר מכן המשיכו כל אחד לשפוך שיח ולבקש על צרכיו הפרטיים.

בסיום התפילה, עברו כולם, אחד לאחד, לפני רבינו והזכירו שמותיהם ושמות בני משפחתם, רבינו האזין ברוב קשב לבקשת כל יחיד ובירך בחום ובכל לב, תוך שהוא נושא תפילה ותחינה מעומק לבבו, שיקבל ה' משאלות כולם לטובה.

אותו ערב שרר מזג אוויר קריר, ולמרות זאת, ישב רבינו במשך שעה ארוכה בסמוך לציון, חשוף לרוח ולקור, כשטיפי גשמים מזרזפים ממעל, בסבלנותו ובמתנותו המפליאה שמע והזכיר בקשת כל אחד ואחד מן הנדיבים, כאות הכרת הטוב לשותפים עמו בנשיאת משא הקודש של המפעל הקדוש הזה.

גם בהמשך הערב כשהתכנסו באולם לסעודת מצוה, ישב רבינו בחדר הסמוך לאולם בשעה הראשונה, וכל אחד מהשותפים - הידידים נכנס בפרטות, כשרבינו מתעניין בשלומו ומצבו בכל ענייניו, והודה לו על שותפותו ועל שטרח לבוא לשמחה ביום זה.

כל עשיותיו לשמה

על אף העול בהחזקתם הכספית של הכוללים, לא נרתע רבינו מלקחת על עצמו עול כבד זה. נאמן לדרכו, כל מחשבותיו היו רק על התועלת הגדולה, לחיזוק עמוד התורה על ידי הקמת כוללים אלו.

כדוגמא יצויין, שמיד אחרי פטירת רבי חיים קמיל, ראש הישיבה באופקים, הורה רבינו על פתיחת סניף של הכולל באופקים, באומרו שקהילת אופקים בפרט וקהילות הדרום בכלל, איבדו כעת את הודם ותפארתם, וכיון שהחלל גדול וחסרה עכשיו תורה בדרום, לכן עלינו לחזק את הקהילה על ידי רוממות התורה. הוספת העול הכספי לא היה חשבון להימנע מפתיחת סניף נוסף, בהיותו בטוח שזכות התורה תעמוד להשיג את כל הנצרך להחזקת הכולל.

גם הכולל בעיר חיפה נפתח מסיבה זו. היתה זו תקופה שהיה דוחק בכסף בקופת הכוללים, אך רבינו שמע מאברכים בני המקום ששיחרו לפתחו, שהקהילה של האברכים בחיפה מתפתחת אבל אין בה 'כולל ערב', ולא עוד אלא שבכל העיר חיפה אין 'כולל ערב'. מיד פתח רבינו את הכולל, וכיום יש שם כבר כמה כוללים.

בשולי הדברים כדאי להזכיר, שזו היתה הוראתו הקבועה, שכאשר יש כסף בקופת הכוללים - מיד צריך להוסיף לאפשר לאברכים נוספים להשתלב בכוללי, כדי להגדיל תורה. אין לחשב חשבון המחור, מהיכן יהיה כסף לדמי החלוקה בחודש הבא...

בשנת תשס"ז, בשלהי חודש תשרי, התנדבו שניים מהנדיבים סכום גדול להחזקת הכוללים. מקורבו וכן ביתו של רבינו, הרב חיים מרדכי הערץ, שפעל והפעיל בשליחותו בין נדיבי עם, להשיג מידי חודש את הסכום הדרוש לדמי החלוקה החודשיים, בישר לרבינו בשמחה על ההצלחה, כשהוא מוסיף שהנה כעת יש הרווחה, ויש כסף בקופת הכוללים למספר חודשים, אך רבינו נענה מיד: "ב"ה! אם יש כסף - יש להזדרז עכשיו עם התחלת זמן חורף, לפתוח עוד סניפים לכולל". וכך נוספו לרשת הכוללים עוד שני כוללים בשכונת 'גני הדר' בפתח תקוה ובקריה החרדית בבית שמש.

כך גם הורה תמיד בערבי חגים, כשיש כסף בקופת הכולל - יש לתת תוספת חג לאברכים די צרכם להוצאות החג, ולא לשמור מומון לחודש הבא, גם אם אין מידע מהיכן יגיע תקציב לחודש הבא, וכך הקב"ה ישלח לנו סייעתא דשמיא.

במעמד סיום, שהתקיים לבני הכוללים מאלעד ומאופקים בחודש

ניסן תשס"ו, העלה רבינו את החובה להשתדל בשמירת הסדרים במלואם, ובתוך דבריו סיפר עובדא מופלאה, וכך אמר: "אברכים שואלים כל מיני שאלות בענין שמירת הסדרים, ומהו אונס. בהקשר לכך ברצוני לספר עובדא ששמעתי באחרונה, וכך סיפר לי אחד מקירי קרתא דשופריא, שהוא היה הראשון שייסד כולל ערב גדול בירושלים לפני עשרות שנים, וקיבץ קבוצה מאד נבחרת של טובי האברכים שהיו אז בעיה"ק, שהצטרפו לחבורה ללמוד בכולל ערב זה. "בהיותם באמת טובי האברכים, לכך שילם להם מידי חודש מילגה מכובדת. מסדרי הכולל שם, היה פנקס מיוחד שבכל חודש נכתב בו מצב שמירת הסדרים של כל אחד מהאברכים. וסיפר הרב הנ"ל, שכעת פתח את הפנקסים הישנים, השמורים עדין עמו מהתקופה ההיא, ומצא שם רשימה של שמות מספר אברכים שמצויין עליהם כך: 'אלו שמרו כל סדרי הכולל במלואם ולא חיסרו כלל, אף לא בטענת אונס של שמחה או להיפך ח"ו'. ועל שאר האברכים מצויין, כי גם הם ככלל שמרו סדרי הכולל, וח"ו אף אחד מהם לא זילול בסדרי הכולל, אך מצויין שם, שהם אירע להם גם איזה אונסים, פעם של שמחה משפחתית ופעם של ההיפך.

"הוסיף המספר ואמר לי: 'עברתי על שתי הרשימות שם אחר שם, ומה נשתוממתי לראות, כי אלו שנרשם ששמרו הלימוד ולא נמצא אצלם אף לא טענת אונס, נעשו ברבות הימים לגדולי ישראל ממש [ואף הזכיר בפני את השמות, וחלקם בודאי היו מוכרים לאברכים כאן וכבר נלב"ע, אלא מכיון שיש ביניהם החיים עמנו כיום לאו"ט, לא אזכיר שמם ברבים]. והאחרים שנכתב שככלל שמרו הסדרים, אך נמצא אצלם גם מקרה אונס, מצא שאמנם כולם בעלי בתים יראי ד' יודעי ספר וקובעי עיתים לתורה, אך אף אחד מהם לא נשאר ולא גדל להיות מגדולי התלמידי חכמים כיום'. עד כאן המעשה. כמדומני", סיים רבינו את דבריו, ואמר: "די במעשה זה לענות על כל השאלות בענין שמירת הסדרים..."

בדבריו לאברכים היה חוזר ומעורר, שצריך שתהיה אהבה ואחוה בין האברכים. אמנם, באים לכולל בשביל ללמוד, אבל צריך שתהיה אחוות אחים בין האברכים, וכל אברך צריך לשים לב על מצבו של חברו, להאיר תמיד פנים איש לרעהו, ולחפש הזדמנויות לשבח את השני ולומר לו מילה טובה. והיה חוזר ומזכיר בכאב מקרים ששמע עליהם, שאברך היה חולה לתקופה, או שאחד מבני ביתו היה חולה, וכן מקרים שונים אחרים של קשיים שעברו על אברך פלוני, וחבריו לכולל לא ידעו כלל על המצב שעבר עליו, ועל הקושי שהיה לו. מעומק לבו היה תמה: "הלא נושא בעול עם חברו - מלבד המצוה של חסד, זה מקנייני תורה! לשאת בעול הכוונה להרגיש את מצבו כאילו זה מצב שלך, ואיך קורה שלומדים יחד על ספסל אחד, ולא מרגישים במצבו של השני? אם ח"ו נראה לאברך שיש לחברו מצב שצריך עזרה או סיוע, הרי שחובת האברכים בני הכולל, בחכמה ותבונה, למצוא את הדרכים לסייע בידו!"

(מתוך הספר 'רבי מיכל יהודה')

שנים רבות לאחר מכן, פגשתי כמה בחורים צעירים שלא נמנו עם עדת חסידי לעלוב, ובאו כמו יתר חבריהם לראות טיש בלעלוב. משתהיתי על קנקנם, הבנתי הכל. ברוח קודשו ראה הרבי את כל הפירות שייצאו מאותה בקשה צנועה להחזקת הכולל... כמשיח לפי תומו סיפר לי אחד הבחורים, כי הוא נכד של פלוני אלמוני בתל אביב. הוא לא הבין למה עיני התלחלחו בדמעות, כששבתי בבת אחת אל הימים ההם...

רבה של מגדל העמק, הגאון רבי יצחק גרוסמן שליט"א, על תרומות מיוחדות

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" (שמות כ"ה, ב')

שנת תשכ"ח. הרבי הקדוש, רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, קורא לי ומבקש ממני לייסד 'כולל' בבני ברק על שם זקנו, היהודי הקדוש מפשיסחא זצ"ל, ולזכרו. בסוד ה' אל יראיו מעולם לא הרהרתי אחר רבי. תקף ומיד עברתי לבני ברק ופניתי להקים את כולל 'תפארת היהודי' בבית מדרשו של הרבי, ברחוב רבי עקיבא 56 בעיר.

באותם ימים היה בית מדרשו של הרבי מוקד משיכה למבקשי ה'. באו אז עולים יהודים מברית המועצות, שחיפשו את קרבתו וקרבת אלוקים, והרבי, ברוב טובו וחסדו, הכניסם תחת כנפי השכינה, העלה אותם לרמות ולפסגות אינסופיות בעבודת ה'.

כאן, בבית מדרשו של הרבי, שקק קול התורה בוקר וערב, והרבי עצמו אף הוא שותף בלימודים, וכל הרואה אותו נזכר בתלמודו. הכולל במקום רק הוסיף שורה של לומדים תלמידי-יחכמים, ששקדו על חוק תלמודם מבוקר עד ערב.

באחד הימים קרא לי הרבי למעון קודשו, התעניין באבהיות בגודל הכולל, והציע דרכי עזרה וסיוע. ביקשני לסור לתל אביב ולחלות פני כמה נדיבי לב, שבוודאי יכולים לסייע למוסד הקדוש.

כמי שהתמודד אז לראשונה בגיוס כספים, היה זה עבורי עזר רב לו היה האדמו"ר פונה אליהם ישירות; אך הרבי נמנע מכך, נאמן לדרכו שלא לבקש טובה מאדם, ודאי שלא כסף.

ואז פנה אלי הרבי, ואמר את הפסוק הפותח את פרשתנו: "ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו" - "ידוע על צדיקים", אמר הרבי, "שלא היו נוטלים ממון מכל אדם, והיו בודקים בציציותיו אם הגון וכשר הוא. לעומתם", המשיך הרבי, "היו צדיקים שנהגו כן לקחת ממון מכל אחד, כי כל מגמתם היתה אך ורק לשם שמים. לכן נטלו ממון גם מאלו שהם אולי גם בעלי עבירה, כי סברו שבנוטלם מהם כסף ניתן יהיה להעלותם ולתקנם".

זצ"ל - 'הינוקא' כפי שנקרא בפי כל. פעם הובאה לפניו רשימת נותני ה'מעמדות' - אלו הנמנים לדבר מצוה להחזקת חצר הרבי. ה'פרנקפורטר', כפי שכינו אותו בחצר הקודש, מרפרף ברשימה אנה ואנה, כמו תר ומחפש אחר אדם שלא נכתב בה.

"היכן פלוני?", שאל הרבי בתמיהה, "והלוא מהנותנים הקבועים הוא". הגבאים נעמדו בחיל ורעדה. "וכי אין הרבי מודע לכך, שפלוני סר מדרך ה', הקשה עורפו נגד התורה והמצוות, ולבבו פנה לדרך עיקש ופתלתול?"

אך הרבי בשלו: "רצוני לראותו כאן, ברשימה. לכו אליו ובקשו ממנו את מתת ידו הקבועה, לא יחסיר פרוטה!". רצון הצדיק נעשה, והגבאים החישו צעדיהם אל עבר ביתו של אותו כופר פורק עול, לבקש ממנו את דמי ה'מעמדות' כבעבר.

אף אותו פוקר התפלא מעט לראות את שלוחי הרבי מתדפקים על דלתו, אבל החליט לתת, נתבע - ונתן. "נו, מה אתה חושב, ר' איצ'ה דוד?", פנה אלי הרבי בנועם, "סופו של דבר שב היהודי בתשובה שלמה וחזר לכור מחצבתו".

היו צדיקים שידעו לבקש כסף, וכנראה היו להם בכך עניינים גבוהים ורמים. לא כל מה שנראה בעיני בשר הוא מחשבתם של צדיקים. הרבי ר' חנוך העניך מאלכסנדר זצ"ל, היה אומר כי דברי הכתוב

המשך בעמוד 30

הרבי המשיך וסיפר לי סיפור מופלא, על רבי ישראל מסטולין

"פעם אחת בליל שב"ק הייתי נוכח בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א, והנה ראיתי דבר נאה מאד, דבעת שחילק הרבי את השיריים, כשנגמר הקוגל, הורידו הגבאים את המגש מהשולחן, אך לפתע הבחין הרבי שעומד לפניו ילד אחד, וממתין לקבל שיריים, הורה הרבי מיד שיביאו בחזרה את המגש. לקח כף גדולה שהיתה מונחת על השולחן, ליקט את כל הפירורים ונתנו להילד..."

אב"ד סאנטוב ליקווד, הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, על חכמתם של גדולי עולם

"וד' נתן חכמה לשלמה" (מלכים א - מתוך ההפטרות)

פעם אחת הלך הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, ברחוב הפסגה בשכונת בית וגן בירושלים, ולפתע התחיל לרדת גשם חזק. רבי שלמה זלמן ראה בחור צעיר הלומד בישיבה קטנה, מתקרב אליו עם מטריה (שירעם) קטנה של ילדים. הבחור ביקש מרבי שלמה זלמן להיכנס עמו תחת המטריה שלו, רבי שלמה זלמן התכופף ונכנס מתחת למטריה, אבל המשיך להירטב כמקודם, שכן המטריה הקטנה מעל שני אנשים, לא הועילה כמעט כלום כנגד הגשמים העזים. פתאום עצר רכב, והנהג הזמין את רבי שלמה זלמן ואמר: "כבוד הרב, הכנסו לרכבי ואקח אתכם לישיבה!". אמר לו הגרש"ז: "ישר כח על הרצון הטוב, אבל אני הולך עם הבחור הזה!"...

הבחורים ראו את ראש הישיבה מגיע כשהוא כולו רטוב. שאלו אותו: "כבוד הרב, למה לא רצה הרב לעלות לרכב?", אמר להם: "ראיתי שלבחור הצעיר היתה הנאה, מכך שהוא לקח אותי תחת המטריה שלו, עדיף היה לי להירטב, ולא לפגום בהנאה שלו"...

זהו מה ש'גדול הדור' לימדנו בזה, לחשוב גם על ילד, גם הוא בן אדם!

סיפר הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, שפעם נכנס אל מרן ה'סטייפלר' זצ"ל ומצאו שדעתו מבודחת עליו. שאל אותו רבי יעקב "לשמחה מה זו עושה?", אמר לו ה'סטייפלר': אתה בוודאי זוכר ר' יעקב, שבישיבה בביאלסטוק למד אתנו משוגע אחד ששמו היה 'מיכאל', והיו הילדים רצים אחריו ומלגלים עליו. יום אחד הגיע אותו מיכאל ואמר שהוא מיכאל המלאך. שאלוהו "מנין לך?", ואז פתח והראה להם פסוק בתנ"ך, שכתוב בו אודות המלאך מיכאל. אמרו לו הילדים: "הן אמת שכך כתוב, אבל איפה כתוב שאתה הוא זה מיכאל המלאך?". והיה צועק עליהם ואומר: "אתם כופרים ואפיקורסים! אינכם מאמינים בתנ"ך!". והם משיבים: "אנו מאמינים שמיכאל הוא מלאך, אבל מנין שאתה הוא זה?"...

המשיך ה'סטייפלר' ואמר לר' יעקב בצחות: "היום מישהו הזכיר לי את 'מיכאל המלאך' שלמד אתנו בישיבה. היה זה כאשר נכנס אלי מאן דהוא עם שם מבני משפחתו הזקוק לרפואה שלימה, ונתתי לו ברכה לרפואה שלימה. הלה התעקש שברכה לא מספקת אותו, והוא רוצה הבטחה.

"אמרתי לו: 'הבטחה? מניין לי הכוח להעניק הבטחות?' אמר לי האיש: 'הרי כתוב במפורש: 'צדיק גוזר והקב"ה מקיים'. אמרתי לו:

'אכן כתוב במפורש, אבל מי אמר שזה אני?...'.

**ויהי כשמוע האשה את דבריו,
התפלאה ואמרה בתמימות:
"כבר שנים רבות שאני
מתקשרת לאביכם הגר"מ
פיינשטיין זצ"ל, לברר אצלו
זמן הדלקת נרות, ומעולם לא
נתן לי עצה פשוטה זו"...**

שמילא את הכף, ונתנו לילד...

סיפר אחד מבני הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שלאחר פטירת אביו הגדול החל לשאל 'שאלת רב' בכל ערב שבת - ששאלתו איזו אשה: "אמר לי הרב מתי הוא זמן הדלקת נרות שבת בשבוע זה?". והנה בפעמים הראשונות ענה לה הבן כהוגן, אך כאשר ראה שבכל ער"ש היא מתקשרת לשאול שוב ושוב שאלה זו, אמר לה באחת הפעמים בדרכי נועם, שבקל אפשר להשיג ולקנות 'לוח שנה', שם כתוב מדי שבוע בשבוע מתי צריך להדליק נרות...

ויהי כשמוע האשה את דבריו, התפלאה ואמרה בתמימות: "כבר שנים רבות שאני מתקשרת לאביכם הגר"מ פיינשטיין זצ"ל, לברר אצלו זמן הדלקת נרות, ומעולם לא נתן לי עצה פשוטה זו"..." והרי ידוע היה הגר"מ כמי שאין הפנאי מנת חלקו, ולא עוד אלא שעול כבוד היה רובץ על כתפיו, להשיב שואליו בשאלות קשות שהגיעו לפתחו מכל העולם כולו, ואעפ"כ לא מנע את עצמו מלענות לאותה האשה בסבר פנים יפות מדי שבוע בשבוע.

(מתוך 'נועם שיח' שמות תשפ"ב)

מסופר, שפעם נכנס אחד מיוצ"ח של הרה"ק רבי אהרן מטשערנוביל זי"ע קצת מאוחר לשולחן הטהור של זקינו הרה"ק, וכשעבר תחת מנורה התלויה שהיתה דולקת עם שמו, נתלכלך קצת השטריימל שלו שבלט למעלה ונגע במנורה. כשקרר למקומו אצל השולחן, פנה אליו הרה"ק ואמר לו במוסר השכל: "זעסט מיין קינד, אז מ'בייגט זיך פארשמירט מען זיך ניט" [היינו כשאוחזים במדת הענווה והשפלות, לא מתלכלכים בדברים בלתי הגונים]...

מסופר, שכאשר נחנך בית הכנסת בעיר קאליב, כיבד המרא דאתרא הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב זי"ע את הגה"ק בעל ה'ישמח משה' מאוהעל זי"ע להיכנס תחילה לבית הכנסת. מיאן ה'ישמח משה' להיכנס תחילה, וטען שמשום כבודו של הרה"ק מקאליב המרא דאתרא, ראוי שיטול הוא חלק בראש. ואולם הרה"ק מקאליב ביקש, כי האורח הנכבד והקדוש, הגדול בתורה ובצדקות, יכנס הוא ראשון.

עמדו כך שני הצדיקים על מפתן בית הכנסת, זה אומר "אנא, היכנסו אתם תחילה!", וזה אומר "אדרבה, עליכם להיכנס תחילה!", עד אשר אמר הרה"ק מקאליב לרעהו בעל ה'ישמח משה': "ממה נפשך, בין איך גרעסער? הייס איך אייך אריין גיין! זענט איר גרעסער? נו, גייטס אריין!" [אם אנכי הוא הגדול? א"כ הנני מצוה עליכם להיכנס ראשון, ועליכם לשמוע לדברי! ואם כבוד מעלתו הגדול? א"כ בודאי ראוי שהוא יכנס!...]...

פעם אחת שהיתי בקרית טאהש, לרגל יומא דהילולא רבא השני של הרה"ק מטאהש זי"ע, ובלייל שב"ק הייתי נוכח בעריכת השולחן של כ"ק מרן האדמו"ר מטאהש שליט"א. והנה ראיתי דבר נאה מאד, דבעת שחילק הרבי שליט"א את השיירים מאת הקוגל, כשנגמר הקוגל, הורידו הגבאים את המגש מהשולחן, אך לפתע הבחין הרבי שעומד לפניו ילד אחד, וממתין לקבל שיירים מהקוגל, הורה הרבי מיד שיביאו בחזרה את המגש, לקח כף גדולה שהיתה מונחת על השולחן, וליקט כל הפירורים של הקוגל שנפלו על המגש, עד

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

**הפורתח
בכל יום..**

המייל היומי של 'דרשו'

תמיד חשקתי להציג את שאלותיי בהלכה ואגדה בפני מרן הגרש"ז אויערבך זצ"ל. אבי מורי יבלחט"א הגה"ח רבי חיים פריינד שליט"א, היה עולה רבות לביתו. כשזכיתי לראותו באירועים, התקרבותי אליו ושאלותיי בפי, אבל נסוגתי לאחור מרוב בושה ויראת הכבוד. מעולם לא העזתי לפצות פי ולשאול אותו שאלות...

הסופר התורני ואיש הציבור הרב טוביה פריינד, מספר על הקשר המיוחד שלו עם תורתו של מרן הגרש"ז
אויערבך זצ"ל, על הספרים שחיבר, ועל המקור המפתיע לחלק גדול מהתשובות שהוא מביא בכתביו

אליעזר (לייזר) רוט

"וְשִׁכְנַתִּי בְּתוֹכְכֶם" (שמות כ"ה, ח')

הרב טוביה פריינד מכיל בתוכו רבגוניות מיוחדת מאוד. מצד אחד הוא מפרסם חיבורים תורניים עוד מאז היה בן 17 בלבד, והרזומה שלו עמוסה בספרים שחיבר ומאמרים שכתב בשלל נושאים תורניים, מצד שני הוא סופר מן המניין בצוות כתבי 'המודיע', שם הוא מראיין יהודים באים בימים, רבנים חשובים ומחנכים ידועים, ובנוסף הוא גם משמש כעורך אחראי במכון 'פאר מקדושים', לההדרת ספרי החסידות הקדמוניים, שהוא היה אחד ממקימיו, ושבאמצעותו זכה להוציא לאור למעלה מארבעים ספרי חסידות במהדורה חדשה ומאירת עיניים.

אחרי שהתאמצנו קצת, הצלחנו להשיג את הרב פריינד, ולמפרע גילינו את מה שכבר ידענו מלכתחילה: השיחה אכן היתה עמוסה בסיפורים מרתקים ומלאי חן, אלא שמפאת קוצר היריעה אנחנו נאלצים 'לחתוך בבשר החי' ולהביא רק את חלקם.

את השיחה אנחנו מקיימים, על רקע הוצאתו לאור של ספרו האחרון של הרב פריינד - 'שלמי ברכה', הלא הוא ספר הלכתי הכולל בתוכו דיונים ופסקי הלכה בענייני ברכת הנהנין, מתורתו של מרן רשכבה"ג הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

ספר זה, המתפרסם על פני 1,000 עמודים מלאים וגדושים בפסקים ופנינים, הלכות והנהגות על ענייני ברכות, הנו חלק מסדרת ה'שלמי' שהוציא לאור הרב פריינד מתורתו של רבינו הגרש"ז זצ"ל.

עד כה הופיעו ויצאו לאור בסדרה זו הספרים 'שלמי מועד'; 'שלמי שבת' וכעת גם 'שלמי ברכה' כאמור, העוסק בפרקים המרכזיים שלו בנושאי: מאה ברכות, ברכות הסעודה, ברכת המזון, ברכת המזונות, ברכות היין, ברכת מעין שלוש, ברכות הפירות והירקות, ברכות הנהנין, ברכות הריח, ברכות הראיה והשמיעה, ברכות ההודאה וברכות המצות. הספר מסתיים בברכות שנברך לעתיד לבוא בקבלת פני משיח צדקנו.

כששוחחנו עם הרב טוביה פריינד, ביקשנו לשמוע מפיו בראש ובראשונה מה ראה להתמקד דווקא בתורתו של מרן הגרש"ז מכל

גדולי הדור האחרון.

• האם היתה לכם הזכות להימנות על תלמידיו של מרן הגרש"ז זצ"ל? היית נוהג לגשת אליו עם שאלות?

"את השאלה זו כבר נשאלתי לפני 18 שנה, על ידי מרן הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל", משיב הרב פריינד בחיך, "היה זה כשהנחתי על שולחנו את הספר 'שלמי מועד', שהיה הראשון בסדרה זו. הגעתי למרן הגר"ע יחד עם הגאון רבי יוסף שוב שליט"א, מרבני העיר מודיעין עילית ומתלמידי הגרש"ז אויערבך זצ"ל. את הביקור ערכנו ב'אסרו חג' של פסח שנת תשס"ד. הספר יצא לאור בראש חודש ניסן באותה שנה, וכעבור שלושה שבועות הבאתי אותו אל מרן הגר"ע זצ"ל, שסנט בי בדרך חיבה ואמר לי: "עכשיו אתה מביא? אחרי שכבר עברתי על כל הספר?..."

באותה השיחה שאל אותי מרן זצ"ל את השאלה הזאת, האם היית תלמידו של מרן הגרש"ז זצ"ל? ביקשתי את רשותו לענות בסיפור חסידי, והוא הטח את אוזנו לשמוע מה בפי. וכך סיפרתי למרן זצ"ל: "פעם התגלע ויכוח סוער בין הרבי רבי ברוך'ל ממעזבוז זיע"א, ובין רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א, הלא הוא האדמו"ר הזקן מחב"ד, 'הבעל התניא'. הויכוח היה סביב איזו הנהגה שנהג מרן הבעל שם טוב הקדוש. הרבי רבי ברוך'ל טען בכה וכנגדו טען 'הבעל התניא'

"היה זה ב'צום גדליה' תשס"ד. בשעה שש בבוקר העיר אותי צלצול טלפון. האיש שמעבר לקו שאל אותי אם אני זה שכותב את המאמרים על הגרש"ז, משעניתיו 'הן', סיפר שהוא בוגר ישיבת 'קול תורה' ומעוניין להיפגש איתי

ומאחר וכבר היה לי קשר בריא ושוטף עם הגאון רבי ברוך זצ"ל, החלטתי להמשיך עם עוד מאמר ולאחריו עוד אחד, עד שפרסמתי סדרה של ארבעים מאמרים ממשנתו של מרן זצ"ל".

• באיזה שלב הפכו המאמרים שהתפרסמו בעיתון, לספרים מודפסים ומושקעים עם כל ה'מראי מקומות' והתוספות על כל המשתמע מכך?

"היה זה ב'צום גדליה' תשס"ד. בשעה שש בבוקר העיר אותי צלצול טלפון. האיש שמעבר לקו שאל אותי אם אני זה שכותב את המאמרים על הגרש"ז, משעניתיו 'הן', סיפר שהוא בוגר ישיבת 'קול תורה' ומעוניין להיפגש איתי".

"בפגישה התברר לי כי הוא יהודי חשוב בשם ר' משה מוריס, איל הון ומחשובי הקהילה החרדית בלונדון.

"בוא נדבר תכל'ס', אמר הרב מוריס. 'בחודש ניסן הקרוב אחגוג בעז"ה בר מצווה לבני, ואני רוצה שהמאמרים שלך יהפכו לספר שיחולק בבר המצווה כמזכרת.

"עוד חודש תדווח היכן אתה עומד', הוא אמר והמשיך לעיסוקיו, כשהוא משאיר אותי מבולבל ובעיקר נרגש, מהעובדה שהמאמרים הללו עתידים להפוך בקרוב לספר של ממש.

"ניגשתי למלאכה שבסיומה יצא לאור הספר 'שלמי מועד'. מאז ועד היום הופיעו ויצאו לאור בסדרה זו הספרים 'שלמי מועד', 'שלמי שבת', וכעת גם 'שלמי ברכה'. ספרים אלו כבר נדפסו בעשרות מהדורות ובאלפי עותקים, וכמובן שכל הפרויקט העצום הזה נזקק לזכותו של הרב משה מוריס שליט"א".

• השאלה שהיא אולי הכי מעניינת בכל השיחה הזאת, היא השאלה שכל אחד בוודאי שואל את עצמו... הרי ב-כ' אדר א' השנה, ימלאו 27 שנים להסתלקותו מעמנו של מרן הגרש"ז זצ"ל. איך אתה מצליח למצוא חומר חדש מתורתו שלא נדפס עד כה? זה הרי פלא גדול, הגרש"ז היה מוקף ברבנים ומורי הוראה שחרדו למוצא פיו ולכאורה הכל כבר הודפס זה מכבר

"זאת בהחלט שאלה מעניינת, והתשובה שלה מעניינת לא פחות:

בכה, עד ששלף רבי ברוך'ל את 'הקלף המנצח' וטען לעומת הבעל התניא: 'איתי אתה מתווכח? הלא אני נכדו, בן בתו, של מרן הבעל שם טוב הקדוש!!!'

"נענה הבעל התניא והשיב על אתר: 'אכן צדקו דבריך, ואתה נכדו של הבעל שם טוב בגשמיות, אבל אני נכדו ברוחניות, משום שאני תלמיד תלמידו המגיד הקדוש ממעזריטש, וכל המלמד בן חברו תורה כאילו ילדו, וממילא המגיד ממעזריטש הוא בנו ברוחניות של הבעל שם טוב הקדוש, ואני בנו ברוחניות של המגיד ממעזריטש, כך שאני נכדו של הבעל שם טוב ברוחניות!...'.

"והרי יודעים אנו שהרוחניות חזקה יותר מהגשמיות', הוסיף הבעל התניא להרצות את טענתו, 'וממילא אני 'יותר נכד' של הבעל שם טוב, ממך נכדו הרבי רבי ברוך'ל'...

"על משקל זה השבתי למרן הגר"ע זצ"ל על שאלתו: 'אמת נכון הדבר! לא זכיתי להימנות על תלמידיו בגשמיות של רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. יש תלמידים שנכחו פיזית בשיעורים שלו, ושאלו מפיו דבר הלכה. אבל אני תלמידו ברוחניות, כי אני מרבה לעסוק בתורתו'.

"מרן הגר"ע זצ"ל מאוד נהנה מהתשובה, והחל לטפוח על לחיי בחיבה, כדרכו בקודש. ואני הוספתי ואמרתי לו, שעל פי אותו חשבון הנני גם תלמידו שלו, של הגר"ע עצמו, כי אני מרבה להגות בספריו 'יביע אומר', 'יחווה דעת' ו'חזון עובדיה'. רבינו הגר"ע חיך והנהן בראשו בהסכמה. ובהזדמנות זו אציין את הזכות הגדולה שנפלה בחלקי, שמרן הגר"ע זצ"ל מצטט את ספרי בחיבורו הגדול 'חזון עובדיה'..."

• האם זכית לראותו בחיי חיותו ולשחר את פניו???

"אכן, ראיתו כמה וכמה פעמים, והאמת שתמיד חשקתי להציג את שאלותיי בהלכה ואגדה בפני מרן הגרש"ז זצ"ל. אבי מורי יבלחט"א, הגה"ח רבי חיים פריינד שליט"א, היה עולה רבות לביתו ושואלו. כשזכיתי לראותו באירועים, התקרבת אליו ושאלותיי בפי, אבל כשהייתי מתקרב אליו, נסוגתי לאחור מרוב בושה ויראת הכבוד. מעולם לא העזתי לפצות פי ולשואל אותו שאלות. זכורני הצער הגדול שאחז בי, יחד עם כל כלל ישראל, כשנפל למשכב. כאשר ערכו יום תפילה לרפואתו ב'הר צבי', נדחקתי שם בין המתפללים הרבים, ובכיתי רבות לרפואתו".

• מדוע בחרת לעסוק באופן מיוחד דווקא בתורתו של מרן הגרש"ז יותר מכל גדולי הדור האחרון? באותה מידה יכולת לבחור להיות 'תלמיד ברוחניות' של כל אחד מאותם ארזי הלבנון אדירי התורה, שנסתלקו מעמנו בעשורים האחרונים...

"זה התחיל במאמר אחד שפרסמתי ב'המודיע', שבו ליקטתי שביבי פסיקותיו. היה זה שלוש שנים לאחר פטירתו של מרן הגרש"ז, הייתי אז סופר צעיר, וחיפשתי לכתוב חומר חדיש ומעניין, וכמובן משנתו של גדול הדור שנסתלק לפני שלוש שנים, היא בהחלט 'חומר מעניין'. התחלתי בפסקים בהלכות חנוכה ממשנתו של מרן הגרש"ז. מי שעמד באותם ימים לימיני, היה בנו הגאון רבי ברוך אויערבאך זצ"ל. התגובות היו נלהבות מאוד, הביקוש היה עצום,

מִרְן הַגֵּרֶשׁ"ז הִיָּה מְאֹד מְדַקְדֵּק בְּמִילִים שֶׁכָּתַב בְּתִשְׁבּוּתָיו. הוּא לֹא הִיָּה כּוֹתֵב אֶת דְּבָרָיו כְּלֹאֲחֵר יָד, אֲלֵא הִיָּה מְדַקְדֵּק בְּכָל מִילָה, וְלִכֵּן הִיָּה כּוֹתֵב קֹדֵם כָּל טִיּוֹטָה, וְלֹאֲחֵר מִכֵּן הִיָּה מַעֲתִיק אֶת תְּשׁוּבָתוֹ לְדָף אַחֵר בְּצוּרָה מְסוּדָרֶת וּבְגֵרָסָה הַסּוֹפִית...

"אֶת הַטִּיּוֹטוֹת הַלְלוּ הוּא הִיָּה צוֹבֵר אֲצֵלוֹ, וּמְדִי פַעַם הִיָּה מִבְּקֵשׁ מִנְכַדוֹ-מִשְׁמֻשׁוֹ-חֲבִיבוֹ הַגֵּר"ר אַהֲרֹן גּוֹלְדֶּבֶרְג׳ שִׁיקָה אֹתָם לְגַנְיָה. הַנֶּכֶד שֶׁפִּיקָח הִיָּה, גִּנּוּ אֶת הַטִּיּוֹטוֹת הַלְלוּ בְּבֵית אוֹצְרוֹתָיו, וְכֵךְ הוּא צָבֵר עִם הַשָּׁנִים כְּמוֹת אֵינְסוֹפִית שֶׁל תְּשׁוּבוֹת שֶׁכָּתַב רַבֵּינוֹ זצ"ל בְּכַתֵּב יָדוֹ.

"הַגֵּנְיָה" הַזֹּאת הִיָּתָה הַמְקוּר לְחֻלְקִים ב' ו-ג' שֶׁל שו"ת 'מִנְחַת שְׁלֵמָה', וְהֵם גַּם מְקוּר לְעֶשְׂרֹת רַבּוֹת שֶׁל תְּשׁוּבוֹת הַמּוֹפִיעוֹת בְּסַפְרֵי הַשְּׁלֵמִי'. כְּמוֹבֵן שֶׁלְבַד מִכֵּךְ אֲנִי גַם בּוֹחֵן וּמַחְפֵּשׁ כָּל צִיטוֹט שֶׁל רַבֵּינוֹ הַגֵּרֶשׁ"ז שֶׁצִּיטוֹטוֹ תְּלַמֵּידִיו, וְאֲדַרְבָּה, הַעוֹבְדָה שֶׁהֵם הֶעֱלוּ עַל הַכְּתָב, כָּל אֶחָד בְּמִקּוֹם אַחֵר וּבִהְקֶשֶׁר אַחֵר, הַנִּיחָה לִי בְּקַעָה לְהַתְגַּדֵּר בָּהּ, לְלַקֵּט לִיקוּט אַחֵר לִיקוּט וְלִסְדֹר אֶת הַדְּבָרִים בְּסֹדֵר נְכוּן, שִׁיִּאֲפָשֶׁר לְכָל לּוֹמֵד לְעֵינַי בְּסַפֵּר וּלְמִצּוֹא אֶת אִיוֹתָהּ נִפְשׁוֹ".

• מִן הַמְּפֹרְסָמוֹת הִיא הַעוֹבְדָה שֶׁמִּרְן הַגֵּרֶשׁ"ז הִיָּה עוֹסֵק בְּאוֹפֵן מִיּוֹחַד בְּהַלְכוֹת 'בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין', וְהַלְכוֹת אֵלוֹ הִיוּ חֲבִיבוֹת עֲלָיו מְאֹד. בְּוֹדָאֵי הַגַּעַת בְּעִבּוּדַת הַמַּחְקֵר שֶׁלֵּךְ לֹא מַעֵט חוֹמֵר מַעֲנִין בְּנוֹשֵׂא זֶה...

"מִרְן פּוֹסֵק הַדּוֹר הַגֵּרֶשׁ"ז, הִיָּה יְדוּעַ כְּאִישׁ שֶׁהִקִּיף אֶת כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, וְקִצַּת קֶשֶׁה לּוֹמֵר עֲלָיו שֶׁהִיָּה עוֹסֵק בְּמִיּוֹחַד בְּנוֹשֵׂא זֶה אוֹ אַחֵר, כִּי הוּא עֹסֵק בְּכָל מַקְצָעוֹת הַתּוֹרָה יוֹמָם וְלַיְלָה.

"שֶׁשֶׁבֶת קוֹדֵשׁ הִיָּה יוֹם חֲמֻדָּתוֹ - הִרִי הוּא הַדְּרִיךְ לְהַגְאֹן רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ נּוֹבִירֵט זצ"ל אֶת כְּתִיבַת סַפְרוֹ 'שְׁמִירַת שֶׁבֶת כְּהַלְכָתָה' וְעַטְרָהּ בְּהַעֲרוֹת וּפְסָקִים רַבִּים.

"כֵּן הִיָּה יְדוּעַ כְּאִישׁ טֶכְנֹלוֹגִיָּה, שֶׁחָקֵר רַבּוֹת בְּעוֹלָם זֶה, כְּדִי לְדַעַת הַלְכָה לְמַעֲשֵׂה עַל בּוֹרִיָּה, כְּמוֹ הַמְקַרֵּר, הַמְזוּגָן וְעוֹד.

"הוּא הִיָּה 'אִישׁ רְפוּאָה' וְעֹסֵק רַבּוֹת בְּהַלְכוֹת רְפוּאָה, וּפְסָקִים רַבִּים הוֹרָה לְצוּוֹת הַרְפוּאֵי מִבֵּיה"ח שְׁעָרֵי צְדָק. הוֹרָאוֹת רַבּוֹת מוֹבָאוֹת בְּשֵׁמוֹ בְּאַנְצִיקְלוֹפֵדִיָּה 'רְפוּאָה בְּהַלְכָה' שֶׁל פְּרוֹפ' הַרֵב שְׁטֵינְבֶּרְגֶּר.

"אֶךְ הַמִּיּוֹחַד בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, כְּפִי צִינֵיתִי בְּהַקְדַּמַת הַסֵּפֶר 'שְׁלֵמִי בְּרַכָּה', שֶׁמְלַבֵּד שֶׁהִיָּה רַבֵּינוֹ הַגֵּרֶשׁ"ז אוֹיְעֶרְבָאךְ זצ"ל הוֹגָה תְּמִיד בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, הִרִי שֶׁלְפַעְמַיִם הִיָּה קוֹבֵעַ שְׁבוּעַ אוֹ מְסַפֵּר יָמִים לְלִימוּד קְבוּעַ בְּמַסַּכַת בְּרַכּוֹת וּבְהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת. וּבְהַזְדַּמְנוֹת אַחַת הַתְּבַטָּא וְאָמַר: 'בַּעַת זֶה שֶׁעֲסַקְתִּי בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, חִישְׁבֵתִי וּמִצָּאֵתִי קְרוֹב לְמֵאָה סְפָקוֹת בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת הַנְּהַנִּין'...

"פַּעַם נִכְנַס אֶל מִרְן הַגֵּרֶשׁ"ז אוֹיְעֶרְבָאךְ תְּלַמֵּיד חֲכָם, שֶׁחִיבֵר סֵפֶר שְׁלָם עַל דִּינֵי בְּרַכּוֹת הַנְּהַנִּין, אָמַר לוֹ מִרְן זצ"ל: 'לוֹ הִיָּתִי מַעֲלָה עַל הַכְּתָב בְּשַׁעֲתוֹ, אֶת רֵאשֵׁי הַפְּרָקִים שֶׁל כָּל הַסְּפָקוֹת וְהַחֲקִירוֹת הַרַבּוֹת שֶׁעוֹרֵר רַבִּי דוֹד בְּהַר"ן זצ"ל בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, נִיתֵן הִיָּה לְעֶרְוֶךְ מֵהֵם סֵפֶר שְׁלָם...', שֶׁכֵּן כְּמַעֵט בְּכָל יוֹם לְאַחֵר הַתְּפִילָה נוֹהֵג הִיָּה רַבִּי דוֹד לְהַרְצוֹת בְּפְנֵי הַגֵּרֶשׁ"ז שְׁאֵלוֹת וּסְפָקוֹת חֲדָשִׁים, שֶׁהַתְּעוֹרֵרוֹ לוֹ בְּדִינֵי בְּרַכּוֹת הַנְּהַנִּין. אֵלֶּה הִיוּ סְפָקוֹת גְּאוֹנִיּוֹת, הַמְּחוֹשְׁבוֹת לְפִי סְבָרוֹת הַרְאֻשׁוֹנִים וְשִׁטּוֹת הַפּוֹסְקִים...

"וְאִם הַזְכַּרְנוּ אֶת הַגְּאֹן רַבִּי דוֹד בְּהַר"ן וְעִיסוֹקוֹ בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, נִצְיִין שֶׁכְּאֲשֶׁר הִיָּה רוֹאֵה דְּבַר מְאֹכֵל הוּא לֹא הִיָּה מְבַחֵן בְּצוּרָתוֹ הַגִּשְׁמִית, אֲלֵא מִיַּד הַטְּרִידוּהוֹ מַחְשְׁבוֹתָיו בְּשְׁאֵלוֹת הַהַלְכָתִיּוֹת הַשּׁוֹנוֹת בְּנוֹגַע לְבְּרַכּוֹתֵיהֶם. וּבְרָאוֹת הַגֵּר"ד בְּהַר"ן (וַיֵּשׁ שֶׁסִּפְרוּ דְּבַר זֶה עַל אַחֵי הַגְּאֹן רַבִּי זֶלְמָן בְּהַר"ן) יְהוּדִים שְׁבִים עִם סְלִים עֲמוּסִים בִּיְדֵיהֶם, הִיָּה מִתְּפַלֵּא: מְדוּעַ מֵהַלְכִים הֵם בְּשִׁלוּוָה לֹא כָּל דְּאָגָה? כִּיצַד יִנְהַגוּ בְּעֵינֵי בְּרַכּוֹת וְהַקְדִּימָה בְּהֵן? מְדוּעַ הֵם אֵינֶם מוֹטְרִדִים? כִּיצַד הוֹלְכִים בְּשִׁלוּוָה וְיודְעִים מֵהַ לְבַרְךָ?!

"זִכִּיתִי שֶׁהַסֵּפֶר מְעוֹטֵר בְּמֵאוֹת הָאֲרוֹת וְהַנְּהַגוֹת, שֶׁכָּתַב חֲתָנוֹ שֶׁל מִרְן זצ"ל, הַגְּאֹן הַנּוֹדֵעַ רַבִּי זֶלְמָן נַחְמִיָּה גּוֹלְדֶּבֶרְג׳ זצ"ל, שֶׁמְרֹב חִיבָתוֹ הֶעֱלָה וְכָתַב עֲלֵי גִילְיוֹן, בְּהִיּוֹת שֶׁהוּא זֶה שְׁעוֹרֵר וְעוֹדֵד לְהֵרִים וּלְשַׂאת מִשָּׂא קוֹדֵשׁ זֶה שֶׁל הַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, בְּמִשְׁנַת חוֹתְנֵנו הַגְּדוֹל הַגֵּרֶשׁ"ז זצוק"ל. וּבְהַסְכַּמְתוֹ עַל הַסֵּפֶר 'שְׁלֵמִי שֶׁבֶת', מַעִיד עַל אוֹרְחוֹתָיו וְהַלְכוֹתָיו שֶׁל חוֹתְנֵנו, מִרְן הַגֵּרֶשׁ"ז אוֹיְעֶרְבָאךְ בְּהַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, בְּכַתְּבוֹ: 'כָּל יָמָיו וּשְׁנוֹתָיו הִיָּה חוֹקֵר וְדָן רַבּוֹת בְּבִירוֹר הַלְכוֹת בְּרַכּוֹת, וְזוֹכֵר לִי שֶׁכָּל מוֹצָאֵי שֶׁבֶת הִיָּה מַעִיר שְׁאֵלוֹת שְׁנַתְעוֹרְרוֹ בְּבְרַכּוֹת. וְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל נִשְׁעַנִּים עַל פְּסִיקוֹתָיו וְהוֹרָאוֹתָיו, וּמִפְּיו אֲנִי חַיִּים וּמִיָּמָיו אֲנִי שׁוֹתִים'.

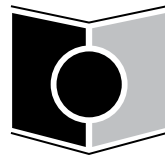
"שֶׁמַּעֲתִי מֵהַגֵּר"ז גּוֹלְדֶּבֶרְג׳ זצ"ל, שֶׁחֲמִיו מִרְן הַגֵּרֶשׁ"ז זצ"ל, הִיָּה הוֹגָה בְּתוֹרַת בְּרַכּוֹת בְּעַמְקֵי הַלְכוֹתֶיהָ, לּוֹמֵד וּמְלַמֵּד, מְבַאֵר וּמַחְדָּשׁ, כֵּךְ הִיָּה מְעוֹרֵר גַּם עַל מִצְוּוֹת הַלְבָבוֹת שֶׁבְּבְרַכּוֹת, שִׁיתֵן הָאָדָם אֶת דַּעְתּוֹ וְאֶת הַרְגֵּשׁתּוֹ לְבוֹ לְבַרְךְ אֶת ה' הַנֶּכְבֵּד בְּכוֹנֵהוּ, וְלִבְלֵי יִבְרַךְ אָדָם בְּרַכּוֹת ה' כְּמִצְוּוֹת אֲנָשִׁים מְלומְדָה. וְלַפַּעְמַיִם כְּשֶׁהִיָּה נִשְׁאֵל בִּימֵי הַרְחָמִים וְהַסְּלִיחוֹת: בְּמָה רָאוּי לְהַתְחַזֵּק כְּדִי שִׁיְהִיָּה זוֹכֵה בְּדִין שֶׁל מַעֲלָה? הִיָּה מִיַּעֵץ לְהַתְחַזֵּק בְּכוֹנֵת הַלֵּב בְּאַמִּירַת הַבְּרַכּוֹת!

"בְּהַזְדַּמְנוֹת אַחַת הַטַּעִים הַגֵּרֶשׁ"ז אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר: 'הִרִי בְּעֵינֵינִים שְׁבִין אָדָם לְחַבְרוֹ, אֲנַחְנוּ לֹא רוֹאִים שְׂאָדָם מְנַסֵּה לְהִזְכֹּר אִם הוּא כְּבָר אָמַר 'תּוֹדָה רַבָּה' לְחַבְרֵי שְׁעָזַר לוֹ בְּעֵינַי כְּלִשְׁהוֹ, וְכָל אֶחָד זוֹכֵר הֵיטֵב מֵתִי הוֹדָה לְחַבְרוֹ, וּמֵתִי מוֹטֵל עֲלָיו עֲדִיין לְהוֹדוֹת עַל טוֹבָה שֶׁגִּמַּל לוֹ מֵאֵן דָּהוּ.

"לְעוֹמוֹת זֹאת, בְּבְרַכַּת הַנְּהַנִּין, אֲנַחְנוּ לֹא פַעַם רוֹאִים שְׂאָדָם עוֹמֵד וּמְנַסֵּה לְחַכֵּךְ בּוֹזְכָרוֹ הָאָם כְּבָר בִּירְךְ בְּרַכַּת הַמְזוּן, הָאָם כְּבָר אָמַר בְּרַכַּת 'שֶׁהַכֵּל וְכֹדוֹ', וְזֶה פֵּלֵא גְדוֹל, לְמָה כְּשֶׁהוּא אוֹמֵר לְחַבְרוֹ 'תּוֹדָה' הוּא זוֹכֵר זֹאת הֵיטֵב, אֶךְ כְּשֶׁאוֹמֵר תּוֹדָה לְמַלְךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִים הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, נִשְׁמַט הַדְּבַר מִזִּכְרוֹנוֹ כְּעַבּוֹר רֵגַע אוֹ שְׁנַיִם?...

"בְּרוּר שֶׁהַדְּבַר נּוֹבֵעַ מִכֵּךְ, שְׂאָדָם לֹא חוֹשֵׁב אֶת הַמִּילִים שֶׁמוֹצִיא מִפִּיו כְּשֶׁהוּא מְבַרְךְ אֶת הַקַּב"ה, וּמְכַאֵן אֲנַחְנוּ רוֹאִים וּמִבִּינִים עַד כְּמָה נַחוּץ הַדְּבַר לְהַתְחַזֵּק בְּכוֹנֵת הַלֵּב, בְּשַׁעָה שֶׁמְבַרְכִים בְּרַכַּת הַנְּהַנִּין!

"הַגְּאֹן הַחֲסִיד רַבִּי חַיִּים בְּרִים זצ"ל, הִיָּה רָגִיל לְעוֹרֵר אֲבָרְכִים שִׁירָאוֹ וַיִּתְּבוֹנֵנוּ כִּיצַד רַבְּנוֹ הַגֵּרֶשׁ"ז זצוק"ל מְבַרְךְ בְּרַכַּת 'שֶׁהַכֵּל' עַל כּוֹס מַיִם, בְּאוֹמְרוֹ שֶׁנִּיתֵן לְרָאוֹת מִזֶּה כִּיצַד מְדַבְּרִים עִם הַמֶּלֶךְ, וְלוֹוֵאֵי שֶׁהַעִיסוֹק בְּהַלְכוֹת אֵלוֹ יִשְׁפִיעַ עֲלֵינוּ, שֶׁנוֹכֵל לְאַחוּז בְּאַפְסֵי קֶצֶה הַנְּהַגָה נוֹרָאָה וְנִשְׁגָבָה זֶה, לְכוּן כּוֹנֵה אֲמִיתִית בְּכָל בְּרַכָּה שֶׁמוֹצִיאִים מֵהַפֶּה, וְלִזְכוֹר לְפָנָי מִי אֲנַחְנוּ מְבַרְכִים, בְּשַׁעָה שֶׁאֲנִי אוֹמְרִים אֶת הַבְּרַכּוֹת הַלְלוּ".

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

הנה ימים באים

הנה מגיעים הימים הגדולים והנשגבים, הימים שבהם עשרות אלפי יהודים מכל העולם מקבלים עליהם את התורה מאהבה, ומצטרפים ללימוד ומבחנים לרגל תחילת המחזור החדש במסגרת ה'דף היומי בהלכה'.

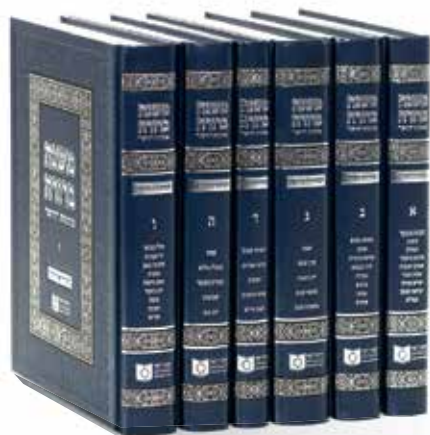
הצטרף גם אתה לזמנים הנשגבים, יחד עם כל הזוכים ללימוד הלכה מדי יום ולזכות במאמר חז"ל: 'מובטח לו שהוא בן עולם הבא'.

לפתיחת שיעורים או מוקדי
מבחן בקהילות חסידיות
053-4185541

לסיוע והדרכה
בפתיחת שיעור חדש
052-7110206

להצטרפות ללימוד ומבחנים
02-5609000

המבצע הגדול

19
חלקים

38
חלקים

3 תרומ למשך 10 חודשים סך כל ה וקבל סט 'מ' ספר ה	20 ש"ה לחודש למשך 10 חודשים סך כל התרומה 200 ש"ה וקבל מיידית סט 'לקראת שבת' 'ספר המפתח' על המשנ"ב	2 תרומ 19 ש"ה לחודש למשך 10 חודשים סך כל התרומה 190 ש"ה וקבל מיידית סט חדש! 'משנה ברורה' בכריכה רכה בפורמט גדול 'ספר המפתח' על המשנ"ב	1 תרומ 17 ש"ה לחודש למשך 10 חודשים סך כל התרומה 170 ש"ה וקבל מיידית סט חדש! 'משנה ברורה' בכריכה רכה בפורמט ניס 'ספר המפתח' על המשנ"ב

להשתתפות במבצע הגדול

לכבוד סיום מחזור
ה'דף היומי בהלכה'
מבצע המתנות הגדול של 'דרשו'
ו'אחינו' חוזר לתקופה קצרה בלבד
תורמים לפעילות הקירוב של ארגון
'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

6 תרום 30 ש"ח לחודש
למשך 16 חודשים
סך כל התרומה 480 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה!
'חמשה חומשי תורה'
'ספר המפתח' על המשנ"ב

5 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 18 חודשים
סך כל התרומה 432 ש"ח

וקבל מיידית

סט 'משנה ברורה'
סט 'לקראת שבת'
'מועד לדוד' במהדורה חדשה
'ספר המפתח' על המשנ"ב

4 תרום 24 ש"ח לחודש
למשך 12 חודשים
התרומה 288 ש"ח

וקבל מיידית

משנה ברורה'
המפתח' על
משנ"ב

מקד 'דרשו' 02-5609000

כל מה שאתם חייבים לדעת, עם תחילת המחזור החדש של 'הדף היומי בהלכה'

השו"ת המלא שכדאי לקרוא מתחילתו ועד סופו:

הארץ. בימים אלו הולכים ומוקמים עוד ועוד שיעורים בכל רחבי הארץ והעולם. למידע על שיעור המתקיים באזור מגוריך, ניתן לפנות גם למוקד 'דרשו': 02-560-9000.

האם אוכל לפתוח שיעור חדש באזור מגורי?

בוודאי. 'דרשו' ישמחו לעזור ולסייע בעניין! הפעילים שלנו עומדים מוכנים ומזומנים לסייע לך. מי שמעוניין למסור שיעור, או מי שמחפש מגיד שיעור שמעוניין למסור באזור מגוריו וכדו' - יש לפנות לטלפון שמספרו 052-7110206.

האם מגידי השיעורים מקבלים מלגה חודשית?

לא. אך כתמריץ לפתיחת והצלחת השיעור, מגידי השיעורים מקבלים כעת 'מלגת פתיחה', כלומר, שמגיד השיעור יוכל להשקיע בתחילה עם מזונות ושתייה או בכל דרך כרצונו, להמריץ אותו ואת הלומדים. כמו כן משתדלים מדי פעם לתת למגידי השיעורים איזו הערכה וכדומה. אך בפירוש זה לא תשלום עבור העבודה, והמאמץ של זיכוי הרבים בתורה...

אני נוסע הרבה בדרכים, האם ישנם שיעורים מתאימים ללימוד או לחזרת הלימוד?

בהחלט! ישנם מבחר שיעורים כמו שיעור שנמסר בכ-5 דקות ליום בכמה שפות (עברית, אידיש, צרפתית) ב'קו דרשו' *4992 או 077-2222-666.

הרה"ח אהרן כהן

לפני הכל, נקדים בשאלה הנשאלת ביותר בימים האחרונים בציבור החרדי: מתי מתחיל המחזור החדש של הדף היומי בהלכה? ביום ראשון פרשת ויקהל - י"ט אדר א' תשפ"ב, מתחילים המוני בית ישראל את המחזור החדש.

מהו סדר הלימוד בתוכנית?

מדי יום לומדים משתתפי התוכנית דף אחד מתוך 'המשנה ברורה' במהדורת 'דרשו', המורכב מעמוד אחד של ה'מחבר' עם 'המשנה ברורה', ולצדו עמוד אחד של 'ביאורים' ומוספים' מבית 'דרשו'. הלימוד הינו בקצב של דף אחד ליום, חמישה ימים בשבוע, ובימים שישי ושבת קודש, מתבצעת חזרה על חמשת הדפים.

כמה זמן נמשך המחזור?

כשבע שנות לימוד.

מתי לומדים את הדף היומי בהלכה?

בכל מקום ובכל זמן! כל אחד בזמן המתאים לו, עם חברותא, בשיעור, לבד או בהאזנה לשיעור מוקלט ב'קו השיעורים' של 'דרשו', תוך כדי נסיעה לעבודה.

כיצד אוכל לדעת היכן יש שיעור באזור מגורי?

הנרשמים ב'דרשו' מקבלים ערכת מידע לבתיהם, הכוללת בין היתר גם רשימה עם כ-1,000 שיעורים ברחבי

מה מיוחד במבחנים של 'דרשו', ולמה כדאי להשתתף בהם?

זהו בעצם אחד מהדברים המיוחדים במיוחד את מסגרת ה'דף היומי בהלכה'. המבחן החודשי מוסיף רבות לרמת הלימוד וההבנה, לצד דרבון השקעה לשינון וחזרת הלימוד, דבר המסייע במיוחד לזיכרון הלימוד וידיעת ההלכה לאורך זמן.

איזה לימוד כלול המבחן?

לתועלת הלומדים, ישנם שני מסלולים: מסלול א' ללימוד שו"ע ומשנ"ב (ללא 'ביאור הלכה' ו'שער הציון'), וספרי המוסר של מרנא ה'חפץ חיים'. מסלול ב' מורחב - ללימוד שו"ע ומשנ"ב, עם ביאור הלכה, שער הציון, וספרי המוסר של מרנא ה'חפץ חיים'.

מה הכוונה 'ספרי המוסר של מרנא ה'חפץ חיים'?"

לצד סדר הלימוד במשנה ברורה, מוסיפים הלומדים כמפורט בלוח הלימוד באופן מתוכנן, בלימוד וידיעת ספרי המוסר של מרנא הכהן הגדול. יצוין שהלומדים מציינים בהערכה ובהודאה את שילוב ספריו במסגרת הלימוד, הממלאים את הלומד בעולם רוחני ופנימי, ומביאים נקודת מבט ערכית ואמיתית לכל מהלך החיים.

היכן אני יכול להשיג ה'משנה ברורה' מהדורת דרשו/או

ספרי ה'חפץ חיים' הנלמדים?

ניתן להשיג ספרי 'משנה ברורה' במהדורת 'דרשו' בכריכה קשה, וכן בחלוקה לחוברות בכריכה רכה בפורמט גדול / כיס, במשרדי 'דרשו' ובחנויות 'אור החיים'. כמו"כ, בחלק ממוקדי המבחן של 'דרשו' ניתן להשיג במחיר מסובסד את ספריו של מרנא ה'חפץ חיים' זיע"א, הנלמדים במסגרת חלק המוסר של ה'דף היומי בהלכה', אשר אינם מצויים בחנויות הספרים.

מתי ואיפה מתקיים המבחן?

המבחנים מתקיימים מדי חודש בימי שישי, במוקדים הרבים בהם מתקיימים מבחני 'דף היומי', 'דף היומי בהלכה', 'קנין חכמה' ו'קנין שביעית'. בנוסף, במסגרת מסלול 'דרשו בכולל', קיימים מאות מוקדי מבחן נוספים בכוללים ובישיבות ברחבי הארץ, בהם ניתן לבצע את מבחני 'דף היומי בהלכה' ו'קנין חכמה', וכן מבחני 'קנין שביעית'. מבחנים אלו מתקיימים בדרך כלל (למעט בימי 'בין הזמנים') בימי חמישי, יום לפני המבחנים במוקדי הבחינה הרגילים.

האם אפשר להחליף בין המוקדים, ולהיבחן בכל פעם במוקד אחר?

כל נבחן יכול להבחן בכל אחד מהמוקדים, וגם לעבור

מאחד למשנהו ללא הרשמה מראש או קבלת אישור כלשהו. עם זאת, אין אפשרות להבחן באותו חודש גם ב'דרשו בכולל' וגם באחד המוקדים של יום שישי. כמו"כ אין אפשרות להיבחן על תוכנית 'קנין חכמה' בזמן ובמקום נפרד, ממקום המבחן של 'הדף היומי בהלכה'.

אנו רוצים לפתוח מוקד מבחן בכולל. מה עלינו לעשות?

אם יש לכם קבוצה של נבחנים בכולל או בבית מדרש מסוים, שרוצים שיהיה להם מוקד מבחן בבית המדרש שלהם, יש לפנות לטלפונים שמספרם: 053-41-053-3127308, 058-3286729, 050-4134603 או 855-41 לקהילות חסידיות.

אנו מעוניינים לפתוח מוקד בישיבה...

נהדר! פנו למשרדי 'דרשו' ב-02-560-9000, ותקבלו את מלוא העזרה וההדרכה המלאה, כולל שיתוף פעולה מתמשך בין 'דרשו' וצוות הישיבה, ציוני התלמידים, מלגות עידוד ועוד.

נדרשת הרשמה מוקדמת להשתתפות במבחן?

לא. כל מה שצריך זה להגיע למוקד המבחן ולמלא את הפרטים שלכם. מלאו את הטופס והגישו אותו לאחראית בתום המבחן. את הקוד שלכם תקבלו לאחר כשבוע ימים. אך עדיף ומומלץ להירשם כבר כעת, מראש.

איך אני יכול להירשם כעת לקבלת קוד אישי?

אפשר לשלוח אימייל לכתובת t025609000@gmail.com ותקבלו תשובה אוטומטית עם טופס רישום. כמו כן ניתן להירשם בכל עמדות 'נדרים פלוס' ברחבי הארץ - לחפש: 'דרשו' טופס רישום. ניתן להירשם גם במוקד דרשו 02-560-9000, וכן בפקס 02-654-0269.

מה סגנון המבחן?

המבחן נערך בסגנון 'מבחן אמריקאי', כשלכל שאלה ארבע תשובות אפשריות, ועל הנבחן לסמן את התשובה הנראית לו כנכונה. שימו לב! אפשר לסמן רק תשובה אחת שהיא נכונה {לעולם אין לסמן 2 תשובות!} סימון של שתי תשובות יגרום לפסילת התשובה.

כמה זמן מתקיים המבחן?

הזמנים משתנים בכל מקום מבחן, אך באופן כללי נעים סביב שעה. עיינו בפרסומים ובדקו כמה זמן יש לכם במקום המבחן שלכם.

כמה שאלות יש במבחן?

המבחן כולל 30 שאלות. 25 שאלות על דברי השו"ע

הניתנת להם על מבחן ה'דף היומי בהלכה', וזאת בתנאי שקיבלו ציון של 50 אחוזים או יותר במבחן על 'קנין חכמה'.

המלגות מיועדות גם לבחורים וילדים?

כפי הפירוט דלהלן; בחורים מגיל 16 ועד החתונה (או לחלופין עד גיל 25); זכאים לחצי מלגה בצבירה עד החתונה או עד גיל 25, המוקדם מביניהם. כשבאפשרותם לבקש מלגה מיידית באמצעות הטענה ל'כרטיספר' לרכישת ספרים ברשת 'אור החיים'. בחורים מגיל 13 וחצי ועד גיל 16; זכאים לקבל רבע מלגה בזיכוי כספי לרכישה ב'אור החיים', באמצעות כרטיס מגנטי הנטען מדי חודש לפי גובה הציון. ילדים ובחורים מתחת לגיל 13 וחצי; יכולים להשתתף במבחן, אך אינם זכאים לקבל מלגה, ואינם יכולים לצבור נקודות.

אחרי המבחן החודשי מתקיים גם מבחן מסכם?

לתועלת הלומדים נערך אחת לחצי שנה 'מבחן מסכם' למעוניינים בכך, דבר המדרבן להוסיף בשינון חומר הלימוד שנלמד במשך כל החצי השנה האחרונה - שו"ע ו'משנה ברורה' בלבד ללא כל תוספת אחרת.

הציון במבחן המסכם, מזכה את הנבחן בהשתתפות בהגרלה על פרסים כספיים גדולים, על פי גובה הציון. זכאים להיכנס להגרלה: מי שקיבלו ציון מ-70% ומעלה, באחד מתוך ששת המבחנים האחרונים שקדמו למבחן המסכם. כן, המשתתפים בתוכניות אחרות של 'דרשו' יכולים להשתתף בהגרלה על המבחן המסכם, למרות שאינם זכאים למלגה על מבחני ה'דף היומי בהלכה'.

לרגל ההתחלה; נציין טיפים קטנים ומכריעים להצלחתכם:

1. קודם כל - מתחילים! הרכבת יוצאת לדרך...
2. יהודי אף פעם אינו לבד! תאמו חברותא או הצטרפו לשיעור, דבר המסייע לעקביות הלימוד ולהצלחה.
3. קבעו זמן מוגדר ללימוד, לצד תוספת שינון וחזרות, כדי שתצליחו בסייעתא דשמיא במבחן החודשי.
4. מומלץ להירשם כבר עכשיו לקבלת קוד אישי להשתתפותכם במבחן.

וה'משנה ברורה', וחמש שאלות על ספרי המוסר של מרנא ה'חפץ חיים'. בנוסף ישנה שאלת רשות אחת.

איך נקבע הציון?

במקביל להכנת השאלות למבחן, מכינים כותבי השאלות גם לוח ציונים, וקובעים כמה אחוז שווה כל תשובה. יש שאלות עם פרטים רבים ויש שאלות פשוטות יותר, וכמובן ששאלה מורכבת שווה יותר אחוזים בציון מתשובה פשוטה שיש בה רק פרט אחד.

איך ומתי אני יכול לדעת את הציון?

תוכלו לקבל מידע על הציון שלכם, במוקד הציונים במספר 02-560-9000 שלוחה 1 בהקשת מספר זהות. הציונים מתפרסמים במוקד כשבוע וחצי לאחר עריכת המבחן. כמו"כ כל נבחן יכול לראות את הציונים שלו על 24 המבחנים האחרונים, באמצעות מכשיר 'קהילות', או 'נדרים פלוס' בכניסה לבתי הכנסת.

נדמה לי שקרתה טעות בחישוב הציון שלי?

לצלל למשרד ואי"ה ישמחו לסייע לך ולבדוק, למען העמדת הדברים על הצד היותר טוב לשביעות רצונך המלאה. בכל מקרה; ערעור על ציון ושינוי נקודות צבירה, ניתן לעשות עד שלושה מבחנים קודמים בלבד.

אני מעוניין לדעת מיד לאחר המבחן, על מה עניתי נכונה/

גובה הציון?

עם סיום המבחן גשו לאחראי למסירת המבחן, ובקשו ממנו דף תשובות שנכתבו ע"י רבנים ת"ח. בעיונכם בדף התשובות תוכלו לקבל כיוון האם עניתם נכונה על השאלות שלכם, כך תוכלו גם להעריך במשוער מה יהיה ציונכם.

יש מלגה למשתתפי המבחנים?

כן. הסכום המדויק (115-185) תלוי בפרמטרים משתנים: הציון ומסלול המבחן. יצוין שאלו שמשתתפים במקביל גם בתוכנית 'קנין חכמה' (ספרי ה'חפץ חיים'), זכאים בנוסף למלגה על 'קנין חכמה', גם לתנאים משופרים במלגה

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הרב וואזנר ניעור מעיסוקיו, הרים את ראשו לעבר הקבצן, וקידם את פניו בחיוך רחב ובמאור פנים בברכת 'שלום עליכם'. הוציא מכיסו סכום מסוים והעניק לו מתוך כבוד מופגן, והבעת המלה ליהודי מר נפש וקשה יום, שאולץ בדחקותו לכתת רגליים, לקבץ כספים ולהתבזות לצורך מחייתו. כשראה זאת הגוי, נאלץ גם הוא מדרכי הנימוס להוציא פרוטה ולהעניק לאיש...

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"ועשית יריעת עזים" (שמות כ"ז, ז) "אהבתי אתכם אמר ה'" (מלאכי א', ב')

ב'מדרש תנחומא', על הפסוק 'ועשית יריעת עזים', מובא לשון מופלא: "הדא הוא דכתיב (מלאכי א', ב) 'אהבתי אתכם אמר השם!'". את הסבר הדברים ועומק כוונת דברי חז"ל אלו, היטיב להסביר המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו לופיאן זצ"ל, בספרו 'לב אליהו'. שהרי לכאורה במבט שטחי נדמה, כי אין כל קשר בין הפסוקים?

אך במתק לשונו שפך בעל ה'לב אליהו' אור בביאור העניין:

כשהאדם מתבונן בכל נקודה ובכל פרט בבריאה, יכול הוא בנקל להבחין בהשגחה הפרטית ובגדלות הבורא שנבטת מכל פינה ומכל זווית בבריאה. דוגמא חיה לכך הביא רבי אליהו ממעשה שהיה:

בזמנו חי יהודי פרופסור ל'בוטניקה', מלומד גדול בכל ענייני הצומח - האילנות, העשבים והפרחים למיניהם. אשר מתוקף עיסוקו התעמק וחקר רבות אודות השתילים השונים, אופן גידולם, תוצרתם, הישרדותם ועוד.

לאחר תקופה מרובה של התמחות בנושא, התבונן בחכמה הגדולה הטמונה בבריאה, על אלפי ורבבות הצמחים השונים הקיימים בה, והגיע בדעתו לידי הכרה, שלא תתכן מציאות כזאת שאין מנהיג לבריאה, המשגיח עליה ומפעילה בכל רגע ועת. מכאן הגיע למסקנה נוספת, שגם לא יתכן שהבורא לא יודיע לברואיו על מציאותו. מאז נהפך למאמין גדול בעקרי האמונה, ואוהב נלהב לתורה ולומדיה.

בסופו של דבר, מרוב התפעלותו האישית מהכרת האמונה שהשיג, החליט הלה שהיה עשיר גדול ובעל נכסים, לצוות את כל רכושו לטובת היכלי תורה וישיבות. פעולה זו גרמה בזמנו הדים רבים בקרב חבריו וידידיו, שלא הבינו מה מתחולל עם האיש ששינה את דעותיו בצורה כה קיצונית, מן הקצה אל הקצה ממש. לאחר מותו התנהל משפט ארוך בין 'ועד הישיבות' לממשלה הפולנית, שלטשה עין על נכסיו המרובים...

בכך, הסביר ה'לב אליהו' היטב את דברי המדרש "ועשית יריעת עזים" - הדא הוא דכתיב 'אהבתי אתכם אמר ה'". הרי כל הבריאה כולה זועקת את השבח 'מה רבו מעשיך ה'". בכל פינה שאתה פונה - יכול אתה להבחין בגדלותו של הבורא, ובהכרה של 'אין עוד מלבדו'. למרות כן, צמצם הקדוש ברוך הוא את שכינתו המצויה והניכרת

בכל העולם אל תוך משכן קטן וצר, כדי לשכון בתוכנו. היש פעולת חיבה גדולה מזו?! היש הענקת אהבה יתרה מזו?!

הבחירה הזאת, כביכול, של הבורא אשר 'מלוא כל הארץ כבודו', 'לעזוב' את כל הבריאה כולה, המספרת את שבחו, גדלותו ומלכותו, ו'להצטנף' בפינה אחת קטנה העשויה מיריעות עזים, אך ורק משום שאותה הכינו לו כלל ישראל, בדם לבם ותמצית אהבתם, הרי זו אות אהבה והחזרת חיבה שאין למעלה הימנה.

"הדא הוא דכתיב 'אהבתי אתכם אמר ה'". נפלא!

'עשה לי קיטון שאדור אצלכם...'

הגאון הצדיק רבי יוסף סלאנט זצ"ל, בעל ה'באר יוסף', מאיר כדרכו באור יקרנות:

הנה חז"ל אומרים במדרש (שמות רבה תרומה לג, א) כך:

"... ויקחו לי תרומה', הדא הוא דכתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם תורת י אל תעזבו', אל תעזבו את המקח שנתתי לכם'.

"משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה. ביקש לילך לו לארצו וליטול אשתו עמו, אמר לו: 'בתי שנתתי לך יחידית היא, לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול, לפי שהיא אשתך. אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם...'

רבי אריה שמע את הדברים והגיב בפליאה: "זה ודאי נכון, אולם במקרה של הרב אלישיב לפסוק זה אנו זקוקים? הרי חז"ל אומרים במדרש 'משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה'". כך צטט רבי אריה את כל המדרש שהזכרנו כעת, תוך שהוא מטעים את סוף דברי המדרש: "אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך, קיטון אחד עשה לי שאדור אצלכם..."

"זוהי התורה הקדושה", הטעים רבי אריה, "בכל מקום שהאדם נמצא, אם הוא לומד תורה, הקדוש ברוך הוא עמו. והרי מרן הרב אלישיב זכה לשבת בבית ה', לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כל ימי חייו, וכשאדם יושב בבית ה' הרי הוא שרוי כל העת בבחינה של 'לחזות בנועם ה'". וכי הדבר טעון הצדקה או הסבר מאין מקור שמחתו? הוא הרי נמצא עם הקדוש ברוך הוא כל הזמן! אדרבה, אילו לא היה שרוי הרב אלישיב בשמחה, היה עלינו להתפלא!..."

יסוד זה שהואר והבהיק שבעתים על ידי רבי אריה, פתח צוהר אל תוכן מהותו ומקור שמחת חייו של רבי אריה עצמו. אל אותה שמחת החיים המוכרת, פורצת הגבולות, שהיה נתון בה בכל עת. רבי אריה העיד פעם כמשיח לפי תומו: "מאז ימי שחרותי הייתי תמיד עומד ודבק ב'שוית' ה' לנגדי תמיד!..." "לאור זאת, כשהאדם שרוי בכזו דבקות בתורה ודבקות בקדוש ברוך הוא, ברור מדוע היה תמיד שרוי בשמחה אמיתית, שמחה שאין לה סוף.

לפי שכלו כן יהי הלולו'

בשנים שלמדתי בישיבת רוז'ין בבני-ברק, שימש בה כראש הישיבה אחד מפארי גדולי ירושלים וצדיקיה, הגאון הצדיק רבי חיים בריס זצ"ל, והיתה לי הזכיה לשמע ממנו אז שיעורים ושיחות מוסר. דבריו היו נאמרים בטעם זקנים ובחן מיוחד שערבו לאזני השומעים. זכורני ביאור נפלא ששמעתי ממנו, לבאר כוונת הדברים הנאמרים ב'יוצרות' לפרשת שקלים:

"ועד מקום שאנוש יכול למנות, נמסר לו למדוד וגם למנות, לפי כחו ולפי מעוט חילו, הקצב לו מעוט הון שקלו, ולפי שכלו כן יהי הלולו'".

רבי חיים הסביר פירושם של דברים כך:

הנה לעצם בניין המשכן היה כל אחד מוסר כפי מה שליבו חפץ, כפי שנאמר: "כל נדיב לבו יביאה את תרומת ה' זהב וכסף ונחושת" (שמות לה, ה). אבל עבור יסוד המשכן - האדנים, היה צריך כל אחד מישראל להשתתף במידה שווה, סכום של מחצית השקל בלבד. סכום פעוט, שווה לכל נפש, העשיר לא הרבה והדל לא המעיט מסכום זה.

אך למרות כן, חשיבות התרומה היתה חלוקה ושונה לגמרי בין בני האדם השונים, ונמדדה לפי ערך מחשבתו והערכתו של כל איש ואיש בפני עצמו כלפי התרומה. זהו שנאמר: 'לפי שכלו כן יהי הלולו'.

הוא ניסה לתאר באוזנינו כיצד נראו פני הדברים:

משה רבינו דיבר אל כל ישראל, והשמיע להם את דבר השם על עניין מחצית השקל. הוא ביקש מכולם לשאת בעול שווה בשווה, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט. והנה, לפנינו שני אנשים שעמדו

"כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: נתתי לכם את התורה; לפרוש הימנה איני יכול, לומר לכם אל תטלוה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים - בית אחד עשו לי שאדור בתוכו שנאמר 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם'".

שואל ה'באר יוסף' שאלה עצומה: ראשית מה פשר דרשת חז"ל הזאת? מה השייכות בין הפסוק 'ויקחו לי תרומה' לפסוק 'תורת אל תעזבו'? גם יש להבין מה הוסיפו חז"ל במשל עם בת המלך?

אלא, כפי המבואר במדרש, עיקר בניית המשכן הוא כדי שתהיה לקדוש ברוך הוא אחיזה עם התורה הקדושה שנתן לנו. התורה דומה במשל לבת המלך, אשר לעזוב אותה אינו יכול, ולקחת אותה מעמנו גם כן אינו יכול, משום שכביכול נישאנו עם התורה. לכן מבקש ה' יתברך מאתנו שנעשה לו קיטון אחד, כדי שבכל מקום שנלך, יוכל הוא להיות בקרבת התורה.

וכאן מוסיף ה'באר יוסף' הארה נפלאה על דברי המדרש:

הדבר פשוט הוא, כי כאשר חפץ המלך לדור יחד עם בתו וחתנו בבית אחד, אין זאת אלא כאשר חתנו מכבד אותה כראוי, שהרי השמחה וההנאה למלך, היא לראות את בתו האהובה, בכבודה ובהידורה. אך אם החתן אינו מכבדה כראוי ועוזב אותה לנפשה, אזי צער גדול הוא למלך לדור עמם בכפיפה אחת, לראות כל העת בבוששתה ועזבונה. אין הוא מסוגל לחזות בעיניו כיצד בתו ננטשת, ועל כן מסלק הוא את עצמו מלהיות בקרבתה.

כדמיון הזה, יש להמשיך את הקשר של הקדוש ברוך הוא עם כנסת ישראל. אם חס וחלילה עוזבים בני ישראל את התורה, אינם לומדים אותה או שאין מקיימים את מצוותיה כראוי, הרי זה כאלו נטשו את בת ברייתם, שאז כבר אין חפץ בעליונים לבוא לשכון בתוכם. משום שכל הענין שהשכינה באה לשכון בתוכנו, כאמור, נובע מתוך רצונו יתברך לדור קרוב עם התורה, אך כשאין התורה בכבודה ובהידורה בישראל, אז גם השכינה מסתלקת לה.

מעתה יובנו היטב דברי המדרש; הן דיוק הלשון ויקחו 'לי' תרומה, שהתורה שמה דגש על 'לי' - בעבורי, משום שעל ידי בניית המשכן הם מביאים את השכינה לדור עמהם, והן אזהרת הפסוק 'תורת אל תעזבו', שלא יעזבו את התורה, כי בשבילה אני משרה את שכניתי, וכאשר יכבדו ויקיימו את התורה, תהיה היכולת לנותן התורה לדור בינינו.

דברים מופלאים אלו מחייבים כל אחד ואחד מאיתנו להיזהר ולהישמר עד מאד שלא לסלק את השכינה מקרבנו. נטישת התורה, דרכה ומצוותיה, הרי זה כמי שמסלק במעשיו את השכינה מישראל.

לאחר פטירת דודי, עמוד ההוראה, מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שחתי בהתפעלות להגאון רבי אריה פינקל זצ"ל, ראש ישיבת מיר-ברכפלד, כי שמעתי מאחד מהגדולים שהמליץ על הרב אלישיב את הכתוב: "שמחה לאיש במענה פיו" (משלי טו, כג), והסביר שמקור השמחה שהיתה שרויה על פניו תמיד, הוא מכח ה'מענה לשון' שהיה לו בכל ענין, בכל סוגיה ובכל שאלה.

החליט הלה שהיה עשיר גדול ובעל נכסים, לצוות את כל רכושו לטובת היכלי תורה וישיבות. פעולה זו גרמה בזמנו הדים רבים בקרב חבריו וידידיו, שלא הבינו מה מתחולל עם האיש ששינה את דעותיו בצורה כה קיצונית

מראהו של הקבצן העומד שם מעליהם וממתין לתרומה, הטריד את מנוחתו של הגוי שקנה את החמץ מידי בית הדין, והתבטא בזלזול: "הרב ייתן לו כמה גרושים וילך מכאן..."

הרב וואזנר ניעור מעיסוקיו, הרים את ראשו לעבר הקבצן, וקידם את פניו בחיוך רחב ובמאור פנים בברכת 'שלום עליכם'. הוציא מכיסו סכום מסוים והעניק לו מתוך כבוד מופגן, והבעת חמלה ליהודי מר נפש וקשה יום, שאולץ בדחקותו לכתת רגליים, לקבץ כספים ולהתבזות לצורך מחייתו. כשראה זאת הגוי, נאלץ גם הוא, מדרכי הנימוס, להוציא פרוטה ולהעניק לאיש... כעומד מן הצד התרשמתי לראות את ההבדל המהותי בין נתינה לנתינה. את התהום הפעורה בין נתינה של יהודי לנתינה של גוי... הם הם הדברים שאמרנו: 'לפי שכלו כן יהי הלולו!'

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

זה לצד זה ושמענו את הדברים יחדו, ושניהם בסופו של דבר נתנו מכספם סכום שווה, אולם הבדל חשיבות המצווה ביניהם הוא מהותי ושורשי, כרחוק מזרח ממערב.
במה דברים אמורים?

הראשון, כששמע את הדברים, אמנם החליט להרים את תרומתו, אך כשהגיע הגובה לגבות את התרומה עשה זאת מתוך אילוץ, בסתר לבו נתינתו היתה בניגוד לרצונו המוחלט, מתוך חוסר חשק ורצון. כוונתו היתה רק כדי 'לצאת ידי חובה' ותו לא. הוא נותן משום ש'כולם נותנים'... משום ש'אין ברירה אחרת'...

אולם השני לעומתו, שעמד סמוך אליו ושמע יחד איתו את הצינור, מאותו הרגע החל לבו לפעום בחזקה, כלתה נפשו מתי תבוא המצווה לידי לקיימה. קשה היתה עליו ההתאפקות לחכות ולהמתין עד שיבוא הגובה ליטול את התרומה ממנו. הוא יחל לרגע הנכסף, בו המטבע שלו תצטרף לחלק ממשכן השם, וייהפך הוא לשותף קבוע בכל קרבנות הציבור שיקריבו במשך השנה.

כבר משעות הבוקר המוקדמות הכין הלה את עצמו בסילודין. פיו מלמל כל העת תפילות, ולבו היה מלא תקוות, שמחצית השקל שלו תשמש לדברים הכי נעלים בעבודות המקדש...

כל בר דעת מבין מהו החילוק הגדול והעצום בין האחד למשנהו. בשמים יחשיבו את תרומתו של הראשון כפי שוויה האמיתי של התרומה, מחצית השקל ותו לא. אולם השני שהעריך והחשיב את התרומה, שש ושמש לקיימה, הילולה בשמים רבה היא, ואין ערך לחשיבותה. למרות שבפועל היא היתה זהה לסכום שנידב הראשון, אך באיכות אינן דומות התרומות זו לזו.
"רחמנא ליבא בעי!"

לפני עשרות שנים, נוכחתי במעמד מכירת חמץ בבית ההוראה של רבינו מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי'. והנה בעת שהרב וואזנר היה שקוע כולו בעסק המכירה, בכתובת השטר ועשיית הקניינים, נכנס לפתע קבצן מסוים וביקש נדבה. הרב לא הבחין כלל בנעשה סביבו, והקבצן נשאר על עומדו, המתין והמתין דקות ארוכות...

אלפים מצטרפים לתוכניות ולמבחני דרשו לקראת תחילת מחזור חדש בלימוד המשנה ברורה הצטרפו למהפכה העולמית בלימוד ההלכה

התקשרו 02-5609000

רציתי ליטול את הכסף מכסף הפקדון, שהפקדתי בגמ"ח. אך הרי ר' חיים הציע לי להשאירם בגמ"ח. והנה היום מתקשר אלי יהודי, הזכיר לי נשכחות על דמי תיווך שהוא חייב לי מלפני שנים וביקש את מספר השבון הבנק שלי, כדי לשלם את החוב הישן-נושן. "אכניס לך לחשבון 20,000 שקל", הוא אמר...

המשפט התמוה של שר התורה, שהוסבר לפי גמרא מפורשת • 20,000 שקל שהגיעו בחזרה • ומה החפץ חיים היה עושה עם הכסף?

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט שליט"א

"איש אשר יִדְבְּנוּ לְבוֹ" (שמות כ"ה, ב')

המעשה הבא שתקראו כעת אירע לפני כשמונה שנים. הגיע אלי לכולל 'מדרש אליהו' אברך מופלג מעירנו, מגדולי בעלי החסד באלעד, וביקש שאכתוב בעבורו דף-שאלה למור' מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א. האברך סיפר כך: "ישנו זוג שחמש שנים לא נולדו להם ילדים. הראתי להם את דברי החפץ חיים בספרו 'שם עולם' (ח"א ח), הכותב כך: "אודות האנשים המחפשים סגולות, הסגולה היותר טובה שבעולם היא עצת חז"ל, ובעיני ראיתי מעשה נורא שהיה בענין זה. איש אחד שלא היו לו בנים, ובא לפני חכם שיתן לו עצה וסגולה לענין זה, והשיב לו: "איני יודע סגולות, אך עצתי שתעשה גמ"ח קבוע בעיר, אולי יתן ה' שבזכות מדת החסד שתתנהג עם אנשים יתחסד השם יתברך עמך ויתן לך בנים". ושמע לעצתו, ועסק הרבה בענין זה עד שעשה גמ"ח קבוע בעיר, והוא קיבל על עצמו המצוה להתעסק בענין זה להלוות על משכונות, ועשה פנקס עם תקנות לענין זה כנהוג. ובתוך התקנות היה כתוב שפעם אחת לשלש שנים, יתאספו הכל ויעשו סעודה שיהא חיזוק למצוה זו. והיה בכלות השלש שנים נולד לו בן, ולאות שהוא בזכות המצוה, אירע יום שמיני למילתו ביום שהיה כתוב מקדם זמן לאסיפתם. ועסק האיש הנ"ל הרבה במצוה כמה וכמה שנים, ובתוך משך השנים האלו נולדו לו כמה בנים".

האברך הראה לי את המשך דברי ה'שם עולם', המספר כך: "ברבות הימים שכח טובותיו של הקב"ה, ובא לפני החכם ובקש ממנו שהיות שהוא טרוד והגמ"ח גדל, וגם יש אנשים מפקפקים עליו, על כן יראו למנות נאמן אחר שיעסוק בגמ"ח. והחכם מיאן בזה, באומרו שבודאי מישוהו אחר לא ינהיג הגמ"ח בטוב כמותו. אך כאשר הירבה להפציר בחכם שיעשה בקשתו, הוכרח להסכים לדבריו, ובררו נאמן אחר תחתיו לעסוק במצוה. והי ממחרת, בא אצל החכם ויספר לו איך שקרה לו דבר נורא הלילה הזה, שנחנק לו ילד קטן אחד, ויחזור ויאחז במצוה זו. הנך רואה בעליל, שבזכות החסד נולדו לו בנים, וכאשר נסתלקה מדת החסד התחילה מדת הדין להתגבר עליו. ועל כן יראה האדם להחזיק במצוה זו ולא להרפות ממנה".

טען האברך: "אני חושש שאם אקח את הכסף שלי, הגמ"ח ייסגר מייד וישנו חשש, חלילה, ממה שכתב ה'חפץ חיים' זי"ע על הפסקת הגמ"ח. זאת לא הפקדה רגילה בגמ"ח, שכמוה יהיו רבים אחרים. זאת הפקדה כספית, שאם אטול אותה, כל הגמ"ח יתמוטט. לכן אני רוצה לשאול מה לעשות".

שאלתי: "ואם מרן שליט"א יגיד לך שתשאיר את הכסף והקב"ה יעזור לך ממקום אחר, תסכים להשאיר את הכסף בגמ"ח?" השיב האברך: "בודאי! אני סמוך ובטוח שאם כך יאמר הרב, אזי

לכן - מספר לי האברך האלעדי- "הצעתי להם להקים גמ"ח וכך יזכו לילדים. מאחר שלא היה להם כסף להקים גמ"ח, נתתי להם את כספי חסכוניותי, 20,000 שקל, והצעתי להם להקים בו גמ"ח. הם נאותו, קנו כספת קטנה ופתחו גמ"ח להלוואות קטנות. ואכן, תוך פחות משנה נולדה להם בת. כעת אני זקוק בדחיפות לכסף שלי, שהפקדתי בידם להקמת הגמ"ח, אך אני חושש ליטול את כספם ולמוטט בכך את הגמ"ח, המבוסס כמעט כולו על ה-20,000 שקל שלי, ואני רוצה להתיעץ עם מרן הגר"ח שליט"א על הענין".

"ומדוע שלא תקח את הכסף?", שאלתיו, "הרי זה כסף שחסכת לעצמך, לתועלת בני משפחתך ופרנסתך!".

”אם כל יהודי יפקיד, אפילו מאה ש”ח לחודש, בהוראת קבע לגמ”ח המקומי” - אמר לי השבוע מנהל גמ”ח - ”הרי שכספי ההלוואות שבגמחי”ם יגדלו עשרת מונים”

אך הרי ר' חיים הציע לי להשאירם בגמ”ח. והנה היום מתקשר אלי יהודי, הזכיר לי נשכחות על דמי תיווך שהוא חייב לי מלפני שנים וביקש את מספר חשבון הבנק שלי, כדי לשלם את החוב הישן-נושן. ”אכניס לך לחשבון 20,000 שקל”, הוא אמר, וכך עשה, והנה ברכת מרן שליט”א התקיימה במלואה, תוך מספר ימים. 20,000 ש”ח השארתי בגמ”ח והנה קיבלתי 20,000 ש”ח...”

התרגשתי והשבתי לו: ”ש’צדיק מושל ביראת אלוקים’ ושברכת צדיק עושה רושם, ידענו כולנו. הרי זה כתוב בחז”ל במקומות רבים. אך אני מתפעל דוקא מאמונת החכמים הפשוטה שלך. הרב אמר להשאיר את כספי חסכונותיך בגמ”ח ואתה ביצעת את זה מיד, ללא ספיקות והיסוסים, והנה, בגלל אמונתך התמה זכית לקיום הברכה במהירות ובהשגחה גלויה...”

האם לתת הלוואות לאברכים שקונים דירות ומשכירים אותם?

לפני כמה וכמה שנים נכנסתי עם ראשי קופת גמ”ח חניכי הישיבות' באלעד, רבי בן ציון שטיינמן ורבי צבי ארלבוים, אל מו”ר מרן הגר”ח קניבסקי שליט”א, כדי לשואל סדרת שאלות בעניני הגמ”ח. במהלך השיחה סיפר לנו מרן שליט”א שגם לו עצמו היתה קופת גמ”ח שפעלה בכלל ”חזון איש” ומרן שליט”א הלווה דרכה הלוואות לאברכים שהיו זקוקים לכך. הרב”צ שטיינמן העיר ששמע שמרן שליט”א לא נתן הלוואות נוספות, למי שלא השיב את ההלוואה בזמן, ומרן שליט”א אישר את הדברים, אך הוסיף ואמר שאין לקבוע מסמרות בדבר ועל גבאי הגמ”ח לבדוק האם האיש נאנס ולכן איחר בפרעון ההלוואה, או שפשע ולכן לא השיב את ההלוואה. רבנו שליט”א הורה שגם בדיני הלוואה, ”עניי עירך קודמין”, ושאינן כללים ברורים בשאלה האם לחלק סכומי הלוואה קטנים להרבה אנשים או לחלק סכומים גדולים יותר למספר מועט של לווים. על שאלות רבות השיב מרן שליט”א שהכל לפי ראות עיני הגבאים, ומאחר שמפקדי הכספים בגמ”ח הפקידו את ממונם

הכסף יגיע אלי ממקום אחר.”

כתבתי לרבנו שליט”א שמחזיק דף זה שואל את שאלתו הנ”ל. בצוהרים מתקשר אלי האברך, שמח ונרגש. ”נכנסתי לר’ חיים, הוא קרא את דף השאלה ואמר לי: ”הקב”ה ידאג לך, בינתים תשאיר את הכסף בגמ”ח...”

”כמה זמן?”, שאלתי, ”חודש? חודשיים?”

”עד שתהיה בן תשעים ושתיים...” השיב לי ר’ חיים ובת צחוק מרחפת על פניו.

”ומה יהיה כשאהיה בן תשעים ושתיים?”, שאלתי ור’ חיים השיב שאז אראה כבר מה לעשות עם הכסף...”

כך מספר לי האברך, מאושר בעליל. ”זכיתי לברכה לאריכות ימים עד גיל תשעים ושתיים!”, שמח.

השתתקתי לרגע ואמרתי לו: ”מנסייני, כל משפט שר’ חיים אומר, אפילו בזמן חדווה, אפילו בצורה שנראית כשיחה אגבית, מבוסס על גמרא, מדרש או חז”ל. הבה וננסה לחשוב מדוע ר’ חיים אמר לך שתזכה דוקא לתשעים ושתיים שנה.”

ואז נזכרתי בגמרא מפורשת. ”בגמרא במועד קטן דף כ”ח ע”א נאמר: ”אמר רבא חיי בני ומזוני לא בזכותא תליא מילתא, אלא במזלא תליא מילתא. דהא רבה ורב חסדא תרווייהו רבנן צדיקי הוו, מר מצלי ואתי מיטרא ומר מצלי ואתי מיטרא. רב חסדא חיה תשעין ותרתין שנין, רבה חיה ארבעין”. הנה גמרא מפורשת שרב חסדא חי 92 שנה. וכתוב על הגמרא הזאת בראשונים ובאחרונים שלמרות שהמזל קובע את זמן חיי האדם, אך מי שעושה צדקה, זוכה לחיים ארוכים. ה’באר שבע’, למשל, כותב כך: ”שאני מצות צדקה שהיא מחולקת משאר כל המצות בזה שבשאר מצות כתיב ”לא תנסו את ה’”, ובמצות צדקה כתיב ”ובחנוני נא בזאת...” הרי ה’ יתברך אמר בפירוש שהוא רוצה וחפץ שתהיה מצות צדקה מכוונת להנאתנו ולתועלתנו... ושאר רבא ”בני חיי ומזוני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא”, הא ודאי דלא אמר כן אלא דוקא בשאר מצות, חוץ מצדקה.”

”הרי לך”, אמרתי לאברך, ”ר’ חיים לא הזכיר סתם כך, במקרה, תשעים ושתיים שנה. כוונתו היא, כדרכו בקודש, לדברי חז”ל או להקשר על פי דברי חז”ל. והנה בגמרא מובא שרב חסדא חי 92 שנה, ומובא בספרים שבזכות הצדקה ניתן להאריך ימים, למרות שנגזר על האדם מספר שנים פחותות, אפילו 92 שנה...”

לאחר שיחתנו עלעלתי מעט בספרים וראיתי בכתבי רבי צדוק הכהן זצ”ל (פרי צדיק, פרשת ראה) המביא מדברי הוזה”ק בהרחבה ומסביר שרב חסדא, שדבק באופן מיוחד במידת החסד, זכה לאריכות ימים מופלגת. ”וכן רב חסדא שמו מורה על רב חסד, ומצינו (גיטין ז, א) ”חסדא שמך וחסדאין מילך”. ואברהם אבינו ע”ה שהיה מרכבה למדת החסד, כתוב בו ”ואברהם זקן בא בימים...” אתם צריכים לברך אותי”

שבוע בדיוק לאחר מכן, התקשר אלי אותו אברך וסיפר בהתרגשות: ”הייתי אמור לשלם מחר ל’בתים מאכער’ את שכרו על התפילין של בני ורציתי ליטול את הכסף מכסף הפקדון, שהפקדתי בגמ”ח.

על דעת הגבאים, על כן הגבאים עצמם אמורים לקבוע בכל שאלה המתעוררת בפניהם, בשום שכל ובכבוד ראש.

שאלנו את ר' חיים על תופעה מסוימת, בהם אנשים צעירים רוכשים דירות להשקעה, כדי שיוכלו בעתיד לחתן ילדים ביתר כבוד ומרן שליט"א השיב שלפעמים יש בכך פגם במידת הבטחון, "אבל זה לא ענין שלכם. אתם צריכים להלוות למי שיוכל לעמוד בזמני הפרעון". הר"א ארלבוים סיפר למרן שליט"א שישנם אברכים שמעדיפים ליטול משכנתא ולרכוש דירה נוספת, כשילדיהם עדיין קטנים, מאשר ליטול משכנתא לרכישת דירה לילדים רק לאחר אירוסייהם, ושאל האם יש בכך בעיה. מרן שליט"א השיב שהתופעה מוכרת לו ו"אפשר לעשות כך. כל אחד יעשה כרצונו, ואם הם צריכים עזרה- תחליטו בעצמכם, כגבאים, האם ראוי לעזור להם, או להעדיף אנשים אחרים, שצריכים הלוואות דחופות יותר".

בסיום השיחה ביקשו הגבאים ברכה ושר התורה השיב: "אתם מבקשים ברכה? אתם צריכים לברך אותי. אתם הרי גבאי צדקה!..." ובשעה שהתקשורת החילונית וחבריהם מנסים להשחיר את פנינו בכל דרך אפשרית, הבה ונשאל אותם: האם ישנו ציבור אחד בעולם, מלבד הציבור החרדי, שמפקיד את כספי חסכונו בגמ"ח ולא בתוכניות חסכון נושאי רווחים, רק כדי לעזור לאחרים?!

המציק קיבל הלוואה מהאיש שהוא התעלל בו

סיפר לי הרה"ג רבי צבי ארלבוים שליט"א, ממנהלי גמ"ח 'חניכי הישיבות' באלעד: "לפני שנים לא מעטות התגוררו שני יהודים בעירנו, ראובן ושמעון. שניהם היו צהובים זה לזה ולא הסתדרו ביניהם, בלשון המעטה. ראובן הרחיב את דירתו, היה חייב לשלם לקבלן ונוקק להלוואה דחופה. הוא נרשם ברשימת הממתנים להלוואה גדולה ובכל יומיים-שלושה היה מתקשר לשאול האם כבר תורו הגיע, אך לא, התור עדיין לא הגיע והאיש היה מתוסכל. ואז הגיע אלי לגמ"ח שמעון, זה שרב איתו במשך תקופה ארוכה, והפקיד בגמ"ח סכום של \$ 15,000. הבטתי ברשימת הממתנים להלוואה והנה, הגיע תורו של ראובן. הייתי בהלם מהסיטואציה, אך מכיון שהגיע תורו, התקשרתי לראובן והודעתי לו בשמחה שמוכנה לו הלוואה בת \$ 15,000. ראובן הגיע, נטל את הלוואה ושב לביתו שש ושמו. כיון שכעת, כשהוא נרגע מההלוואה שקיבל, נותר לו זמן פנוי. בכל מהלך השבוע שלאחר מכן, גרם ראובן לשמעון הרבה עגמת נפש...

"לא הייתי רגוע", מספר הרב ארלבוים, "ראיתי בעיני כיצד ראובן נהנה מכספי הפקדון ששמעון ירבו הפקיד בגמ"ח.

"פניתי לאחד מגדולי ישראל וסיפרתי לו את הסיפור. הוא השיב לי כך: "מובא בספרים הקדושים שלפעמים יהודי זוכה ורואה כיצד הקב"ה מנהל את עולמו בדרכים לא שגרתיות. הנה ראית בעיניך שההשגחה העליונה גזרה ששמעון ילווה סכום כסף גדול לראובן, אך מכיון שבדרך רגילה, שמעון לא היה מלווה סכום כזה לאדם שמיצר את צעדיו, גילגלה ההשגחה העליונה שאתם, מנהלי הגמ"ח, תהיו המתווכים להוצאת הלוואה אל הפועל, מבלי ששניהם בכלל ידעו על כך"....

הלוואה לכולל או לאדם פרטי?

מעשה שהיה: יהודי תורם בכל חודש במשך שנים 10,000 ₪ לכולל חסידי גדול ומפואר בעירנו. כעת התורם צריך הלוואה של 300,000 ₪, ואומר שאם יקבל הלוואה מגמ"ח ולא מהבנק, ימשיך לתרום לכולל 10,000 ₪ בחודש. ראש הכולל החסידי ביקש מגמ"ח ידוע הלוואה לאותו תורם, כדי שימשיך לתרום לכולל סכום כה גדול מבחינת הכולל, אך מנהלי הגמ"ח טענו שהלוואות בסדר גודל כזה, הם מעניקים רק למוסדות, אך לא לאנשים פרטיים.

טען ראש הכולל: גם כאן ההלוואה נחשבת להלוואה למוסד, כיון שהכולל מרויח תרומה גדולה מאותו אדם. אם הגמ"ח לא ילווה לו והוא יאלץ לשלם ריבית גדולה לבנק, אז הכולל יפסיד.

שני הצדדים ביקשו ממני שאשאל את מרן הגר"ח קניבסקי שליט"א והם ינהגו ככל שיוורה להם. שטחתי את השאלה ע"י ידי הטוב רבי יעקב קניבסקי שליט"א, ומרן שליט"א השיב שהצדק עם ראש הכולל. הלוואה שממנה ירוויח הכולל, נחשבת להלוואה לכולל, למרות שההלוואה עצמה ניתנת לאדם פרטי.

הרמב"ם, הטור והשולחן ערוך כתבו שישנה מצוות עשה מהתורה להלוות כסף ליהודים. הרמב"ם והשו"ע קובעים שהמחזיק ביד ישראל ונותן לו הלוואה כדי לחזק ידו עד שלא יצטרך לבריות, הוא אחד מהדברים שבמעלה הגדולה שאין למעלה הימנה במעלות שיש בצדקה, ועל זה נאמר: וכי ימוך אחיך ומטה ידו עמך והחזקת בו גר ותושב וחי עמך, כלומר החזק בו עד שלא יפול ויצטרך, נוסף על מה שמקיים מצות עשה המיוחדת להלוואה עצמה. חז"ל אמרו שגדול המלוה יותר מן העושה צדקה, שזה הנוטל צדקה כבר נצרך לשאול, וזה עדיין לא הגיע למדה זו, ואינו בוש בדבר, והתורה הקפידה על מי שימנע מלהלוות לעני. הסמ"ג כתב שהנמנע מלהלוות לעני נקרא בליעל וחוטא, שנאמר בתורה הקדושה "השמר לך פן יהיה דבר עם לבבך בליעל לאמר וגו' וקרא עליך אל ה' והיה בך חטא".

רבים חוסכים מעט כסף לצרכי נישואי ילדיהם או לצרכים אחרים. "אם כל יהודי יפקיד, אפילו מאה ש"ח לחודש, בהוראת קבע לגמ"ח המקומי" - אמר לי השבוע מנהל גמ"ח - "הרי שכספי ההלוואות שבגמ"ח יגדלו עשרת מונים. אדם חושב לעצמו שמאה שקלים לא ישנו את המצב, אך כאשר פרוטה לפרוטה מצטרפת, נגיע לסכומים גדולים, שיוכלו לסייע להרבה משפחות, לראשי כוללים- לשלם משכורות בזמן, לצרכי הרחבת או רכישת דירות, להלוואות הניתנות לחולים לצרכי טיפולים רפואיים, ולאנשים שצריכים הלוואה זמינה, כדי "לגמור את החודש".

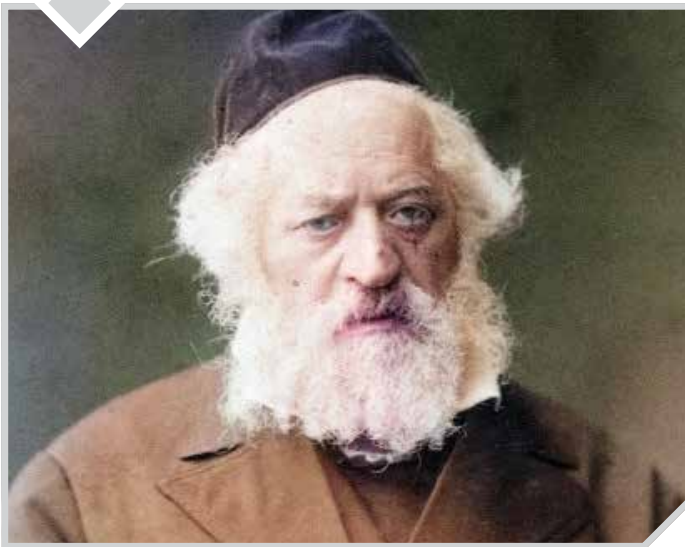
בכל מקומות התורה ישנם גמ"ח"ם מבוססים, המנוהלים על ידי אנשים נאמנים ואחראיים. כל המפקיד את כספו, יוכל לקבלו בחזרה בהתראה של מספר ימים, כפי תקנוני הגמ"ח השונים. בהוראת קבע ובהפקדה חודשית קבועה אנו זוכים לחסוך את כספינו במקום הטוב ביותר, עם התשואה הגבוהה ביותר בתבל, כזו שאדם אוכל את פירותיהם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא.

לימים, כשכבר היה מפורסם לגדול בתורה, הגיע רבי יצחק אלחנן לווילנא, כדי להתעסק בהדפסת ספרו. קהל גדול יצא לקבל את פניו ולכבדו בכבוד התורה הראוי. מספרים שקבלת הפנים היתה כה מרשימה, עד כדי שמושל המחוז אסר עליו לבקר שוב בוילנא, כי ביקורו פגע בכבודו של הצאר, מפני שהכבוד שהוענק לו היה הרבה יותר מהכבוד שזכה לו הצאר כשביקר בוילנא...

מדוע סירב רבי יצחק אלחנן לקבל תרומה עבור הדפסת ספרו?
• על שם מי נקראו ספרי רבי שלמה קלוגר?

הרב ישראל ליוש

"בְּטַבְעַת הָאָרֶן יְהִי הַבְּדִים לֹא יִסְרוּ מִמֶּנּוּ" (כה טו)

הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור

שלח ללמוד בתלמוד תורה, ופטר אותו מעול פרנסת אביו, שהיה מוטל עליו מאז שאמו נפטרה.

הילד ניצל היטיב את הזדמנות הפז שניתנה לו ללמוד תורה. הוא ישב והגה בתורה, והתגלה כבעל כשרון נדיר... לימים התפרסם כגאון בדורו, הלא הוא הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל.

אחר שהלך המגיד מדובנא לבית עולמו, הוא נתגלה לחברו בחלום וסיפר לו: "כשהגעתי לבית דין של מעלה, הראו לי עשרות ספרים ואמרו לי שאני כתבתי אותם, תמהתי בפניהם: 'אני לא חיברתי ספרים אלו!' ואז ספרו לי שספרים אלו נכתבו ע"י הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל, וכיון שאני סייעתי לו והשקעתי רבות עבור לתורתו, הרי ספרים אלו נקראים על שמי...".

בצעירותו היה הגאון רבי יצחק אלחנן ספקטור זצ"ל עני מאוד, עד כדי כך שכשנעליו נקרעו לא היה לו כסף לקנות נעליים חדשות, ולא יכול היה לצאת מביתו לבית המדרש.

במצוקתו הגדולה, פנה לחברו שעמד להינשא וכנראה יקנה נעליים חדשות, שייתן לו את נעליו הישנות. החתן סירב ואף הפטיר בבז:

המשך בעמוד 30

דורשי רשומות דרשו: הארון רומז לתורה, שהרי לוחות הברית שכנו בו. בדי הארון שעל ידם החזיקו את הארון, רומזים לתמכין דאורייתא, אלו בעלי הממון התומכים ומסייעים בממונם ללומדי התורה.

מכאן יש לומר שציווי התורה 'לא יסורו ממנו', בא לרמז לתומכי התורה, שלא יסתפקו בהחזקת התורה בלבד, אלא יש להם אף להיות קשורים עם התורה עצמה, שיילכו בדרכה וילמדו אותה כפי יכולתם.

והנה לגבי הארון נאמר שהיה נושא את נושאו, ולדידן נימא שגם זה בא לרמז לתמכין דאורייתא, שלא ידמו בנפשם כאילו הם מחזיקים את לומדי התורה, ורק בזכותם הם לומדים, אלא 'הארון' היינו לומדי התורה 'נושא את נושאו' - הם מחזיקים את התומכים, ובזכות לימוד התורה מתברכים התומכים בממונם, למען יוכלו להמשיך ולהחזיק לומדי תורה, שבזכותם יצליחו בעסקי ממונם.

וכבר כתב מרן ה'חפץ חיים' ב'שם עולם' (פי"ז) עה"כ "עץ חיים היא למחזיקים בה", שהרי היה צריך לומר למחזיקים אותה, כי לכאורה הם מחזיקים את התורה. אלא באמת אינו כן, אלא התורה מחזיקה את תומכיה, וכשם שאדם העומד ליפול ומחזיק בדבר כדי למנוע נפילתו, הרי הוא מחזיק בדבר ולא את הדבר, כן תומכי התורה המחזיקים ידי לומדי התורה, אינם מחזיקים אותם אלא מחזיקים בהם, כדי שהם - התומכים - יתמידו בהצלחתם וחלילה לא יפלו.

צועד המגיד מדובנא זי"ע ברחוב, והנה הוא רואה איש עיוור מובל ע"י ילד קטן. "אתם צריכים עזרה?" - שאל המגיד את הילד - "לאן אתם הולכים? מיהו האיש שאתה עוזר לו?", הוסיף המגיד להתעניין במחזה הלא שגרתי שפגש. "זה אבא שלי!" - ענה הילד הבין המגיד כי מקרה קשה לפניו, ומיד הציע להם שיבואו לביתו ועול פרנסתם יהיה עליו. הוא דאג להם לקורת גג ומזון, ואת הילד

היהודי הלז, שכל ימיו עסק במסחר ובקושי ידע ללמוד, הרצה בפניו את המשנה, הסבירה יפה יפה, האיר אותה באור חדש ובוהק, תירץ את כל השאלות, יישב את כל הסתירות, סיכם את הדברים בצורה נאותה, ולאחר ש'וידא' שרבי חיים הבין את המשנה היטב - דמותו נמוגה מנגד עיניו של רבי חיים, שהתעורר מבוהל וכל גופו מכוסה זיעה קרה...

מסר מרטיט מעולם האמת...

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"יִקְחוּ לִי תְרוּמָה" (שומת כ"ה, ב')

התורה, התורה הקדושה!

לב מי אינו כוסף, שואף ורוצה, לזכות לתורה הקדושה, להתחבר עימה, לקנות אותה קניין נצח. נפש כל יהודי יוצאת בכמיהה וכיסופים לזכות לקחת חלק בתורה, לחוש שהתורה היא חלק ממנו ממש. הן התורה היא הדבר היקר לנו מכל, כל חפצים לא ישוו בה. היא מתנת אהבים שמחזיקה את הקשר עם בורא עולם, ולב כולנו שואף לזכות בכמה שיותר מהתורה האהובה.

אלא שזה לא פשוט ולא קל. התורה הקדושה - ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים, עמוקה היא ומופלאה, וככל שלומדים אותה יותר - מגלים עד כמה לא נגענו אפילו בקצה שלה. בתורה הקדושה יש כל כך הרבה אוצרות של ידע, כל כך הרבה קניינים רבי עוצמה, ומי יכול לגעת בכלם, לקנות את כולם, לחוש שהוא מחובר עם התורה באמת כשאיפתנו הטהורה? מי יכול להפוך את הכיסופין והרצון לזכות בתורה, לקניין ממשי נצחי?!

ועוד יותר, הרי לכל אחד מאיתנו עיסוקיו, טרדותיו ודאגותיו. יש כאלה שיכולים ללמוד יותר שעות ויש כאלה שפחות, יש קובעי עתים ויש טרודים על הכלכלה, יש שמוחם אינו פנוי או שכישוריהם אינם מספקים. האם על כל אלה נגזרה הגזירה שלא יזכו לממש את החלום? האם הם אינם זכאים להגשים את השאיפה ולזכות לקניין אמיתי בתורה?!

מתברר, כי בניגוד לכל קניין רוחני אחר, דווקא בקנייני תורה - ניתנת הזכות לרכוש חיבור וקניין אמיתי בתורה, בעזרת כסף גשמי ופשוט. אדם אינו יכול לרכוש זכויות של מצוות בכסף, אבל הוא יכול גם יכול, וצריך גם צריך, ואשריו גם אשריו כשיזכה - לזכות לרכוש בכסף חיבור אמיתי עם התורה, קשר תמידי עימה, קניין נצחי בה.

זהו גילוי מדהים, שכותב ה'חפץ חיים' זצ"ל בספרו 'שם עולם' ח"ב פ"ו, וכדאי לצטט את דבריו הדרמטיים הנוגעים כלפידים:

'ידעתי, כי יש הרבה אנשים שכבר נשקעו בעסקיהם, ומצאנו להם תקנה מן התורה. והוא, כי עליו להתאמץ בכל עוז לקחת לו שותף 'יששכר', לקנות חלקו בתורה על ידו, ואז בוודאי יקנה לנפשו חלק

בתורתו. ואם עושה כן אשרי חלקו, ובוודאי לא יחסר לו חלקו בתורתו, ככתוב 'שמה זבולון בצאתך' - כי על כן בצאתו מן העולם לא יחסר לו כלום ויוכל לשמוח, כי בוודאי חלקו שמור שם, וישיג שם ידיעת התורה הרבה, מתורת יששכר שהיה יושב באוהלינו...'

מדהים! יושב לו יהודי במשרדו, עוסק במסחרו, נפגש עם סוחרים, מתמקח על מחירים. יהודי אחר אף רץ באותה עת לסופרמרקט מרוחק, בכדי לרכוש מוצרים בזול. עוד יהודי יושב כקופאי או כנהג מונית, וכל אחד מהם, באותה עת ממש - כשהוא עסוק בדברים אחרים, קונה לעצמו נכסים רוחניים אדירים, קנייני תורה של ממש, סוגיות מקיפות בהלכה ובאגדה שהופכות לשלו ממש, באותן שעות בדיוק!

וכל זה איך? כי הם אלו שמחזיקים את לומד התורה. כי באותה עת, בזכותם יושב יהודי אחר ולומד תורה. הלה שקוע בסוגיא, מקשה ומתרגן, מבאר ומסביר, והסוגיות שהוא לומד, קנייני התורה שלו, ואפילו הידע שלו - נרשמים בטאבו השמימי על שם מי שמחזיק אותן, לזכות מי שמממן את ישיבתו באוהל התורה, והוא קונה את הזכות הזו לנצח, בעולם הזה ובעולם הבא!

הגילוי הזה הוא מתנה יקרת ערך, חסד ה' אדיר. מסתבר שחיבור עם התורה הוא בר השגה, קניין בה הוא אפשרי, קשר טוב וחזק איתה הוא בהישג יד, וידע גדול בתורה שיעמוד לרשותנו בעולם הבא - הוא

במחי עיסקת רכישה אחת. זו עיסקה שלא ניתן לסרב לה, עיסקה שכל מה שנאמר על כדאיותה - ימעט מערכה האמיתית.

מסר מרטיט מעולם האמת...

הסיפור הבא מטלטל ומסעיר במיוחד. יש בו חשיפה של רובד חסוי בדרך כלל, גילוי שמיימי של ממש. הוא סופר ע"י הגאון רבי מיכל פיינשטיין זצ"ל - ששמענו כנראה מחותנו הרב מבריסק זצ"ל, וזה דבר המעשה הפלאי:

הגאון רבי חיים מוואלאז'ין זצ"ל, התמסר כל ימיו להקמת והחזקת הישיבה אשר הקים במסירות נפש בוואלאז'ין, בה למדו והתעלו גדולי תורה רבים. רבי חיים כיתת את רגליו אל פתחי נדיבים, ביקש את עזרתם, התרימם בדברים היוצאים מן הלב.

באחד הימים הגיע לביתו של יהודי זקן ועתיר ממון, וביקש ממנו תרומה בסכום גבוה למען הישיבה. הלה נעתר והקדיש חלק גדול מהונו לטובת הישיבה, כשרבי חיים מבטיח לו כי בתמורה - הוא ילמד משניות לעילוי נשמתו, לאחר פטירתו מהעולם הזה. העיסקה דוברת במילים ברורות, נסגרת בין שושביניה: הגביר מאושר על הזכות שנפלה בחלקו - שלאחר עלייתו למרומים ילמד רבי חיים משניות לעילוי נשמתו, ורבי חיים מרוצה מתרומת העתק שניתנה לטובת הישיבה.

חלף זמן, והיהודי העשיר הלך בדרך כל הארץ, והובא למנוחות. רבי חיים לא שכח את הבטחתו, ומאותו יום ואילך - החל ללמוד משניות לעילוי נשמתו של הנדבן היקר, שהותיר חלק ניכר מרכושו לטובת הישיבה. באחד הימים, רבי חיים יושב ולומד משניות כדרכו, ולפתע הוא נתקל במשנה קשה להבנה, שכלל שהוא מרבה לעיין בה ובמפרשיה - הוא חש כי היא מסובכת ומורכבת יותר ויותר, והוא פשוט לא מצליח לפצח אותה.

שעה ארוכה עמל רבי חיים בנסיון לרדת לשורשי המשנה ולהבינה, אך לא עלה בידו. מתוך יגיעתו המרובה ואימוץ מוחו נפלה עליו תרדמה, שמורות עיניו נעצמו. ולפתע פתאום, בעיצומה של השינה הקלה שחטפה אותו, הגיח לעברו בחלום אותו יהודי גביר שלעילוי נשמתו עסק בלימוד המשנה, ופניו קורנות ומאירות...

היהודי הלז, שכל ימיו עסק במסחר ובקושי ידע ללמוד, הרצה בפניו את המשנה, הסבירה יפה יפה, האיר אותה באור חדש ובוהק, תירץ את כל השאלות, יישב את כל הסתירות, סיכם את הדברים בצורה נאותה, ולאחר ש'וידא' שרבי חיים הבין את המשנה היטב - דמותו נמוגה מנגד עיניו של רבי חיים, שהתעורר מבוהל וכל גופו מכוסה זיעה קרה...

לאחר כמה שניות של התאוששות, כשעודו משתומם לנוכח המחזה

באחד הימים הגיע לביתו של יהודי זקן ועתיר ממון, וביקש ממנו תרומה בסכום גבוה למען הישיבה. הלה נעתר והקדיש חלק גדול מהונו לטובת הישיבה, כשרבי חיים מבטיח לו כי בתמורה - הוא ילמד משניות לעילוי נשמתו

המבהיל אותו ראה, בעודו המום מהעובדה שאותו יהודי סוחר ביאר לו את המשנה הדק היטב - הפטיר רבי חיים ואמר: 'זאנוכי לא ידעת, ששם למעלה זה הולך כל כך מהר... שכל כך מהר מבינים את התורה היטב, שכל כך מהר ניתנת הזכות לרכוש קנייני תורה...'

כלומר: עצם העובדה שיהודי שמחזיק לומדי תורה זוכה בקנייני התורה והופך לגאון תורני בעולם האמת - זה כלל לא היה חידוש בעיני רבי חיים, פשוט שזה כך. החידוש היה שזה קרה כל כך מהר - שיהודי שבעולם הזה בקושי ידע צורת אות, הופך בעולם הבא לגאון תורני - זו חדשה מסעירה, זו עובדה אותה גילה רבי חיים עכשיו...

וסוד נשגב זה, חושף בפנינו טפח מכבשוננו של עולם, מהמתרחש מעלינו - בשמי שמים. יהודי יושב כאן ומחזיק תורה, ואינו יודע כי כל הידע התורני שנצבר ללומדי התורה הלומדים בזכותו - שייך גם לו, הוא הופך לבעליו באותה מידה. וזה עובד בדיוק ככה, אחד לאחד, זו העיסקה, זו משמעותה: אתה מחזיק לומדי תורה - וקנייני התורה שלהם הם שלך!

יהודים יקרים! איך נוכל לזכות בקנייני התורה? כיצד יהודי יכול לזכות בחלק בכל התורה כולה? כיצד הוא יכול להפוך לבעל ידע תורני נרחב - ולו בעולם הבא? - הנה, זו הדרך, זה הכיוון: החזק בלומדי התורה, הענק מכספך לעמלי התורה, תן להם את הכח לשבת ולעסוק בתורה, וכל ידיעותיהם בתורה יהיו גם שלך לעולמי עד, קניין נצחי אינסופי!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

אנשים חושבים שבשביל לגדול, בשביל להצליח, צריכים תנאי בסיסי: צריך כשרונות, צריך כסף, צריך תעודות, צריך להיות כריזמטי, בעל כושר נאום, לדבר בפני רבבות, להלהיב את הציבור, להיות מזכה הרבים, להקים רשת של חסד חובק עולם. ומה יעשה האברך הפשוט, הבחור הממוצע שלא נראה מרשים במיוחד, לא זי ולא הדר?

האמת היא שיש כאן טעות נוראה! הסוד של הגדלות בתורה הוא, שלא חייבים את כל הכישורים וכל הכריזמטיות. לא צריך שום תנאים! "לא ברעש ד'", "לא בחיל ולא בכח".

אנשים גדולים - הדמות שלהם קוסמת ומקרינה ומשפיעה עד סוף העולם, בלי שום תפקיד ומעמד, בלי כושר רטורי ונאום. המילה שלהם הולכת עד סוף העולם. מגדלתו ומרוממתו על כל המעשים. זה שיושב ולומד דף ועוד דף כל יום בשקט וצנעה...

איך אדם כמו הגאון או כמו ה'חזון איש', שלא היה להם שום תפקיד ושום מעמד רשמי... הם יכלו להישאר עלומים באיזה בית כנסת כל החיים - ואורם זרח מסוף העולם עד סופו? כי האמת שאין גדול בתורה שצמח בדרך הטבע! זה הכל סייעתא דשמיא! אם אדם עושה את שלו, תורתו עומלת לו במקום אחר. מ'דארף טאהן, נישט אופטאהן, והכל סייעתא דשמיא. אנחנו לא מנהלים, אנחנו רק השליחים, הכל כאשר ציווה ה'.

אמר לי היום הגאון ר' דוד הופשטטר שליט"א, שבחיים הוא לא חלם להגיע לאן שהוא הגיע. זה הכל סייעתא דשמיא!

צריך לדעת שהכל מונהג בידי אב הרחמים. כי לא יטוש ה' עמו. אנחנו צריכים לעשות את שלנו, ואי אפשר לדעת מה פועלת טיפת מסירות נפש.

יש בסין עץ שנקרא במבוק. אחד גידל אותו בגינה, השקה אותו, שם דשא וחום. שבועיים, חודש, חצי שנה, שנה - לא גדל כלום. שנתיים, הוא לא מתייאש. שלוש שנים, יום יום - שום דבר לא צמח. ארבע שנים, הכל צמח חוץ מזה. בשנה החמישית - פתאום ביום אחד צמח מטר. שלושים יום, צמח לגובה עשר קומות, שלושים מטר!! אסור לזלזל בטיפה אחת של מים.

אנחנו רגילים בשגרת החיים. אי אפשר לדעת מה דף אחד עושה, מה ברכה אחת עושה, מה תפילה אחת, עוד חינוך ועוד תורה ועוד תפילה. זה נראה רצף אחד גדול. יום אחד זה תופס גובה, ופתאום הכל צומח. מה אנחנו בעצם רואים כאן? למה באנו דווקא לכאן להתפלל ולשפוך דמעות? המקום הקדוש הזה, הוא מקור הכח של מסירות נפש! קמאי מסרי נפשיהו אקידוש ד' - נעשו להם ניסים. בקעו שערי רקיעים. יהודי אחד שעקד את עצמו לפני מאתיים שנה - כמה זה משפיע לדורות!

איך הגאון צמח? לא בגלל הגאונות האדירה הבלתי נתפסת שלו. אלא בכח העמל העצום, הצמאון, ה"יראתו קודמת", הקדושה הבלתי נתפסת. הוא אמר שאם היתה לו יכולת, אם הוא היה חי בדורו של הרמח"ל, הוא היה הולך ברגל עד סוף העולם כדי לראות אותו! הפרישות שלו! לא לראות את אור השמש! לבלוע שני כזיתים ביום בלי ללעוס! לישון ארבע פעמים ביום פחות מחצי שעה! זה הרי מלאך!

הניגון הבוקע רקיעים: "אבל אנחנו עמך בני בריתך, בני אברהם אוהבך זרע יצחק יחידו", שניגן הגראף הקדוש בדרכו לברך את הברכה המרטיטה: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על קידוש השם".

משכן התורה של אירופה כולה לפני השואה, תחת עטרת תפארת של מרן גאון ישראל, מרנא ה'חפץ חיים', ומרן האחיעזר ובית דינו וכל תפארת ישראל.

במיוחד יש לי נימה אישית: אני ועוד רבבות אלפי ישראל צריכים לברך 'ברוך שעשה לנו ניסים ונפלאות בעיר הזאת'. המקום הזה ששימש הצלה לשיבת מ'יר' ולא לפי פליטים בשנות הזעם. זו היתה קריעת ים סוף כפשוטו ממש, כשלא היה שום מנוס ומברח, כשסיביר והנאצים, והפולנים והרוסים טורפים כזאבים מכל הכיוונים "סגר עליהם המדבר", ופתאום הקב"ה פתח שבעה רקיעים ושלח קונסול יפני, מלאך ממרום בשם 'סוגיהרה', שחתם על אלפי אשרות וויזות בשעה שיפן היתה סגורה הרמטית ארבע שנים, וכל הקונסוליות בוטלו. ולא עוד, אלא שהיפנים היו שונאי ישראל, והם הקימו עם הנאצים ימ"ש ביחד ביפן עצמה באותו הזמן משרפות, וזממו ד' ירחם להטביע את כל תלמידי הישיבה בראש השנה בים, רח"ל. והוא שולח למקום הזה, למעלה מדרך הטבע, אלפי יהודים, בלי שידע מושג על יהדות. כל מה שידע זה רק מהנאצים. בני הישיבה, כל הפליטים היו נבוכים מכל צד, סגר עליהם המדבר, ואחד הגדולים עשה גורל הגר"א ויצא הפסוק שקראנו היום: "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי".

וילנא. ראדין. קובנא. אלו שמות של מקדשות, שמצמרר ומרעיד את כל נימי הנפש.

לעמוד כאן במחיצת גדולי ישראל, איך אפשר לפתוח את הפה? הלא מקום מנוחתם הקדוש מרעיד וממיס כל לב. שלושת אלו שהעבירו את הגאון לבית הקברות שהיינו, לא הוציאו שנתם, כפי ששמענו מראש ישיבת חברון. מה נורא המקום הזה!

וכשאנחנו עכשיו עומדים כאן בפתח קץ הימין, לזעוק ולהריע על הדור האחרון, שהאמוראים הקדושים רבה ועולא, רעדו לחיות פה. "ייתי ולא אחמיניה", "אוי מי יחיה משומו א-ל".

לאן, למי נפנה ונברח?

אומרים שמרן שר התורה שליט"א בשעת נעילה נעמד ברוב פחד, פחד הדין של יום הקדוש, הוא נעמד ליד הסטייפלר, אולי זכותו יגן עליו. אל מי נפנה בעת כזאת, אם לא אל אור העולם, מוסר התורה: הבט משמים וראה מה עשו לצאן מרעיתך! איך נוכל לשקוט בעת כזאת?

גדולי ישראל אינם צריכים לדידי ולכוותי. אבל ברשותכם, אולי הערה קטנה, הרגש קטן: עם מה אנחנו יוצאים מכאן? עם מה אנחנו יכולים להגיד "מתי יגיעו מעשי", נגיעה כל שהיא - לאדוננו הגר"א?

ידוע שהמגיד מדובנא שאל את הגאון: וכי חכמה לשבת בחלונות מוגפים ולהיות פרוש מכל העולם? אמר לו הגאון: אני לא מחפש לעשות חכמות, אני רוצה לשבת ולעמול בתורה, אני רוצה לעשות את תפקידי, אני לא מחפש קונצים!

אבל מה זה נוגע אלינו? אנחנו בדרגה שלנו - הקב"ה בוחן כל אחד בדרגה שלו!

כשרואים רבנים באים מכל קצוות תבל, ומטריחים את עצמם, מתבוססים בשלג, מתייפחים בבכיות בדמעות שלישי כל אחד על הישועות שלו, ובעיקר אנחנו שלוחים של רבבות אלפי ישראל - הריכוז הזה של יחד שבטי ישראל, כמה ריכוז עצום של צמאון, של דמעות, של תפילות, של תורה! כמה צרות, כמה מחלות, של דבר ושמד רח"ל. הדמעות האלו עולות ישר לשוכן מרומים!

רבבות רבבות לומדים בכל אתר, לא רעב ללחם ולא צמא למים - זה הרי מרטיט לשמוע את המספר הזה, חמישים אלף מצטרפים חדשים! מה מעניין אותם בחיים?

זה הדבר שעומד לנו, זה הדבר שבוקע שערי רקיעים!

כשאנחנו רואים מפעל כזה, הצלחה מסחררת כזו, עוד מדינה ועוד רעיון ועוד מבחן ועוד ישיבה ועוד ספר, מפעל חובק עולם! אנשים חושבים - מה הבעיה להקים מפעל כזה? צריך אדם שיהיה קודם כל עשיר, חרוץ, חכם, תלמיד חכם, ודאי מעלה עצומה. יהודי מוצלח עם חזון גדול כמו ר' דוד, וכמה עסקנים חרוצים - מקימים מפעל. הפלא ופלא!

זו טעות גמורה. אני מדבר מנסיון. השנתיים האחרונות הוכיחו...

אנשים חושבים: עושים דינר, מביאים עשירים, אומרים דרשות, ועושים כסף...

טעות גמורה!! אנחנו רואים בחוש, אנחנו חיים בדור של "ואשא אתכם על כנפי נשרים". בשנתיים האחרונות אף אחד לא נסע לחו"ל, אף אחד לא עשה דינר, וב"ה הישיבות, הכוללים, הסמינרים ממשיכים, ואולי יותר מהרגיל. הכל סייעתא דשמיא, וזה מה שיש!!

ידינו הגדול ר' דוד, חוץ משאר המעלות שלו, חוץ מהמעלות של כל הצוות המסור והחרוץ, כל הפמליה הקדושה שיש לו, שאני לא יודע איפה מוצאים כאלו בעולם, יהודים חרוצים עם לב זהב כזה, אין כמותם בכל העולם. אבל מה סוד ההצלחה? - הסייעתא דשמיא! איש אשר רוח בו. זה לא פשוט שדבר כזה יתקבל - שכל אשר הוא עושה ד' מצליח בידו.

משה רבינו התקנא כשהוא ראה את יהושע יורש אותו בחיים, הוא אמר: מאה מיתות ולא קנאה אחת. הוא תכנן שהבנים שלו יירשו אותו, הוא לימד אותם דרכי הנהגה, אבל הקב"ה אמר לא כמו שעלתה על דעתך.

אנחנו מודים בשם כולם מעומק הלב, על הזכויות האדירות שלכם, על הזכות להיות כאן, על הזכות להגדיל כ"כ הרבה תורה בבת אחת! מי כר' דוד, שנבחר ממרום לרומם את קרן התורה בדור שפל כזה, כי אין לנו שיוור רק התורה הזאת. מי כ'דרשו' שזכו לכנס ולאחד בהרמוניה כ"כ נפלאה את כל גדולי התורה לפונדק אחד, את כל בני התורה, לרומם את כבוד התורה בכל מקום ומקום שהוא שם את היד, מתרכזים מכל גווי הקשת גדולי התורה, כל בני התורה, מה כבוד יותר מזה?

אבל זה בכל מדינה ומדינה בפני עצמה.

המיוחד בשבת הזו לא רק בכל מדינה, אלא לכנס את כל גדולי התורה לפונדק אחד מכל העולם, איזה מחזה מרהיב! איזו הרמוניה! איזה שילוב מדהים מכל החוגים, מכל השפות, מכל הארצות! "שאי סביב עיניך וראי כולם נקבצו באו לך", "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", בתו של אברהם אבינו, בשעה שעולים לרגל.

בבית המקדש, בעליה לרגל, הלכו כמו שישבנו כאן השבת. אין 'מזרח' כאן. כל אחד מיוחד, אין הבדל בין הדייט למלך. אבל היופי המיוחד הוא, כשכל היחידים האלו מצטרפים להרמוניה אחת! כשרואים את כולם יחד זה יופי מיוחד! "מה יפו פעמיך בנעלים" - בלי מעמדות, עולים לרגל ומשתחוים כולם כאחד, כל אחד עם היופי המיוחד שלו. אבל ההרמוניה של כולם יחד, ממקנס, מפריז, מבני ברק, מניו יורק, מליאון, מג'ברלטר, ממרסיי ורומא, כל אחד עם המנגינה שלו, עם הפיוט שלו, עם ההגדרה שלו מה זה 'דרשו'.

כל אחד חידש - 'דרשו' - זה תבקשו בקשות. 'דרשו' - זה תחפשו, מלשון 'ציון דורש אין לה'. 'דרשו' זה דרשות מרוממות, מלהיבות לב ונפש. 'דרשו' זה פיוטים, עוקד ונעקד. 'דרשו' זה אחדות. 'דרשו' זה הרמת קרן התורה והתורה מאחדת את כולם יחד. 'דרשו' זה כלל ישראל.

ומי כר' דוד, עמוד הענון, שזכה לזכות כזאת, לתת כח לגדולי ישראל. יושבים כאן רבנים שבכל אתר, בכל העולם, כל אחד נושא על כתפיו את משא הדור. גם הם צריכים כח!

ואנחנו התכנסנו יחד, ועומדים לבקש בתפילה ובתחנונים על עמך בית ישראל - הבט משמים וראה, מבין שלש עשרה מיליון יהודים שלא יודעים "שמע ישראל", שנעבאך שקועים בשאול תחתית, באו זקני ונבחרי העם לבקש רחמים עבורם. תראה, יש עוד רבבות רבבות שמתחזקים ולומדים בהתמדה תורתך הקדושה! מה מעניין אותם בחיים? מה הם מבקשים? רק להתחזק ולהרבות עוד ועוד חיילים לתורה! היה נא קרוב לשוועתנו, הורם מה שיאמרו הבינם מה שידברו. תן לנו סייעתא דשמיא! השיבם מה שישאלו, ידעם איך יפארו.

רבש"ע! שיהודים ירגישו טעם ומתיקות בתורה. זה הרי יציל אותם מכל מיני נסיונות! מכל מכשירי הטומאה! מכל תרבות יוון וטעם שווא ותפל! ראה עמך ישראל מרוטת לחי, אבל בכל זאת חבוקה ודבוקה בכך, הושע נא!

שהקב"ה יקבל את התפילות של כולנו! מברכות פיך כולם יתברכו! עיני עמך בכך תלויות ועיניהם לך מייחלות. תראה אפילו אנשים פשוטים במשך הדורות, כמה נהרגו ונעקדו על קידוש ה' - עשה למען טבוחים על ייחודך! תראה מה זה קשר של אמונה - עין נושאים לך לשמים! תראה כמה גזירות, כמה דם נשפך, מבית ומחוץ, בפרט בארצנו הקדושה! "לב שופכים נכחך כמים ואתה תשמע מן השמים". ודאי אין ספק, שהמעמד הזה עושה רושם עצום בשמים. הקב"ה יקבל את תפילתנו וישמע שוועתנו!

יישר כח שוב על קיום העולם שבזכותכם, שאתם מחזיקים במסירות כזאת. אשריכם! אשריכם! לכו בכוחכם זה להרבות עוד ועוד חיילים לתורה מחיל אל חילו! "דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד".

המוסד הראשון שהחזקתי בציוויו של הרבי, ומשם המשכתי, בהוראתו של הרבי, כעבור שנה למגדל העמק. שנים רבות לאחר מכן, כשהרבי כבר הסתלק לבית עולמו, פגשתי כמה בחורים צעירים שלא נמנו עם עדת חסידי לעלוב, ובאו כמו יתר חבריהם לראות טיש בלעלוב בעת רצון. משתהיתי על קנקנם, הבנתי הכל. ברוח קודשו ראה הרבי את כל הפירות שייצאו מאותה בקשה צנועה להחזקת הכולל. כמושיח לפי תומו סיפר לי אחד הבחורים, כי הוא נכד של פלוני אלמוני בתל אביב.

הוא לא הבין למה עיני התלחלחו בדמעות, כששבתי בבת אחת אל הימים ההם, ואל 'הנביא אשר בקרבך', שראה וידע הכל. (מתוך הספר 'אור השבת')

(ישעיהו נה, ח) "לא מחשבותי מחשבותיכם", אמורים גם על צדיק ותלמידיו. המשך הרבי ופירש את הכתוב: "ויקחו לי תרומה" - מפרש רש"י הקדוש: "לי-לשמי". אם התרומה היא לשם שמים, כדי לקרב יהודי לקדושי-ברוך-הוא - ניתן לקחת מאת כל איש, ואין צורך לבדוק אם הגון וישר הוא כדי ליטול מעותיו. כך סיפר לי הרבי ולא יסף.

במהלך השנים המשך הכולל והצמיח תלמידים רבים, מהם יצאו לתלמוד ומהם אף יצאו להוראה, וגדלו בכרם בית ה' כמורי הוראה. זכרו של אותו כולל מלווה אותי עד עצם היום הזה. היה זה בעצם

המשך מעמוד 25 | הרב ישראל ליוש

כי ימנן את כל הוצאות הדפסת הספר מכיסו. רבי יצחק אלחנן זיהה כי התורם הוא אותו חתן שסרב לתת לו את נעליו, וסרב לקבל את תרומתו. כשביקש הסבר אמר לו: "אחרת את המועד...". לימים, סיפר רבי אלחנן למקורביו על סירובו של התורם לתת לו את נעליו הישנות, כאשר היה עני מאוד ולא היו לו נעליים כדי ללכת לבית המדרש בחורף הקר והמושג, והסביר: "לו הוא היה נותן לי אז את נעליו, בודאי הייתי לומד הרבה יותר טוב, והיה לו חלק גדול בתורת, אך כיון שהוא לא זכה אז לקחת חלק בתורת, אין הוא ראוי כעת לזכות בהדפסת ספרי...".

"לך תעבוד, תרוויח כסף ולא תזדקק למתנת בשר ודם...". רבי יצחק אלחנן לא נשבר מדברי הלעג של חברו, המשך והגה בתורה מתוך עניות גדולה, עד שעלה והתעלה במעלות התורה... לימים, כשכבר היה מפורסם לגדול בתורה, הגיע רבי יצחק אלחנן לוילנא, כדי להתעסק בהדפסת ספרו. קהל גדול יצא לקבל את פניו ולכבדו בכבוד התורה הראוי. מספרים שקבלת הפנים היתה כה מרשימה, עד כדי שמושל המחוז אסר עליו לבקר שוב בוילנא, כי ביקורו פגע בכבודו של הצאר, מפני שהכבוד שהוענק לו היה הרבה יותר מהכבוד שזכה לו הצאר כשביקר בוילנא... גם אותו חתן עשיר היה בין הבאים לקבל את פני רבי יצחק אלחנן, וכיון שידע שרבי יצחק אלחנן מתעתד להדפיס את ספרו, הציע לו

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

* שיעורים מקוצרים על הדף היומי

* דף היומי בהלכה - 5 דקות ביום

* ווארטים וסיפורים מיוחדים לפרשת השבוע

* סיפורי צדיקים ותוכניות מיוחדות

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ חמשה אנשים וחמש נשים - האם הם נחשבים כ'מנין' לקריאת המגילה?
- ◆ הקורא ביחידות - האם מברך את הברכה שלאחר קריאת המגילה?
- ◆ האם בכתיבת מגילת אסתר נדרש 'שירטוט'?

מהלכות קריאת המגילה ומנהגיה

- חובה על כל יחיד לקרוא את המגילה בברכה, ומצווה לקרואה בציבור. וב'פורים המשולש' בירושלים - יש אומרים שלא ניתן לברך על הקריאה כי אם בציבור, ויש חולקים.
- הפוסקים דנים לגבי נשים, אם הן משלימות למנין עשרה לקריאת המגילה; אך מנין של עשר נשים בפני עצמו, לכל הדעות נחשב כקריאה בציבור לענין זה.
- מנהג ישראל בקריאת המגילה, שכל הקהל אומר יחד, בקול רם, את ארבעת 'פסוקי גאולה' אלו, המתחילים במילים: "אִישׁ יְהוּדֵי הָיָה", "וּמְרֻדְכֵי יָצָא", "לְיְהוּדִים הָיְתָה", "כִּי מְרֻדְכֵי הָיְהוּדֵי מְשֻׁנָּה לְמִלְחָה".
- מנהג ישראל מקדמת דנא, לרקוע ברגליהם על גבי הקרקע בעת קריאת שם 'המון' במגילת אסתר, להכות על גבי הרהיטים, ולהרעיש באופנים שונים.

הברכות על קריאת המגילה

- את הברכות שלפני קריאת המגילה, מברכים בין ביחיד ובין בציבור, אולם את הברכה שלאחריה מברכים רק בציבור. ויש שכתבו, שהיחיד יברך ברכה זו ללא שם ומלכות.
- לדעת השולחן ערוך, אין מברכים שהחיינו לפני קריאת המגילה ביום; ולדעת הרמ"א, מברכים. והמברכים, יכוונו גם על משלוח מנות וסעודת הפורים, ויש אומרים - גם על מתנות לאביונים.

- אָבֵל הנמצא בפורים בבית כנסת שאין בו מי שיודע לקרוא את המגילה כראוי, והוא יודע לקרואה כראוי - יקרא, ואדם אחר יברך שהחיינו להוציא את הציבור. ויש שנהגו, שהאבל מברך גם שהחיינו.

מהלכות כתיבת המגילה

- מהי מגילה כשרה? מגילה שנכתבה בדין, על גבי קלף. וצריך 'שירטוט' לכל שורה ושורה, כספר תורה, ויתכן שצריך שהשירטוט יהיה 'לשמה'. ולדעת רוב הפוסקים, צריך לכתוב את המגילה לשם קדושת מגילת אסתר, כדין ספר תורה, ואף לומר זאת בפני הכתיבה. ואם לא אמר כן, אלא הרגה כן בלבד - המגילה כשרה, אך באופן שמוכר אותה לאחר, עליו להודיע זאת לקונה.
- בכתיבת המגילה, יש להקפיד על דינים שונים של כתיבת ספר תורה; כגון 'היקף גויל', דהיינו שהאות תהיה מוקפת בקלף מארבע רוחותיה, ולא תהיה דבוקה באות אחרת.
- בכתיבת ספר תורה, מגילה, תפילין ומזוזות, חובה להעתיק את הנכתב מתוך כתב אחר, או על פי הקראת אדם אחר. ובנוסף, חובה לומר בפנה כל מילה לפני כתיבתה.
- את שמות עשרת בני המון שבמגילה, מהמילה "אִישׁ" עד המילה "עֲשֶׂרֶת" - סך הכל 22 מילים - יש לכתוב באחת עשרה שורות, בנות שתי מילים כל אחת.

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

בעינינו דמעה ובפינו תפילה: אנא היושב במרומים, אבינו שבשמים! עמוד לימינו והובל אותנו בדרך הנכונה, כדי שבאירועי הסיום כולם, יתרבה כבוד שמים בעולם!

על ימים של לחץ בעבודה ודמעות של תפילה, לקראת סיומי 'דרשו' בארץ ובעולם כולו

הרב יהושע לייבזון

אצלנו ב'דרשו' ההתרגשות בשיאה, והדריכות גבוהה עוד יותר... אנו נמצאים שבוע בלבד לפני הסיום הגדול, וההיסטוריה של המחזור השני של 'הדף היומי בהלכה'.

זהו סיום אדיר, ששמענו יצא בכל רחבי תבל חודשים לפני קיומו. זהו מעמד נורא הוד שבו צפויים לקחת חלק גדולי הדור שליט"א, יחד עם רבבות אלפי ישראל.

זהו מעמד שבעקבותיו יצטרפו עוד רבבות לומדים חדשים ללימוד 'הדף היומי בהלכה'. זהו יום היסטורי בתולדות עם ישראל, קל וחומר בן בנו של קל וחומר בתולדותיו של ארגון 'דרשו', שעמו אנחנו מקושרים בכל רמ"ח איברנו ושס"ה גידיו.

בשורות אלו אני רוצה לשתף אתכם, הקוראים היקרים, בתכונה העצומה שמתחוללת במשרדי 'דרשו' בימים אלו:

קודם כל זה לא חדש, אנחנו מכירים את הלחץ הזה מהאירועים הקודמים. רק לפני שנתיים הפיק 'דרשו' את מעמד סיום הש"ס המרכזי והבולט ביותר, שציין את סיומו של המחזור הי"ג של לימוד הדף היומי. חמש שנים קודם לכן נחגג ברוב עם הסיום של המחזור הראשון של הדף היומי בהלכה, ושנתיים קודם לכן סיום הש"ס הקודם...

עוד לפני שידענו איפה יהיה הסיום וכיצד הוא יתקיים, כבר ידענו שעלינו להכין את המשרד לקראת ההתמודדות עם גל הפניות העצום.

לשם כך הוכנו תוכנות מחשב ייעודיות, כדי לחשב את הזכאות של כל אחד מהנבחנים לכרטיס, לפי קריטריונים שהוגדרו מראש והוזנו בתוכנה. נבנה מערך של שיתוף פעולה הדוק עם 'נדרים פלוס', על מנת להקל על הרישום ובדיקת הזכאות, נבנה מערך נרחב של טלפוניה עם מערכת רב קוויית, שמסוגלת להחזיק 50 שיחות בו זמנית, גויסו והועסקו מוקדנים שנה לפני האירוע, כדי שיצברו מספיק ניסיון ויוכלו לתפקד במהירות בזמן אמת, הוכן מקום רחב ידיים להחזקת המוקד, והוסדרו שלוחות טלפון ועמדות מחשב, הכל כדי לעמוד בביקוש האדיר.

האמת שלא מאוד הופתענו כשהתברר שכל ההכנות הללו לא מספיקות... בחודשים האחרונים התרבו הפניות, ויש אלפים רבים שנרשמו מבעוד מועד, וצפויים להתחיל וללמוד 'דף היומי בהלכה' עם תחילתו של המחזור השלישי.

מהרגע שבו התפרסמה בעיתונים המודעה הראשונה, המבשרת על כך שמתחילה ההיערכות של חלוקת הכרטיסים, הטלפונים לא מפסיקים

לצלצל אפילו לרגע אחד.

בשמחה רבה הרחבנו את המערכת הרב קוויית, והכפלנו את היכולת. כיום היא מסוגלת להחזיק מאה שיחות בו זמנית, אבל גם המספר הזה אינו מספיק...

צוות של כעשרים מוקדנים שגויסו מבעוד מועד, ושהיה אמור לעבוד בשלוש משמרות משעות הבוקר המוקדמות ועד שעות הלילה המאוחרות - אינו מצליח לעמוד בקצב...

לשם כך גייסנו את כל עובדי המשרד, מנהלי חשבונות, פקידים, אחראים על תוכניות לימוד, אפילו עובדי לוגיסטיקה, כולם מקבלים שיחות ומשתדלים לעמוד בקצב, אבל הקצב רק הולך ומתגבר.

כל זה קורה לצד העבודה השוטפת, ההיערכות לאירועי הסיום לנשים, ההיערכות האינטנסיבית לקראת המבחן הראשון, פתיחת שיעורים ומוקדי מבחן חדשים במאות מקומות ברחבי הארץ, הזנת נתונים למערכת, ועוד ועוד.

אשרינו שזכינו לכך! בסיומו של כל יום עבודה מפרך, מרימים כל העובדים את עיניהם לשמים בתודה לבורא עולם, שזיכה אותנו לעבוד ולהזיע למען לימוד התורה! אנחנו עמלים ורבים אחרים עמלים, אנחנו עמלים על הפצת תורה, ואנו תקווה שגם כל השאר יעמלו במלאכת שמים!

בעינינו דמעה ובפינו תפילה: אנא היושב במרומים, אבינו שבשמים! עמוד לימינו והובל אותנו בדרך הנכונה, כדי שאירועי הסיום כולם, ללא יוצא מן הכלל, יתקיימו בעתם ובזמנם בצורה תקינה וחלקה, ויתרבה כבוד שמים בעולם!

גליון 507
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

תורה למשפחה לקיים על האישור לפרוייקט המבורגר

סיפורי חז"ל

עושר גשמי או עושר רוחני

ר' אבא היה מכריז, מי שרוצה עושר ואורך ימים יבוא ויתעסק בתורה. היו נאספים אליו ועוסקים בתורה. רווק אחד שמע ובא אל ר' אבא, אמר לר' אבא אני רוצה לעסוק בתורה ולזכות בעושר. שאל אותו ר' אבא מזה שמך, אמר לו, יוסי. ישב ולמד עם בני החבורה. לאחר כמה ימים עמד יוסי זה לפני ר' אבא ואמר, רבי היכן העושר שהבטחת? אמר לו ר' אבא, המשך לשבת ואני מבטיחך שהעושר יבוא לך. פעם בא איש אחד וכלי פז בידו, מיד האיר הבית. אמר האיש רבי רצוני לזכות בתורה, מפני שאני לא זכית רוצה אני לזכות תלמיד חכם בעושר שהוריש לי אבי. אמר ר' אבא ליוסי השתדל בלמוד התורה והלה נותן לך עושר. נתן האיש את כוס הפז ליוסי, קרא עליו ר' אבא, לא יערכנה זהב וזכוכית ותמורתה כלי פז. ישב יוסי ועסק בתורה. לימים חשקה נפשו של יוסי בתורה, ישב ובכה, מצאו ר' אבא בוכה ושאל אותו על מה אתה בוכה? ענה יוסי, אני מניח חיי נצח בשביל חיי שעה, אני רוצה בעושר כי מצאתי עושר רוחני גדול ועצום יותר מהעושר הגשמי. נטל יוסי את העושר וחילק אוהו בין חבריו, מאז נקרא שמו ר' יוסי בן פוי.

(עפ"י הוזהר הק' פר' לך לך)

פרשת השבוע

ועשית מנורת זהב טהור (כ"ה-ל"א)
 כאשר ביקר הרה"ק רבי שאול ידידיה ממודו"ץ זיע"א בפעם הראשונה בארץ ישראל, נתקבל לראיון אצל הנציב העליון סיר הרברט סמואל, הנציב ביקש ממנו שישתדל לעשות שלום ואחדות בין המפלגות החרדיות השונות שבישוב, אמר לו הרבי, מובא במדרש רבה (במדבר פרשה טו י) כשאמר לו הקב"ה למשה "ועשית מנורת זהב טהור" אמר ליה: ריבוננו של עולם כיצד נעשה אותה, אמר ליה "מקשה תיעשה" ואף על פי כן נתקשה משה, הראה לו למשה, ועוד נתקשה וכו'. ותמוה, תראה מי הוא התלמיד ומי מלמדו, ובכל זאת נתקשה משה בהבנת מעשה המנורה, אלא המנורה מרמזת ומסמלת את האחדות "מקשה תיעשה", סוד האחדות, ובוה נתקשה משה, כי לעשות אחדות בישראל אינו מן הדברים הקלים ביותר, סיים הרבי ופנה לנציב ואמר: ומה שהיה קשה למשה רבנו, הוד מעלתו מבקש ממני?.

מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי (כ"ה - ב')
 מסופר על הרה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זיע"א, שפעם נשא דרשה לטובת ישיבתו חכמי לובלין, במקום נוכחו הרבה גדולי תורה ועשירים. פתאום ראה הצדיק בין הקהל גם בילד קטן, ניגש אליו ושאלו אם הבין את תוכן הדרשה? לא, השיב הילד, שמעתי רק שהרב מדבר על כסף. כך, תמה הרב. א"כ למה הנך אומר שלא הבנת את הדרשה, הבינות את דרשתי טוב יותר מכל בעלי הבתים.

והיו הכרוכים פורשי כנפים וגו' ופניהם איש אל אחיו (כ"ה - כ')
 מסופר על הבעש"ט הקדוש זיע"א שאמר, שכל ביאתו לעולם היתה כדי להכניס בלב יהודים שלוש אהבות, אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל. ואמר הרה"ק רבי משה מאוז'רוב זיע"א שדבר זה מרומז כאן בפסוק, "פורשי כנפים למעלה" רמו לאהבת ה' יתברך, "סוככים בכנפיהם על הכפורת" רמו לאהבת התורה המונחת בארון, ו"פניהם איש אל אחיו" רמו לאהבת ישראל.

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 5:55 ת"א: 5:56 ר"ת: 6:31

פרשת תרומה

זמני כניסת השבת
ירושלים: 4:40 ת"א: 4:55

בטחוננו, והוא יתברך שמו לא יעזבנו ויעמוד לו בשעת צרה. אחר כך פנה אל הפתח, פתח את הדלת נשק את המזווה, והלך לדרכו, ובלכתו שקוע במחשבות, שמע מאחוריו קול דהרת סוסים, נשא את עיניו וראה מרכבה כבודה הולכת במרוצה ומתקרבת אליו, סר הצידה ועמד והמרכבה עברה ובה איש יהודי עשיר, כאשר התרחקה המרכבה מהלך של מאה פסיעות בערך, עצרה ונעמדה על אם הדרך, ומשהתקרב ר' מנחם מענדל אליה, הזמין אותו בעל המרכבה שיעלה ויסע אתו, ואמר:

אני נוסע אל הרב הצדיק מטשארנא אוסטרא, יעלה וישב אתו, יסע עד העיר ההיא, ומשם ואילך יעשה כל אחד מהם את דרכו, וילך למקום שלבו חפץ, מיאן ר' מנחם מענדל לעלות, הפציר בו העשיר מאד, הרבה עליו דברים ולא זו מן המקום, תמה בעל המרכבה ושאל אותו מדוע אינו רוצה ליהנות מטובתי, הרי זה כאלו מכבד אדם את חברו בכוס יין טוב והוא שופכו על פניו, השיבו ואמר, נראה שאתה עושה זאת מתוך רחמנות ואהבת הבריות, ורציני לדעת עד היכן אהבתך זו מגיעה, לא במעשה קל כזה מדת הרחמנות שבך תהא ניכרת, כי אם בכיסך, כמאמר חכמינו זכרונם לברכה: בשלשה דברים האדם ניכר בכוסו, ובכיסו ובכעסו (שבת מ"ג ע"ב).

אמר העשיר: תעלה ותשב על ידי ובשעת הנסיעה תציע לפני את בקשתך, ואחרי שאשמע את דבריך אדע להשיב לך תשובה ברורה, השיב לו רמ"מ: גם אני הולך אל הרב הצדיק השוכן כבוד בטשארנא אוסטרא, ורגיל אני לעלות אליו ברגל, ולא אקבל את טובתך טרם אדע את תשובתך, ובזאת תבחן, ראה העשיר שהוא מתעקש, כחסידי העומד על דעתו, אמר לו אם כן פתח את פיך ויאירו דבריך מה בקשתך? אמר: הנה לא רחוק מכאן יושב יהודי אחד שהיה גביר כמוך, ונסע פעם גם כן במרכבה כבודה ובסוסים אבירים, אך גלגל הוא החוזר בעולם, זה עולה וזה יורד, והגיעה שעתו להיות מן היורדים רח"ל, בשנים מעטות ירד מכל נכסיו, והיום עליו לשלם דמי חכירה לפריץ ששים אדומים זהב, ואין לו אף פרוטה אחת, ואם יבואו אליו שליחי הפריץ ולא ישלם את החוב, עתיד הוא ובני משפחתו לירד לבית האסורים, ולהיות עבדי עולם, ועתה אני מבקש ממך, לעמוד לימין חברך בשעת דחקו, לתת לו את הסכום הנקוב, גם אם רב הוא, ואם תשמע בקולי אברכך בברכה וישועה, ואעלה על המרכבה ונסע יחד אל ביתו של היהודי, ואחרי שתתן לנצרך ששים אדומים זהב, ניסע ונלך אל רבינו הקדוש באוסטרא, ותשמע מפיו שגם הוא עמדי בעצה אחת.

כששמע העשיר את בקשתו, השתומם ונבהל על הלך עני זה שאין לו דאגה אחרת רק לעזור לחוכר שאבד את עשרו בעסקים רעים, והתפלא על הסכום הגדול שהוא דורש ממנו, וכי דבר קטן הוא זה ששים אדומים זהב? כלום יודע אביון זה מה הוא שואל? לא השיב לו מאומה ואמר לעגלון להסיע את המרכבה, והשאיר את ההלך מאחוריו, אולם לב העשיר לא ידע מרגוע וככל שהתרחק יותר מן ההלך, לבו הכה אותו יותר, וכשראה שלבו נפעם ואין מנוחה בנפשו, אמר לבעל עגלה לעצור את הסוסים ולעמוד, עשה העבד בפקודת אדוניו, עצר את הסוסים ועמד,

וכשהגיע ר' מנחם מענדל אל המרכבה, אמר לו העשיר למה אתה עושה לי ככה? קשה לי ליתן לך סכום גדול כזה, אתן לך את החצי, ענה ואמר: כלום בשבילי אני דורש שאתה בא אלי בטענה, אין אני כופה עליך, רק ספרתי לך מה שקרה לאיש שהיה עשיר כמותך, ובמה תוכל לעזור לו.

ליומא דהילולא של הרה"ק רבי זאב

וואלף מטשארנא אוסטרא זיע"א ה' אדר

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מקוסוב זיע"א, שהיה אוהב ישראל ורודף שלום מימי נעוריו, תמיד כלתה נפשו לעשות טובה לכל אדם מישראל ולהרבות שלום בעולם, לבו היה מלא רחמים ואהבה, והיה מאסף נדבות ומחלקן בחשאי בין משפחות הגונות שבאו עד ככר לחם, כך נהג כל הימים בהיותו רך בשנים ובהיותו בא בימים, בשבתו בביתו ובלכתו בדרך. פעם אחת בהיותו צעיר לימים, הלך לבקר בהיכלו של רבו הקדוש רבי זאב וואלף מטשארנא אוסטרא זיע"א אשר ברוסיה המדינה, ומכיוון שהיה אברך עני ולא היה בידו כסף לשכור לו עגלה, הלך ברגליו לאטו, החבילה על כתפיו, המקל בידו ודרך המלך לפניו, ביום עשה דרכו ובלילה לן בעיר או בכפר, בכל מקום ישוב שהגיע אליו לפני שקיעת החמה או אחריה.

וידי היום ויבוא לכפר אחד לפנות ערב והוא עייף ויגע, חיפש ומצא בית יהודי, נכנס ושאל את בעל הבית אם אפשר יהיה ללון אצלו? קבל אותו היהודי בסבר פנים יפות, נתן לו שלום והראה לו מקום לישב. הסיר את חבילתו מעל כתפיו, העמיד את מקלו בפינה, נטל את ידיו והתפלל, אחרי התפילה ישב על יד השולחן והנה שמע אנחה אחרי אנחה יוצאת מלב בעל הבית, הרגיש הצדיק בצערו של האיש ולא יכול להתאפק, ושאל אותו על מה הוא נאנח כל כך? סיפר לו האיש את צערו כאדם שלבו מלא צער ודאגה ורוצה הוא להשיחם לאחרים:

עשיר גדול היה ובעל עסקים הרבה וכל אשר פנה הצליח, והנה פתאום התחיל לגלג מזלו לירד, השעה פסקה מלשחק לו, עסקיו נתמעטו וירד מאיגרא רמה לבירא עמיקתא, מה יאמר ומה ידבר? דאגותיו הלכו והתרבו ואין הפה יודע לספר מה שהלב מרגיש, דבר אחד מני אלף, חייב הוא לפריץ דמי חכירה ששים אדומים זהב, בית המזיגה הוא המשען האחרון לפרנסתו הדלה, ואין לו אף פרוטה אחת, מחר עליו לשלם וברור לו שאדוניו יוציאווהו מדיירתו, ואולי ישליכוהו אל הבור, ומה יעשו אשתו וילדיו הקטנים? כיסו ריק ואין הוא יודע מאין יבוא עזרו, אין לו לא קרוב ולא גואל שירחם עליו ויוציאהו מן המיצר, טובע הוא בים של צרות ואיך לבו ישקוט בקרבו ולא יאנח?

ישב ר' מנחם מענדל ושמע את דברי היהודי, ולבו נשבר בקרבו, וכאשר כלה לדבר ניחם אותו ואמר, אל תתייאש, קוה אל ה' הנה לא ינום ולא יישן שומר ישראל, ואם אין לך גואל, הוא יהיה גואלך, ועל ידו תיושע ישועה שלמה, סאתך נתמלאה, תקרא אל ה' מן המצר והוא יענך במרחב, וכשם שנפלת משמי רום לתוך התהום, כן תתרומם שוב ותעלה מעלה מעלה. אך בעל הבית שצרותיו כבדו מאד לא שם לב לדברי נחמה של האורח ואדרבה אנחותיו רבו עוד יותר ועיניו זלגו דמעות, הסתכל בו ר' מנחם מענדל, ראה את צערו כאב את כאבו ולא ידע מה לעשות, במה יוכל להושיע לו, הוא בעצמו אין לו רק דברי נחמה, ובאלה לא ישלם היהודי את חובו לפריץ, במחשבות כאלה עלה על מטתו, אמר קריאת שמע שעל המטה והחליט בלבו לבוא מחר לטשארנא אוסטרא, ולעשות כל מה שבידו לחלץ את היהודי הזה מן המצר, הרי זה כעין פדיון שבויים.

למחרת השכים ונטל ידיים, לבש והתפלל, נפרד מאת בעל הבית, ובשעת הפרידה חיזק את רוחו וחזר על דבריו של אמש שישים בה'

משל ונמשל

מזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו

מן השמיים כמתנת חנים

משל ליהודי ששהה פעם מחוץ לעיר מגוריו ואולו כל כספו ומזונו, ימים אחדים עברו על האיש מבלי שבאו אל פיו מאכל ומשקה, עד אשר נקלע לעיירה יהודית, בכניסה לעיירה פגש אחד מבני המקום ושאלו האם יש בעיירתכם יהודי מכניס אורחים שיואל לארחני בביתו? השיב הנשאל בחיוב, בהצביעו לעבר אחד הבתים, צעד האורח לעבר המקום שעליו החווה האיש, אך כיוון שבאותו עבר היו שני בתים טעה האיש ונכנס לא אל הבית שעליו הורה לו בן שיחו, אלא לבית הסמוך שלא היה אלא ביתו של קמצן העיירה. כשנכנס האורח אל בית הקמצן, נשאל על ידי בעל הבית לסיבתו, בואו זה ימים אחדים מטלטל אני בדרכים וכל מזון או משקה לא באו אל פי, סיפר האורח, אנא תן לי דבר מאכל להשקיט את רעבוני, ענינו של בעל הבית נפערו בתמיהה לשמע משאלתו המוזרה של האיש, וכי חנים אין כסף אתן לך מזון? שאל בקול קשה, אם תסכים לעשות בעבורי עבודה כלשהי, תקבל מנת אוכל בתמורה לעבודה, הנה בוא בעקבותי והוא הוביל את האיש אל חצר הבית שם מונח היה בול עץ גדול, אם תנסר את בול העץ לגזרי עץ קטנים, אתן לך מזון, לא היתה לו ברירה לאורח המסכן, ובשארית כוחותיו נטל לידיו את המשור והחל בעבודה המפרכת, וכשכילה סוף סוף עבודתו, פנה אל בעל הבית וביקשו לקיים את הבטחתו ולהעניק לו מזון, יצא בעל הבית אל החצר, וכשנוכח שהעבודה בוצעה כראוי, ניגש אל האורח אחו בחיבה בורועו ואמר לו: רואה אתה את הבית הזה והוא הצביע על בית שכנו, הבית שעליו גם הורה האיש שפגש האורח בבואו לעיירה, היכנס נא לבית זה ושם יתנו לך ארוחה משובחת תמורת עבודתך, עשה האיש כדבריו פנה אל הבית הסמוך, ונתקבל שם בסבר פנים יפות, בעל הבית ערך לפניו את השולחן והגיש לו מטעמים ומעדנים לרוב, האורח הרעב והיגע אכל בשמחה את המזון המשובח, וכשכילה את סעודתו פנה ואמר לבעל הבית, בעבור סעודה דשנה שכזאת כדאית היתה העבודה שעשיתי, על איזו עבודה אתה סח? התפלל בעל הבית, כשסיפר לו האורח את כל המעשה, נתחייך בעל הבית ואמר: דע לך שהאוכל שאכלת על שולחני, הינו מתנת חנים, ואילו את העבודה עשית לא למעני אלא למען אדם אחר.

והנמשל כל מזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו מן השמיים כמתנת חנים, ואילו עבודתו ומלאכתו אינם אלא בגלל ולכפר על עוונותיו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

ועתה אם יש בירך לעשות זאת הרי טוב, ניסע שנינו אל הנצרך ותתן לו את נדבת לבך, ומשם נלך ונסע אל רבינו הקדוש, ואם אינך רוצה או אינך יכול למלאות את משאלתי זו, תיסע בשלום לדרכך ואני אלך לי לאט ברגלי כמנהגי, התיישב העשיר בדעתו והסכים, ואמר לו לעלות כדי לנסוע אל החוכר, אז עלה ר' מנחם מענדל על המרכבה, וחזרו אל הכפר ובאו אל בית היהודי, שם הוציא העשיר ששים אדומים זהב, נתן אותם לר' מנחם מענדל והוא מסרם לידי היהודי, וברכו בברכת הצלחה, ובצאתם מאת פני האיש, נתמלא לבם שמחה ונקשרו באהבה ורעות, ונסעו יחדיו לטשארנא אוסטרנא.

כאשר הגיעו נכנסו אל הרב הקדוש ר' זאב וואלף, ראה אור גדול מקיף אותם ופניהם מאירים כשמש, נתנו לו שלום והוא החזיר להם שלום, ואמר הכרת פניכם תעיד בכם שעשיתם מעשה גדול, כן תזכו לעשות אך טוב כל הימים, עמד ר' מנחם מענדל מן הצד ושתק, והגביר סיפר לו לצדיק את כל הקורות אותם מן הרגע שפגש את ר' מנחם מענדל בדרך עד בואם אליו, וכשכילה את דבריו, אמר הרבי: מעשה רב עשיתם, הצלתם משפחה שלמה מישראל משעבוד ומעניות מנוולת, ונאמן הוא בעל הגמול שישלם לכם את שכרכם, ואם יגדל שכר העושה, הנה אמרו חז"ל "גדול המעשה יותר מן העושה" (בבא בתרא ט' ע"א) שאלמלא הוא לא היה מעשה המצוה כלל, ואז פנה אל ר' מנחם מענדל ואמר:

אתה באת אלי שאהיה לך לרבי, אינך צריך לי כי ראוי אתה בעצמך להיות מנהיג בישראל, הנה המצוה הגדולה שעשית היום הולכת לפניך והיא מאירה את דרכך - דרך התורה והיראה, אהבת ה' ואהבת ישראל, אחר כך קירב הרבי את ר' מנחם מענדל ואת העשיר, והראה להם חיבה יתרה, וברך את העשיר שה' ישלם לו את הברכה ויצליח בכל דרכיו, ויעשה צדקה וחסד כל הימים.

בשבת קדש קירב רבי זאב וואלף את ר' מנחם מענדל וכיבד אותו כבוד רב לעיני כל העדה, ובמוצאי שבת כאשר בא אליו להיפרד ממנו, סמך את ידיו עליו ברך אותו ואמר: רב אתה ורבי תקרא, תלך ותסע לעירך ולביתך, תשב על הכיסא ותברך את בני ישראל, כי איש חסד אתה, לבך מלא אהבת ה' ואהבת ישראל, ובידך להושיע לקטנים ולגדולים רבים מצפים לישועה ולנחמה, הברכה בפייך ואסור לך למנעה מהם, כל שיש בידו לברך את חברו ואינו מברכו כאילו גוולו, עשה מה שבידך, יהיו לרצון אמרי פיך וכל אשר תברך יבורך, נפרד רבי מנחם מענדל מלפני רבו, יצא מן העיר והלך לביתו, ישב ועסק בתורה ובעבודה, ולא ארכו הימים והתחילו בני אדם להתקרב אליו, ורבים מהם נושעו על ידו וראו כי ברכתו עושה פרי, ותפלתו אינה חוזרת ריקם, נהרו אליו רבים ושמו נתפרסם בעולם, והוא קרב את הבריות ונטע בקרבן אהבת התורה ויראת שמים ואהבת ישראל.

צ'ין אדם לחברו

גמילות חסד

מסופר על הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א שאמר: להעמיד פנים שוחקות בשעה שיהודי שלא ניחן בבנינה יתירה מבקש לומר מילתא בדביחותא, גם זה בבחינת גמילות חסד.

לא להרע לשום נברא

שח הרה"ק רבי דוד משה מטשארטקוב זיע"א: כשהייתי ילד בן שבע קבלתי על עצמי לא להרע לשום נברא בעולם. שאלוהו, וכשגוי מיצר ליהודי האין הוא מתפלל למפלת הגוי? השיב הצדיק: אני מתפלל להרמת קרן היהודי, ואז גוי לא יוכל שוב להרע לו.

הכרת הטוב עד כמה

סיפר הגה"צ ר"מ חדש זיע"א: פעם נודמן לי ללכת עם ה"סבא" מסלבודקא זיע"א לכיוון הישיבה, לפתע עברה מולנו קבוצה של קוזקים, ראיתי כי ה"סבא" נבהל, והרגעתי אותו: ב"ה שעבשיו המשטרה הקומוניסטית שולטת במצב, ואין כבר סיבה לפחד מהקוזקים, ה"סבא" נרגע והחל להודות לי על שהשבתי את רוחו בדברי הנבונים, הייתי נבוך, וכי מה עשיתי שאני זוכה לשבחים כאלה מפי הסבא? הגענו לבית המדרש, והנה נעצר ה"סבא" והורה לי להיכנס לפניו מתוך הכרת הטוב, סירבתי כמובן כי מי אני שאכנס לפני הרב, אך הוא לא ויתר ועמד על כך בתוקף, לא נותרה לי ברירה נאלצתי להיכנס לפניו. לימים כאשר היה המשגיח ר' מאיר משוחח עם תלמידיו על החשיבות של הכרת הטוב, היה מספר את הסיפור הנ"ל כדי להראות עד להיכן היא מגעת.

עשיית חסד להסיר מכשול

מסופר על הרה"ק רבי זונדל מסלנט זיע"א, כשהיה בחור ולמד בישיבת

וואלווין, היה דרכו לילך כל בוקר לשוק ומדליק שם את המקטרת שלו מהאש של הגויים. והיה הדבר לפלא בעיני חבריו, על מנהג משונה זה, עד שנודע הדבר שר' זונדל רצה להציל את אלו שהיו מקילים לקנות פת מהגויים, ולכן הוא הולך בבוקר ובשעה שהדליק את המקטרת, היה זורק עץ קטן לתוך התנור, ועי"ז מותר לאכול את הפת שלהם (כמבואר בשו"ע יו"ד סי' קי"ב ס"ט).

חסד יש לעשות עם כל אחד

סיפרו להרה"ק ה"אמרי אמת" מגור זיע"א כי יש חסידים שנוהגים לתמוך רק בעניים מאנשי שלומם בלבד, ומונעים את עזרתם מנוקקים אחרים. הגיב על כך הרבי ואמר: מצינו בתורה "ואת החסידה למינה" ואמרו חז"ל (מסכת חולין דף ס"ג ב') למה נקרא שמה חסידה שעושה חסידות עם חברותיה, ופירש רש"י במוזנות. נשאלת השאלה, אם עוף זה נוהג במידת החסד מדוע הוא נמנה בין העופות הטמאים? והתירוץ הוא: עשיית חסד "עם חברותיה" בלבד היא מידה לא ראויה, חסד יש לעשות עם כל אחד בלי שום אפליה.

לגרום לעני להרגיש מכובד

מסופר: רוכל עני היה מוכר ליד ביתו של הרה"ק רבי ישעיהו מפראגא (יומא דהילולא ה' אדר) סחורה. מדי יום היה רבינו קונה ממנו את כל הסחורה, פעם שאלוהו אחד ממקורביו: האם לא יהיה טוב יותר להקציב לו לעני נדבה הגונה בכל יום, ולחסוך ממנו וגם מרבינו טרחה יתירה? השיב הצדיק, הרוכל מאמין כיום שהוא סוחר מצליח המרויח את לחמו בכבוד, מדוע לקחת ממנו שמחת נפשו.

הילולא דצדקיא

שבת קודש ד' אדר

הרה"ק רבי יהודה לייב ב"ר יוסף (רבי לייב שרה"ס (תקנ"א)

יום ראשון ה' אדר

הרה"ק רבי זאב וואלף מטשארני-אוסטראה ב"ר נפתלי צבי (תקפ"ג)
הרה"ק רבי ישעיה מפראגא ב"ר יעקב משה תרכ"ח

יום שני ו' אדר

הרה"ק רבי דוד מאוסטראה ב"ר מרדכי טעבל (תלמיד הבעש"ט - תק"י)

יום שלישי ז' אדר

משה רבינו בן עמרם (ב"א תפ"ח)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל (תקפ"א)
הרה"ק יעקב יששכר בער מנדבורנה ב"ר חיים מרדכי (תשע"ב)

יום רביעי ח' אדר

הרה"ק רבי אליהו הכהן ב"ר שלמה אברהם (שבט מוסר - תפ"ט)
הרה"ק רבי גרשון מלאצק (תלמיד הבעש"ט - תקמ"ה)

יום חמישי ט' אדר

הרה"ק רבי יוסף יואל היילפרין אב"ד סטעפין (תלמיד הבעש"ט - ב"ר יעקב אהרן)
הרה"ק רבי שמואל שמעלקא קליין אב"ד סעליש (צרור החיים - תרל"ה)

יום שישי י' אדר

הרה"ק רבי יוסף ברוך מניישטאט ב"ר קלונימוס קלמן הלוי מקראקא (הגוטער יוד - תרכ"ז)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רפורם יוסף חר"ס" על המצוות.

המפסיק ממשנתו (י"ט)

נסיים בדברי הרה"ק רבי אהרן ראטה זיע"א, בספרו "שער התפילות", בתפילה והכנה קודם הלימוד, שכתב וז"ל, (דפים כ"ה - כ"ז) רבון העולמים וכו', וביטלנו אחרים הלומדים, וגרמנו ביטול תורה ועבודה ליחיד ולרבים, וכו', ונוסף לזה שקטפנו מלוח עלי שיח, ופסקנו ממשנתנו לחשוב בהרהורים בטלים ואסורים, ולדבר דיבורים בטלים, ולא עוד, אלא פסקנו ממשנתנו לדבר דיבורים אסורים, וכו', ואנו מקבלים עלינו על להבא לשמור תורתך הקדושה וכו', ולא נפסיק באמצע לימודינו בשום מחשבה והרהור חוץ, ובפרט בדיבור חול ואיסור חלילה, וכו', עכ"ל.

בחסות רשת חנויות

גל פז

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

לע"נ

הרה"ק יעקב יששכר בער מנדבורנה זיע"א
ב"ר חיים מרדכי זיע"א
נלב"ע ז' אדר תנצב"ה

פניני עין חמד

יוצא לאור 7"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֶשֶׁת תְּרוּמָה - הַשְּׂרָאת הַשְּׂכִינָה

"וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם" (שמות כה, ח)

חיים' ביאר (זכור למרים פרק יח) - איך יכול אדם לעשות בית לקב"ה? כאשר אדם מקדש את עצמו על ידי אור התורה הקדושה, שהיא אמצעי בין הקב"ה ובין הנפש של האדם, הוא זוכה להשראת השכינה.

הקב"ה ציוה על האדם להידיבק בתורה הקדושה והוא ישרה את אור שכינתו על תורתו, וממילא אור ה' יחול על נפשו של האדם.

זה ביאור הפסוק: "אָנִי ה' שֶׁכֵּן בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (במדבר לה, לד), היינו בתוכם ממש, באמצעות התורה הקדושה.

הזוהר הקדוש כתב (ח"ג דף עג): אורייתא וקודשא בריך הוא וישראל - חד הוא, וכל מי שזוכה לכך, הרי הוא ומקומו וביתו מהווים מקום להשראת השכינה.

השכינה שורה בביתו של אדם ברגע שסילק את הטומאה והתועבה שבביתו. מבואר בספרים הקדושים, שגם על ידי מסירות נפש האדם זוכה שהשכינה תשרה בתוכו ובביתו.

יהי רצון שנזכה לטהר את הלב שלנו ולהכניס את הקב"ה לשכון בלב שלנו ונזכה להשראת השכינה בביתנו.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחס שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

בפרשה שלנו הקב"ה מבקש מעם ישראל שיעשו לו מקדש. מבואר בספרים הקדושים שכל אדם הוא עולם קטן והלב הוא המקדש של האדם.

הקב"ה אומר: אני רוצה שתבנו לי דירה בלב שלכם, שאני אהיה שם ואז אני אבוא לשכון בליבכם. הקב"ה מבקש שנעשה לו מקום, שנכניס אותו ללב.

מסופר על האדמו"ר הרב מנחם מנדל מורגנשטרן מקוצק, שפעם שאל יהודי אחד: "היכן נמצא הקב"ה?"

האיש התפלא על השאלה וענה לו: "רבינו, מה זאת אומרת איפה? הלא מלא כל הארץ כבודו (ישעיהו ו, ג)?" האדמו"ר ענה לו: "נכון, אתה צודק, אבל למה הקב"ה לא נמצא בתוך הלב שלך?"

שאלו את הרבי מקוצק: "רבינו, היכן נמצא הקב"ה?" האדמו"ר השיב: "הקב"ה נמצא בכל מקום שנותנים לו להיכנס".

המקובל האלוקי רבינו חיים בן עטר ('אור החיים' הקדוש) כתב: "בתוכו" של המשכן לא נאמר, אלא "בְּתוֹכָם". משמעות הדברים היא כי בתוך עם ישראל תהיה השפעת השראת השכינה.

לכן מצוות "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ" (שמות כה, ח) לא נאמרה רק לגדולי הדור ולצדיקים, אלא לכל אחד מבני ישראל שמכין את עצמו ומקדש את ביתו. גם הוא יזכה להשראת שכינה בתוכו ובביתו.

מִן הַרְבֵּי יִשְׂרָאֵל מֵאִיר הַכֶּהֵן מֵרֵאשִׁית (ה'חפץ

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ' שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רותית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו זרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעמה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רותית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שילוט נעמה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

זמני לכת

7"י	כנסת לכת	צאת לכת	וינוח תם
י"ט	16: 41	17: 54	18: 29
ת"א	16: 58	17: 51	18: 25
מ"ט	16: 58	17: 51	18: 25
כ"ב	17: 01	17: 54	18: 28

שואל ומשיב בהלכה - שבת - שטיפת פרות - חלק א'

האם מותר להדיח ולשטוף במים פירות או ירקות מהריסוס שעליהם?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

מותר להדיח ולשטוף במים פירות או ירקות מהריסוס שעליהם, כדי לאוכלם מיד. אם יש לכלוך הדבוק בפירות, או אבק, מותר לשטוף אותם מן הברז ולשפשף אותם ביד כדי לאוכלם מיד. **מקורות:** הראש"ל בספרו חזון עובדיה- שבת (כרך ד עמוד ריז). כן פסק בספר חוט השני בשם החזון אי"ש (פכ"ה סק"ו, יג).

עלי חסה, פטרוזיליה או כוסברה וכו' מגידול מיוחד ללא חרקים. אם העלים נקיים מעפר וחול, באופן שרוב בני אדם יכולים לאכלם, מותר להשרותם בכלי עם מים מחשש להימצאות חרקים. אולם באופן שיש על העלים חול וכדומה, שאינם נקיים, ידחם תחילה תחת זרם מים ואחר כך יכול לשרותם במים אם רצונו בכך. **הערה:** מכיוון שהעלים בגידול מיוחד אינם מוחזקים יותר בתולעים, אין בשריית העלים משום בורר. אף שראוי לשטוף את העלים קודם האכילה, מחשש מיעוט תולעים, שחודרים לחממה, מכיוון שאין הדבר ניכר לעין מותר. כן העלה הגרש"ז אורבך בספר שמירת שבת כהלכתה (פ"ג הערה נו). אף לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שמחמיר בפסולת שאינה ניכרת לעין כמבואר בספר ארחות שבת (פ"ג הערה לט), כאן יהיה מותר מכיוון שאין כאן שום שינוי בטעם. ע"ע בספר מעשה השבת (עמוד קיב). בספר הליכות שבת (עמוד רפח) כתב, דווקא [ההיתר להשרות במים] אותם עלים הגדלים בגידול מבוקר, שאין בהם ודאי זבובונים, אבל אותם עלים הגדלים בגידול שאינו מבוקר, אסור. היות ובודאי יש שם זבובונים, ואסור להשרותם במים משום 'נטילת נשמה'. ואף שאינו מכון הוי פסיק רישיה במלאכה שאינה צריכה לגופה שלכו"ע אסור.

עלים, שאינם מגידול מיוחד - אסור בשבת להשרות אותם במים עם סבון, מכיוון שודאי יש בהם זבובונים.

חסה, שהעלים החיצונים שלה מעט מעופשים, והוא לא רוצה לאוכלם, יכול להוציאם כדי לאכול את העלים הפנימיים סמוך לסעודה. **מקורות:** בן איש חי (בשלח אות ו), כף החיים (סימן שיט אות יט).

החוב שִנְפָרַע

בימיו של רבינו, הגאון ר' יחזקאל לנדאו בעל ה'נודע ביהודה', התגוררו בפרג גאונים מופלגים, שהרעישו את העולם בכוחם בתורה. הגאון ר' משה זרח אידליץ בעל 'אור לישרים' היה מהגדולים שבהם (היה חבר בבית הדין של הגאון ה'נודע ביהודה'. עמד בראש ישיבה גדולה במשך כשלושים שנה, סייע לתלמידיו בכסף למרות שמספר תלמידיו הגיע לאלפים). הוא היה מתלמידיו המובהקים של הגאון ר' יהונתן אייבשיץ. ידו של ר' זרח מְטָה והוא ירד מנכסיו לעת זקנתו. הנושים הטרידו אותו השכם והערב וגזלו את מנוחתו, עד שלא עלה בידו לעסוק בתורה.

ר' משה זרח נכנס בלב כבד אל ה'נודע ביהודה', כדי להשיח בפניו את צערו ולבקש ממנו עצה. באותם ימים הרב עמד לפני נישואי בת וכן בביתו. לשם כך אגר במשך תקופה ארוכה סכום נכבד של 3,000 דינרים אותם שמר בתוך ארגז בביתו. כאשר ר' זרח סיפר לר' יחזקאל על מצבו, ה'נודע ביהודה' שאל מה סכום חובותיו לנושים המעיקים. **התברר כי הסכום הכללי הדרוש הוא בדיוק שלושת אלפים דינרים.**

ה'נודע ביהודה' לא היסס אפילו לרגע אחד. הוא קם, פתח את הארגז ונתן לידיו של ר' זרח את כל הסכום הדרוש. לאחר זמן מה, הרבנית ניגשה אל התיבה ונבהלה מאוד לגלות כי היא ריקה לגמרי. הרבנית הקימה קול בהלה כי גנבים לקחו את כל אשר להם, אבל הרב הרגיע אותה ואמר שהפקיד את הכסף אצל אדם אמין ובטוח.

הרבנית התחילה לחקור ולדרוש היכן הכסף נמצא. כאשר נודע לה שבעלה העביר את הכסף לר' זרח, באה בטרוניה כלפיו ואמרה: "הרי כל העיר יודעת שמצבו של ר' זרח בכי רע והכסף ירד לטמיון!". רבינו הרגיע אותה ואמר לה כי יש לקב"ה את הדרכים שלו להשיב את הכסף. כל המקיים מצוות צדקה - אין הקב"ה מקפח אותו.

יום הנישואין הלך וקר. בידו של ה'נודע ביהודה' אין פרוטה לפורטה. יום אחד, רבינו קיבל בקשה להתעמק בדין תורה שנערך בעיר פיורדא בעניין ירושה גדולה של עשיר מופלג. ר' יחזקאל ערך תשובה מפורטת (שנדפסה בשו"ת שלו מהדורא קמא, חושן משפט סימן ל', תשובה המשתרעת על פני כעשרים עמודים!) ושלח את התשובה לשם.

פסקו של ה'נודע ביהודה' היה ערוך לתלפיות, והוא התקבל על דעת שני הצדדים לשביעות רצונם המלאה. הם החליטו על דעת עצמם לשלם לרב דמי פסק בסך... **שלושת אלפים דינרים בדיוק! כאשר הסכום הגדול הגיע למעונו של רבינו, הצדיק אמר לרבנית: "ראי נא, החוב של ר' זרח נפרע במלואו, עד הפרוטה האחרונה!"** (הגאון ר' משה זרח לקח את הכסף מפאת כבודו של ה'נודע ביהודה' אבל לא רצה להשתמש בו. לכן הוא שמר את הכסף במלואו ובצוואה שכתב ביקש להשיב את מלוא הסכום ל'נודע ביהודה')

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משיגחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חייג במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnneEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל" 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

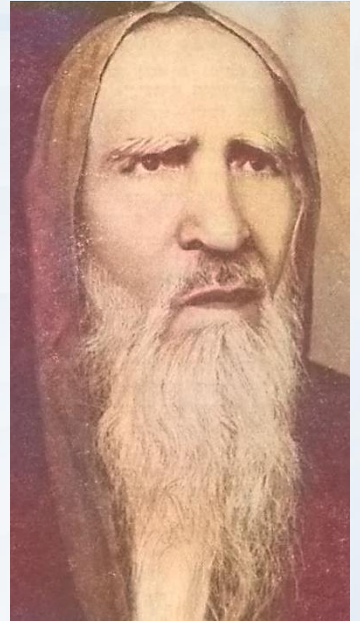
נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל" 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הצדיק הרב מכלוף פדידה זצ"ל

הצדיק הרב מכלוף פדידה (השני) זצ"ל - נולד בשנת ה'ת"ר (1890) בתאפילאלת שבמרוקו. משפחת פדידה נמנית בין המשפחות החשובות בעיירה 'סג'למאסה' אשר באזור תאפילאלת. מגיל צעיר ניכר כי לגדולות נועד. רבינו זכה להימנות בין תלמידי הישיבה הקדושה בתאפילאלת שבראשה עמד האדמו"ר עט"ר ר' דוד אביחצירא הי"ד. שקדנותו והתמדתו בתורה היתה מופלאה. לאחר הסתלקותו של עט"ר ר' דוד אביחצירא הי"ד לגנזי מרומים, מצבם של יהודי תאפילאלת היה קשה. חלק מהקהילה ובראשם רבני משפחת אביחצירא נדדו למקומות סמוכים. חלקם לעיר ארפוד וחלקם לעיר בודניב וכיו"ב.

רבינו קבע את מושבו בתאפילאלת ונטל על עצמו את עול הציבור. רבינו שימש רב הקהילה, היה לו בית הכנסת שבו שימש חזן מידי יום ביומו ובעל קורא בס"ת, היה גם מוהל וגם שוחט. היה היחיד שבקי במלאכת השחיטה. בני הקהילה היו באים עם עגלים ועופות פעמיים בשבוע ליד ביתו של רבינו, שם שחט בדקדוק רב ובהקפדה יתירה בבדיקת הסכין. הצדיק ר' יצחק אביחצירא זצ"ל (ה'בבא חאקי') העיד בהסכמה שכתב לספרו של רבינו 'כתם פז', כי למד עם רבינו בישיבה ומכיר אותו עוד כשהיה קטן. היה תמיד רק בתוך ארבע אמות של הלכה בלבד, ולא זז ממנה. לא עסק בענייני העולם הזה ולא במסחר. עסק רק בצרכי ציבור ותינוקות של בית רבן. בהמשך רבינו עלה והתעלה ואף שימש כחבר בבית-הדין של הצדיק סידנא 'בבא סאלי', יחד עם הגאונים ר' שמעון אסבאג ור' יוסף שמחון.

עלה לארץ הקודש בשנת ה'תשט"ז (1956). התגורר בישוב שלומי בהתחלה. לאחר כשישה חודשים, בגלל המצב הרוחני במקום ובגלל העובדה שתושבי חיפה לא הירפו ממנו, נעתר לבקשתם וקבע את מגוריו בחיפה. שם נשאר עד יומו האחרון. כל חייו לן בעומקה של הלכה ולא עסק בשום עניין אחר מלבד עסק התורה הקדושה. היה סגור וספון בד' אמות של הלכה. **בני ביתו העידו שאפילו את הדרך למכולת לא ידע ולא הכיר.**

ענוותן מופלא. נפטר ב-ד' אדר ה'תשכ"ד (1964). חי כ-74 שנים. גילה את דעתו שאינו רוצה להיקבר בעיר חיפה, בגלל שהיא לא נכללת בארבעת ערי-הקודש שבארץ ישראל: ירושלים, חברון, צפת וטבריה. מכיוון שרבינו לא רצה להכביד ולהטריח את בני קהילתו מחיפה להשתתף בהלווייתו שתערך במקום רחוק, לכן ציווה להיקבר בטבריה, מכיוון שהיא העיר הקרובה ביותר לחיפה מתוך ארבעת ערי הקודש. סידנא 'בבא סאלי' ניסח את נוסח מצבתו, וגם הגיע לנחם את המשפחה בימי השבעה.

סבא (מצד אביו): הצדיק ר' מכלוף (היה בקשרי ידידות עם מרן ר' יעקב אביחצירא ובנו ר' אהרון זיע"א). **אביו:** ר' אברהם. **אימו:** מרת אסתר. **אשתו:** מרת עישה. **מרבתינו:** הגאונים המפורסמים ר' דוד אביחצירא הי"ד (עטרת ראשינו. רבינו נמנה בין גדולי תלמידיו ואף כתב הקדמה לספרי רבו לפי בקשת סידנא בבא סאלי), ר' אחימלך האד"ר, כמהר"א הכהן ור' משה תורג'מן (ה'בבא סאלי' רבו של סידנא בבא סאלי). **ילדיו:** ר' משה, ר' דוד ור' שלמה. **נכדיו:** הגאונים ר' מאיר שליט"א (מכהן כמו"צ ורב קהילות ברכסים) ור' מיכאל (משגיח ישיבת 'תפארת הלוי' בירושלים). **מתלמידיו:** הגאונים ר' שלום אביחצירא, ר' יצחק אביחצירא מחיפה. **מספריו:** **יכתם פז**- דרושים וחיידושים למתן תורה, לשבת זכור, לשבת הגדול, לשבת תשובה ודרוש להספד בסופו שירים, פיוטים, קינות ובקשות. חיבור נוסף על כל התנ"ך בכתב ידו שאבד.

נכד רבינו, ר' מאיר שליט"א, סיפר מעשה מיוחד אשר היה נוכח בו: זה היה ביום שישי כ"ו לחודש אב שנת ה'תשל"ג. נסענו לנתיבות למסיבה משפחתית. הייתי צריך להתחיל ללמוד בפעם הראשונה בישיבה קטנה (פורת יוסף) ביום ראשון כ"ח אב. שעתיים לפני שבת, מר אבי ז"ל אמר לי: "בוא נלך לבבא סאלי לקבל ברכה עבורך". נקשנו בדלת. אחת העוזרות יצאה ואמרה שהרב לא מקבל ביום שישי ובטח שלא מקבל שעתיים לפני שבת. אבא אמר לה: "תגידי לרב שאני הבן של 'בבא עזיזי' (ר' מכלוף) מחיפה". כשה'בבא סאלי' שמע זאת, הוא אמר מיד: "תכניסו אותם". כאשר הצדיק ראה את אבא שלי, הוא אמר: "אמא שלך (לאלא עישה) היתה גדולה מאבא שלך בשישה חודשים", ומיד הוסיף ואמר: "חלמתי השבוע על אבא שלך. למדתי 'ירושלמי' והיתה לי קושיא ולא רציתי לקום מהספר עד שאמצא תשובה. מרוב עמל נרדמתי על הספר. אני רואה בחלום את ר' מכלוף כשהוא ממנה. עצרתי אותו ואמרתי לו שיש לי קושיא על הירושלמי ורצוני שיענה לי עליה. אביך אמר לי: 'עכשיו אני ממנה לשליחות של מצווה ואין לי זמן כרגע. מחר תעמול שוב על הסוגיא ועד שתתעייף ותרדם על הספר אני אבוא ואתן לך תשובה'. וכך היה.

ר' מאיר סיפר המשך לזה: לאחר שיצאנו מביתו של סידנא בבא סאלי זיע"א, שאלתי את מור אבי ר' דוד: "מדוע סבא התחתן עם סבתא כשהיא גדולה ממנו בשישה חודשים?" והשיב: "משום שסבתא היתה בתו של ר' יעקב שטרית ז"ל, שהיה עשיר גדול. סבא, שאהבת התורה בערה בו, רצה להמשיך ולעסוק בתורה יומם ולילה ולא לעסוק במלאכה כלל ועיקר. על ידי שהוא ישא את בתו של העשיר הוא יתמוך בו וכך יוכל לשבת על התורה ללא טרדות פרנסה".

בנו ר' דוד ז"ל סיפר, פעם אחת כאשר אביו היה עדיין צעיר מאוד, עסק באחד מספרי הקבלה. כתוצאה מכך איבד את ראות עיניו. למחרת לא הלך לישיבה בגלל שהתבייש להגיע לשיעור של רבו, מרן רבי דוד אביחצירא, עטרת ראשינו. כאשר השיעור התחיל, הרב פנה לקבוצת הלומדים לפניו ושאל: "היכן נמצא רבי מכלוף?". היה מי שהשיב כי רבי מכלוף בביתו בגלל שלא חש בטוב. בת צחוק עלתה על פניו של מרן עט"ר. לאחר השיעור הלך לבקר את רבי מכלוף בביתו. כאשר הרב ראה את תלמידו שאיבד את ראות עיניו, אמר לו: "אתמול למדת בספר פלוני?". רבי מכלוף אישר זאת. רבו ביקש ממנו שיבטיח לו שלא יתעסק יותר באותו ספר קבלה, כי עוד חזון למועד לכשיגדל יותר. לאחר שהבטיח זאת, מרן עט"ר עשה מה שעשה ומיד מאור עיניו של רבינו חזר.

תודתנו נתונה לר' אברהם פדידה, בן הצדיק הי"ו, ששלח את החומר. מי שיש לו עוד חומר על הצדיק, מתבקש לפנות למערכת

צְדָקָה תִּצְיֵל מִמּוֹת

למדי. נראה שלא כדאי לחכות עד שנגיע לפקיעין. אולי עדיף שתמסור את ההרצאה עכשיו באוטובוס? הסכמתי.

האוטובוס עצר וגם המכונית. פתחתי את דלת הרכב, בני הבחור יצא מהמושב האחורי, החזיק לי את הכובע ועבר לשבת במושב שלי. הנהג. פתאום קפצה בחורה מהאוטובוס, וצעקה: "אני רוצה את נפתלי!" – התינוק בן החודשיים.

הפנימיה שלנו מיועדת לבנות מגיל עשר. כאשר יש להן הזדמנות להחזיק תינוק, הן שמחות מאוד. אשתי לא רצתה למסור את נפתלי. "תשאירי אותו כאן", היא אמרה.

הבחורה פשוט לא שמעה. היא פתחה בעצמה את החגורה של הבוסטר. היא לקחה איתה את התינוק ורצה מיד חזרה לאוטובוס. התנהגות לא ראויה לחלוטין! אבל אנחנו באמצע הכביש. תכנתי לטפל בעניין החינוכי הזה במשך השבת.

עליתי לאוטובוס. הנהג הניע. לקחתי את המיקרופון והתחלתי לדבר, כשעניי מופנות לכיוון חלון האוטובוס האחורי. דיברתי על רבי שמעון ורבי אלעזר, עץ חרוכים ומעיין, אליהו הנביא בפתח המערה... הבנות היו מרותקות.

לפתע אני רואה אנשים יוצאים מהמכוניות שלהם וצועקים. הבנות מסתובבות לאחור, ומישהי צעקה: "זה הרכב של המנהל!". אני יורד מהאוטובוס. ראיתי שמוציאים אנשים מהרכב השני ומשכיבים אותם.

הלב רועד. מי יודע באיזה אופן אמצא את בני המשפחה שלי? היו אלו הרגעים הקשים ביותר בחיי. **ברכב גיליתי שאשתי נפגעה באופן חמור. עדיין אי אפשר לדעת עד כמה.**

הבן שלימי בן השמונה קיבל מכה חזקה מאוד בפנים ליד העין. המקום התנפח מרגע לרגע. וירד ממנו דם רב. הבחור קיבל מכות יבשות. הכובע שהשארתי אצלו התרסק לגמרי, אבל הוא יצא שלם. איזה נס שעליתי לאוטובוס ופיניתי את המקום, והוא עבר למושב הקדמי!

בתוך הבלגן נזכרתי בבני התינוק, נפתלי! הסלקל שלו התהפך לגמרי. כל האזור שלו נפגע מאוד. הבחורה שלקחה את התינוק, הצילה את חייו! אתם יודעים מי זו היתה? הנערה, שעבורה נתתי כסף, כדי שיקנו לה בגדים? זה בדיוק, אבל בדיוק 'צדקה תציל ממוות'.

בני השתחרר תוך שבוע, למרות שאמרו שהוא צריך להישאר בבית-הרפואה זמן רב. בהתחלה אמרו, שיש לו שבר רציני ושהעין ניזוקה. העין בריאה לגמרי בחסדי ה'. גם אשתי השתחררה לאחר שבועיים ללא הליכון ובלתי מקל. היא אומנם נשענה על אשתו של הנהג, אבל הלכה בכוחות עצמה!

להלן סיפור מופלא ביותר המעובד מתוך 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו, כי לא לחינם רבותינו אמרו 'צדקה תציל ממוות', כפשוטו ממש. להלן הסיפור מפי בעל המעשה:

שמי ר' חיים אליעזר רוזנפלד. סבי הקים את המוסד 'בית לפליטות' לאחר מלחמת העולם השנייה, כדי לתת מחסה לבנות שעלו מאירופה. הוא התמסר אליהן כמו אב רחום, ודאג להן לשידוכים הגונים.

בהמשך, הפנימיה התמסדה, וממשיכה לקבל בנות שמסיבות שונות לא יכולות לגדול בביתן. היום אני מנהל את הפנימיה. בסייעתא דשמיא, בזכות הצוות הנפלא שנותן את כל הלב והנשמה שלו לבנות, אנחנו מעניקים לבנות היקרות שלנו בית, עד שהן זוכות להקים בעצמן בתים נאמנים בישראל.

נכנסתי לתוך בניין הפנימיה. אנחנו עומדים לפני סיום של פעילות ענפה בנושא השבת, ומתכוננים לשיא - שבת התעלות במירון.

במשרד מחכה לי עבודה רבה. לתאם, לתזכר, לחתום, להחתיים, להזמין, להחליט, לדון, להכריע... אני עסוק מאוד. לפתע אחת המורות ניגשת אלי עם בקשה דחופה: "המנהל, יש לי כאן בת, שמוכרחה כמה בגדים כדי להסתדר טוב יותר".

תהיתי מדוע אי אפשר לחכות עם הבקשה ליום ראשון? נושא הכספים הוא מורכב ודורש רישום מדויק. אני צריך לשלוח אישור חתום למזכירה כדי להוציא סכום כלשהו.

היא מוציאה צ'ק, ואחרי זה אני חותם. צריך גם לברר, כמה יש וכמה אפשר. איך אני מארגן עכשיו כסף לקניית בגדים?

אני לא דוחה את הבקשה. הוצאתי את הארנק שלי והנחתי כמה מאות שקלים על השולחן. "זה בשביל בגדים לנערה". המורה לקחה את הכסף בתודה, ואני חשבתי לעצמי שיהיה לזכות. צריך זכויות שישמרו עלינו שבת כזאת.

יום חמישי בלילה, אני מוסר שיחה מרגשת על גדלותו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי ועל 'זכור ושמור'. ההתרגשות נוסקת לגבהים. אנחנו עולים על אוטובוסים ויוצאים לקראת סוף הלילה.

בנות הפנימיה בנותיי וישובות באוטובוס עם בנותיי. אני ברכב עם אשתי ושלושה בנים – בחור, ילד בן שמונה ותינוק בן חודשיים. הנהג הוא חבר שלי. הגענו לטבריה השכם בבוקר. התפללנו שחרית בציון של התנא רבי מאיר בעל הנס.

התוכנית היתה להמשיך משם לפקיעין, ולעצור במערה שבה התנא רבי שמעון ובנו התחבאו מפני הגזירה. תכננתי למסור במקום הזה הרצאה מרגשת בנושא של מסירות נפש.

אחת המדריכות התקשרה אלי ואמרה: "הרב, הבנות ערניות

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל וילד יחיאל בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקוב דב ז"ל אביבה בת שושנה רייזל ע"ה זיהבה בת שושנה רייזל ע"ה יצחק בן יפיה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מירם בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יוסף בן מרים נוסרת ז"ל אסודי בת חביבה ע"ה יצחק בן רחל ז"ל יעקב בן אסתר ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאל בת השמת ע"ה יוסף בן אסתר ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחיה ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה דוד יצחק בן פרחיה ז"ל אביבה בוש ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה שרה בת נרקיס ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה חי זידי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל מסעוד בן יקוט ז"ל שמואל בן רבקה ז"ל רפאל בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל דב בן יצחק ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תרומה

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2022 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת תרומה

- ויקחו לי - לי הכסף ולי הזהב..... ב
- ידבנו לבו - השראת השכינה על ידי נדיבות הלב, ומעלת הרצון וההשתוקקות..... ה
- ויקחו לי תרומה - ארוממך אלוקי המלך..... ח
- ושכנתי בתוכם - יתקדש ותשרה עליו השכינה..... י
- ועשית לו מסגרת - שלא לרדוף אחר התאוות..... יב
- איש אל אחיו - מעלת גומלי חסדים ושכרם הטוב..... יד
- ארון העדות - השראת השכינה על ידי עסק התורה..... טו

פרשת תרומה

ויקחו לי - לי הכסף ולי הזהב

אמר 'ויקחו' ולא 'ויתנו' והרי הם 'נותנים' תרומה משלהם ואינם נוטלים. ומבאר כי מעיקרי האמונה הוא לדעת שאין לו לאדם משל עצמו כלום, וכל רכושו ועשירותו אינו מכוחו ועוצם ידו ח"ו אלא הכל בכל מכל כל הוא רק ממתנת אלוקים*, שהוא הון ומפרנס לכל, והוא נתן לו כח לעשות חיל וברכו במעשה ידיו. וגם לאחר שכבר הגיע הממון והנכסים לידו - אינם 'שלו', אלא השי"ת הפקיד אותם אצלו והרי הוא רק בשומר עליהם².

בפרשתן (כה ב), 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', הקשה הרה"ק רבי ישראל מטשורטקוב ז"ע (גנוי ישראל עת"ר, תרפ"ה) מדוע נבפל הלשון בפסוק, שפתח באומרו 'ויקחו לי תרומה', וחזר לומר 'תקחו את תרומתי', וכן קשה, מהו שינוי הלשון, בתחילה אמר 'תרומה' ולבסוף אמר 'תרומתי'. גם נודע מה שדקדקו המפרשים מדוע

א. שמעתי מחכם צדיק אחד, הנה לאחר מלחמת עמלק כתיב (יז טו) 'ויבן משה מזבח ויקרא שמו ה' נְסִי, ולכאורה יש לתמוה, מה ראה משה רבינו לבנות דייקא עתה מזבח, מה שלא עשה כן לאחר כל הניסים והנפלאות שהיו במצריים ועל הים (קרי"ט), אלא ביאור הדבר, כי בכל הניסים הקודמים היה ניכר בעליל שיד ה' עשתה הכל, כי מי פתי לחשוב שיש ביד אנוש כח לעשות את עשרת המכות, לקרוע את הים או להוריד מן, ממילא לא היה צורך להודיע כי מאת ה' היתה זאת, אך במלחמת עמלק שבה היה מעורב יד אדם... שמשא אמר ליהושע בחר לנו אנשים וצא הלחם בעמלק, וכן עשו כדכתיב (שם יג) 'ויחלוש יהושע את עמלק ואת עמו לפי חרב', וממילא כבר מוצא היצר הרע מקום להתגדר בו... שהנצחון הגיע על ידי אנשי הצבא ובגבורתם הגדולה, ע"כ בנה משה מזבח ויקרא שמו ה' נְסִי, להודיע ולהתוודע 'כי לא בחרבם ירשו ארץ זרועם לא הושיעה למו' אלא כל ההצלחה היתה רק על ידי ה' נְסִי... וללמד על הכלל כולו יצא, שאל יחשיב אדם כל הצלחה שיש לו לחכמתו ולזכותו, אלא יזכור תמיד כי ה' נְסִי... סיפר מקורבו של הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע הגה"צ רבי אליהו ליווערט זצ"ל, שאחד מידידיו היה גביר אדיר, ורכושו הרב היה פרוס במקומות רבים ביותר - ובכמה מיני נכסים, שכן חלק מממונו היו נכסי דלא ניידי, וחלק אחר בבארות נפט וכיוצא בזה, ביום מן הימים פנה אותו עשיר אל רבי אליהו ואמר לו, הנה אין הקב"ה יכול לרושש אותי לגמרי מכל נכסי, שהרי הם פזורים במקומות שונים, וגם חלוקים הם בכמה סוגי עסקים, אם ירד ערך שוויות הבתים עדיין ישווה הנפט להון אדיר וכו', רבי אליהו הזהירו שיזהר וישמר מלומר כך, כי 'גלגל החוזר בעולם', והגביר היה מלגלג עליו בגאוותו.

תחת בעלותו של הגביר היה גם גשר מעל הנהר שהעוברים בו היו משלמים מכס על ההשתמשות בגשר, ומזה היה מוסיף הון מיום ליום יותר ויותר, אמנם בגשר זה לא יכלו לעבור בפעם אחת יותר מכמה עגלות מועטות, פעם עבר שם צבאו של הצאר הרשע ניקולאי ימ"ש, הללו לא נזהרו כראוי ועברו עליו המונים בבת אחת, וממילא נפל הגשר לתוכי המים וגם רבים מחיילי הצאר נפלו לנהר וטבעו למוות. היהודי העשיר ידע שמיד יבואו שליחי הצאר ויעלוהו על מוקדה, נכנס בחטף אל ביתו ומילא שק גדול ברבבות שטרות של כסף, וברח על נפשו אל מחוץ לגבולות רוסיה, בהתרחקו כדי 'שיעור בריחה' מהגבול והרגיש שסר ממנו סכנת המוות, פתח את שקו לספור את מעותיו, ומה מאוד נחרד למצוא בשק דפים שונים במקום שטרות הכסף, כי מרוב בהילותו לברוח לא שם על לב מה הם השטרות שהוא מכניס בשקו... משפגש הגביר את הגאון רבי אליהו, סיפר לו את כל המעשה, וסיים כשדמעתו על לחיו, כמה צדקת רבי אליהו שהייתי צריך לזכור בעת עשירותי שכל אשר לי הוא רק מאתו יתברך, ותמיד צריך אני לחסדיו - שישפיע עלי כל טובו בחן בחסד וברחמים.

כיוצא בזה אמרו, מעשה בעשיר גדול בעל נכסים ועסקים המפוזרים בכל רחבי תבל, שאף הוא ב'חכמתו' שאל כיצד יכול הקב"ה לקחת ממני בבת אחת את כל רכושי, ענו לאותו כסיל כאיוולתו, אין להקב"ה צורך לקחת את כל הנכסים ממך, הוא יכול 'לקחת' אותך מכל הנכסים...

ב. דבר נפלא אמרו, כי לא מצינו בתורה בשום מקום את הלשון 'בעל הבית', כי אם במקום אחד והוא בפרשת משפטים, שם נאמר (כב ז) 'ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו במלאכת רעהו', ובאמת 'בעל הבית' זה אינו כי אם שומר (שנגב הפקדון שהיה אצלו), ללמד על כל אותם הסבורים שהם בעלי-בתים... דעו, כי אין הממון

ויגיעות גדולות, עם כל זה לא יחשוב האדם כי הפעולות והתאמצות שלו עשה לו את החיל הזה, כי לא בכח יגבר איש (שמואל א' ב ט), רק לה' התשועה כי הכל בהשגחת הבורא ב"ה, זה ישפיל זה ירים' (תהילים עה ח).

ו'מבשרי אחוזה', שהרי עיקר פעולות האדם ומעשיו הם באבריו החיצוניים, בידיו רגליו ובפיו, ובהם ניכר חיותו בגלוי, אמנם פשיטא ואין צריך לומר, כי אין בידיים וברגליים ובפה חיות עצמית, אלא הלב השוכן בהסתר הוא המחיה את כל אברי האדם. ואין זה אלא כמשל על כל פעולות האדם שנדמה שיש בו רוח חיים, הוא המדבר והוא העושה, אך כאמת הכל תלוי ב'לב' - הוא הקב"ה שהוא ליבן של ישראל, וכדכתיב (תהילים עג כו) 'צור לבבי וחלקי אלוקים לעולם' (וכדאיתא במד"ר כאן לג ג ובוזה"ק בפרשתן קכח:), שהוא נותן לו עצה לדבר בפיו ולעשות בכסף ובוזהב' בידיו וברגליו.

זעפי"ז יתפרש לשון הכתוב, דהכי קאמר ויקחו לי תרומה - שכל ה'התרוממות' והרמת קרנו בפרנסה ובשאר עניינים תקחו לי, לייחס אותה הצלחה אל הקב"ה, ולדעת שהכל מאתו ית' ולא ממעשי בני אדם. וראיה לדבר היא מאת כל איש אשר ידבנו לבו,

וזהו יסוד נתינת צדקה, שתבוא מתוך אמונה והכרה שאינו 'נותן' משלו, אלא הרי הוא כשומר הנותן את ה'פקדון' שהופקד אצלו למי שיאמר 'בעל הבית' לתת לו. וכדאיתא במשנה (אבות ג ז) 'רבי אלעזר איש ברתותא אומר תן לו משלו שאתה ושלך שלו, וכן הוא אומר (ד"ה א' כט יד) כי ממך הכל ומידך נתנו לך'. ואין להקב"ה חפץ בתרומה למשכן או בנתינת צדקה כשהיא באה מתוך ההרגשה שהוא 'הפסיד או וויתר' משלו, ומי ידמה לו... אלא שיתנו מתוך אמונה טהורה ש'מידך נתנו לך', ומתוך נדיבות הלב^ג. ומעתה יתבארו כל הדקדוקים, בתחילה כתיב 'ויקחו לי תרומה', ולא 'ויתנו' תרומה, כי אכן אין האדם 'נותן' משל עצמו כלום, והמשיך לומר ממי תקחו - דייקא מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, כלומר מאלו שיוודעים ש'התרומה' היתה מכבר 'תרומתי' - של השי"ת, כי לו כל הארץ, ולא מאלו שנדמה להם שהם נתנו את התרומה^ד.

וכך ביאר הרה"ק האמרי נועם' זי"ע (אות כ) בדרך הרמוז, שבא הכתוב לומר כלפי 'אותן האנשים אשר השי"ת הרים קרנם בכל מיני טובות בהשפעות עושר וכבוד, שהגם שהאדם עשה לזה פעולות רבות

שלכם אלא לי הכסף ולי הזהב נאום ה'" (חגי ב ח), ואינכם אלא שומרים עליו... ואם ירצה 'בעל הבית' האמיתי הרי ברגע אחד יכול לקחת את ה'פקדון' כי ה' מוריש ומעשיר...

ג. ובהאי עניינא, הרה"ק ה'תפארת שמואל' מאלכסנדר זי"ע מביא בשם הרה"ק רבי יעקב דוד מאמשינוב זי"ע על מה שכתב רש"י ויקחו לי תרומה - 'לי לשמי, יפרישו לי מממונם נדבה', שנרמז בדברי רש"י, שאם אדם עוסק במשא ומתן, ובאמצע פורש והולך לעבוד את ה' הרי הוא מפריש מממונו נדבה לה'. ומבאר ה'תפארת שמואל' [שאינו כוונתו כפשוטו להפסיק באמצע המסחר... אלא] 'שאם יודע במסחרו שכל תהלוכותיו הוא מצידו ית"ש, כי הוא הנותן לו כח לעשות חיל, ועוסק באמונה, זו היא נדבה לה'.

ד. ביסוד הדברים ביאר גם הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה תזריע עמ' פז) מה שנראה לכאורה כמילתא דתמיהא בסדר המקראות שנאמרו בריש הפרשה, כי מתחילה נאמר באריכות 'ויקחו לי תרומה', וממשיך הכתוב לפרט וזאת התרומה אשר תיקחו מאיתם, ורק לבסוף (פסוק ח) נכתב 'ההסבר' לאיזה צורך נועדו התרומות 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', ולכאורה היה מן הראוי להודיע תחילה על עשיית המשכן ואח"כ לפרט אלו דברים נצרכים לבנייתו ולהקמתו כגון זהב כסף ונחושת וכו', וממה שהקדים בקשת התרומה תחילה נראה כאילו יש כאן ענין ב'תרומה' ובנדבה בפני עצמה בלא שייכות לעשיית המשכן, והוא תמוה.

אלא, כי יסוד האמונה לדעת שהכל של הקב"ה והוא 'אדון הכל' עלינו ועל כל אשר לנו, ואין להקב"ה חפץ בנתינה הבאה מתוך הרגשה כי הוא הנותן נדבה, אלא רק אם באה מתוך ההכרה הברורה אשר לו הכסף ולו הזהב. ועל כן אילו היה נכתב תחילה 'ועשו לי מקדש', היה מקום לטעות ולחשוב שהקב"ה זקוק לנדבה לצורך בניית המשכן, והאמת שאין לו שום צורך בנתינה כזאת, על כן הקדים לבקש 'ויקחו לי תרומה', בלא להסביר מה צורך יש בדבר, אלא שיתנו את כספם וממונם כי כן ציוה המלך שהוא אדון הכל, והנותן מבלי לדעת על מה ולמה נצרך לזה מבקש הכסף הרי זה מראה על הרגשתו שאינו אלא 'שומר' על המעות, ורק לאחר מכן ניתן כבר 'לגלות' את התכלית בדבר שהוא לעשות את המשכן.

באר הפרשה - פרשת תרומה

בהם אדר, שנאמר (תהלים צג ד) אדיר במרום ה', וברש"י, 'אדר - לשון חזק'. ומבאר הר"ק ה'שפת אמת' ז"ע (לר"ח אדר בדר"ה ר"ח) שהרוצה שיתקיימו כל נכסיו - הרוחניים והגשמיים יטע בהם אדר - לשון חזק, כלומר, שבכל עת יחזק את עצמו לדעת שאדיר במרום ה', להבין ולהשכיל שכל קורותיו מאת ה' הם, או ישכיל ויצליח בכל אשר יפנה.

מעין הדברים פירש גם הר"ק ה'בני יששכר' ז"ע (מאמרי חודש כסליו, מאמר ד אות פג) וז"ל, וזהו שרמזו 'הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע בהן אדר', היינו יטע וישים בתוך נכסיו השכל (ר"ל, הלימוד) הנשמע מן חדש אדר',

שכמו ש'כל איש', מעשיו ותנועותיו ועסקיו אינם אלא מאשר ידבנו לבו, כפי נדבת הלב המחלק מזון וחיות לכל האברים, ואף שאינו נראה בגלוי, כך תקחו את תרומתי - שתלמדו להבין שהכל תלוי בהקב"ה שהוא 'ליבן' של ישראל, ואותה התרוממות אינה שלכם ומכוחם ח"ו, אלא היא תרומתי, שאני אני הוא שמרוםם ומשפיע לכם את הברכה וההצלחה.

באמת אמרו, כי האמונה השלימה שכל הצלחתו היא רק בידי שמים ומאשר נגזר עליו היא היא 'סוד' ההצלחה, והיא ה'שמירה' לבל ימוטו רגליו ח"ו. וכראייתא בגמרא (ביצה טו:) 'הרוצה שיתקיימו נכסיו יטע

ה. והגם שבוודאי מחובת האדם לעשות השתדלות, אך עליו לדעת שאותם מעשים ופעולות אינם עושים כלום, ואינו אלא 'ממלא חובתו' בזה, ואין מצב הפרנסה או שאר ענינים תלויים בהם כלל וכלל. ויתבאר ביותר בדרך משל על דרך הנהוג לערוך 'שפיל' (הצגה), פעמים שיש באותו שפיל 'מושקה' - אברך המתחזה כמושקה מהעיררה, והנה עיקר עיסוקו של מושקה, שהוא שוכר קרעטשמע (אכסניא ובית מרוח) מה'פריץ'... ובוודאי 'בשעת מעשה' מתנהג האברך כאותו 'מושקה' בכל פרטיה ודקדוקיה, בכל כוחו ונפשו, אבל, הגע בעצמך, אילו יגש אחד מהמשתתפים וישאל את 'מושקה' בתמימות מתי פותחים הקרעטשמע... יענה לו מושקה, וכי אכן נראה לך כי מושקה אנכי, לא מושקה ולא בן מושקה, בעוד שעתיים נגמר ה'שפיל' והנני שב לאיתני - להיות אברך מן השורה כמוני כמוך. ואף שבאותה שעה הוא עושה את תפקידו נאמנה בכל הרמ"ח והשס"ה, אך בד בבד הנו יודע היטב שאין זה אלא שפיל... כיו"ב היא חובת ההשתדלות לפרנסה ולשאר צרכי העולם, כי הגם שעל האדם לעשות השתדלות באמת מבלי לזלזל ולהשתמט - כאילו אכן הפרנסה תלויה בהשתדלות זו, אך בד בבד יכיר וידע בבירור שאין זה אלא 'שפיל'... הכל כבר נקבע ונקצב ממעל, אלא שרצונו ית' שנשחק ב'שפיל'... כי כך עלה ברצונו הפשוט.

הגדרה נפלאה שמעתי בשם הגאון הצדיק הנודע רבי צבי מאיר זילבערבערג שליט"א, דלכאורה צ"ב, שהרי ה'השתדלות' מצוה היא, היאך שייך לעשותה בקרירות, בשעה שידענו מפי ספרים וסופרים שקיום המצוות צריך להיעשות באש קודש, אלא הביאור הוא שכך היא צורתה של המצווה לעשות את ההשתדלות בקרירות - כמו שהתפילין מרובעות ושחורות, אורך הלולב ד' טפחים, את המזוזה קובעים בימין, כך את ההשתדלות עושים בקרירות, וממילא יש להיות פייערדיג (לגשת באש להבה) לעשות ההשתדלות בקרירות.

ושמעתי דבר נחמד מרב חשוב גדול בישראל בארה"ב העוסק רבות בסיוע ועזר בענייני רפואה לאחינו בני ישראל, כי פעם עבר אחד ממכריו 'התקף לב' (הארץ אטאקע), אנשי הצלה אשר חשו במהרה להצלתו, בדקו בידו את ה'דופק', נענה ה'חולה' הרי לקיתי בלב, ומדוע תבדקוני בידי הבריאה, ענו לו חכמי הרפואה, אכן כן הוא כדברך, אלא שאם רוצים לדעת מצב הלב הרי תחילה וראש יש לבדוק את היד. עפ"ז פירש במאמר הכתוב בפרשתן (כה ב) 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', אם רוצים לדעת עד כמה 'ידבנו לבו' הדרך היא ע"י תקחו את תרומתי - עד כמה נדיב הוא בידו.

אף אנו נענה ונאמר לענין האמונה, בידו של האדם - כפי התעסקותו ב'מעשי ידים' לצורך פרנסה, כך נראה את הנעשה בראשו ובמוחו של האדם, האם בלבו ומוחו הוא מבין שאין ידיו אלא שלוחי המקום להביא לו טרפו, או ח"ו להיפך.

בדרך צחות אמרו כי רק אצל חמור נאמר 'רובץ תחת משאו' (כג ה)... אבל עלינו לקיים בעצמנו 'מותר האדם מן הבהמה', להיות 'כבני אדם ולא כחמורים' - לא ליפול ולהישבר ולרובץ תחת המשאות, אלא לזקוף ראש באמונה בא-ל חי, ולהשליך על ה' ירבנו...

ו. הנה נפתחו שערי השמחה, וכמו שאמרו חז"ל (תענית כט.) 'משנכנס אדר מרבין בשמחה', והוכיחו הרבה מן הפוסקים (או"ח סי' תרצ"ז) ממה שאמרו (מגילה ו:) 'אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים',

השמים לא יכלכלוהו ומה בצע בבנות בית. אך ענין המכוון הוא, כל אחד מישראל נתן נדבתו באהבה רבה, ויראת שמים, ורצון לבו, ומדות אלה היראה ואהבה והרצון, הוא המובחר שבכל מדות האדם, והוא כל הקדושה שבתוך איש הישראלי, וידוע כי בהיות אדם מקדש עצמו במדות אלה ממשיך בזה על עצמו השראת שכינה, כי השי"ת אוהב מדות אלה, ובכל מקום אשר נמצאים שם אלה, כביכול מצמצם עצמו ושורה שם. אך אינו דומה קדושת איש אחד לקדושת צירוף אנשים רבים לענין המשכת השראת שכינה כנודע (ע' אבות פ"ג מ"ז). ולכן צוה ה' שכל אחד מישראל יתן נדבתו, ונתנו כל אחד מהם באהבה רבה היותר אפשרית, ומנדבות האלה נבנה הבית, נמצא נצטרף שם קדושת כלל ישראל ביחד, ונמשך ממילא עי"ז בבית המקדש השראת שכינה באופן היותר נאות שראוי להמשיך לצירוף קדושת כלל ישראל.

על פי זה מבאר בלשון הכתוב (שה"ש ג ט-י) 'אפריון עשה לו המלך שלמה מעצי הלבנון, עמודיו עשה כסף רפידתו זהב מרכבו ארגמן תוכו רצוף אהבה

כי העוסק בסחורה ובנכסים ויאמר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, כי היה הדבר בטבע שבחירתי במסחר פלוני ובמקום פלוני הנה לא יתקיימו נכסיו, אבל אם ישים אל לבו כי השגחת השי"ת מלוכש בטבע, והוא המסבב לדבר הזה כעין המעשה החדש אדר, הנה יתקיימו נכסיו. עכ"ל. ובוה מבאר מה שהביאו בגמ' כראיה את הפסוק 'אדיר במרום ה'', שכידוע שם 'אלוקים' מורה על הנהגת הטבע, ואילו שם הוי"ה מורה על השגחתו הפרטית של הקב"ה שהוא מהווה כל ההוויות, והוא שאמרו הכתוב 'אדיר במרום הוי"ה', שהשי"ת הוא מנהל את העולם בהשגחתו הפרטית כרצונו ית', וכשיתבונן שאדיר במרום ה' יזכה שיתקיימו כל נכסיו.

ידבנו לבו - השראת השכינה על ידי נדיבות הלב, ומעלת הרצון וההשתוקקות

בפרשתן (כה ה), 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', הרה"ק ה'ערבי נחל' זי"ע מביא מדברי ה'אלשיך' הק' בזה"ל, כי יש לתמוה בענין עשיית בית המקדש לשכון שם שכינתו ית"ש, הלא השמים ושמי

שמלבד חילוק זה אין כלל בין שני האדרים, ומעלת שניהם שווה להרבות בשמחה, וכן לכל ענייני החודש. וכן מצינו להרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע שכתב בסוף 'תשובה' (ח"מ כ) כאור בוקר ליום ג' שנכפל בו כי טוב א' דראש חודש אדר ראשון שמרבין בו שמחה תקפ"ט (כמו שחל בשנה זו).

בדרך צחות אמרו לבאר מדוע הוסיפו חכמים בשנת העיבור חודש נוסף דווקא לחודש אדר, וכדאיתא בגמ' (סנהדרין יב.) אין מעברין אלא אדר, ולא תיקנו שיהא ב' חודשי שבט וכיו"ב, אלא שענינו הרואות מדרך הבריות, שכאשר האדם שמח וטוב לב הרי הוא מצרף גם אחרים שישמחו עמו, וכמו זה שרוקד ויוצא במחולות שקורא הוא לאחרים שאף הם 'יכנסו' לתוך המחול... על כן חודש אדר שכולו שמחה וששון ליהודים, מבואר ועד צאתו הוא 'קורא' לחודש נוסף שיתחבר לתוך השמחה הגדולה...

ומאחר שזכינו לשישים ימים בהם מרבין בשמחה (א' דר"ח אדר ראשון, ול' ימי אדר א', וכ"ט ימי חודש אדר ב'), אזי ממילא העצבות בטלה בשישים... ואנו אין לנו אלא 'להיכנס' אף אנו לתוך השמחה, וכמו שכתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ליקוטים ר"ח אדר) לבאר הלשון 'משנכנס אדר מרבין בשמחה' ולא אמר 'משהגיע או משבא אדר, אלא פירוש נכנס - בגוף האדם, משנכנס האדר בגופו של אדם אז מרבין בשמחה, וללמדנו כי צריך להכניס את ה'אדר' ולחיות אותו בכל ימי החודש, ואז נזכה להרבות בשמחה.

ז. מעשה באיש שבימים מקדם (לפני המלחמה) לא היה שומר תורה ומצוות, באמצע המלחמה כשנקלע לעת צרה וצוקה קיבל על עצמו שאם יינצל ונפשו תנתן לו לשלל, יתחיל להניח בכל יום תפילין (בעת המלחמה לא היו לו תפילין כלל). ואכן בניסי ניסים נשאר הלה שריד יחידי מכל מחנהו. ביום 'שחרורם' נלחמו צבא ארה"ב בחיילי האויב ימ"ש, ובתוך הקרב נפל 'פגז' על ידו השמאלית והיא נקטעה... אחר זמן כשהגיע היהודי לחוף מבטחים בארה"ב נכנס אל הרה"ק רי"צ מליובאוויטש זי"ע ושטח את תמיהתו, וכי בדיוק יד זו שעליה הייתי אמור לקיים הבטחתי ולהניח עליה תפילין היא נפלה, ענהו הריי"צ, אם היתה ידך נשאת היית יכול לחשוב שהקב"ה נצרך להנחת תפילין שלך, וזה אינו - כי אין הקב"ה צריך לפעולות גשמיות בקיום המצוה כי אם בטהרת והתעוררות הלב בעת קיום המצוה, וזה יש בידך לעשות גם כאשר אין לך יד...

באר הפרשה - פרשת תרומה

מבנות ירושלים, שהכוונה היא בלשון תימה, וכלומר, שהפסוק מתמה ואומר, וכי אפריון עשה לו המלך שלמה [הרומז על הקב"ה, מלך שהשלום שלו] מעצי הלבנון ומעמודי כסף וזהב וארגמן, והרי מה בצע לו להקב"ה בעצים ובכסף וזהב, אלא תוכו רצוף אהבה מבנות ירושלים שהוא כינוי לישראל, 'ור"ל כי חיצוניות הדבר באמת מה בצע בו, אבל בפנימותו רצוף, ר"ל נצטרף אהבה וקדושת כל איש ואיש מישראל, וכאן

נמצא כאן היה קדושת כל ישראל ביחד, לכן שם השראת שכינה וכאמור'.

ונמצינו למדים כי עיקר חפצו של הקב"ה הוא במידת הרצון וההשתוקקות¹ לעבודתו ית"ש², ולייחד

לבבנו לאהבה וליראה את שמו ית', וכבר אמר קרא (משלי כג כו) 'תנה בני לבך לי', כי הלב הוא 'בית מדור' לשכינה באדם, והוא המקום אשר דרכו קרוב האדם

ח. וכך שמעתי לבאר בפסוק (תהלים קיח יט-כ) 'פתחו לי שערי צדק אבא בם אודה י-ה, זה השער לה' צדיקים יבאו בו', שכך עונים למי שבא ונוקש על השער והדלת ברצותו להתקרב אל ה', כי אכן זה השער – עצם הנקישה, החיפוש וההשתוקקות שם הוא ה'שער', אם הנך עומד שם, הרי שהגעת למקום הראוי והנכון בשער לה'.

הרב החסיד רבי מנחם מענדל פוטערפאס מחשובי חסידי ליובאוויטש זצ"ל סיפר פעם באמצע 'התוועדות' חסידים – על אחד מחסידי חב"ד שהוגלה לסיביר הרחוקה על 'עוון' הרבצת תורה לתלמידי תשב"ר – מקום 'גלותו' היה במקום נידח מאד (בהרים היותר גבוהים בסיביר) מקום אשר בימות החורף אין מאיר אור השמש למשך כמה חדשים ברציפות. החסיד קיבל שם איזו ביקתה עלובה לדור בה, בלא שום ספרים או שאר חפצי קדושה, ומה מאד נשבר לבו בקרבו על מצבו, ויבוא יום השבת קודש ועדיין לא מצא החסיד מרגוע לנפשו. בשבת אחר הצהריים (רק על פי השעון היה בידו לידע כי שבת היום, שהרי לא היו שם לא זריחה ולא שקיעה) יצא אל מחוץ לביתו, ולפליאתו הוא שומע קול שירה בערגה והשתפכות הנפש (מאחר שבמקום ההוא לא גדלים עצים מרוב הקור והקרח לכן נשמע שם ה'קול' למרחקים אדירים). הלך החסיד אחר הקול עד שהגיע לביקתה ונדהם לראות יהודי מגודל שיער היושב אחוז שרעפים, ושר 'ידיד נפש' בכיסופין וגעגועים עזים לאביו שבשמים, אותו יהודי לא הבחין כלל בכניסת זה החסיד, אף כשהתיישב לצדו וזימר יחד עמו 'ידיד נפש אב הרחמן... נפשי חולת אהבתך'...

כעבור שעה ושעתיים סיימו שירתם, פקח המשורר את עיניו וראה למול עיניו יהודי הדור בצורתו. בשמחה רבה קיבלו באהבה וחיבה יתירה, ויאמר, זה לי עשרים שנה אשר הוגלתי הנה, ומאז לא ראו עיני צורת יהודי, תפילין לא הנחתי, בטלית לא התעטפתי, בצל סוכה לא ישבתי וקול שופר לא שמעתי, והנה עתה שלח לי ה' יהודי הדור כמוך, מה רבה שמחתי על כך, עתה הגידה נא לי, האם הבאת הנה איזה חפץ של מצווה או תשמישי קדושה, ענהו החסיד, רק תפילין של יד הצלחתי להציל לנפשי, כי את ה'של ראש' לקחו ממני הרשעים בכניסתי לכאן, (רק השל יד היתה מוחבאת היטיב תחת בית ידי) ואתנה לך להניחם למחרת השבת, כל הלילה התרגש היהודי, ובהשתוקקות עצומה המתין ל'יום' הממשמש ובא, כדי שיוכל לקיים מצווה שזה לו כבר עשרים שנה שלא קיימה, ויהי למחרת בהיות הבוקר ובהתלהבות עצומה בירך 'אשר קדשנו במצוותיו וציוונו' והניח התפילין, וקרא קריאת שמע ויצתה נשמתו באחד...

נענה רבי מענדל ואמר, כל אחד מהיושבים כאן (בהתוועדות) ישאל את עצמו, היאך הייתי נראה אילו הייתי יושב 'עשרים שנה' בלא שום אפשרות לקיים אפילו אחת ממצוות ה', האם גם אז הייתי מזמר 'ידיד נפש' בהשתפכות הנפש בכיסופים וגעגועים לבורא עולם... או שכבר הייתי שוכח... לכל הפחות, עתה שיש לנו כל, והננו יושבים בהתוועדות רבתי ודאי נרים קול זעקה מקירות לבנו 'ידיד נפש אב הרחמן משוך עבדך אל רצונך'...

ט. הרה"ק משינאווא זי"ע מפרש בלשון הכתוב (כה ב) 'ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', כי 'תרומה' הוא מלשון הפרשה, ובא הכתוב לומר 'ויקחו לי תרומה' – ר"ל, שיקחו בני ישראל את עצמם להיות מופרשים לי, וממשיך הכתוב ללמדנו כיצד יעשה כן והרי חומר הגוף מעכב, תקחו מוסר ודעת מאת כל איש אשר ידבנו לבו – 'כגון מי שמתאוה לממון לצבור הון ועושר לא ינוח ולא ישקוט יומם ולילה מלעסוק במשא ומתן ומלאכה ולעבור ימים ונהרות, מכניס את עצמו בסכנת נפשות, כדי להשיג תאוותו המדומה שאינו אלא לשעה וכחלום יעוף, בפרט עבודתי צריך להיות בחשק גדול שלא יבטל אתכם שום מניעה שבעולם מעבודתי במסירות

נפש ממש' (דברי יחזקאל ד"ה ויקחו, ועיי' בתפארת שלמה כע"ז).

(תו"מ ד"ה אשר ידבנו) על הפסוק (כה ב) 'אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, וז"ל, יראה דרומז לנו, מי שידבנו לבו ולא ימצא די ידו, כגון הנשיאים שרצו בנדבת לבם ליתן אבני שהם ומילואים ולא מצאו די ידם והמציא הקב"ה להם ע"י עננים בלקיטת מן, כפירוש רש"י בפסוק 'והנשיאים הביאו', והיינו דרמוז כאן איש אשר ידבנו לבו ולא יכול ליתן תקחו את תרומתי, כי אני אומין לו בנדבת לבו. עכ"ל. (כלומר, בפשטות טובא בכל מפרשי התורה, שהם נתעצלו מהביא נדבת המשכן, ואילו החת"ם מחדש כאן,

אצל הקב"ה, כראיתא בזוהר הקדוש (זו"ח רות צו): אמר רבי נחמיה בן הקנה לחכמים, בני, אין קרוב לפני המקום בלבו של האדם, וניחא קמיה יותר מכל קרבנות ועולות, וכתוב (תהלים עג כו) 'צור לבבי וחלקי אלוקים לעולם', והיינו שהקב"ה נקרא חלקי וצורי על ידי לבבי.

בא וראה עד כמה יקר בעיני ה' כשאדם רוצה ומשתוקק לעבדו ית', והוא מסייע בידו למלאות תשוקת לבבו הטוב", וכמו שכתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע

ביסוד זה ביאר הרה"ק ה'קדושת ציון' זי"ע את הפסוק בפרשתו (כה ל) 'והקמות את המשכן' - שיש לאדם להקים משכן שלו ולהתעלות ברוחניות כמשפטו, 'אשר הראית בהר' - כמו שהנך רואה את תחבולות היצה"ר הדומה ל'הר' אשר יעשה כל טצדקי כדי להכשיל בני אדם, כיו"ב אתה עשה כל טצדקי בנוגע לצורך דברים שבקדושה.

וכך אמר אחד מצדיקי דורנו שליט"א, כששאל אחד מתלמידי ישיבתו, האם הנך משתתף בתפילת שחרית בישיבה, או שהנך מתפלל בשעה החמישית... אמר לו הבחור, הנני מקוה להשתדל לבוא ממחר לשחרית, אמר לו הרבי, לקוות - תקווה ותצפה לביאת המשיח, להשתדל - תשתדל בענייני הפרנסה, ולשחרית בישיבה בוא תבוא.

כדברים הללו כתב גם הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ כי תצא ד"ה או יאמר, ובפרשת ויתרו ד"ה וישמע יתרו (ג) בסוגריים) וביאר בזה את הכתוב (תהלים קיט צח) 'מאויבי תחכמני מצותיך כי לעולם היא לי' - וז"ל, היינו כי 'לעולם' היא לי המצוה, וא"כ ק"ו, אם להנאה מועטת אשר בן שעה היתה וכן שעה עוברת יחזיק במעוזו ובכוחו לעשותו, מכש"כ מצוה שהיא לו לעולם, עכ"ל.

י. פעם שפך אחד מחסידי הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע את מר לבו לפני רבו, רבי, מלא הנני בשאיפות ורצונות טובים מכף רגל ועד ראש - ללמוד ולהתפלל, אבל, תמיד הם נשארים בגדר 'רצונות' בלבד, ואין הדבר עולה בידי, חוששני שעל מצבת קברי יחקקו 'כאן נטמן בעל השאיפות' (שלא עלה בידו להגשים את שאיפותיו). נענה ה'נתיבות שלום' ואמר, אם אמצא לנגד עיני בעודי מהלך בבית החיים מצבה אשר נכתב עליה 'פה נטמן בעל השאיפות' מיד אעמוד שם לומר כמה פרקי תהילים... וכי קלה היא בעיניך להיות 'בעל השאיפות', 'הלא זה כל האדם' - להשתוקק ולחפוץ לעשות רצון קונו באהבה.

יא. איתא במדרש (ויק"ר שמיני יב א) מעשה באדם אחד ששתה ושתה יין ושכר לשכרה עד בלי די... עד שמכר כלי ביתו בעבור קניית ה'משקה', כראות בניו את מצבו של אביהם, נענו ואמרו 'אין אבינו משאיר לירושתנו אפילו שווה פרוטה'. נתחכמו הבנים, והשקו את האב עד הגיעו לשכרותו של לוט, ואז תפסוהו והניחוהו בבית העלמין - כדי שיתפקח שם משכרותו, וכשיקוץ משנתו לא ידע מי הביאו הלום, יתחרט על שתייתו המופרזת, והכל יבוא על מקומו בשלום. מה עשה הקב"ה, שלח בסמוך לבית העלמין כמה סוחרי יין עם חמורים טעונים יין לרחצה, לפתע שמעו הסוחרים קול אנגריא - קול מלחמה, על כן השאירו את החמורים הטעונים בבית העלמין, וברחו משם כל עוד נשמתם באפם, ועדיין היה השיכור הלז ישן את שנתו העמוקה מן היין. אחר זמן הקיץ האיש והנה רואה מעל ראשו נוד יין, לא חשב רבות מי הוא ומי שם את היין - אלא קם מקומו התיר את הנוד וחזר לשכב על הארץ כשפי הברזא בתוך פיו, ומנטפת טיפין טיפין - יין לתוך פיו, בלא שום טירחה כלל וכלל.

כעבור ג' ימים, אמרו הבנים לעצמם וכי כך אנו נוהגין עם אבינו, הבה נלך ונראה מה מצבו. מה מאד נבהלו ונשתוממו לראות את אביהם שוכב ושותה... ושותה... נענו הבנים ואמרו אף כאן לא עזב אותך ה', עשו ביניהם תקנה שמהיום והלאה כל יום ישקה אחד מהבנים את אביהם יין.

ממעשה זה למדנו עד כמה גדול כוחו של רצון, כי כמה ניסים ונפלאות נעשו לו לאותו שיכור - שלפי הנראה מדברי המדרש לא היה ידוע כאחד מ'צדיקי הדור', ומן השמים נסתבב שישמעו קול הנראה כקול מלחמה, ואף השאירו את החביות בבית הקברות, אם כן קל וחומר שלא ימנע ה' את הטוב לכל הרוצים לילך בדרך הטוב והישר.

באר הפרשה - פרשת תרומה

ויקחו לי תרומה - ארוממך אלוקי המלך

בפרשתן (כה ב), 'ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', ומבאר 'השרף' ממוגלניצא זי"ע, שהקב"ה מבקש מהאדם שיעבוד אותו ית' ויקיים את מצוות התורה, ועל ידיהם כביכול 'רים' את הבורא ית', וזהו ויקחו לי תרומה, מלשון 'הרמה' - שירוממו אותו, ובלומה, שעל כל יחיד ויחיד להכיר בדבר - שעבודתו הפשוטה בוקעת רקיעים ועולה מעלה מעלה. שמא תאמר 'איך יוכל אדם כמוני שיעלה את השי"ת כביכול', לזה אמר הכתוב, מאת כל איש אשר ידבנו לבו, כי הבורא ית"ש הוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות, וראה את כל הדורות העתידיים לבראן, וכן ראה כל איש ואיש בפרשות, וגם ראה את הדורות הללו, ואף על פי בן 'נדב לבו' לברוא אותם, כי חפץ הוא בעבודתם², והרי שהגם שלפניו נגלו כל תעלומות

שאדרכה לגודל השתוקקותם הזמין להם הקב"ה מן השמים מה שלא היו יכולים להביא בכוחות עצמם)².

מצינו בדברי הגה"ק הרמ"ע מפאנו זי"ע (עשרה מאמרות, חיקור דין פ"ב) המבאר מה שמצינו בגמ' (ע"ז ג): שהקב"ה יושב בכל יום ומשחק עם לוייתן שנאמר (תהלים קד כו) 'לוייתן זה יצרת לשחק בו', שהכוונה היא שהקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה, ומשלם שכר טוב לאותם המתאווים לעשות רצונו אעפ"י שלא נגמרה מלאכתם מחמת שלא היה בידם, וזהו ענין 'סעודת לוייתן' מלשון 'לוייה', שהקב"ה מחבר ומצרף (כבן 'לוייה') אותם המחשבות הטובות למעשים, והם 'מתערנים באותם מצוות ובשכרם' (כאילו עשאים בפועל), ובאותה שעה 'ישמח ישראל בעושייו', וכל כך תגבר השמחה עד שהקב"ה עצמו עוז וחדוה לפניו, וזה רמזו חז"ל באומרם שהוא 'משחק עם לוייתן'.

יב. וכה כתב הגה"ק רבי הלל מקאלאמיי זי"ע (משכיל אל דל ח"ג כלל א פרט ד), שהנה נאמר בריש פרשתן 'דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', והרי שבתחילה נקראת התרומה על שם ישראל, ויקחו לי תרומה, ואילו לבסוף כתיב תקחו את תרומתי, אלא שהקב"ה בוחן כליות ולב, וכאשר רואה גודל נדיבות לב האדם להביא תרומתו, ומכיר שאם היה ביכולתו הרי היה נותן בכפליים, אזי הקב"ה שולח ברכה במעט שהביא כמו שהיה ברצונו הטוב, וזה הברכה נקרא תרומת ה', כי לא היתה משל הנותן אלא מברכת ה'. ומוסיף לכתוב דברים המחיים את הנפש, וזה לשונו בארוכה, נראה לי להוסיף על דרך זה ולפרש הפסוק הזה על כלל קיומיה של תורה, ויהיה בזה נחמה ונחת ושעשוע לעם ה' המשתוקקים וחפצים לעשות רצונו, כי הנה איתא (עיי' זוה"ק פר' קרח דף קעט) על פסוק 'ויקחו לי תרומה', תרומה היא אותיות תורה מ' לרמז לתורה שנתנה במ' יום. ועם דברים הנ"ל שיש כמה וכמה נפשות טהורים שכל חשקתם וכל תפילתם כל ימי חייהם הוא רק צמאה לך נפשי כמה לך בשרי, האר עיני בתורתך, אחלי יכוני דרכי, גל עיני ואביטה נפלאות, ולבי ובשרי ירננו אל קל חי, אבל יש הרבה שאין לאל ידם להוציא מחשבתם הטהורה אל הפועל, ועבור כן כל ימי עני רעים, על כן באתה התורה לבשרם ואמר 'דבר אל בני ישראל', דבר לשון פיוס כמו 'דברו על לב ירושלים' (ישעי"ה מ ב), לומר אתם בני קל חי, עם ה', צאן קדשים, הרוצים למסור נפשם וגופם והונם עבור אהבת תורתו וקיום מצותיו הנעימים באמת ובתמים, מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה ויש תקוה לאחריתך וכו', כי באמת אני אני הוא הבוחן לבבות הצועקים ובוכים אלי ממעמקים ובמסתרים, רצוננו לעשות רצונך, על כן הבטחתי עליכם, אם 'ויקחו לי תרומה' שתהיו חפצים בקיום תורתך לשמה, כפירש"י לי לשמי, אזי לא לבד אותו קיומה של תורה שאתם קיימתם בפועל שמור לכם ליום הגמול לקבל עבורו רב טוב הצפון, אלא 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', אצורף אני לכם מחשבתכם הטהורה כאילו עשיתם כל אלה בפועל. עכ"ל.

יג. וכך ביאר הרה"ק הייטב לב' זי"ע (אות ד) בלישנא דקרא, ויקחו לי תרומה מאת כל הנבראים את איש, ר"ל, שהקב"ה חפץ ביותר בעבודת האדם יותר מכל הברואים, והטעם הוא כי אין להם בחירה, ואין מעשיהם מתוך רצון ונדיבות לב, ורק האדם עובד את השי"ת מתוך אשר ידבנו לבו, שיש לו 'בחירה' והיצר הרע עומד עליו, ומ"מ מתגבר בחזקה ברצונו הטוב לשמוע לקול ה'.

וכבר איתא ב'מדרש הגדול' בפרשתן על הפסוק האמור בעניין הארון (כה יא) 'וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו', וכי מאחר שהוא מצופה מבית ומחוץ 'עץ' (באמצעו) למה לי, לומר לך, אלמלא יצר הרע אין שבח לתלמידי חכמים, אלא שבחן שכובשין יצרן, וכן הוא אומר (משלי טז לב) 'ומושל ברוחו מלוכד עיר', ותנן איזהו גיבור הכובש את יצרו, עכ"ל.

עשה לי משכן וכו', אמר הקב"ה לא כשם שאתה סבור כך אני סבור, אלא עשרים קרש בצפון ועשרים בדרום ושמונה במערב, ולא עוד אלא שארד ואצמצם שכינתי בתוך אמה על אמה. עכ"ל.

ומבאר הרה"ק מראפשיץ זי"ע (זרע קודש ד"ה ועשו) עומק דברי המדרש, כי עצי שמים מרמזים על תשובה, כי 'שמים' הא מלשון שמות, וכבר אמרו (סוטה ג.) 'אין אדם חוטא אלא אם כן נכנסה בו רוח שמות', וכן אמרו (מכילתא ויקהל ח) שהוא 'לכפר על מעשה שמים', ונרמז בדבריהם כי 'שמים' הוא בנימטריא 'שמן' (359), הוא השמן הוא היצר הרע המסית ומדיח את האדם לחטוא, ומעתה יאמר האדם היאך יש בי כח לתקן עוונותי והרי אין קץ לסיגופים שאני זקוק להם לכפרת פשע, 'לזה אמר שאין השי"ת בא רק בכוחו של כל אחד ואחד^{טו}, וכן במתן תורה היה קול ה' בבח של כל אחד ואחד שהשי"ת אינו בא רק לפי כח האדם^{טז}.

ויודע הוא היטב מצבו של כל אחד ואחד בכל דור ודור, מכל מקום 'כי בי חשק' - רצונו ית' שגם שפל כמוני יעבוד אותו (שאל"כ הרי לא היה בורא את כל הברואים), וזהו תקחו את תרומתי 'תוכלו להרים אותי כביכול, כיון שרצוני היה לקבל נחת רוח גם מכם'^{טז}.

ודע שאין הקב"ה מבקש מהאדם עבודה עצומה אלא רק כפי כוחו, וכדאיתא במדרש (שמו"ר לד א) על הפסוק (כה י) 'ועשו ארון עצי שמים, וז"ל, אין הקב"ה בא בְּתַרְחוֹת עִם בְּרִיתוֹ, לא בא על האדם אלא לפי כחו, אתה מוצא כשנתן הקב"ה את התורה לישראל אילו היה בא עליהם בחזק כוחו לא היו יכולין לעמוד וכו', אלא לא בא עליהם אלא לפי כוחם, שנאמר (תהילים כט ד) 'קול ה' בכח', בכחו אינו בא אלא בכח, לפי כחו של כל אחד ואחד. דבר אחר, בשעה שאמר הקב"ה למשה עשה לי משכן, התחיל מתמיה ואומר, כבודו של הקב"ה מלא עליונים ותחתונים והוא אומר

ושמעתי הוספה נפלאה מצדיק אחד, שזהו שאמרו (הובא ברש"י כה מ) 'נתקשה משה במעשה המנורה, שהרי המנורה היא מקשה זהב ללא כל עץ כלל וכלל, והוקשה לו היאך אפשר להעלות נחת רוח להקב"ה על ידי 'זהב' גרידא כשאין שם 'עץ' בחינת קושי והתאמצות ללחום נגד הרצונות הזרים...

והגם שזו עבודה קשה שבמקדש, מיהו שכרו יגדל מאד, וכפי שאמרו (אדר"ג ג ו) פעם אחת בצער ממאה פעמים שלא בצער, וכן מובא ב'ספר חסידים' (אות קנה) ומקבל שכר טוב מה שהאדם כופף את יצרו יותר ממאה מצות שאין יצרו מסיתו ותוקפו ודחקו עליה.

ורמז לה הרה"ק מלעכאוויטש זי"ע בלשון הכתוב בפרשתן (כה לו) 'מקשה אחת זהב טהור' - איין שווערע זאך איז אריינער גילדן, כלומר, מקשה אחת - דבר אחד הנעשה בקושי הרי הוא 'זהב טהור'... (כתבי הרמ"מ).

יד. ידוע מה דאיתא בזוה"ק (ז"ח טז) 'ישראל מפרנסים לאביהם שבשמים', וכתב הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (קדושים בהגה"ה) בשם זקינו הרה"ק מקאזמיר זי"ע כי הדברים חיים וקיימים ונאמנים עד עצם היום הזה אף בדור שפל כמונו, ומי שאומר שהיום אינו כן חס ושלום - הוא שוטה, כי צריך לידע שאנו קיום ה'חנות' של השי"ת, ובימים הקדמונים היה לו חנות גדול, והיה סוחר גדול, והיה לו פרנסה בריווח כביכול (והיינו בזמן שביהמ"ק היה קיים, והיה כהן בעבודתו ולוי בדוכנו, ואף לאחמ"כ עדיין היה העולם מלא בצדיקים), אבל גם היום אנחנו נותנים לו פרנסה, כי אם לא כן ממי הוא מתפרנס, וכי מבני ישמעאל ובני עשיו. רק העיקר לידע אז מען גיט איהם היינט גאר ווינציג צו לייזען (פי', שכהיום נותנים לו 'רווחים' קטנים מאד), אבל באמת גם היום אנו נותנים לו פרנסה - כי בשמים שוקלין לפי ערך הנשמה, לפי ערך הגלות, ולפי ערך הטרדה.

אמור מעתה, כשנבוא לחשב באיזה גלות וטרדה אנו שרויים בה אז נבין עד כמה עולה חשיבותנו למעלה לאין ערוך כלל וכלל, שכאשר ה'רווחים' מועטים הרי יש לכל פרוטה ופרוטה חיבה עזה ויתירה, כי הם מחיים את נפשו, וכך כביכול פרנסתו של הקב"ה היא רק מאותם 'פרוטות' שלנו...

טו. בפרשתן (כה ח-ט), 'ושכנתי בתוכם, ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת כל כליו וכן תעשו', ומדייק הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה) שרק בהשראת השכינה של המשכן יש תנאי 'ככל אשר אני מראה אותך וגו' וכן תעשו', וכלומר שדייקא על ידי קיום כל המידות וציווים האמורים בפרשה אז יהיה השראת השכינה, 'אבל לגבי הקדושה שצריך לעשות בלבו ובביתו לחנך בניו ולכל הנהגה טובה, אין בזה כלל לכל אדם בשוה אלא כפי האופן שיכול להשפיע מצד מדותיו ומצד מדות וכשרונות הבנים והתלמידים, שהעיקר שיהיה לשם שמים ולקדושה על כל מה שיעשה שיהיה לתועלת לקרב לה' ולתורתו ולמצוותיו'. - בדבריו הללו שמענו הן חיזוק והן

ושכנתי בתוכם - יתקדש ותשרה עליו השכינה

בפרשתן (כה ח), 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', כתב ה'אלשיך' הק' ושכנתי 'בתוכו' לא נאמר אלא 'בתוכם' - בתוך כל אחד ואחד. וכבר איתא במדרש (שמו"ר לג א) בריש פרשתן - 'אמר הקב"ה לישראל מכרתי לכם תורתך כביכול נמכרתי עמה, משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונשאה, ביקש לילך עמה אל ארצו, אמר לו המלך, בתי שנתתי לך יחידית היא לפרוש ממני איני יכול, לומר לך אל תמלה איני יכול, אלא זו טובה עשה לי שבבל מקום שאתה הולך - עשה לי קיטון אחד שאדור אצלכם... כך אמר הקב"ה לישראל... בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר ועשו לי מקדש (ה'בית אהרן' ז"ע היה מצווה לאברכים לעסוק בדברי מדרש זה).

ובזה ביארו מה שאמרו (ילקוט פר' תרומה, מד"ר ויקרא פרשה י"ב) על הפסוק בפרשתן (כה ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם' - כל מקום שנאמר 'לי' הרי

זה לעד ולעולמי עולמים. וצריך ביאור, וכי אכן היה המקדש 'לעולמי עולמים', והרי כהיום נחרב הבית ואין לנו לא קודש ולא מקדש. אלא ביארו בספרים (וכן אמר הרה"ק המהר"ד מבעלזא ז"ע) עפ"י דברי המדרש הנ"ל שהקב"ה מבקש מאתנו בכל מקום שאתם הולכים עשו לי קיטון אחד שאדור בתוכו - ו'אדור' זה שייך אף כהיום, על ידי שמקדש האדם את עצמו ב'מחשבה דיבור ומעשה' בכל אבריו וחושיו, בזה מכין הוא מקום בקרבו שישכון בו ה'.

ובזה מפרש המלבי"ם את דברי רש"י (פסוק ט) 'וכן תעשו - לדורות'. וק' כנ"ל, וכי המשכן היה לדורות והרי אינו קיים לדורות עולם. אלא ביארו בדברי ה'אלשיך' הנ"ל בתוכו לא נאמר, אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד, וע"ז בא הציווי וכן תעשו לדורות, שכל איש מישראל, בכל דור ודור, יעשה 'מקדש' ומקום להשראת השכינה בתוכו ע"י שיקדש עצמו. וכל איש ישראל שייך בזו הקדושה, שהרי אמרה תורה ושכנתי בתוכם, והכל בכלל 'בתוכם' י"י.

תביעה. חיזוק למי שלבו שבור והוא נפול בקרבו - אי אפשר לי לעבוד ולעשות כפלוני וכאלמוני, תשובתו, מה לך עשות כמו אחרים, כל מגמתך לא תהא אלא לפעול כפי המוטל עליך, ובוה תשרה השכינה עליך לא פחות מפלוני בעבודותיו הגדולות, לאידך, תביעה יש כאן, א"א לאדם להיות מסתפק במועט... וכל עת יוסיף להתקדש על פי מידותיו הפרטיים ועל פי כוחו.

טז. חיזוק עצום כתב הרה"ק ה'תפארת שלמה' ז"ע (ד"ה והיו) על האמור בפרשתן (כה ט) 'והיו הכרובים פורשי כנפים למעלה', שהנה מובא בזה"ק (ח"ג נט). כי שלש פעמים ביום בשעה שהתפללו בני ישראל קיבלו הכרובים חיות ופרשו כנפיהם כלפי מעלה, ומבאר הרמז בזה בזה"ל, וגם היו מרמזים איך שלא יתייאר האדם את עצמו, על דרך שאמר הכתוב (ישעיה נז ג) 'ואל יאמר הסריס הן אני עץ יבש', שהראה לנו הקב"ה בכרובים שנעשו רוחניים ובעלי משכילים, וגם מבואר בזה"ק שהיו הכרובים אומרים שירות ותשבחות, וזה נותן כח. עכ"ל. וכלומר שאם 'דומם' כגוש זהב יכול להתעלות עד שיהא בו חיות, קל וחומר ליהודי שבכל מצב יכול 'לפרוש כנפיו' ולהתעלות, ואף אם נראה שהוא 'עץ יבש' עדיין יכול להתחדש בכל מצב שהוא.

ואילו הרה"ק מקאצק ז"ע (עמוד האמת) אמר בדברי המדרש (שמו"ר לג א) על הא דכתיב 'ויקחו לי תרומה' - 'הדא הוא דכתיב (משלי ד ב) כי לקח טוב נתתי לכם תורתך אל תעזבו, אל תעזבו את המקח שנתתי לכם, ומבאר, שבא ללמדנו דעת להתחזק בעוז ותעצומות, ולא יפול לבו בראותו שלפעמים נזדמן לפניו מכשול, רק יקוה אל ה'. ומפרש שזהו 'אל תעזבו את המקח' כמו במשא ומתן אם יראה אדם שאינו מצליח במסחרו האם יתעצל ויפסיק עבודתו, הלא בוודאי יתחזק ויוסיף אונים ויקווה אל ה', וכלומר שבעל העסק אינו מרים ידיו לסגור את כל העסק אם היה לו הפסד וכיו"ב, אדרבה הוא משקיע את כל אונו ומרצו להעלות את העסק על דרך המלך, כן הוא הדבר במקח התורה והמצוה, לעולם לא יזניח את עצמו מחמת 'הפסד' שהפסיד, רק יוסיף אונים ועצמה ירבה, ועם הזמן ישוב ה'עסק' לעלות ולפרוח כראוי וכיאות.

יז. כתב הרה"ק ה'דברי ישראל' ז"ע (פר' בחקותי ד"ה או יאמר והתהלכתי בתוכם) כי הגן עדן של בני ישראל הוא בעולם העליון, וגן עדן של הקב"ה הוא בהאי עלמא - בתוך נפש הישראל המקדש עצמו.

יח. מובא בגמ' (בכורות ח:) ששאלו זקני אתונא את רבי יהושע בן לוי 'מציעתיה דעלמא היכא', פירוש היכן אמצעו של העולם, 'זקפה לאצבעתיה, ואמר להו, הכא', ובפשטות הכוונה שדחה אותם בקש, ולכן זקף את אצבעו

ה'. ועוד יקשה, מדוע ביקש 'אל יעזבנו ואל ימשנו' על מה ולמה יעזבם הקב"ה לרגל בניית בית המקדש. אלא דקושיא חדא מיתרצא בחברתה, כי מימי האבות ועד עתה שלא הוקם המקדש עשו להם משכן בלבבם, בזה שטיהרו ליבם אל ה', וה'קרבנות' היה מה שהקריבו לו יתברך את נפשם היחידה, לכך כשבנה שלמה המלך את הבית, ביקש שאעפ"י שמעתה יש בית להשראת השכינה בקרתא דשופריא מכל מקום, אנא, 'אל יעזבנו' וימשך עדיין השראת השכינה עלינו ממש - כאשר היה עם אבותינו שהיה שוכן בקרבם ממש.

נוראות מצינו בדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות קיב: ד"ה ועשית) על הפסוק 'ועשית פרוכת וכו' מעשה חושב יעשה אותה כרובים', רמז לאדם שמעשה חושב ומחשבתו הקדושה יעשה אותו (את האדם עצמו) ככרובים עליונים - מלאכי עליון.

ומפורשים הדברים ב'ש"ך' על התורה (מגורי האר"ל), וז"ל. 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', לא אמר משכן אלא מקדש, לומר, אם יקדשו עצמן יהיה כל אחד מהם מרכבה לשכינה, זהו ושכנתי בתוכם ממש, לזה אמר 'ועשו' ולא ועשית, כי כל אחד רמוז המשכן בגופו, הארון רמוז בלב, הכרובים... אלא לרמוז למה שאמרנו שיעשו בגופן - שיקדשו איבריהם ויעשו משכן ומרכבה לשכינה, ולזה אמר 'ועשו' וכן תעשו' שתי פעמים אחת למשכן ואחת לגופן".

בעניין זה ביאר ב'עקידה' (הובא בחתם סופר פרשת תרומה בהפטרה) את בקשתו של שלמה המלך כשחינד את בית המקדש (מלכים א' ח נז) 'יהי ה' אלוקינו עמנו כאשר היה עם אבותינו'. ולכאורה יפלא מהו בקשתו שישרה הקב"ה את שכינתו כפי ששיכן שמו אצל האבות הקדושים, הרי להם לא היה כלל משכן ומקדש

והראה על המקום שעמד בו שהוא אמצעו של עולם, וכאשר שאלו אותו מנא ליה הא, אמר להם שיביאו חבלים למדוד, וביאר הרה"ק רבי מרדכי יוסף מאיזביצא זי"ע עומק דבריהם [כי בודאי לא היו חז"ל מביאים בגמרא שיחה בטילה שדחה ריב"ל לאותם זקנים], שכוונת השאלה היתה על מקום בית המקדש שאמרו (עי' יומא נד:) שהוא באמצעו של עולם, ושאלו זקני אתונא היכן מקום השכינה, ולכך הראה להם 'כאן' היינו באצבעו כנגד הלב, כי כל אחד בונה בית המקדש בלבו, על ידי התגברותו נגד היצר הבווער בקרבו, וביד כל אחד ואחד לבנות מקום של השראת השכינה בקרבו ובפנימיותו. **יט.** וכבר שמענו 'טענה' בקרב מחננו - תינח בימים מקדם כשהיו בני העולם זכים קדושים וטהורים להם נאמר 'ושכנתי בתוכם - בתוך כל אחד ואחד', אבל 'מה תאמר ומה תדבר' לבני דור האחרון הדוויים בגלות הגוף והנפש 'לא ראו מאורות מימיהם' וכי גם להם ייאמר 'ושכנתי בתוכם'. שמע נא לדברי הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליז'ענסק זי"ע (נועם אלימלך וישב, בד"ה א"י וישב), וז"ל, 'שמעתי משל מתוק מפי אדומ"ו הרב המגיד דק"ק ראוני זלה"ה (הוא הרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע), והוא, שאנו רואים שכעת אשר אנחנו בגלות המר, יש בני אדם שזוכים לרוח הקודש בקל יותר מבימי הנביאים שהיו צריכין השבעות והתבודדות רב כידוע, כדי שישגו הנבואה ורוח הקודש. ואמר משל נפלא ומתוק, למשל המלך שהוא במקום כבודו בביתו, בחצירו בפלטין שלו, ויבוא איזה אוהב המלך וירצה להזמינו לסעודתו לביתו, אזי בוודאי יכעוס עליו המלך, כי אין זה כבודו של מלך לצאת מפלטין שלו לבית אחרים - גם אם תהיה הסעודה גדולה עד למאד. ובלתי אפשרי שיזמין את המלך לביתו עד שיכין כל הכנות ויעמיד מליצים ופרקליטין גדולים שימצא חן בעיני המלך שיבוא לסעודתו.

אבל כשהמלך נוסע בדרך ורוצה ללון בדרך אזי כאשר ימצא מקום נקי באכסניא נקי אף אם בית המלון הוא בכפר, אם הוא רק נקי אזי זה בית מלונו ללון שם. והנמשל מובן ממילא, בזמן שבית המקדש קיים והיה שכינת כבודו בבית קדשי הקדשים, אז אם היה אדם רוצה לשאוב רוח הקודש או נביאות היה צריך עבודה גדולה וכו' אבל עתה בגלות המר שגם השכינה קדושה גלתה עמנו, ובעוונותינו הרבים היא 'נע ונד בארץ' ותשוקתה מאד למצוא מקום דירה לשכון בה, ואם מצאה מקום מנוח, מקום נקי - אדם שהוא רק נקי מעבירות וחטאים אזי שם היא דירתה'. נוראות למדנו כאן, שבקל נוכל בדורנו שיבוא הקב"ה לשכון בתוכנו, בתנאי שנטהר עצמנו מן החטאים, ובפרט בימים הללו, וכל הבא ליטהר מעלתו רבה יותר מאשר בימי הנביאים, ודורות האחרונים הם המוכשרים להתעלות בתשובה וטהרת לבב.

כ. וממילא הרווחנו לאלו המתלוננים ואומרים, וכי נהפך למלאכים, רצוננו להיות כאחד האדם ולא יביטו עלינו כמי שאינו מן הישוב, מעתה אפשר להיות להם להיות מלאכים 'בסוד', על ידי מחשבתם הטהורה בלא שתדע מזה בריה אחת בעולם, ובהנהגתם יתנהגו בין בני אדם כאחד מהם.

לישנא קדישא, מאת כל איש, מההוא דאיקרי איש דאתגבר על יצריה, וכל מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש. אשר ידבנו לבו, מאי אשר ידבנו לבו אלא דיתרעי ביה קוב"ה, כמה דאת אמר (תהילים כו ח) 'לך אמר לבי, 'צור לבבי' (שם עג כו) וכו', כולחו בקוב"ה קאמר. עכל"ק. ותוכן הדברים, כי בא הכתוב לומר שמי שמתגבר על יצרו נקרא איש, ובו חפץ הקב"ה^כ, כי 'לבו' רומז על הקב"ה, וכמו שמצינו כן בשאר פסוקים.

ובה ביאר ה'כלי יקר' בהא דכתיב בעניין ה'שולחן' (כה כה) 'ועשית לו מסגרת טפח סביב ועשית זר זהב למסגרתו סביב', שכנודע השולחן מרמוז על ענייני האכילה, ועל כן נאמר ועשית לו מסגרת 'שיסגור בעד התאוות'^כ, שלא יהיה לו פתח פתוח אליהם^כ אלא יסגור בעדם ויתן להם קצבה'. ועל כך נאמר ועשית זר זהב למסגרתו סביב, 'כי הסוגר בעד תאוותו הרי הוא בן חורין ומלך'^כ, לאפוקי הפורץ גדרו^כ לעולם הוא עני בדעתו^כ. ומבאר עוד שמשום כך נקט הכתוב

בפרשתן (כו א), 'ואת המשכן תעשה עשר יריעות... מעשה חושב תעשה אותם', וברש"י, פרצוף אחד מכאן ופרצוף אחד מכאן, ארי מצד זה ונשר מצד זה. וביארו צדיקים (עיי' אוצר המאמרים להגר"א ווייס, מאמר טו, מאמר נורא הוד בענין קדושת עיניים) בדרך רמז על קדושת עיניו של אדם - שבשמירת עיניים יזכה להיות 'משכן' לשכינה^כ, שהנה 'נשר' מרמז על שמירת העיניים, כמו שפתח הטור בתחילת 'אורח חיים' לבאר בדברי יהודה בן תימא 'הוי קל כנשר - כנגד ראות העין, ודימה אותו לנשר כי כאשר הנשר שט באוויר כך הוא ראות העין לומר שתעצים עיניך מראות ברע'. כמו"כ 'אריה' אותיות 'ראיה', ללמדנו שעל ידי שהאדם שומר על עיניו הרי הוא מקדש את עצמו להיות משכן לה', והמשכן נעשה ונבנה על ידי קדושת העיניים^כ.

ועשית לו מסגרת - שלא לרדוף אחת התאוות בפרשתן (כה ב), 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו' וגו', בווה"ק (בפרשתן ככה). נדרש פסוק זה בהאי

מעשה באשה אחת שהוצרכה לאיזה ישועה גדולה מאד למעלה מדרך הטבע, ובאת לפני הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע והזכירה עצמה לטובה, אמר לה הרה"ק היאך אוכל לאושיעכם, וכי מלאך אני, אמרה לו האשה, לא, אלא שהרבי גדול ממלאך, נענה הרה"ק ואמר לה 'דאס יא' (אכן נכונים הדברים), ופעל עבורה ישועה גדולה.

הרה"ק מהרי"מ מזינקוב זי"ע אמר פעם לבחור שהביט עליו, מה לך כי תעמוד ותביט עלי, א"ל הבחור כי ענין גדול הוא לתיקון הנפש להביט על הצדיק, אמר לו הרה"ק, כתיב (ישעיה ס כא) 'ועמך כולם צדיקים', אם כן 'תיקון' גדול יהיה לך אם תביט ותתבונן בעצמך... כלומר שאז באמת יעלה ויגיע להיות צדיק. כא. וכן איתא ב'תרגום יונתן' על הפסוק (ישעיה לג טו טז) 'עוצם עיניו מראות מרע הוא מרומים ישכון' - 'יהא בית משרוהי בית מקדשא', והיינו שהוא עצמו וביתו יהא 'בית המקדש' ממש.

כב. ביסוד זה פירש (שם) עוד, שהנה נאמר כאן בפרשתן לעשות 'כרובים' על הכפורת שעל גבי ארון העדות בקודש הקדשים, לאידך מצינו במקום אחר (בראשית ג כד) שלאחר שגירש הקב"ה את האדם מגן עדן 'וישכן מקדם לגן עדן את הכרובים וכו' לשמור את דרך עץ החיים' ופירש רש"י, שהכרובים הם 'מלאכי חבלה', ומעתה יש להתבונן האם הכרובים הם קודש קדשים או להבדיל מלאכי חבלה. אלא הביאור הוא עפ"י דברי הזוה"ק (תיקוני זוהר יח): ששני הכרובים הם כנגד ב' העיניים, ואכן, אם הכרובים הם מבעד לפרוכת הרי זה קודש קדשים... אבל אם הם ח"ו מחוץ לגן עדן - ברחובה של עיר ועיניהם רואות כל הנקרה... או אז הם אכן מלאכי חבלה, כלומר, שרק אם שומר עליהם ב'מחיצות' לכל יצאו חוצה הרי זה קודש קדשים ומתקדש בקדושה העליונה, ואם העיניים משוטטות חוצה בדרך הפקרות רח"ל אזי אין לך מלאכי חבלה גדולים מהם.

הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבועות) פירש בשם אביו הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע הלשון שאומרים ב'אקדמות' (בחג השבועות) לְמַחְזֵי בְּאַנְפָּא עֵין פְּנֵת גִּירֵי קְשָׁתָא, 'שישמור את עצמו מהסתכלויות אסורות כמו שרוצים לירות בו והכדור נגד פניו'.

כג. וכה אמר הרה"ק מקאברין זי"ע בלשון הכתוב (טו ג) 'ה' איש מלחמה ה' שמו' - הקב"ה נמצא עם מי שהוא 'איש מלחמה', הלוחם במלחמת היצר.

כד. בעניין זה מבאר הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע (זרע קודש ד"ה ועשו) הטעם שכל מידות הארון היו 'שבורות' - אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו, וז"ל, לרמוז לשבור כח היצירה"ר והגוף בכל מדה ומדה, כי מן הסתם אם הגוף בטבעו רוצה דבר זה אין טוב לנשמה ולכן ישבור טבעו ומדותיו. עכ"ל.

כה. מעשה בבחור שהתבונן ב'עבודת אכילה' של 'ראש הישיבה' שלו, בתוך כך מצא שרה"י אוכל בסעודת הבוקר לֶפֶן ובסוף האכילה הנו משייר מקצת, שאלו הבחור מה סוד 'שיריים' אלו... הסביר לו הרה"י, וכי משום שאותם שמייצרים את המאכל קבעו להכניס בגביע 'שיעור' זה עלי לאכול כמות זו ולא פחות... על כן, נהגתי את עצמי לאכול כפי הזקוק לבריאות גופי, ויהי למחרת נשנה הדבר אך להיפך, ראש הישיבה מצא את הבחור כשהוא אוכל שוקולד, עורך 'סיום' על חבילה אחת וממהר לפתוח חבילה שנית, שאלו רה"י, מאי האי, ענה הבחור וכי שמאחר והמייצרים קבעו 'שיעור' זה עלי לאכול אותה כמות ולא יותר... ודבר שפתיים אך למותר...

כו. הסבא מקלם זצ"ל (חכמה ומוסר ח"א מאמר ע"ב) כתב, וז"ל, ואמר חכם אחד לעשיר שהיה מתנשא נגדו בשביל עשרו, אמר לו, האדון שלך הוא עבדי, ואתה עבד לעבדים, ולחנם אתה מתגאה, פי' כי הוא עבד נמכר לעבודת תאוותו, והחכם אדונו של זה העבד הנמכר לתאוותו, כי התאוה מסור בידו, עכ"ל. הרי מבואר במליצת לשונו, שמי שהוא משועבד לתאוותיו הוא עבד לתאוותיו, ומי שהוא משוחרר מתאוותיו הוא מלך ואדון על תאוותיו, ולכן קרא למי שהוא עבד לתאוותיו 'עבד לעבדים', כי בעל תאוה הוא עבד לתאוותיו, והחכם הוא אדון לתאוותיו, ונמצא הבעל תאוה עבד לעבדו של חכם.

כז. והואיל ונזכר כאן 'גדרים' נביא מה שרימזו כ"ק אדמו"ר מקאלוב שליט"א לרפו"ש בלשון הכתוב (כה ח) 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', כי הנה הרוצה לזכות שתשרה השכינה הק' בביתו אזי אין חכמה ואין עצה אלא לעשות גדרים וסייגים, ושיהיה הבית 'סגור' מכל צדדיו בשמירה יתירה שלא יכנס מאומה מכל אותם רוחות רעות המנשבות בחוץ, ונרמז זאת באומרו ושכנתי בתוכם כלומר 'בתוך ס', וכמו אות מ"ם (סתומה) הסגורה וסתומה לגמרי, כך הקב"ה שוכן בתוך בית ובתוך נפש יהודית אם היא מוקפת בגדרים כחומה בצורה.

וכבר קדמו ביסוד זה ב'זרע קודש' (ד"ה א"י ע"ד) על הא דאיתא בספה"ק (זוה"ק ח"ג קעח. וכן בבעל הטורים בריש פרשתן) לרמזו בתיבת 'תרומה' שהיא אותיות 'תורה מ', שהתורה ניתנה בארבעים יום שהיה משה רבינו בהר סיני, ומבאר מה עניין בארבעים יום דייקא, שבא לרמזו 'שכמו אות מ"ם סתום מכל צד כן צריך האדם לסגור עצמו בגדרים וסייגים, שלא ישלוט עליו צד הרע'. ובה מבאר עוד מה שאמרו בגמ' (מגילה ב:) 'מ"ם וסמ"ך שבלוחות בנס היו עומדין' (שהאותיות היו חקוקות בלוחות מצד לצד, וא"כ אות מ"ם סתומה וסמ"ך עמדו באוויר בדרך נס), כי מי שרוצה לזכות לתורה צריך לסגור עצמו מכל צדדיו כמו האות ס' והאות ס' שהם סתומים לגמרי, ובאמת אי אפשר לאדם לגדור עצמו כל כך אלמלא הקב"ה עוזרו, אלא ש'בנס היו עומדים', כי הקב"ה עוזר ומושיע ומגן למי שרוצה לעבדו בלבב שלם. מעשה נורא איתא במדרש (קה"ר א ד) המלמדנו עד כמה השפעה זרה מסוכנת היא ביותר, וכך מובא שם על רבי יהודה בן נְקִסָּה שהיו המינים והאפיקורסים מתווכחים עמו, הם שואלים והוא משיב, עד שאמר להם הבה נערוך עוד ויכוח אחד והוא יכריע עולמית, ומי שינצח את חברו יהא לו רשות לפצוע את מוחו של המנוצח בקורנס (פטיש), ואכן, רבי יהודה נצחם בדברים, מיד נטל קורנס ופצע מוחותיהם עד שהתמלאו בפצעים פצעים. כשחזר משם אמרו לו תלמידיו, 'רבי סיעוך מן השמים ונצחת', אמר להם 'לכו והתפללו על אותו האיש (כוונתו על עצמו) ועל אותה החמת שהיתה מלאה אבנים טובות ומרגליות אבל עכשיו מלאה פחמין'. דהיינו, שאף שניצח אותם אך התרוקן ממנו כל האבנים טובות ומרגליות שהיו לו ונתמלא 'פחמין', ו'שילם' מחיר יקר ביותר... והדברים נוראים למתבונן, כי במי הדברים אמורים - בתנא קדוש, ואעפ"כ ניזוק הרבה מדיבורי כפירה שאזניו שמעו מאותם אפיקורסים... והגם שהוא ניצח אותם... מעתה בואו חשבון, כמה 'פחמים' מתמלאים אותם המשתמשים ב'כלים' המאריים ואפילו לצורך גדול, ובאזנם ישמעו ועיניהם יראו היפך מדרך הישר והטוב, ושומר נפשו ירחק מהם בתכלית הריחוק.

כח. וכמו שכבר דרשו בדרך צחות לבאר מדוע נקרא היצר 'מלך זקן וכסיל' (קה"ר ד יג), הרי לפי ראות העין אינו כסיל כלל, הבט וראה עד כמה מתחכם הוא להוליך שולל 'חכמים' רבים וגם טובים. אלא שהרי 'אין מלך בלא עם' (ילקוט ראובני ברכה עה"פ ויהי כישורון מלך), ומי הם עמו של היצר ה"ה הכסילים, וזה הכוונה - 'מלך זקן וכסיל', מלך על 'הכסילים' השומעים לעצתו. (כשם ש'מלך מצרים' פירושו מלך על תושבי מדינת מצרים).

בדרך משל ומליצה מספרים על בחור עלם חמודות שלא הלך לו בשידוכין, כי אביו היה אדם מגושם ביותר, ולא אבו הבריות להיות קרובים אליו בקרבת 'מחותן'... עד שבא אחד השדכנים והבטיח לסדר את הענין, מה עשה, פנה אל אבי הנערה והציע לו את הבחור, ומשהגיע אבי הבת לברר אודות טיבו של אבי הבחור אמר לו ה'שדכן' שכבר איננו בין החיים... מששמע כן אבי הבת לא המשיך לברר אודותיו כי מה לו ולמתים אשר כבר אינם אתנו בזה העולם, ונגמר הדבר בכי טוב. משהגיעו למסיבת ה'לחיים' בגמר השידוך וירא אבי הכלה כי יושב לו מאן דהו על שולחן ה'מזרח' והנהגתו כאותו 'זולל וסובא' האמור בתורה... בצורה מביישת מאד, וישאל אבי הכלה את

באר הפרשה - פרשת תרומה

שהוא המסס לעכל המאכל והוא מס"ס ר"ע (אותיות רעמסס), עכ"ל.

לשון זר, כי 'זכה נעשה לו זר וכתר, לא זכה נעשה זר ונכרי כי יעזוב לאחרים חילו'.

ולמדנו מדבריו, כי בעצם כוחות הנפש המה רבים ועצומים מאותו מלך זקן וכסיל, על כן מתחכם להמשיך את האדם לידי אכילה ושתייה יתירים והנאות יתירות, ועל ידי זה הוא נעשה 'שלו' כט.

ובאופן נורא פירש הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע בדרך הרמז במה שנאמר בתחילת שעבוד מצרים (א-ה-יא) 'ויקם מלך חדש על מצרים אשר לא ידע את יוסף, ויאמר אל עמו הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו וגו', ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רעמסס, וז"ל, ויקם מלך חדש דהיינו היצה"ר שהוא מלך זקן וכסיל וכו', אשר לא ידע את יוסף זה הקב"ה (כלומר לא הכיר בהקב"ה), ויאמר אל עמו שהם כוחות המומאה, הנה עם בני ישראל שהם כוחות הנפש רב ועצום ממנו, מה עושה, ויבן ערי מסכנות לפרעה שהוא היצה"ר, פרעה יש בו אותיות הערף, וערי מסכנות הוא הגוף כדי להתחזק בו את היצה"ר, את פיתום הוא הפה כי שם כל התאות להתחזק בו את היצה"ר לאכול ולשתות, וזהו פיתום פ"י תהו"ם (סוטה יא.) כי אומר הב הב לאכול ולשתות והתהום בולע לעולם, ואת רעמסס

איש אל אחיו - מעלת גומלי חסדים ושכרם הטוב

בפרשתן (כה ט), 'והיו הכרובים פורשי כנפיים למעלה סוככים בכנפיהם על הכפורת ופניהם איש אל אחיו, ופירשו משם הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, שהנה ידוע מה שאמרו חז"ל (ב"ב צט.), כשהיו ישראל עושין רצונו של מקום אזי היו הכרובים פניהם איש אל אחיו, ובשעה שאין עושין רצונו היו פניהם אל הבית. ונרמז בזה, שכאשר 'פניהם איש אל אחיו' - לחשוב מחשבות היאך ובמה להיטיב איש לרעהו, אז נחשבים 'עושים רצונו של מקום' לא.

המסובים, מי הוא זה ואיזהו האיש היושב לצדי, ויענו כל העם יחדיו הרי זה 'מחותנך' החדש אבי החתן המהולל בתשבחות.... ויקצוף האיש ומיהר לשאול את השדכן 'למה רימיתני' לאמר לי שאבי החתן איננו חי, שחק השדכן ותמה בפניו, וכי לזה (חיים מגושמים של אכילה ושתייה גרידא ותו לא מיד) 'חיים' יקרא....

כט. והזמן גרמא להתחזק בעניינים אלו כאשר עומדים אנו בעיצומם של ימי השובבי"ם ת"ת הנועדו לתיקון הנפש ולהיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, ותכליתם הוא שיקנה האדם 'שליטה' על עצמו, שלא להיות כעבד הכרוך אחר תאוותיו עד שהוא 'מוכרח' למלאותם...

ומה עוד כאשר 'נכנס אדר', שכבר כתבו המהרש"א (ח"א סנהדרין יב. ד"ה זוג) והרה"ק ה'קדושת לוי' זי"ע (שקלים ד"ה טעם) כי ידוע שיי"ב חדשי השנה הם כנגד י"ב שבטים, וחודש אדר הוא כנגד יוסף הצדיק, ועל כן 'מזל אדר דגים', וכיוסף שנמשל לדגים (ברכות כ.), וכדכתיב (בראשית מח טז) 'וידגו לרוב בקרב הארץ', ומהאי טעמא 'חודש העיבור' הוא דייקא בחודש אדר, כי מצינו ביוסף שנחלק לב' שבטים, מנשה ואפרים. וכשם שפעמים שנמנה יוסף במניין י"ב השבטים כשבט אחד ופעמים שהוא נמנה כשניים (כגון בחלוקת הארץ) כך חודש אדר פעמים שהוא רק חודש אחד (בשנה פשוטה) ופעמים שיש בו 'חדשים', אדר ראשון ואדר שני, אמור מעתה, כי בחודש זה יש בידינו סיוע מכוחו של יוסף ה'צדיק' להישמר בקדושה ולאחוז במידתו מידת 'צדיק'.

ל. מסופר על הגה"צ רבי ירוחם ממיר זצוק"ל, שפעם עלה אל הרכבת (באן), ובעלותו על מדרגות הרכבת בעת נעילת הדלתות נשמטה נעלו אחת מרגליו, וכבר לא היה יכול לחזור ולקחתה כיון שהחלה הרכבת לנסוע, בו ברגע תפס ר' ירוחם את אשר נעשה, חלץ את נעלו השנית והשליכה מבעד לחלון, בהסבירו לסובביו - הרי את הנעל הראשונה כבר הפסדת, ומה אעשה בנעל הזו שנשארה לפליטה... לכך השלכתי מיד גם אותה, והמוצא אשר ימצא את הנעל הראשונה ימצא גם כן את השנית...

וכבר אמרו, כי כל אחד היה מגיע ל'השגה' גדולה כזו - להשליך את הנעל האחרת למען המוצא, אך הוא היה 'משיג' זאת רק לאחר כברת דרך בהרגיע נפשו מהבהלה שהייתה לו מאבידת הנעל, אך רבי ירוחם שכל מהותו הייתה לחיות מתוך מחשבה על הזולת על כן 'השיג' זאת ברגע כמימרא בעת שעדיין יכול היה להציל משהו למען רעהו. לא. וכבר פירשו צדיקים בלשון הכתוב 'פניהם איש אל אחיו אל הכפורת' וגו', שכאשר פניהם איש אל אחיו - בלא מחלוקת ושנאת חנם, אז יזכו אל הכפורת מלשון כפרה וסליחה.

במה יוכל להיטיב לאחיו בני ישראל, אזי אף אם הוא מ'פורשי בנפיים' למעלה והוא מתנהג בצדקות בין אדם למקום, עדיין נחשב כ'אינו עושי רצונו', כי עיקר העיקרים הוא הוהירות בבין אדם לחברו^{לד}.

ארון העדות - השראת השכינה על ידי עסק התורה

כתב בעל 'צורר המור' בפרשתו, שלכן נקרא כיסוי ה'ארון' בשם 'כפורת', כי הארון מרמז על התורה

ויותר אמרו, שאף הנקי מעבירות כתינוק שנולד הנקרא 'רביא' (עיי' סוכה ה: שכרובים מרמו לתינוק בלא חטא), ולא עוד אלא שהוא פורשי בנפיים למעלה - איש גבוה משכמו ומעלה, עדיין אינו נקרא 'עושי רצונו של מקום' עד שיהיה ופניהם איש אל אחיו, להיות פניו אל חברו ואחיו מבני ישראל^{לב}, לעזור ולסייע לכל איש מישראל אם בדיבור ואם במעשה^{לג}, לוותר משלו לרעהו - ואף להשיב לו טובה תחת רעה. כי באם חלילה פניהם אל הבית - שמשלב את פניו לאחורי רעהו ואינו מתבונן

לב. איתא (אבות ה כג) 'יהודה בן תימא אומר הוי עז כנמר וקל כנשר רץ כצבי וכו'. וקשה, אחר שאמר התנא להיות קל כנשר ולהגביה עוף למרומים א"כ מה שייך לומר לו הוי רץ כצבי, והרי הנשר דואה בשמים במהירות גבוהה הרבה יותר מן הצבי (וכי אומרים לאדם הנוסע ב'מטוס' שישע ב'רכב'...). עוד קשה שלא מציינו בדברי חז"ל שהצבי גדול כוחו בריצה במהרה, ואם כן מדוע אמר הוי רץ כצבי דייקא. ומתאמרא בשם הגה"ק רבי שמעון סופר זי"ע עפ"י מה דאי' בזוה"ק (ח"ב יד.) לפרש לשון הכתוב (שה"ש ח יד) 'ברח דודי ודמה לך לצבי', כי הצבי בזמן שהוא בורח הולך מעט מעט ומחזיר את ראשו למקום שיצא ממנו, ולעולם תמיד הוא מחזיר את ראשו לאחוריו, ועל דרך זה אנו מבקשים מהקב"ה שאף אם גרמנו בעווננו שתסתלק מעמנו אך 'ברח דודי ודמה לך לצבי' - שתחזיר 'ראשך לאחורייך' כביכול, ותמיד תביט עלינו ולא תסתלק לגמרי. ועל פי זה מבאר דברי יהודה בן תימא הוי קל כנשר אך גם בשעה שהנך מגביה עוף עד לשמי שמים ואתה 'פורש כנפיים'... היה נא כצבי המחזיר ראשו לאחוריו, וזכור שיש עוד אנשים בעולם... אל 'תחיה' לעצמך.

וכמו שאמרו בדרך צחות, שבעת שהינך בוער ומתלהב ב'נשמת' זכור ואל תשכח שיש 'כל חי'... ואינך 'בן יחיד' בעולם...

ועל דרך זה רמזו במה שאומרים 'קומה בעזרת ישראל' קודם תפילת שמונ"ע, כי תחילה וראש לכל דבר שבקדושה הוא קומה בעזרת ישראל...

לג. כידוע החל הרה"ק ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע להנהיג את קהל עדתו כרבי ומנהיג עוד בחיי אביו הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע (היה לו סוד גדול בזה). ויבוא יהודי אחד וסיפר ל'דברי חיים' במעלת בנו כאשר נוכח לראות בגאונותו ולמדנותו הכבירה, נענה ה'דברי חיים' ואמר, נו, בכך ראוי הוא לתואר 'גאון' אך עדיין אינו נכלל בכלל 'רבי'. המשיך היהודי לספר על עבודתו בקודש של הרה"ק משינאווא בתפילותיו בהתלהבות והתעניות והסיגופים אשר הוא עורך בקביעות, ואף על זה נענה ה'דברי חיים' ואמר, אכן, בכך ראוי הוא להיקרא 'צדיק' או 'קדוש' אך עדיין אינו 'רבי'. עד שסיפר לו היהודי, שכבר היה מעשה ביום הקור כשירד מן השמים שלג חזק, והלך ה'דברי יחזקאל' ברחובה של עיר, והבחין ביהודי שלא היה לו מעיל וכולו רועד מקור, מיד פשט את מעילו ונתנה ליהודי, כשהוא נשאר ללא כל מלבוש חם לגופו. כשמוע ה'דברי חיים' כזאת, מיד הסכים ואמר, אכן, אם כן, ראוי הוא לאותו איצטלא להיות 'רבי'...

לד. פעם זעק הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע בעת 'רעוא דרעוין' באש להבה, כשהוא זורק את עצמו על הכסא וראשו מאחור, בכל צרתם לו צר... הנה יכול יהודי להיות תלמיד חכם ובר אוריין, יהודי מכובד. אך באם הוא פוגע אף בשערה קלה מראשו של יהודי הרי הוא מאבד את כל חשיבותו ואינו שווה מאומה. כי אכן עיקר גדול מאד הוא הנהגה ראויה בין אדם לחברו, והבאת שלום בין בני ישראל.

בדומה לכך ביאר אותו צדיק וקדוש זי"ע את דברי חז"ל שאמרו (ברכות ה.) אם רואה אדם ייסורים באים עליו יפשפש במעשיו, פשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. ולכאורה צ"ב מדוע לא יתלה מיד בתחילה ב'ביטול תורה' - כי היא חיינו ואורך ימינו, ומדוע רק אחר שפשפש ולא מצא יתלה בביטול תורה. וביאר בקדשו, כי כל עוד שיש לאדם פגם בענייניו בין אדם לחברו עליו לתלות בזה ולא בביטול התורה, שהרי דרך ארץ קדמה לתורה, ונמצא שכל עוד שלא תיקן מידותיו, מה לו לדון בענין ביטול תורה, כשאת 'ההקדמה' לתורה עדיין לא קיים.

באר הפרשה - פרשת תרומה

והתורה מכפרת לו לאדם על כל עוונותיו יותר מכל הנה כתיב בפרשתן (כה ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בקרבנותיה.

בעיר 'אניפולי' מקום מושבו של הרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע היה 'למדן' שהיה עליו וגדול בתורה עד מאד, אך בבין אדם לחברו לא היה נזהר, קראו הרה"ק הרר"ז, ופתח דבריו במעשה שהיה בגביר אחד שקנה לעצמו מעיל חדש יקר בדמים מרובים, והיה המעיל משובח ומפואר עד מאד עד שכל רואיו לא הפסיקו להלל ולשבח את המעיל שלא שזפתו עין. באותו מקום התגורר עני אחד המחזר על הפתחים, שבראותו את כל הכבוד הרב שנחל העשיר עבור המעיל היקר, קם ועשה מעשה - מכר את ביתו הקט ואת כל אשר אין לו, ורכש בעד המעות מעיל יקר כעין זה של הגביר...

משהגיע העני מלובש ב'מעיל', וכל כולו אומר עטרת חשיבות אל בית המדרש, מילאו כל יושבי ביהמ"ד את פיהם צחוק ולא הפסיקו מללעוג עליו, תמה אותו העני ואמר להם, הלא ביום האתמול משהגיע העשיר עם מעיל כעין זה היו הכל משבחים ומפארים אותו ואת בגדו, אם כן מה יום מיומיים, מדוע עלי הנכם מלעיגים בקול רעש גדול. הסבירו לו חבריו בטוב טעם כי אותו עשיר שהדור בכל לבושו ובמראהו, לו נאה ולו יאה להתהדר במעיל זה, אך אתה שכל בגדיך קרועים ומרוטים הם, ונעליך קרועות לרווחה, וכל כולך אומר עניות, הרי הנך נראה מליצני הדור בעטותך על כל אלה את המעיל ההדור...

ואמר הרר"ז לאותו למדן, כיוצא בו לדידך, איתא במשנה (ריש מס' פאה) 'ותלמוד תורה כנגד כולם', ופירושו, שהלומד ועוסק בתורה צריך שיהיו בו את כל המעלות הטובות האמורות מתחילת המשנה, כיבוד אב ואם וגמילות חסדים וכל ההנהגות טובות שבין אדם לחברו ורק אז נאה ויאה היא ה'תלמוד תורה', אך גדלות בתורה ללא שאר מידות טובות הרי הוא כאותו עני הלובש את המעיל היקר על בגדיו העלובים...

לה. כבר מילתנו אמורה במעלת לימוד התורה 'ברציפות' ללא הפסק, ובפרט בימי השובבי"ם ת"ת, ועד כמה מועיל הוא לכפר ולתקן פגם הנפש, אך כבר אמרו חז"ל (ברכות לב:): שדברי תורה צריכים חיזוק, ופירש רש"י 'שיתחזק אדם בהם תמיד בכל כוחו', על כן נוסף עוד מילי מעלייתא בעניין זה.

סיפר הגה"ח ר' נחום ראטשטיין שליט"א (יאיר נתיבות פרק ג' סימן ד) בענין 'תקנות הכולל' שהיה בראשותו כפי שהעמידם הרה"ק ה'בית ישראל', וז"ל. בשנת תש"כ שמעתי מפ"ק כ"ק מרן אדמו"ר הבית ישראל זצ"ל, כל אחד צריך לעבוד ולהתייגע כדי לעקור ממנו את החטא, ואף אם נראה לאדם שאין לו שייכות לזה ומדמה בנפשו שכבר עקר מעצמו את זה, באמת, פעמים הרבה טעות הוא בידו, כי רק 'דחוייה' היא בכח ההתנגדות שבו, אבל לא נעקר ממנו הדבר, ולכן יש שלפעמים בעת זקנה מתעוררים הדברים והוא תוהה ומשתומם על מה ולמה הגיע לו ככה, ולא ידע שבכלות כח ההתנגדות שבו התעורר בו הדבר הזה שלא עקרו בימי הנעורים והבחרות, ולכן, צריך כל אחד לעקור את הדבר מעצמו בעוד כוחו במתניו, ואני אומר שעקירת הדבר הוא בזה שאינו משוחח באמצע הלימוד. וכך ביארו 'בעלי המשל' הא דאמרו 'כולי עלמא מודי בשבת נתנה תורה'. כי דבר זה גלוי וידוע שאף מי שאינו ירא ושלם בכל דקדוקי ההלכה, לא יענה לטלפון בעצם יום השבת קודש, ואפילו אם יראה שבעניית שיחה זו ירוויח אלפי זהב וכסף - אם אך יש בו עדיין זיק קל של יראת שמים לא יענה. כמו כן 'בשבת ניתנה תורה' - שיהא חשוב אצלו זמן ה'קביעת עיתים' כעצם יום השבת לענין עניית הטלפון...

עוד ביארו בדברי חז"ל (ברכות ה): 'אין לו להקב"ה בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד' ולכאורה מדוע הוסיפו לומר 'בלבד', אלא, שהוא כמו הנותן צי"ק לחבירו, שלאחר הסכום יוסיף תיבת 'בלבד', בכדי שלא יהא אפילו הו"א להוסיף עוד משהו... על כן אמרו ז"ל, שאין לו להקב"ה, אלא ד' אמות' הבאים בלימוד באופן כזה, והיינו, שבעת לימודו אין לו בעולמו אלא ד' אמות של הלכה בלבד - ללא כל תוספת, ד' אמות כאלו הינם כביכול 'רכושו' של הקב"ה.

מתאמרא בשם ה'מהרי"ל דיסקין' זי"ע על דברי חז"ל (חגיגה יב:): על המפסיק ממשנתו 'מאכילין אותו גחלי רתמים', שעונש זה גדול הוא מאד, כי כמו האוכל גחלי רתמים שהגחלים לוחשים לו בתוככי פיו ואף לאחר מכן לא ירגיש כל 'טעם' באכילתו - אף כשיאכל דברים טובים ועריבים לחיך, כמו כן הוא העונש של 'גחלי רתמים'...

כתב הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע (קובץ אגרות ח"א אגרת ג) עיקר הלימוד הוא התמידי והבלתי נפסק, בלימוד התמידי הוא סוד הקדושה וכו', מן הראוי לחבל תחבולות איך לקנות את התמדת הלימוד, ולהתפלל על זה תמיד. עכ"ל.

התורה לוי בקבלת עול מתוך עמל ויגיעה רבה ויהא משכנו בתוכם לז'.

ובזכות התורה וקביעות עתים יזכה לשפע רב בפרנסה וכל הטוב וכדברי הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה ושמת את השולחן) על הפסוק (כו לה) 'ושמת את השולחן מחוץ לפרוכת ואת המנורה נוכח השולחן על צלע המשכן תימנה, והשולחן תתן על צלע צפון, כאן הקדים שולחן למנורה, כי אכן, הכנה וצרכי עוה"ז קודמים לתורה (כמ"ש מהרי"א בעל התרומת הרשן בפירושו לרש"י), ואמנם ב'קביעות מקומם' של השולחן ומנורה מקדים לכתוב מקום המנורה (שהיא בתימנה) לפני מה שכתב דשולחן מקומו בצפון, להורות נתן - דאע"ג שצריך להקדים שולחן שהוא צרכי פרנסה למנורה שהיא תורה, מ"מ לא נקבע פרנסתו אלא ע"י קביעתו של התורה, שאם יקבע תורתו קבע, יקבע לו הקב"ה

נאמר אלא 'בתוכם', בתוך כל אחד ואחד. ונתבאר בספרים, שבדורות הללו זוכים לזה ע"י עסק התורה, והוא עפ"י דברי הב"ח (או"ח מ"ז, ד"ה ומ"ש דאמר) בהלכות ברכת התורה, וז"ל. 'דכוונתו יתברך מעולם היתה, שנהיה עוסקים בתורה כדי שתתעצם נשמתנו בעצמות ורוחניות וקדושת מקור מוצא התורה. ולכן נתן הקב"ה תורת אמת לישראל במתנה, שלא תשתכח מאתנו כדי שתדבק נשמתנו וגופינו ברמ"ח איברים ושם"ה גידין, ברמ"ח מצוות עשה ושם"ה לא תעשה שבתורה. ואם היו עוסקים בתורה על הכוונה הזאת היו המה מרכבה והיכל לשכינתו יתברך, שהיתה השכינה ממש בקרבם כי היכל ה' המה ובקרבם ממש היתה השכינה קובעת דירתה' וכו', ובוזה יבוארו נמי דברי רש"י וכן תעשו - לדורות, כי אכן לדורות עולם בדינו לעשות ולהקים את המשכן בתוך כל אחד ואחד, בריבוי עסק

מעשה נורא סיפר הגה"צ רבי צבי מיכל שפירא זצ"ל (אשר הגה"ק רבי יוסף חיים זאנענפעלד זי"ע העיד עליו שהוא גאוותה של עיר הקודש ירושלים), שני סוחרים שותפים היו במדינת טורקיה, שהיו עוסקים במסחרם בכל יום מתחילת היום עד חצות, ולאחר מכן היו לומדים בחברותא משך ג' שעות רצופות, ובשעות אלו לא הפסיקו מתלמודם אפילו לרגע אחד, ביום מן הימים עשו ביניהם תקיעת כף שמי מהם שיעלה ראשון השמימה יבוא אל חברו בחזיון לילה ויספר לו מה עלה בדינו. אתא ההוא יומא ואחד מהם נתעלה לשמי רום, כעבור כמה ימים קיים את הבטחתו והתגלה לרעהו בחלומו, ואמר לו שעומק הדין רב עד מאד ומי יצדק לפניו בדין, וכך סיפר, מיד בהגיעי לפני בית דין של מעלה הביאו לשם את אבותי ואבות אבותי, וכולם הביטו בכל פרטי הדין, בתחילת הדין נכנסו ובאו להם המון רב של מלאכים קדושים שנבראו על ידי המצוות ומעשים טובים שעשיתי בהאי עלמא, ולאחריהם נקבצו ובאו מלאכי חבלה מאוימים ונוראים שנבראו על ידי העוונות, וכך ישבו בית דין של מעלה ודנו על כל פרט ופרט שעשיתי כל ימי חיי, לפתע ראיתי היאך חומה גדולה ואטומה (בלשונכם בהאי עלמא - חומת בטון) ניצקת ביני לבין כל מלאכי החבלה והעוונות, וכולם החל לצעוק לי 'גן עדן' 'גן עדן'. שאלתי את דייני בית הדין, וכי לזה עלמא דקשוט יקרא, האם זהו אמיתת של דין להתעלם מכל המלאכי חבלה ולפסוק את הדין לטובה, ענו לי חומה זאת נבנתה על ידי לימוד התורה שלמדת כל יום ג' שעות ברציפות. וקודם שחזר למרום אמר, דע לך, שלא במהרה ניתנה רשות לרדת להאי עלמא אפילו בחלום, אלא ששלחוני בכדי להודיע כאן בעולם עד כמה גדול כוחה של רציפות הלימוד, ועתה הגע עצמך, מה היה קורה באם היינו מפסיקין את הלימוד זעיר שם זעיר שם, הרי לא היתה חומה זו אטומה מכל צדדיה ומלאכי החבלה היו יכולים להיכנס אף דרך נקב צר ביותר ולחייבני בדיני.

לו. כתב הרה"ק ה'בת עין' זיע"א (פרשת בשלח ד"ה נבוכים הם) וז"ל, מאמר הכתוב (משלי ג טו) 'יקרה היא מפנינים' ואמרו חז"ל (הוריות ג). יקרה היא מכהן הגדול שנכנס לפני ולפנים, פי' כי כה"ג היה נכנס רק 'בין הבדים' של הארון, ומי שלומד תורה בבחי' הוא נכנס לארון ממש.

נוראות מצינו בבעל הטורים (כה יה) על הא דכתיב 'ועשית שנים כרובים, וז"ל, ופניהם איש אל אחיו, כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה, עכ"ל, והרי שקדושת הכרובים היא כמו שנים הלומדים ביחד, ומי נתלה במי... לז. והנה, רבים מתאוננים לאמר אכן, רצוני עז ללמוד תורה ולעסוק בה בשקידה וביגיעה. אך מה אעשה והמקום אשר הנני נמצא אינו ראוי עבורי לעסוק בתורה, או המצב שהנני שרוי בו מפריע בעדי מלקבוע עתים לתורה. ומבאר ה'חתם סופר' זי"ע (עיי' תו"מ סוד"ה ועשו ארון, דרשות רלו טור ב), דלכן אמרו מקום הארון היינו מקום התורה ולומדיה אינה מן המדה אלא היא למעלה מן הזמן ומן המקום. ללמדנו שלא יביט על המצב או על המקום שהוא נמצא, אלא בכל מצב בכל עת ובכל שעה - יפנה לעסוק בתורה, וממילא יאירו עיניו בתורה.

באר הפרשה - פרשת תרומה

פרנסתו קבועה ומזומנת, וכן זבולון קודם ליששכר בברכת משה רבינו, ומ"מ אין ברכת זבולון אלא בזכות יישכר באוהלך (עיין תו"מ קל"ד ד"ה ועשו, קכ"ד ד"ה ושמח).

תתקבל צלותהון ובעותהון שיבנה המקדש ב"ב, ותשרה שכינה במעשי ידינו, מתוך רחמים וחסדים גדולים ומרובים על כל אחינו בית ישראל.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תרומה תשפ"ב

© כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

בעולם, ולהוכיח לה שטעתה – הוא מעדיף לוותר על כך, העיקר לא לפגוע באותה אשה".

כאשר נודע הסיפור ל'חפץ חיים', הוא אמר כי ברצונו לפגוש את ר' ארצ'יק, וכאשר אכן פגש אותו, הוא קם לכבודו ונשק לו.

(טעם הצבי)

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

למה התורה לא ממשיכה מפרשת יתרו לפרשת תרומה? למה התורה "חוצצת" עם פרשת משפטים?

אומר בית הלוי תירוצ נפלא – הקב"ה אמר כאן למשה רבינו יסוד. אתה הולך לקבל תרומות מבני ישראל, תזהיר אותם! אני לא רוצה לקבל תרומות שלא עברו את המסנת של משפט הצדק. לכן שמתי את פרשת משפטים בין מעמד הר סיני, לפרשת תרומה.

לפני שאדם מוציא את התרומה מהכיס, תבדוק אם התרומה הזאת נקיה. אם התרומה לא נקיה, אני לא רוצה אותה בתרומת המשכן!

אומר הנביא {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה. ישנם הרבה אנשים שנותנים צדקה. הצדקה שלהם באה, כי הכסף שלהם לא כשר. לדוגמא:

יש בן-אדם שמשלם 20 שנה ביטוח על הדירה. כמה עולה ביטוח !! 100 ₪ לחודש.

חלפו להם 25 שנים. לילה אחד הוא נסע לחתונה, נכנסו גנבים רח"ל, וגנבו את כל מה שהיה לו בסלון.

מזמינים משטרה ... מגיע בבוקר ויקטור השוטר, שם אבקה כדי לבדוק תביעות אצבע ...

"מה לקחו?"

"לקחו הכל, חוץ מחמותי. לא נישאר לאשתי אפילו עגיל אחד !!!"

ויקטור השוטר כותב הערכת נזק \$30,000. שולחים לחברת הביטוח... ברוך ה', אחרי 30 יום, הוא מקבל צ'ק מחברת מנורה 186,000 ₪ !

ברוך ה', לא הכל שלי... "ריבוננו של עולם, מזמן רציתי לתרום לבית הכנסת פרוכת יפה, גם לראש השנה וגם לכיפור, זה עולה 18,000 ₪. הוא רושם על זה "לע"נ זכריה בן שלום, נדבת חברת מנורה".

מנורה תרמה את הפרוכת, זה לא שלו. כי הרי לא גנבו לו את התכשיטים ! מה אתה תורם פרוכת?! זה כסף גנוב!

אומר הגאון מוילנה – אמר רשב"י "בואו ונצא החוצה. אני לא יודע ממה נבנה בית הכנסת הזה, ואיזה אנשים בנו אותו".

הולך בן-אדם, ומעכב את שכר הפועלים שלו בשלושה ימים. אומרת התורה {ויקרא יט, ג} ... לא תלין פעלת שכיר איתך עד בוקר.

אומר בעל הבית: "נשים את ה-300,000 \$ משכורות, שלושה ימים בבורסה, נרוויח 4% ... מה זה משנה לעובדים !! הם יצליחו לחיות עוד שלושה ימים בלי משכורת".

אה, אבל אתה עובר על {ויקרא יט, ג} לא תלין פעולת שכיר איתך עד בוקר ? "לא, עזוב... זה בשביל הכולל של אחי... אני נותן את הכסף הזה לצדקה"

"הקב"ה לא רוצה את הצדקה הזאת, שנאמר {ישעיה נו, א} שמרו משפט ועשו צדקה! ..."

אומר הבית הלוי – לכן קדמה פרשת משפטים, לפרשת תרומה. תחילת הציווי על המשכן, מתחיל בפרשת יתרו.

אומר הקב"ה למשה: "תעשה משכן, אבל לפני שאני מצוה אותך להביא תרומות למשכן, תצטרך לעבור קודם את פרשת משפטים, כדי לבדוק אם הכסף הזה כשר או לא".

כסף לא כשר מפריע בעבודת ה' ... בבית המדרש. סידור שנעשה שלא בקדושה, התפילות לא מתקבלות מתוכו ...

ממילא, באה פרשת משפטים, ו"מעכבת" את התרומה שנעשית שלא בכשרות. לכן באה פרשת משפטים, ומקדימה את פרשת תרומה.

(ברוך שאמר)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

התמיהה ידועה, מדוע כתב "ויקחו" ולא כתב "ויתנו", ונראה לבאר באופן פשוט, עפ"י משל לראובן ושמעון שנסעו בדרך ליריה, הנסיעה הייתה ארוכה,

ויקחו לי תרומה (כ"ה ב) ברש"י כתב: "לי – לשמ"י. וכבר שואלים המפרשים מה בא רש"י להסביר בזה. אפשר לפרש בדרך רמז עפ"י המשנה באבות "ארבע מידות באדם האומר שלי שלי ושליך שלי – בינוני וכו' האומר שלי שליך ושליך שליך – חסיד" הרי שעיקר המעלה כשאדם יכול למסור את ה"לי" למישהו אחר. בדרך זה ניתן לבאר את הפסוק ויקחו לי תרומה, תתן את ה"לי" כתרומה את מה ששייך לך – תמסור לשני. ועד כמה יכול אדם למסור את ה"לי" בדגות הכי גבוהות ניתן ללמוד מהמעשה הבא שהובא ב"דרשו" בשם רינה של תורה:

סיפור מדהים סופר על ידי אחד מנכדי הגאון רבי אהרן בקשט: הוא נודע בשם "השאוולר רב", ונקרא בשם 'רבי ארצ'יק' והיה אחד מבכירי תלמידי ישיבת סלבודקה. באחד הימים פנה אליו הסבא מסלבודקה וביקש ממנו לכהן כראש הישיבה. באותה תקופה סלבודקה הייתה הישיבה החשובה ביותר באירופה, ולכהן בה כראש ישיבה היה התפקיד הנכסף ביותר בעולם הישיבות.

ר' ארצ'יק השיב כי לפני שיוכל לקבל את התפקיד הנכבד, דרושים לו מספר ימים כדי לבדוק משהו. כמה ימים לאחר מכן הוא חזר אל הסבא ואמר לו כי הוא מצטער אך אינו יכול לקבל על עצמו את התפקיד. הסבא הופתע מתשובתו ושאל אותו מדוע, אך הוא התחמק מתשובה.

במשך מספר שבועות, ניסה הסבא לשכנע אותו לגלות מדוע אינו יכול להיות ראש הישיבה, ללא הצלחה. בסופו של דבר, ציווה עליו הסבא בגזרת רב לגלות לו את הסיבה. ואז הרב סיפר:

"כשהייתי בחור התארסתי עם אחת מבנותיו של רבי שרגא פייבל פרנק, שהיה תלמיד חכם ובנוסף איש עסקים עשיר מאוד שתמך בלומדי תורה. הוא נפטר מדלקת ריאות בגיל 43 והותיר אחריו אלמנה עם ארבע בנות. בצוואתו הוא ציווה כי כל בנותיו ינשאו לתלמידי חכמים בעלי שיעור קומה, שיתמנו בסופו של דבר לראשי ישיבה, והרכוש שהשאיר יספק להם את המחיה הדרושה להם.

אלמנתו של רבי שרגא פייבל, גולדה, לקחה את המשימה ברצינות רבה וחקרה ביסודיות אחרי כל הצעת שידוך, ואכן כל ארבעת חתניה הפכו ברבות הימים לראשי ישיבה. אולם הבת הבכורה שלה התארסה תחילה איתי. בתקופת האירוסין שלנו, המשיך ר' ארצ'יק, "חמותי לעתיד וכלתי שאלו אותי אם אני מעוניין לראות את המפעל המשפחתי. הייתי חתן מאוד נרגש והשבתי, בטח... הם לקחו אותי אל המפעל ובמהלך הביקור, שאלתי כמה שאלות שסיקרנו אותי, כיצד הם עושים את זה, מדוע הם עושים כך, לאן הם שולחים את הסחורה וכו'.

"למחרת קראה לי אם הכלה והודיעה לי: 'אנחנו מבטלים את השידוך'. הייתי המום, היה זה שידוך מהסוג שתמידי רציתי! והאם המשיכה: 'הכלה הזו נחשבת לשידוך הטוב ביותר, בעלי ז"ל ואני רוצים רק חתנים שיהיו ראשי ישיבות וגדולי ישראל בעתיד. האופן בו שאלת אתמול את השאלות גרם לי להבין שאתה יותר מתעניין בעסקים מלימוד תורה, ואין בך את היכולת להפוך לראש ישיבה".

ר' ארצ'יק הסביר לסבא מסלבודקה, כי לפני קבלת תפקיד ראש הישיבה הגדולה והיוקרתית ביותר בעולם, הוא ביקש לבדוק שני דברים. האחד, לראות אם האלמנה עדיין בחיים, מכיוון שהוא אינו רוצה לפגוע בה בכך שתבין שהיא ויתרה על מי שהפך להיות ראש ישיבה גדול. ושנית, לבדוק אם כלתו לשעבר אכן נישאה למישהו שהפך בעצמו לראש ישיבה. "בקשר לאלמנה, בדקתי את העניין והתברר לי שהיא עדיין בחיים, ולכן החלטתי שאינני מעוניין לפגוע בה ולא אקח על עצמי את התפקיד. בקשר לבעלה של ארוסתי לשעבר, עוד לא הספקתי לברר".

כעבור שבוע, חזר ר' ארצ'יק אל הסבא וסיפר כי נודע לו שבעלה של הבת הינו רבי משה מרדכי אפשטיין, עילוי הלומד ככולל, אך מעולם לא הפך לראש ישיבה. הוא ביקש מהסבא להציע לו את התפקיד הנכבד, כדי שהאלמנה תשמח על ההחלטה להשיא את בתה לו!

וכך היה... רבי משה מרדכי אפשטיין התמנה לראש ישיבת סלבודקה, ומאוחר יותר כיהן כראש ישיבת חברון בארץ ישראל.

"אתם קולטים עד כמה הסיפור מדהים?" מתרגש הנכד. "האלמנה זורקת אותו מפני שלטעתה הוא אינו טוב מספיק כדי להיות ראש ישיבה, וכשנקראת בפניו ההזדמנות להפוך לאחד מראשי הישיבות המפורסמות

ולראובן נגמר האוכל, ביקש ראובן לשמעון שיתן לו מהאוכל שלו, וכשיגיעו למחוז חפצם, יחזיר לו. אחרי ששהו ביריד, פנה שמעון לחזור לביתו, אבל ראובן עדיין רצה להתעכב בדרך, ביקש ראובן לשמעון שיקח לו חלק מחבילותיו בעגלתו, ויתנם לו כשיגיע אל ביתו.

הנה, כשביקש ראובן לשמעון מהאוכל אמר לו: "תן לי מהאוכל שלך", אבל כשביקשו שיוביל את חבילותיו לביתו אמר לו "קח לי את החבילות הללו", כיוון שהחבילות הם הרי של ראובן וכל הבקשה משמעון היא רק להעביר אותם ממקום זה אל מקום זה, ורק כשמעון היה צריך להוציא מהאוכל שלו ולתת לראובן אז שייך לשון של נתינה. ופשוט. ובזה מבואר היטיב, כי כאן כשצריך לתרום למלאכת המשכן שהיא דירה לשכינה כביכול, לא שייך לומר "תתנו" תרומה להקב"ה כיוון ש"לי הכסף ולי הזהב נאם ה'", רק שייך לנוביל את הכסף מהבית הפרטי שלנו אל המשכן לכן אמר "ויקחו" לי תרומה".

ציוני תורה

ועורות תחשים (כה, ה) ברש"י: תחשים לא היה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתרגם ססגונא ששש ומתפאר בגוונים שלו וכו' עד כאן. ויש לדקדק מנין לו לרש"י ז"ל שתיבת ססגונא הוא פירוש על תיבת תחש וששש ומתפאר, דלמא שמו כן הוא בלשון ארמי כמו לו שאר מלות. ועוד קשה למה עשה רש"י ז"ל פירוש זה לתרגום דוקא כאן במלה זו. ויש לבאר הדנה ידוע דלכל הבהמות והחיות היה אדם הראשון קורא להם שמות ולא נפש חיה אשר יקרא לו אדם שם הוא שמו לעולם. ואחר כך בדור הפלגה נתחדשו הרבה לשונות והלשון הארמי גם כן נתחדש באותו הזמן. והנה רש"י ז"ל כתב כאן דתחש לא היה אלא לשעה זו לצורך בנין המשכן. נמצא דבשעת דור הפלגה לא היה תחש בעולם וגם השתא ליכא. אם כן קשה למה קרא אותו התרגום ססגונא מנין לו לחדש שם זה רק הוה ליה לתרגם כמו לשון המקרא. לכך כתב רש"י ז"ל לכך מתרגם ססגונא לפי שמתפאר וכו' אבל באמת אין זה השם של התחש:

חנכות התורה

שמן למאור (כה, ו)

כתיב 'למאור' חסר, ובפ' ויקהל כתיב למאור מלא, וי"ל ע"פ הגמ' בשבת (פה, א) "בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו ס' רבוא של מלאכי השרת לכאור"א מישאל וקשרו לו ב' כתרים כו' וכיון שחטאו ישראל, ירדו ק"ק רבוא מלאכי חבלה ופירוקם כו' וכולן זכה משה ונטלן כו'", וכתבו התוס', ששני הכתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן אור פניו. ומבואר דלפני מעשה העגל הי' כל ישראל קורן עור פניהם כמו של משה, ונמצא שלא הוצרכו למאור כשנכנסו למשכן, שאור פניהם הי' קורן ומאיר, ולכך כתיב למאור חסר. אבל בפ' ויקהל אחרי מעשה העגל, שכבר פירקו קרני ההוד, אז היו צריכין למאור ממש, כמ"ש בתנחומא תצוה (ס"ד) "ויקחו אליך בשבילך שאתה רואה להיכן אתה נכנס ויוצא" ולכן כתיב שם למאור מלא. וגם לדעת התוס' בשבת (כב, ב) דכל מ' שנה לא הוצרכו לאור שעמוד הענן הי' מאיר בכל מקום מ"מ הוצרכו בשביל אחר המ' שנה משא"כ לפני מעשה העגל שאלמלי לא חטאו הי' נשאר קירון העור להם ולדורותם.

בטבעת הארץ יהיו הבדים לא יסרו ממנו (כה, טו)

יש להבין הטעם למה נשתנה דינם של בדי הארון מבדי השלחן והמזבח ששם היו קבועים רק בעת מסעם, ואילו כאן היו קבועים תמיד. מתרצים המפרשים (בספר 'משך חכמה' 'אפריון' וכן כתב ה'חפץ חיים' בספרו "שם עולם" (חלק א' פ"ז) וכבר קדמם האלשיך הק'), לפי דברי הגמרא (סוטה לה, א) שהארון היה נושא את נושאו, וכל מה שנצטוו 'בכתף ישאו' היה רק בכדי להראות שיש מצווה לסייע ולהחזיק את הלומדי תורה, שהארון הרי מרמז על כתר תורה. וכשמסייע ומחזיק את התורה, נדמה לו שהוא נושא את הארון – את הלומדי תורה. אבל באמת "הארון נושא את נושאו", ולכן, היו הבדים קבועים בארון להראות לזכרון עולם שהתלמידי חכמים הם המוחזקים את בעלי המשא ומתן. ועוד, שאף בעת שאין התלמיד חכם נצרך לסיועו של הנותן, כיוון שנתן לו בעת שנצרך, ממשיך הנותן לקבל בזכותו של התלמיד חכם גם הלאה.

ובזה מבאר ה'חפץ חיים' שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרך וחוצים נהר שוטף ושוצף אומר הבן לאביו: תחזיק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק! (הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך) על זה הדרך נאמר כאן: עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא המחזיקה את בעלי הממון.

בעניין הזה, מספר הרב אליהו דיסקין סיפור נורא: לפני למעלה מארבעים שנה, היה בחור באמריקה שלמד בתיכון, והתחיל גם ללמוד באוניברסיטה כי אבא שלו רצה שיהיה לו "תכלית" שיהיה עו"ד או רופא וכדומ'. הוא רק לא ידע שה"תכלית" זה לימוד התורה... עכ"פ, הבן, חשקה נפשו בתורה. אמר לאביו: אני רוצה ללמוד. אמר לו האב: אני מוכן שנה אחת שתלמד אבל אח"כ תחזור לאוניברסיטה. נסע הבחור לארץ ישראל, וזכה ללמוד אצל הגה"צ רבי אליהו לופייאן בכפר חסידיים בשנתו האחרונה. אחרי שנה הוא חזר הביתה, וכמוכן שלא רצה לבזבז את שנותיו בלימודי הבל, פנה אל אביו ואמר לו: "הרי עוד מעט כבר אני מגיע לשידוכים, תן לי ללמוד עד החתונה, ואני מוכן ללמוד

ובזה מבאר ה'חפץ חיים' שם, את לשון הכתוב "עץ חיים היא למחזיקים בה", ולמה לא כתב "למחזיקים אותה"? אלא, יבואר עפ"י משל, שאב ובנו הקט עוברים בדרך וחוצים נהר שוטף ושוצף אומר הבן לאביו: תחזיק אותי חזק שלא אפול למים! עונה לו אביו: אני מרים אותך, רק תזהר להחזיק בי חזק! (הנסמך תמיד מחזיק בסומך, ואילו הסומך מחזיק את הנסמך) על זה הדרך נאמר כאן: עץ חיים היא למחזיקים בה" שהתורה היא המחזיקה את בעלי הממון.

בעניין הזה, מספר הרב אליהו דיסקין סיפור נורא: לפני למעלה מארבעים שנה, היה בחור באמריקה שלמד בתיכון, והתחיל גם ללמוד באוניברסיטה כי אבא שלו רצה שיהיה לו "תכלית" שיהיה עו"ד או רופא וכדומ'. הוא רק לא ידע שה"תכלית" זה לימוד התורה... עכ"פ, הבן, חשקה נפשו בתורה. אמר לאביו: אני רוצה ללמוד. אמר לו האב: אני מוכן שנה אחת שתלמד אבל אח"כ תחזור לאוניברסיטה. נסע הבחור לארץ ישראל, וזכה ללמוד אצל הגה"צ רבי אליהו לופייאן בכפר חסידיים בשנתו האחרונה. אחרי שנה הוא חזר הביתה, וכמוכן שלא רצה לבזבז את שנותיו בלימודי הבל, פנה אל אביו ואמר לו: "הרי עוד מעט כבר אני מגיע לשידוכים, תן לי ללמוד עד החתונה, ואני מוכן ללמוד

מאוצרות המגידים

מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתו

כתב הכתב סופר ללמד זכות על הנשיאים שלא השתתפו בתחילה בנדבת המשכן עם כל ישראל, שגם זה כדי שתהיה הנתינה מנדבת הלב ולא בכפיה, כי אם ישמעו שהצדיקים כבר נתנו, לא נעים שלא לתת. כמנהג הקדום להתרים עבור הדפסת הספר, והיו הולכים לרבנים הגדולים שיתנו דמי קדימה, וכתבו בתחילה שהרבי נתן, וגם הוא יקח ספר כשיצא מהדפוס, וממנו יראו וכן יעשו, אחר שבאים לעשיר בורשה ומראים לו שהאמרי אמת כבר נתן דמי קדימה, איך לא יתן? וגם זה, הוא כעין כפיה.

כך אילו היו הנשיאים תורמים בראשונה, היה זה כעין כפיה על נדבת המשכן, שהיו ישראל נותנים בלחץ משום שהנשיאים נתנו, וגם זה חסר ב'נדבת הלב', וזה בהגדרת 'באלימותא'. כי יש כמה מיני אלימות, יש כפיה והכאה, ויש תעמולה עסקנים שמשתלטים על מח של האדם ע"י פרסומות הבטחות של צדיקי הדור, או מעטשינג ביזנעס, שאני נותן כך וכך רק אם אחרים יתנו בסכום הזה. וכדו'. בוודאי שלגבי צדקה זה כשר וישר, כי ממשכנין על הצדקה, אך תעמולה היא גם כח של אלימות והיא כשרה רק לגבי צדקה ולא לגבי נדבת המשכן, כיון שכאן הולך להיות 'חתונה' בין הקב"ה לכל יחיד מישראל, צריך שיהיה נתינה טהורה בתכלית השלימות, שלא יהיה כמתנה על מנת להחזיר, לכן סילקו את הנשיאים שיתנו באחרונה, כדי שלא תהיה נתינתם כעין כפיה על נדבת לבן של ישראל. שאילו ישמעו שהנשיא נתן נתינה הגונה, תהיה נדבת הלב רק 97 אחוז, ולכסף קדושין צריך מאה אחוז של נתינה טהורה.

ואעפ"כ היה איזה טענה על נשיאי ישראל, כי היו יכולים לתת בהסתר וצנעא, ובכך היו מזדרזים למצוות וגם לא היה כפיה ואלימות ע"י נתינתם. העסקנים שבאים להתרים ומתלווים עם אדם חשוב, הרי הם כנפלים בכת, למטרת צדקה מותר, אך לא לנדבת המשכן, לכן לא באו משה ואהרן להתרים והוסיף הכתב סופר שכן מדויק מלשון הפסוק 'ידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי', וקשה שפתח בלשון 'ויקחו' ולא 'ותקחו', וסיים 'תקחו את תרומתי', ולא 'יקחו את תרומתי'?

ותירץ שכן דרך העסקנים שאם הם צריכים לקבץ נדבות עבור מטרה שאינה חשובה כ"כ בכדי לעורר לב האנשים לנדב להם, אזי הם מתלווים עם אדם חשוב שייראה כאילו המטרה היא חשובה עד מאד. גם זה הוא כעין 'ממשכנין על הצדקה', שאינך יכול להתנגד מול אדם חשוב כזה, הרי זה ממש הפעלה של אלימות. ואין הנותן נותן לבו בשלימות. אילו לא היה בא עם אדם החשוב, לא היה נותן כלל או היה נותן מעט. אמנם אף שלגבי צדקה מותר לעשות כן, כשיש מטרה אמיתית, היות וע"פ דין ממשכנין על הצדקה, אך לגבי נדבת המשכן, אילו היו משה ואהרן מסתובבים מאהל לאהל לבקש עבור

כאחד - והשתמשו בכל אחת מן המידות בשעתה הראויה לה, אולם כאן ברצוננו להתמקד בשתי דוגמאות נפלאות ומיוחדות:

האחת - דוגמא ליהודי קמץן בטבעו אשר ליבו פתוח היה כאולם לעזור לכל נזקק - אירעה בימי התנאים הקדושים ומקורה בירושלמי (פסחים פ"ד, ה"ט), ואילו השניה - דוגמא למתן בדרך המשובחת ביותר - אירעה בדורות מאוחרים יותר, בתקופתו של המהרש"א הקדוש.

מה שביני לבין בוראי

ובכן, נפתח בסיפורו של הירושלמי, העוסק במגבית צדקה לטובת לומדי תורה, מגבית אליה יצא התנא הקדוש רבי עקיבא עם אחד מן החכמים ביום מן הימים.

באחד העיירות אותן פקד רבי עקיבא, התגורר אדם בשם בן-מביא י"ו, עשיר גדול, אשר רבי עקיבא ידע מנסינו כי ידו פתוחה לכל דבר שבקדושה. את סבב ההתרמה - תכנן איפוא רבי עקיבא לפתוח בביתו של אותו עשיר בדוקא, ולהעניק לו את הכבוד להיות ראשון לתורמים.

ואכן, מיד לאחר תפילת שחרית כוונתו יקין - ניגש רבי עקיבא עם שותפו אל ביתו של אותו עשיר, אולם מאחר והשעה עדיין היתה מוקדמת למדי - החליטו השניים להטות אזנם מבעד לדלת, בכדי לבדוק אם בעל הבית כבר התעורר משנתו. בודאי ידעו הם את אשר יודע כל משולח מתחיל, כי כשמעירים גביר משנתו - מבטא הוא בדרך כלל את חוסר שביעות רצונו בגודל התרומה...

והנה, עד מהרה התברר לשנים כי הגביר כבר ניעור משנתו, שכן הם שמעו שיחה אשר התנהלה בינו לבין בנו. אולם בה במידה שהתברר להם כי הגביר כבר ער וניתן לדפוק על דלתו - התברר להם גם כי תהיה זו טעות חמורה לעשות כן...

למסקנה זו הם הגיעו מתוך השיחה אשר שמעו, שיחה אשר התנהלה בין הגביר לבין בנו, ובה פנה הבן אל אביו ושאלו מה לקנות בשוק לארוחת הצהריים. "מה לקנות? תקנה עולשין!" - השיב הגביר, והבן הוסיף ושאל: "אבא, בשוק ישנם שני סוגים של עולשין, ישנם עולשין טריים - העולים מעט יותר, וישנם עולשין רקובים מעט, אשר מחירים עולה לכדי חצי ממחיר הטריים. ובכן, איזה מן הסוגים להביא?" ושוב הגיעה התשובה המפתיעה: "תביא מהסוג הזול... לא נורא אם יהיו העולשין קצת רקובים! נסתפק בהם!"...

מלכתחילה, כאשר שמעו שני התנאים את שאלתו של הבן אודות סעודת הצהריים, היו הם משוכנעים כי האב יבקשו לקנות בשר ודגים עם כל המטעמים, כמנהגם של גבירים. כאשר שמעו את תשובתו של האב - הם סברו כי אולי מקפיד הגביר על תזונה בריאה המבוססת על ירקות בלבד... אולם כאשר התברר להם כי הגביר מעדיף את הסחורה הישנה והזולה על פני הטריה והיקרה מעט - הם הגיעו למסקנה ברורה על פיה לפניהם עומד קמץן אשר טרם נודע כמותו, קמץן אשר חולי נפשו אינו מאפשר לו אפילו לקנות לביתו את המזון המינימלי ביותר!

"להכנס אל ביתו של קמץן כה נורא, ולבקש ממנו כי יתרום לצדקה - הרי זו בדיחה גרועה!" - הרהרו המתרימים בליבם, והחליטו לפסוח על ביתו של הגביר ולהתחיל את המגבית ממקום אחר... "ובדאי שינה הוא את טעמו מאז הפעם האחרונה בה פקדתי את ביתו, הפעם בה פתח הוא את ידו לרווחה!" - הסביר בודאי רבי עקיבא לעצמו את פשר הנהגתו המוזרה של העשיר... אלא שבסופו של יום, כאשר פנה השמש ושני הצדיקים התפנו לספור את סכום הכסף אשר הספיקו לגייס - גילו הם כי התפוקה דלה למדי... הסכום עדיין היה רחוק מרחק רב מהסכום אותו ביקשו מלכתחילה לאסוף בעיר זו... לפיכך, בלידת ברייה, החליטו לשוב על עקבותיהם ולדפוק על דלתו של העשיר-אוכל-הירקות-הרקובים, כאשר בליבם הם אומרים: "אפילו אם יתן העשיר פרוטות בודדות - הרי זה יותר טוב מכלום!"... וממחשבה - למעשה.

הם דפקו על דלת ביתו של הגביר, ומה רבה הפתעתם כאשר קבלת הפנים לה זכו - שונה היתה לחלוטין מזו לה ציפו...

הם ציפו להתקבל בקרירות ולצאת מן הבית עם נדבה פעוטה של פרוטות מספר, אולם בפועל - קיבלם הגביר בכל הכבוד הראוי לתלמידי חכמים כמותם, בכל האדיבות ובסבר פנים יפות, ומשמעו את מטרות הביקור - אף הרים תרומה מכובדת עד מאד: הוא הורה לשני תלמידי החכמים לגשת אל אשתו ולומר לה כי בעלה ציוה ליתן להם מידה שלמה של דינרי זהב! סכום עתק!

שני התנאים נדהמו למשמע הסכום הגבוה, הם חששו פן אשתו של הגביר לא תיאות כה בקלות להעניק סכום כה גדול, אולם כאשר ניגשו אל האשה - נכונה להם הפתעה נוספת...

"האם בעלי אמר ליתן לכם מידה גדושה של דינרים - או מידה מחוקה?" - שאלה האשה, ומשלא ידעו הם להשיב, והסבירו כי הגביר נקט בלשון: 'מידה' סתם - החליטה האשה להעניק להם מידה גדושה, תוך שהיא מסבירה כי אם זו היתה דעתו של בעלה - מה טוב, ואם לא - הרי שמעניקה היא את הסכום העודף על חשבון כתובתה...

כאשר שב רבי עקיבא עם חבריו אל הגביר, בכדי להודות לו על תרומתו הנדיבה - שאלם העשיר: "אימרו לי, האם נתנה לכם אשתי מידה גדושה - או מידה מחוקה?" ומשיפירו לו שני הצדיקים את השתלשלות העניינים -

נדבת המשכן, לא היתה התרומה בלב שלם, שאף שאם לא היה רוצה לתת, יתן לכבוד הצדיקים, ועם נתינות כאלה אי אפשר לבנות משכן להשי"ת. כי רחמנא לבא בעי, לכן אמר ה' שאנשים פשוטים יבואו לגבות, שכשהם באים, יוכל כל אדם לענות בשלילה ולא לתת, ואם יחליט לתת, הרי זו נדבת לב טהורה, המתאמת לקדושתו שבין הקב"ה לכנסת ישראל.

ועפ"ז מיישב הכת"ס לשון הכתוב, 'ויקחו לי תרומה', ולא 'ותקחו לי תרומה', שאם משה ואהרן יתרימו את הקהל, לא יהיה זה 'לי לשמי', אלא כמו שנהגו היום שתורמים 'לשמו ולתפארתו של נדיב או רב פלוני', לגבי צדקה זה כשר לתת כיון שהגר"ק ביקש, שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. אך למשכן ה' צריך שיהיה נקי לכבוד ה'.

גם סיפורי מופת של שקר, נכלל ב'ממשכנין על הצדקה'

אחד מהקופות צדקה שאלו את הגר"ש אלישיב אם מותר לספר סיפורי שוא ושקר על מופתים שהיו ע"י הבטחה לקופת הצדקה, כדי לשכנע את העם לתת לקופת הצדקה. והשיב שגם זה נכלל בממשכנין על הצדקה. לאחר שהדפיסו את הסיפור, צוו למחוק אותו והתכחשו שלא אמר כן מעולם, אך ביועדי ומכירי מבפנים שהמעשה אמת. כי כל מה שמספרים שהבטיחו לקופה זו ונושעו, אין לזה שייכות לצדקה שהוא נותן, הנה יש כאן משפחה שאין להם על שבת, מעיקר הדין היו צריכים לכפות לתת להם צדקה, יהיה איך שיהיה, לכן מאספים קופת הצדקה אוסף של מעשיות שרובם לא היו ומדפיסים ומחלקים בתיבות דואר, ואנשים מאמינים, כאילו הקב"ה השתדל דווקא עם קופה זו, שזה ממש משחק ילדים, אך כך משכנעים את האדם אולי גם אני אוכל להוושע ע"י הקופה הזו. ומתקשר למספר שלהם ותורם. [ונדמה לו שאילו יתן לשכנו עני, לא יוושע כך. דמיונות שוא].

אף שהגבאים המציאו את המעשיות שלא היו ולא נבראו, והתיר הגר"ש כדין ממשכנין על הצדקה, כמו שמותר להכות במקלות, יותר קל לשמוע ולהאמין במעשה שלא היה ולא נברא. כך זה כשר רק לגבי צדקה, אך בנדבת המשכן שהוא קדושין בין כנסת ישראל להקב"ה צריך שיהיה 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי'. בתחילה נאמר 'ויקחו לי', לא משה ואהרן יתרימו אותם, כדי שתהיה נתינת לשמה, ואח"כ תקחו אתם את התרומה בסוף. באופן שלא ידעו משה ואהרן כמה נתת, תתן לא לשם משה ולא לשם אהרן, רק לשמו יתברך לבד.

אילו יצטרכו היום לעשות מגבית עבור בית המקדש השלישי, יצטרכו לאסור כל המודעות והפרסומות והתעמולות והפלקטים והבטחות הרבנים וסיפורי המופת והסגולות למיניהם, ה' ירחם. יכול להיות שזו הסיבה שבית שלישי יורד משוכלל מן השמים... כנודע שנחלקו בזה רמב"ם ורש"י. להרמב"ם הוא חיוב לבנות בית השלישי, כמו בית הראשון, אמנם גם שלמה המלך כפה עליהם מס לבנין בית המקדש, כמו שכופים לבנות בית הכנסת ומקוה וחדר, אי"כ גם לבית השלישי יהיה מותר לתת שלא לשמה, רק במשכן ראשון שהיה מצב של מומרים לא היו יכולים לתת שלא בנדבת לב, או משום שהם מעות קדושין וצריך שיהיה מתנה גמורה שלא על מנת להחזיר, בלי שום סגולה והטבה כלל.

(הגרמ"י רייזמן)

מאת כל איש אשר ידבנו ליבו תקחו את תרומתי (כה, ב) אומר המגיד רבי שבתי יודלביץ: מוצאים אנו, כי יש מן התרומות בהן לא הבדילה התורה בין עני לעשיר, בין קמץן לנדיב לב, אלא חייבה כל אחד ואחד ישראל בסכום קצוב - מבלי להתייחס כלל לאמצעים העומדים לרשותו ולמידת נדיבות ליבו. בתרומת המשכן לעומת זאת - מוצאים אנו כי התורה הניחה לכל איש ישראלי מקום להביא בו את נדיבות ליבו לידי ביטוי, ואפשרה לו לתרום ככל אשר ידבנו ליבו.

והנה, התורה מתייחסת אל ה'מרבה' - ו'הממעיט', אל 'נדיב הלב' - ואל זה אשר לא נדבו ליבו, אולם דומה כי כאן המקום לעמוד על סוג שלישי אשר קם בעם ישראל, מי כעמך ישראל, סוג הכורך כאחד את המרבה - עם הממעט... את ה'קמצנות' במיטבה - עם נדיבות הלב שאין למעלה ממנה...

המדובר בדמויות הוד אשר עמדו בעם ישראל וזכרם חקוק לנצח, דמויות הוד של יהודים יקרים ונדיבי לב, אשר ביקשו להקדיש את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך!

ושני סוגים נמצאו באותם נדיבי-אמת:

מהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - ואילו בכל הנוגע להם עצמם נהגו בקמצנות מופלגת... המדובר ביהודים אשר בטבעם קמצנים מופלגים היו, קמצנים אשר קמצנותם מנעה מהם אפילו להיטיב עם עצמם, אולם בכל הנוגע לענייני צדקה ועזרה לזולת - היו הם ראשים וראשונים לכל דבר מצוה!

ומהם - אשר הקדישו את נדיבותם אך ורק לכבודו יתברך - מבלי שלאיש יהיה שמץ של מושג אודות ליבם וידם הפתוחה, יהודים יקרים אשר כלפי חוץ נראו כקמצנים מן השורה הראשונה, קמצנים אשר אינם מסוגלים לפתוח ידם אפילו כהוא-זה, אולם מאחרי מעטה הקמצנות הלזה - שכנה לה נפש רחבה, נפש נדיבה, נפש אשר כל חפצו של בעליה לא היה אלא להיטיב עם זולתו בטובה הגדולה ביותר האפשרית, טובה של מתן בסתר.

אין ספק כי רבים וטובים נמנו על כל אחת משתי הקבוצות הללו, רבים וטובים בתולדות דברי עם ישראל אחזו בידם את מידת הנדיבות ומידת הקמצנות

החליט הגביר להביע את הערכתו לשיקול דעתה הנכון ולנדיבות ליבה של אשתו, ובו במקום הכפיל את כתובתה...

בירך איפוא רבי עקיבא את הגביר בחום, נשקו על ראשו וביקש להפטר ולילך לו לדרכו, אלא שבטרם נפרד ממנו הגביר לשום - לא יכול היה להתאפק, ופנה אליו בשאלה: "רבי, מוכרח אני לשאלך... מבין אני כי אל ביתי הגעתם בסופו של יום, לאחר שסובבתם בין בתי העיר כולם. ובכן, מדוע עשיתם זאת? מדוע לא זיכיתם אותי להיות ראשון לדבר מצוה כשם שדרכך, רבי עקיבא, לעשות תמיד?" - הקשה העשיר, והכאב ניכר בקולו.

"מדוע לא נכנסנו אל ביתך? הבה ואומר לך..." - החל רבי עקיבא מסביר: "למעשה, הגענו אל ביתך בתחילת היום, עם בוקר, והטינו אזנינו לשמוע האם הינך ער והאם רשאים אנו כבר להקיש על דלת ביתך בשעה כה מוקדמת. בשלב זה - שמענו את שיחתך עם בינך, שיחה בה הורית לו לקנות לארוחת הצהריים מן הירקות הזולים ביותר, ושיחה זו הביאה הותנו לכדי מסקנה - אשר התבררה בדיעבד כמוטעית - על פיה יהא זה חסר תועלת לחלוטין לנסות להתרימך לדבר מצוה! לפיכך פסחנו על ביתך, סובבנו ברחבי העיר, ורק בסיום היום, כאשר ראינו כי עיתותינו בידי וכי עדיין זקוקים אנו לכל פרוטה נוספת - החלטנו לנסות את מזלנו ולדפוק על דלתך!" - סיים רבי עקיבא...

אלא שהגביר לא קיבל את הטיעון: "רבי, מה שביני לבין בני - יכול אתה לשמוע. אתה יכול אמנם לעמוד על קמצינוטו בענייני שלי מתוך השיחה שניהלתי עם בני. אולם על המידה בה נוהג אני ביני לבין קוני - על כך לא יכולת לעמוד מתוך אותה שיחה! אמנם קמצינוטו, בכל הנוגע להנהגת ביתי - מקמץ אני ככל שניתן, אולם בענייני שמים, בכל הנוגע לצדקה ומעשים טובים - שם אינני מקמץ מאומה, וידי פתוחה לרווחה בכל עת!" - סיים הוא, והדברים מאלפים ביותר.

שכן לפנינו דוגמא לאדם קמצינוטו בטבעו, אדם אשר אוהב במידת הקמצינוט בחזקה, וכה כבדה היא קמצינוטו - עד שהיא מונעת אותו מלהנות כהוא-זה מכספו ומעושרו הרב! אולם קמצינוטו הנוראה, ואף שליטתה המוחלטת של מידה זו בכל אורחותיו - אינם יכולים לה לנדיבות ליבו, נדיבות-לב לכבודו יתברך בלבד, נדיבות לב למיילי דשמיא, לכל דבר טוב וראוי!

אין ספק, כי מעלתו של 'קמצינוט' נדיב' מעין זה - גדולה היא לאין שיעור ממעלתו של זה אשר הנדיבות טבועה באופיו, ורק בעם ישראל ניתן למצוא דוגמא מעין זו לקמצינוט ונדיבות המשמשות בערבוביא זו עם זו! הפלא ופלא!

קמצינוט קדוש
זוהי איפוא הדוגמא הראשונה, העוסקת כאמור ביהודים המשלבים את מידת הקמצינוט עם מידת הנדיבות באופן בו כל אחת מהן אחראית על תחום אחר: מידת הקמצינוט - שולטת בכל הנוגע לצרכי עצמם, ואילו מידת הנדיבות - משמשת למיילי דשמיא...

אולם כאמור, ישנה דרך נוספת בה נכרכות שתי המידות הללו זו בזו, והיו לאחדים בידם של נותני בסתר, אלו אשר כלפי חוץ מציגים הם קמצינוט מופלגת, אומץ יד מוחלט, על אף שבסתר משתמשים הם במידת הנדיבות שבליבם - רק לכבודו יתברך, שלא על מנת לקבל פרס או להתכבד במתת-ידם. הסיפור הבא, עוסק ביהודי שכזה.

בבית הקברות של קראקא, עירו של המהרש"א - יכולים המבקרים להבחין כי בסמיכות לקברו של המהרש"א טמון יהודי אשר על מצבתו חקוק התואר הבלתי-מחמיא: "יעקב הקמצינוט" ... "מה פשר השכונות הזו?" - שואלים אתם, ואכן השאלה במקומה... אולם בכדי להשיב עליה - מן הראוי להקדים ולספר את סיפורו של אותו "יעקב הקמצינוט"...

ובכן בעיר קראקא, בתקופתו של המהרש"א - נודעה תופעה מעניינת... כאשר היתה אחד מנשות האביונים, אשר נמצאו בעיר למכביר, מגיעה אל הדייג ומבקשת כי מכור לה ראש זונב של דג, בטענה כי אינה יכולה להרשות לעצמה את רכישת הדג כולו - הוא היה שוקל לידידה שני דגים שמנים, ומסביר לה כי "שמעון הגביר" החליט להעניק דגים חנים על חשבוננו - לאלו אשר אין ידם משגת לרכשם...

כאשר היתה היא מגיעה אל חנותו של הקצב, ומבקשת מעט עצמות חמין - הוא היה ממהר לארוז לה שני קילו של בשר שמן, ומשטענה כי אין בידה האמצעים לשלם תמורת המעדן היקר - הוא היה מניח דעתה כי "זלמן העשיר" נאות להעניק בשר חנים לכל תושב נזקק, על חשבוננו...

וכך היה חוזר על עצמו המחזה גם בחנותו של הירקן... האביונית היתה מבקשת מעט שאריות, המוכר ממהר היה להגיש לה פירות וירקות משובחים ביד רחבה - ובנוגע לתשלום - ה... אין מה לדאוג... "יסוף הסוחר" כבר ישלם עבור ירקותיהם של אביוני העיירה...

כך נהנו עניי העיר במשך תקופה ארוכה מארוחות משביעות ומזינות חנים אין כסף, אולם עובדה אחת הציקה להם וטרדה את מנוחתם: ידוע ידעו הם, כי אף ש"שמעון הגביר", "זלמן העשיר" ואף "יסוף הסוחר", הינם אנשים אמידים ובעלי ממון - הרי שבפירוש לא ניתן לומר כי הם עשירי העיירה! בעיירה היה עשיר מופלג, גביר אדיר, ממש מלינון - בשם "יעקב", או ליתר דיוק: "יעקב הקמצינוט"...

ולא בכדי זכה "יעקב" הלזה לתואר המפוקפק... ניתן לומר כי הוא זכה לו בדין ולא בחסד... מעולם הוא לא פתח את ידו אפילו כהוא-זה, ואיש מאביוני

העיירה לא יכול היה לדלות מזכרונו מקרה בו נהנה בשוה-פרוטה מממונו של הלזה...

"הרי אין זה הוגן! מדוע על 'יוסף' ו'זלמן' ו'שמעון' מוטל לשאת בעול החזקת עניי העיר?" - התקוממו הכל, "מדוע לא יתרום גם יעקב את חלקו וירם את תרומתו?" - היו הם מתלוננים מפעם לפעם, אולם דומה כי לאזניו של יעקב לא הגיעו כלל כל אותם דיבורים... הוא לא שינה את הנהגתו, ונמנע באופן עקרוני מלהעניק דבר מה בעל ערך לאי-מי...

כאשר מכלימים היו את פניו של יעקב ברבים, כאשר גוערים היו בו על קמצינוטו, כאשר הוכיחוהו וטענו כי נראה שסבור הוא שיוכל ליטול עמו את כספו אל קברו - לא היה יעקב משיב מאומה, רק פושט את ידיו לצדדים כביכול מבקש לומר: "צודקים אתם, אולם מה אעשה ואיני יכול? פשוט אינני מסוגל להפרד מכספי וליתנו לאחר זולתי!"...

אין פלא איפוא, כי כאשר נפטר יעקב הלזה לבית עולמו - לא שררה עצבות רבה בעיירה... ידידים לא נמצאו לו מבין שכניו ומכריו, איש לא יכול היה להצביע על מעשה טוב אשר עשה כלפי אי-מי, אפילו אחד מבני העיירה לא חש כי חב הוא לו הכרת הטוב מסיבה כל שהיא, וכך כשמנין מצומצם של מלוים צועד סביב מיטתו - הובל יעקב אל מנוחתו האחרונה, ועל מצבתו נחקק בהבלטה התואר המוזכר לעיל: "יעקב הקמצינוט" - למען ישמעו ויראו כל הקמצינוטים שכמותו...

אלא שלאחר מותו של "יעקב הקמצינוט" - נראה כי נפל דבר בשגרת שלווה חייה של העיירה קראקא.

כאשר הגיעה שוב האביונית אל הדייג וביקשה דג לשבת - הוא התנה את קבלת הסחורה בתשלום מלא, כאשר היא המשיכה אל חנותו של הקצב - דרש אף הוא מחיר מפולפל, המחזה חזר על עצמו אצל הירקן...

התברר, כי "שמעון הגביר", "זלמן העשיר" ו"יוסף הסוחר" - הפסיקו את תמיכתם בעניי העיירה, ומעתה הוטל על כל אחד מהם לדאוג לעצמו לפרנסת בני ביתו...

האביונים המודאגים החליטו לשלוח משלחת אל המהרש"א, רב העיירה, ובעקבות המידע שמסרו - זימן הרב את שלשת הגבירים בכדי לברר מדוע הפסיקו באופן פתאומי את מעשה הנדיבה לא היו אחראים שנים כה רבות. התשובה אשר שמע, הייתה את המהרש"א בתדהמה מוחלטת. שכן כך אמרו לו השלשה:

"רבי, אמנם אנשים אמידים כולנו, אמנם פרנסתנו מצויה לנו ברווח כדי צרכנו ויותר, אבל בשום אופן אין באפשרותנו לפרנס את בני העיירה כולם! במשך כל השנים שחלפו - היה זה 'יעקב הקמצינוט' אשר העניק לנו מידי שבוע את הסכום הדרוש לשם פרנסת עניי העיירה, והוא היה אף זה אשר ביקש כי איש לא ידע על מעורבותו בדבר מצוה זו! עתה, משנפטר יעקב - אין אנו יכולים שוב לעמוד בהוצאה הכבירה, ובעל כרחנו נאלצנו להורות לבעלי החניות להפסיק את ההסדר המועיל!"

עוד באותו היום כינס המהרש"א את כל בני קראקא, וסיפר להם על אשר התגלה לו זה עתה. עוד באותו היום צעדו כל בני העיירה אל בית-החיים, וכשדמעות ורתחות תלויות בעיניהם - ביקשו מר' יעקב מחילה על שחשדוהו לשוא וכפרו בטובתו. עוד באותו היום התכנסו שבעת טובי העיר והחליטו פה אחד כי יש לשנות את הכיתוב המשפיל החקוק על מצבתו של ר' יעקב, אולם המהרש"א לא הניח להם לעשות זאת...

"לא ולא! קמצינוט היה יעקב, קמצינוט בכל הנוגע לכבודו שלו... עבור עצמו - הוא לא ביקש מאומה: לא תהילה ולא כבוד, לא פרסום ולא יוקרה... את כל מעשיו עשה הקמצינוט הזה אך ורק לשם שמים, אך ורק לכבוד בוראו יתברך, כאשר הוא אוהב בידו את מידת 'הקמצינוט' עם מידת 'הנדיבות' - ובשתייהן יחדיו מחולל את מופת הנהגת-חייו.

"קמצינוט היה יעקב, ותואר זה אות-כבוד הוא לו! אין למחוק את תוארו ממצבתו, אולם זאת אבקש: לעת פטירתו - קברונו נא בסמוך לקברו של 'יעקב הקמצינוט', והלאו ואזכה להיות במחיצתו אף בעולם שכולו טוב!" - סיים המהרש"א, וכדבריו נעשה כמובן.

זוהי איפוא הסיפור השני, אודות יהודי אשר חיבר בהנהגתו כאמור 'נדיבות' - עם 'קמצינוט', את הנהגת 'המרבח' - עם הנהגת 'הממעט', וכל אשר עשה לא עשה אלא לשם שמים. מי כעמך ישראל אשר נמצאים בו יהודים שכאלו, יהודים אשר כל כולם מסירות לכבודו יתברך, יהודים נדיבי לב אשר העפילו בנדיבותם לפסגות כה נוראות!

(דרשות המגיד)

ויקחו לי תרומה (כה, ב)

ברש"י: לי לשמי. מקשים המפרשים הלא מצינו בחז"ל שאמרו לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה, ומדוע במצוה זו ציונה התורה דוקא לשמה וי"ל כי אעפ"י שמצוה שלא לשמה גם כן נחשבת מצוה ומקבלים עליה שכר כי אין הקב"ה מקפח שכר אפילו של שיחה נאה, אבל מ"מ ממצוה שלא לשמה לא יכולים להתקין מקום השראת השכינה, כמש"כ ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. כדי לבנות מקום להשראת השכינה צריך לעשות לשמה דוקא, בכונה טהורה ורצויה,

אבל מה לעשות, הבעיה שלו תהיה ש"אחת שאלתי מאת ה'" - הוא שואל על הנשמה שלו, ושואל חייב באונסין: "א"כ אין תירוץ" אמרו לו בבית דין של מעלה: "תירוץ אונס לא מתקבל כאן". אנו חיים בעולם כ"שואל" שחייב באונסין.

א"כ, איזו חומת הגנה יש בידינו להינצל מעונשי החטאים, מה בכל זאת אפשר לעשות כדי להינצל? ישנו פתח מפלט אחד "בעליו עמו לא ישלם" כי כידוע להלכה - אם הבעלים בתוך העסק - גם השואל פטור, כדברי המשנה הידועה: "השואל ושאל בעליה עמה או שכר בעליה עמה פטור שנאמר אם בעליו עמו לא ישלם". א"כ העצה היא, כביכול, להכניס את בורא העולם בשותפות. "ושכנתי בתוכם - בתוך ליבו של כל אחד". ואז כאשר אדם משיג - שהקב"ה ישכון בתוכו - יכול לפטור את נפשו מאונס. כי "בעליו עמו לא ישלם"...

בעל ה"שפת אמת" אומר את הרמז הזה לגבי בלעם הרשע שאמר (בפרשת בלק) "לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל" כלומר הקב"ה כביכול לא מסתכל על העבירות של עם ישראל. איך ולמה אינו מסתכל? כי "ה' אלוקיו עמו"! כפי שאמרנו "בעליו עמו לא ישלם"... הפלא ופלא.

ואם כן, נבין גם, את בקשת דוד המלך מהקב"ה "אחת שאלתי מאת ה' שבתי בבית ה' כל ימי חיי וכו'", הוא ביקש בקשה אחת גדולה עד מאוד "שבתי בבית ה' כל ימי חיי" ובכך - להיות כביכול שותף עם קב"ה ואז, הוא כבר במילא יקבל את ההגנה מפני הצרות "ביום רעה יסתירונו בסתר אהלו" למה? כי בעליו עמו לא ישלם" וימלט מכל המצוקות: "כי יצפני בסוכה ביום רעה יסתירוני בסתר אהלו".

(שמעתי להסביר בנוסח שונה קצת: דוד המלך ביקש דבר אחד "שבתי בבית ה' - בעליו עמו" אך בתוך בקשה גדולה זו נכללים ממילא פרטים רבים נוספים, כי למי שיש את הקב"ה יש לו את הכל... אמר דוד להקב"ה: ממך למדתי שביקשת בקשה אחת גדולה ונשגבה הכוללת פרטים אחרים נוספים, תבעת מאתנו "יראת שמים" - הכוללת הכל. וזו אכן חכמה של דוד המלך ע"ה לדעת לבקש את הבסיס העיקרי שעליו בנויות מעלות רבות - שעמו מרויחים עולם ומלואו).

בעליו עמו / כולם - כהנים

להיות קרוב ממש להקב"ה, זה התפקיד שלנו "בעליו עמו".

שמעתי פעם סיפור מרוב פלוני, כי רבאי בבית הכנסת בארה"ב קרה לו מקרה מוזר. ביום סיפור הצטרף למתפללים, כמידי שנה, יהודי המגיע לבית הכנסת פעם אחת בשנה. והנה, לקראת תפילת מוסף פסע האיש אל הרב "כבוד הרב, קח נא ש"ק של חמש מאות דולר - אני רוצה להיות כהן".

הרב הביט עליו בתמיהה רבתי: "מה?!"

היהודי שהמושגים שלו היו בכסף, והראש שלו היה רק בכסף, הבין שחמש מאות דולר הינם מחיר זול לרב כזה חשוב, ולכן הרב תמיה ושואל "מה?!". מיד הציע: "אני אכתוב ש"ק חדש על אלף דולר, פשוט, אני מעוניין להיות כהן - לפחות ביום כיפור זה. בשנה הבאה כבר נראה". הרב כמוהו מיאן. והוא, במקביל, העלה את המחיר עד שהגיע לאלפיים דולר. הרב כבר לא היה מסוגל לשתוק פתח את פיו שנית: לא עולה בדעתי מחשבה, מה יכול להסתתר מאחורי בקשת, מדוע אתה מתעקש ורוצה כל כך להיות כהן, אילו היית בא להתפלל מידי יום ביומו ניחא, אבל...?

האיש עם הארץ, השיב: "אגיד לרב את האמת. הסבא שלי היה כהן. גם אבי היה כהן. - רצוני להיות כמותם. גם אני רוצה להיות כהן". חיך הרב ואמר: נו, אם כן, זה יעלה לך רק חמש מאות דולר ותהיה כהן...".

לא באנו להגיד בדיחות, אלא ההיפך, לאמר - כי אכן כל אחד יכול להיות כהן ללא כסף.

בפרשת יתרו נאמר "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש" נשאלת השאלה, איך אפשר שכולם יהיו כהנים, וכי אפשר לרכוש כהונה בכסף או בכל משהו אחר? התשובה היא: כן.

"ואתם תהיו לי ממלכת כהנים אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל" זו הייתה השיחה השמוע'ס הקצר, שמשא רבנו התבקש לאמר לעם ישראל לפני מתן תורה. מה באמת חשוב כל כך בשמוע'ס זה שהתייחד כהקדמה למתן תורה, עד שה' אמר למשה רבנו שיגיד את הדברים, ורק את הדברים הללו "לא פחות ולא יותר" מה טמון בהודעה שה' אמר ליהודים "ואתם תהיו לוי ממלכת כהנים וגוי קדוש"?

אנו רגילים להבין לגבי קרבנות שהוקרבו בבית המקדש, כי חלק מהבהמה - מהקרבת עולה למזבח וכביכול נמסר לשמים לשולחן גבוה, והחלק האחר לא נמסר לגבוה אלא נחלק לכהנים, ויש קרבנות מסויימים שגם הבעלים מקבלים בשר מהקרבתן, אך זו טעות.

הגמרא אומרת "כהנים כי קא זכו משולחן גבוה קא זכו" הכהנים אוכלים על יד שולחנו של מקום. היינו, שכל הקרבן עולה ונמסר לשולחן גבוה, אלא שאח"כ, הקב"ה נותן קצת לכהנים המסובים על יד שולחנו, אבל אופן אישי ופרטי מאום אינו שלהם, אלא הכהנים מקבלים ממנו, מהקב"ה.

רבתי. לקראת מתן תורה, הקב"ה הודיע לנו, תדעו לכם, כי גם אתם אמורים להיות כך, ככהנים!! להתקדש "גוי קדוש" ולאכול משולחן גבוה. תשמרו על התורה כראוי במדויק ותזכו כולם להיות ממלכת כהנים. ועד כדי כך חז"ל אומרים (במקום אחר) איך נראה שולחן של יהודי כשר "פתח הכתוב במזבח וסיים בשולחן, לומר לך כל זמן שבית המקדש קיים המזבח מכפר עליו, אבל

חז"ל אומרים ושכנתי בתוכם בתוכו לא נאמר אלא בתוכם בתוך כל אחד ואחד, פירוש דעיקר המקדש והשראת השכינה הוא בלב איש הישראלי, כמו שאומר השל"ה דכל צדיק הוא מדור לשכינה, א"כ כמה צריך האדם לטהר ולזכך את לבו שיהיו המעשים לשמה בכוונה טהורה ורצויה, כי השראת השכינה לא תוכל להיות שלא לשמה. חז"ל הקדושים שעבדו את ד' בכל לבבם ונפשם לא הסתפקו בזה וסידרו תפלה וטהר לבנו לעבדך באמת, כי אין שיעור לטהרת הלב, כמו שאומר המסלת ישרים פרק ט"ו וז"ל: כי מי שידוע לטהר לבו יותר הוא המתקרב יותר למקום ואהוב אצלו י"ת עכ"ל. מרן הסבא מקלם זצ"ל סיפר כי כמה פעמים רצה לעשות איזו פעולה שתמצא חן בעיני רבו הגאון ר' ישראל סלנטר זצ"ל ואף פעם לא קרה שלא ימצא סיבה לבקורת על מעשיו, א"כ אמר כמה קשה לעשות מעשים לפני הקב"ה שיהיו רצויים לפניו, כמו שאומר המסלת ישרים בפרק ט"ו כשם שאין עולה על גבי המזבח שלמטה אלא סלת נקיה מנופה ביי"ג נפה שכבר טהור לגמרי מכל סיג, כך אי אפשר לעלות על רצון מזבח העליון להיות מעבודת האל-השלמה והמובחרת אלא המובחר שבמעשים הטהור מכל מיני סיג, וזהו מה שאמרנו, כדי שהלב יהיה מוכן להשראת השכינה דרושים מעשים טהורים מכל מיני סיג, וזהו כלי העבודה של אדם בכל ימי חייו להשתדל לעשות מעשים שיהיו רק לשם שמים.

מספרים כי בימי הגר"א מוילנא זצוק"ל חי איש שהיה צם משבת לשבת, ובכל ערב שבת היה הולך למקוה, ובאמצע הדרך היה יושב לנוח על גבי אבן אחת, וכל הילדים מוילנא היו מתאספים לראותו, כששמע מזה הגאון מוילנא, ציווה שהילדים לא יתאספו יותר, ומני אז לא היה יכול אותו איש שוב לצום! ואומרים הבעלי מוסר שאין ספק כי האיש הזה היה צדיק גדול וצם לשם שמים ולא בגלל הכבוד הזה שהילדים מתאספים לראותו, אלא בתוך צדקתו התערב שמץ מהכבוד הזה שהילדים חלקו לו, ואעפ"י שהכבוד הזה בטל במיעוטו, בכל זאת כיון שחסר לו הכבוד הזה כבר לא היה מסוגל לצום! מכאן, כמה האדם צריך לדקדק על מעשיו.

הובא בתוס' במסכת חגיגה דף ט"ו בשם הירושלמי, על 'אחר' למה יצא לתרבות רעה, אבויה היה מגדולי ירושלים, וביום שבא למהלו קרא לכל גדולי ירושלים והושיב בבית אחד ולר"א ולר"י יהושע במקום אחד וכו' ישבו ונתעסקו בדברי תורה ירדה אש מן השמים והקיפה אותן וכו' אמר כך גדול כחה של תורה אם יתקיים הבן הזה אני מקדישו לתורה! ולפי שלא היתה כוונתו לשמים לפיכך לא נתקיימו בו עכ"ל. נורא ואיום הרעיון הזה המגדיר את הכוונה הזו שאינה לכבוד השמים ובשביל זה יצא לתרבות רעה! על זה אמר הסבא זצ"ל מקלם הלא האב לא למד אתו תורה אלא הביאו לבית הספר ובכל זאת אם כוונתו לא היתה כוונה מכל שמץ לשם שמים כבר יצא הבן לתרבות רעה א"כ על אחת כמה וכמה המורה שלומד תורה עם הילד ויש בו איזו פניה שלא לשם שמים עד כמה הוא גורם שהתלמידים יצאו לתרבות רעה!

מורים מחנכים ומדריכים גורל ילדי ישראל עתיד האומה הופקד בידיכם, דעו מה שיש בידיכם לתקן במחשבה טהורה לשם שמים ומה שעלולים אתם ח"ו לפגום בשמץ של פניה עצמית וכוונה שלא טהורה.

(אמרי יעקב - להגר"י ניימן)

הסוד של תחילת פרשת תרומה

ישנו מדרש פליאה לכאורה, חז"ל במדרש (ילקוט תהילים שמ"ו) כותבים כי הקב"ה בא, כביכול, בטענה לדוד המלך ע"ה.

דוד המלך התחנן להקב"ה "אחת שאלתי מאת השם אותה אבקש שבתי בית ה' כל ימי חיי" אמרו לו הקב"ה לדוד, בתחילה אתה אומר "אחת שאלתי מאת ה'" דבר אחד "אחת", והנה לפתע אתה מבקש רשימה ארוכה: שבתי בבית ה' כל ימי חיי, לחזות בנועם ה', ולבקר בהיכלו כי יצפני בסוכה ביום רעה יסתירוני וכו' אמר דוד: רבון העולמים, ממך למדתי. אני תלמיד טוב. אתה אמרת "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה", ואח"כ התורה פירטה עוד כמה דברים: "ליראה את ה' אלוקיך ללכת בכל דרכיו ולאבהה אותו ולעבוד את ה' אלוקיך בכל לבבך ובכל נפשך", רשימה של מצוות עשה. מדרש פליאה.

המפרשים שואלים מה הכוונה בלשון זהו "אחת שאלתי" מדוע דוד המלך התבטא בנוסח כזה, והם אומרים כאן גם רמז עמוק מתוק מדבש:

"אחת" זו הנשמה. "שאלתי" נהייתי "שואל".

נשמתו של אדם נקראת ארבעה שמות: נפש, רוח, נשמה, יחידה. "אחת" היינו "יחידה": "אחת" שאלתי מאת ה', את ה"אחת" אני שאלתי מאת ה'. כלומר, אינני שומר חנים, אני לא שומר שכר אלא - שואל.

תאזינו. ישנם ארבעה שומרים: שומר חנים, חייב כאשר פשע בשמירתו ופטור אם התרחשה גניבה או אבידה. שומר שכר - חייב בגניבה ואבידה, ופטור באונסים, שואל, חייב גם באונסין ופטור אם מתה מחמת מלאכה. דינים אלו וודאי אתם יודעים, ולמדתם אותם בבית הספר.

ועתה מורי ורבותי, באותה שעה קשה, כאשר בית דין של מעלה ישאלו את האדם, למה פשעת, למה ציערת את בני ביתך, לא באת לבית הכנסת. מדוע לא למדת תורה - הרי פשעת. הוא ענה: לא. לא פשעתי היה לי אונס "בית הדין, בבקשה תעזבו אותי ואל תתנו רשות למלאכי חבלה להענישני" יצעק "הייתי אנוס!"

אם אין בית המקדש, שולחנו של אדם מכפר עליו", השולחן שלי בבית יכול להיות מזבח, הלחם כקרבן והיין כנסכים. היהודים שנהיו "ממלכת כהנים" כל אחד מהם אוכל על שולחן גבוה, ישן בביתו של בורא העולם, הולך בחדרו, ומטייל בגנו, הוא בסך הכל תייר בבית של מישהו אחר... וזה קורה כאשר מקיימים את ה"בעליו עמו" את ה"ושכנתי בתוכם"

ואם אתה תייר במלוננו של ה', אתה לא תכניס לחדרים בדירתך דברים האסורים. אם הגוי (או כל מי שאינו שומר תורה ומצוות) ירצה לשווק לך חפצים שאינם לצורך ה', תאמר לו: מה אתה הגוי רוצה ממני, שאכניס לביתי כל מיני "מחלות" וכי אני בעל הבית כאן? לי, אין בית, כי מה שבטאבו הדירה רשומה על שמי, זה רק לענין מיסים וארנונה... הבית שייך להקב"ה ואין לי אישור יותר מאורח בעלמא, שלא מכניס לביתו של הקב"ה מה שאינו חפץ. (להגיד)

דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה (כה, ב)

הרבי רבי זושא הגיע פעם לעיר פלונית לשבות את שבתו. לא ידעו מי האיש ובוודאי לא שמעו עדיין את שמעו. חשבו כי הוא אורח שהגיע לעיירה - ככל עוברי דרך שבאמצע הדרך שובתים בעיר יהודית, ותושבי העירה מקיימים בהם בשמחה מצוות הכנסת אורחים.

מנהג העיר היה, שאחרי מעריב בליל שבת, הגבאי הממונה מסדר לכל אורח את מקומו לפי ראות עיניו - מי יכול להתאים למי, ומי יקרא לשולחנו של מי. רבי זושא האריך בתפילה בדבקות רבה בצדיי בית הכנסת, ולא שמו לב איליו. הגבאי סיים לחלק את האורחים והם התלוו לבעלי הבתים להתארח על שולחנם. אז סיים רבי זושא את תפילתו, ניגש אל הגבאי ושאל היכן יכול להתארח

אמר לו הגבאי בכאב: "גוט שבת, עכשיו באים?... לא לקחתי אותך בחשבון, עכשיו נזכרת?!"

כיון שמתפקידו של הגבאי לקיים את המצוה בשלימות, התאמן, חשב ואז אמר: "אתה יודע מה, ראש הקהל שלנו, אצלו הבית פתוח. יושבים אורחים לרוב, שולחן מלא עניים, לשם אפשר לכת. אבל אגיד לך, יש לי בעיה קטנה. כי יש לו תנאי קודם למעשה. הוא מעוניין שעל שולחנו יסבו רק לומדים תלמידי חכמים. מסתמא אתה תלמיד חכם - - -".

אמר רבי זושא: "לא, אינני תלמיד חכם, אינני יודע ללמוד".

- "אם כן, יש כאן בעיה, ראש הקהל לא יקח סתם אנשים".

הגבאי הציץ שוב על פניו של רבי זושא ואמר "אתה וודאי אומר כך מענווה. משנה בדבורך..."

"מה פתאום, וכי אשקר?! אני לא יודע ללמוד, אף פעם לא למדתי כדבעי".

"אם כן יש לנו בעיה, מה אני עושה איתך? טוב, אתה יודע מה? אני אביא אותך לראש הקהל, תעשה קידוש בשקט, תאכל בצד, לא ישימו לב אליך, ותלך".

הוא הוביל את רבי זושא לבית ראש הקהל, הביא לו יין, הושיב אותו בצד, שלא ישימו לב, והכין אותו לעשות קידוש. רבי זושא נעמד לעשות קידוש, וכי אפשר לי לשום לב? הקירות רעדו בעת שהצדיק קידש על היין בקול רם ונשא: מי זה הצדיק הזה?

הסתנים הקידוש, בעל הבית קם לקראתו והושיט יד לשלום עליכם: "מסתמא אתה תלמיד חכם".

"אני 'עם הארץ' גדול".

"לא יכול להיות".

"לא קרית ולא שנית, הנני כלי ריק".

"אם כן למה אתה כאן? האם לא אמרו לך, כי אצלי בבית אוכלים רק 'לומדים'!"

שקט השתרר. רבי זושא השפיל את עיניו בדממה.

"שמע, קשה לי להאמין עד כדי כך" - אמר לו בעל הבית - "יש לי הצעה, גם אם אינך תלמיד חכם, די לי אם תגיד איזה חידוש, ומה שתגיד טוב לי".

"אני לא יודע, ואיך אתה יכול לבקש דבר שאיני יכול? מה את רוצה ממני?"

"בכל זאת, תאמר משהו".

"לא יודע כלום".

"במשך השנים בוודאי שמעת משהו דבר תורה, תאמר בשם אחרים".

"איני יודע כלום כלום".

נהיתה במקום מהומה.

בעל הבית הציע באדיבות נוספת: "אז תגיד משהו מהחומש".

והוא השיב: "אבל אני לא יודע כלום!"

בעל הבית שמע את הדברים והבין כי אינו יודע מאומה: "אם ככה! אין לי ברירה. קח את הרגלים ויגיי געזונטערהייט" - לך לחיים ולשלום..."

הבאלעבוסטע שמעה מה קורה ונתקפה בבהלה: "לא אסכים! לזקור מהבית, מהבית שלי לא יורקו יהודי! אם הגבאי לא היה מביא אותו - ניחא, אבל הוא כבר כאן, לא יורקו אותו בשום אופן - הכריזה הגברת.

מה יעשה בעל הבית? יש לו גדר שאינו מכניס מי שאינו לומד, והבאלעבוסטע שלו לא נותנת לסלק אותו - - - נהיה בלאגן.

נגש אחד האורחים אל רבי זושא ואמר לו: אתה עושה כאן עוגמת נפש גדולה. אל תהיה שוטה, תפתח חומש תגיד משהו וגמרנו".

"מה אתם רוצים מהחיים שלי, נעבעך אני לא יודע כלום, לא מילה לא פסוק, כלום, רק להתפלל אני יודע ולומר תהילים.

טוב תגיד משהו על תהילים, כי אם אתה לא אומר - אתה מקלקל לנו את כל סעודת השבת".

מכריו רבי זושא: "אתם יודעים מה, אני אגיד משהו על תהילים".

נהיה שקט: "הוא הולך להגיד חידוש על תהילים. בא נשמע מה ה'עם הארץ' הזה הולך להגיד".

פתח רבי זושא: "יש לי סתירה מהגדה של פסח' על 'תהילים'..."

דבר כזה עוד לא שמעו מעולם... הטו אזנם כאפרכסת:

"בהגדה של פסח אומרים 'זכר למקדש כהלל', אם כן זו ראייה מפורשת שהלל היה צדיק. אני לא יודע מי היה הלל, אבל אם לא היה צדיק לא היו עושים זכר... מסמתמא היה צדיק".

"בסדר, היה צדיק, אז מה אתה רוצה?" - שאל אחד האורחים.

- "יש לי סתירה. - בתהילים כתוב מפורש 'כי הלל רשע' (תהילים י). אז מה באמת הוא היה, צדיק או רשע?"

כולם פתחו בצחוק מתגלגל, כזו שאלה גויית לא שמעו מימיהם. ורבי זושא ישב על מקומו ברצינות, עם השאלה שלו.

בעל הבית צחק יותר מכולם. דבר כזה עוד לא שמע מעולם.

לאחר שסיימו לצחוק, שאל אחד הנוכחים בקול: "אולי לתלמיד חכם הגדול, יש תירוץ על הקושיא...?"

"נו, נו, יש לך תירוץ על הקושיא החזקה הזאת?" - שאלו היושבים את רבי זושא.

"כן".

ש ש ש... משתיקים את כולם, הקשיבו.

"התירוץ: הלל מה'הגדה' הוא ודאי צדיק - והראיה, שאמר קודם לכן 'כל דכפין ייתי וייכול', הוא הכניס לביתו כל אחד, לא רק את אלו שלומדים, אם כן הוא באמת צדיק. כוונתו לשם הכנסת אורחים - לשמה.

אבל הלל שבתהילים, הוא רשע מרושע. מדוע? 'כי הלל רשע על תאוות נפשו' - מה שעושה, נעשה רק בשביל הכבוד, בשביל גאוותו. ואם הוא רואה שהאורח לא תלמיד חכם ולא מתאים לכבודו, הוא זורק אותו מהבית.

כל הצחוק התהפך. בעל הבית הבין מה שכולם לא הבינו [ובעיקר, כי לבעל הבית, בנוסף לשמו הידוע בפי כל, קראו לו גם 'הלל']. מיד הביא לאורח בשר ודגים וכל מטעמים, סעודת שבת כראוי.

בעל הבית כבר הבין שלא מדובר כאן באיש פשוט. לאחר ברכת המזון הלך אחריו בשקט לבית המדרש, והתחיל לבכות לו על מה שעשה, והתנצל כי לא ידע שהוא איש קדוש.

"אבל יש לי שאלה אליך: איך ידעת שקוראים לי הלל? כולם קוראים לי בשמי האחר. האם יש לך רוח הקודש?"

קרא רבי זושא בתמיהה: "וכי לזושא יש רוח הקודש? זושא, ווי זושא! הרי עשית את העבירה הזאת ביום הזה, ואת העבירה הזאת ביום פלוני..." החל לפרט כמה עבירות למיניהן, כאילו על עצמו, אך היו אלו עבירות שבעל הבית עשה - - -

ראה בעל הבית, שהוא יודע בדיוק אלו עבירות הוא עבר, הבין שבאמת יש לו רוח הקודש. בבכי גדול שאל אותו: "רבי, מאי תקנתא?" - אני רוצה תיקון.

"תיקון זה לא אני. בשביל תיקון תסע לרבי - למגיד הגדול ממעזריטש, הוא יתן לך תיקון".

למדנו מכך, שיכול להיות שאדם עושה חסד ומצוות, אבל הם ל'תאוות נפשו', וזה לא לשמה כלל.

כבר אמרנו, כי אם מעוניינים לזכות להשראת השכינה, בתוך האדם, יש צורך ב"לשם שמים", כי גם אם חובה לקיים מצוות אף שלא לשמה, כי מתוך שלא לשמה בא לשמה, אבל כדי לזכות להשראת השכינה, זה כבר משהו אחר -

לכן יש צורך בעשייה לשם שמים.

חצי גרם

בתלמוד הירושלמי (ראש השנה פ"א ה"ג) אמרו, בנוהג שבעולם מלך בשר ודם גוזר גזרה, רצה מקימה רצה [אינה מקיימה אלא] אחרים מקיימים אותה.

אבל הקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא גוזר גזרה ומקיימה תחילה. מנין, שנאמר: "ושמרו את משמרת, אני ה'" (ויקרא כב, ט), אני הוא שממתי מצוותיה של תורה תחילה. אמר רבי סימון, כתיב: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן ויראת מאלקיך אני ה'" (יקרא יט, לב), אני הוא שקיימתי עמידת זקן תחילה. ופרש

ב"מתנות כהונה" (ויקרא רבה לה, ג), שהקדוש ברוך הוא המתין לאברהם אבינו (בראשית רבה מט, ז על פי בראשית יח, כב).

ובמדרש (שמות רבה ל, ט), מעשה ברבן גמליאל ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא שהלכו לרומי ודרשו שם: "מגיד דברו ליעקב, חקיו ומשפטיו לישראל" (תהלים קמז, יט), אין דרכיו של הקדוש ברוך הוא כבשר ודם, שהוא גוזר גזרה ואומר לאחרים לעשות והוא אינו עושה כלום, והקדוש ברוך הוא אינו כן, אלא מה שוהא עושה אומר לישראל לשמור ולעשות. היה שם מין אחד. אחר שיצאו אמר להם: אין דבריהם אלא כזב. לא אמרתם

שאלקיכם אומר ועושה, למה אינו משמר את השבת [ומוריד גשמים משמים

נראה, שהמעט יהיה, לכל הפחות, "ברצון טוב", בנכונות - נראה, שתהיה לכל הפחות "זהב טהור!"

אבל נשוב לשאלתנו הראשונה, איך מקים הקדוש ברוך הוא מצות "מתן הסתר". הנה, כך הוא מקימה. שהוא נותן ונותן, ומניח לנו לחשובה שהפשע בא מאלינו, או כתוצאה מפעילותנו, מכוחנו ועוצם ידינו. שהבריאות, מאליה. והחיים, מאליהם. והפרנסה, מיזמתנו וכשורינו. והאוכל, מכספנו. ואיפה הקדוש ברוך הוא בכל אלו? "אכן אתה אל מסתתר" (ישעיה מה, טו). כנדיב המשגר ארגזים מלאי כל טוב למעונו של עני ומסתתר מאחורי החלון, לשמוע מצהלות השמחה -

אבל עלינו מוטלת החובה לגלותו ולהודות לו. כפי שספרו בגמרא (כתובות סז ע"ב) שמור עוקבא היה מניח בכל יום ארבעה זוזים לפני דלתו של אותו עני כדי לתת לו מתן בסתר, ואותו העני ארב לו כדי לגלות מי הוא מיטיב -

נגלה, ונודה. ונדע כמה הרבה מקבלים אנו, וכמה מעט מודים אנו. הלא "אילו פינו מלא שירה כים ולשונונו רינה כהמון גליו ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, אין אנחנו מספיקים להודות על אחת מאלף אלפי וריבי רבבות" - ונדע כמה מחשיבים במרום כל "חצי גרם" של הודיה!

(הגדת)

לקח התחש

"ועשית מכסה לאהל ערת אילם מאדמים, ומכסה ערת תחשים מלמעלה" (שמות כו, יד). ופרש רש"י (לעיל כה, ה) שהיתה זו חיה שהרבה גונים לה [ולכן תרגומה: סגונוא, ששש ומתפאר בגוניו] ולא היתה אלא לשעה. ויש להבין, שגם אם נבראה לשעתה עבור המשכן, הלא כבר נאמר שאין כל חדש תחת השמש (קהלת א, ט), וכל הנסים שנעשו לישראל לשעתם הוכנו מראש ונבראו בערב שבת בין השמשות, כמו פי הארץ ופי הבאר ופי האתון, והמן והמטה והלוחות (אבות פ"ה מ"ו), וקריעת ים סוף והתנתה מראש (שמות רבה כא, ו) [ויעוין במהר"ל "דרך חיים", שם, וב"גבורות השם" הקדמה שניה] בענין "יש סדר לנסים"!. ואם כך, מדוע לא נברא גם התחש בערב שבת בין השמשות.

וראיתי רעיון נפלא בספר "היכל ישראל". שידועים דברי הרמב"ן זצ"ל (דברים יח, ט) שכאשר הקדוש ברוך הוא גוזר גזרה, יש בה עצמה אמצעים לבטלה אם יצטרכו, [ועל דרך שאמרו (ראש השנה יז ע"ב) שאם היו ישראל זכאים בראש השנה ונקצבו להם גשמים רבים והרעו מעשיהם, ירדו בים ובמדבר. ואם נקצבו גשמים מעטים והיטיב מעשיהם, ירדו בזמן ובמינון הנכון, וכמו שאמרו (תענית ד ע"א) שרסיסי גשמים הם הטובים ביותר לכל הגידולים]. ולדוגמא הביא מה שאמרו ("ספר יצירה" ב, ד): "אין בטובה למעלה מענג" ואין ברעה למטה מינגע". שבשעת הצורך משנה הקדוש ברוך הוא צרופי האותיות כרצונו יתברך.

יודע המעשה "אור מלא", פרשת לך לך, "שיחות חיים" כז ע"ב) שיהודי בא לפני השרף ממגולניצא זצ"ל וספר שיש לו חולה אנוש בתוך ביתו, וכבר אמרו (בבא בתרא קטז ע"ב) שמי שיש לו חולה בתוך ביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים. בנוסף לכך התמרמר שהוא עני מרוד ואין בביתו לחם לאכול, ומאיפה יהיה לו להוצאות רופא ותרופות.

אמר לו השרף: מעשה כגון זה מצינו בגמרא (תענית ח ע"ב) שהיה מקום בו שרר רעב ופרצה מגפה, ואמרו חכמים: נתפלל שיפסק הרעב, וממילא תפסק המגפה. כי אם נותנים שבע, לחיים נותנים.

בתוך כך ספר שאצל זקנו המגיד הקדוש מקונויץ זצ"ל היה מעשה כעין זה, שבאו לפניו על רעב ומגפה, ואמר: "רואה אני שנגזרה עליכם גזרת מות". נחרדו מאד. הוסיף ואמר: "מה אעשה, אטול את האות עי"ן ואוסיפה, וה'מות' יהפך ל'מעות'. כך תנצלו משתי הגזרות".

ואמר: "ופסוק מפורש הוא (תהלים לג, יח): "הנה עין ה' אל יראיו". ה' נותן ליראיו את האות עין. ועל ידה יפעלו "להציל ממות נפשם, ולחיותם ברעב"!... ולעינינו, כשחטאו ישראל בעגל אמר הקדוש ברוך הוא למשה: "לך רד כי שחת עמך" (שמות לב, ו). התחנן עליהם, ושבו בתשובה, ונצטוו בעשית המשכן לכפר על העגל. שינה הקדוש ברוך הוא אותיות "שחת" וברא על ידן "תחש". ולפי שעה היה, כלומר נברא מהתשובה שעשו וקנו עולמם בשעה אחת. ובמקום שבעלי תשובה עומדים צדיקים גמורים אינם עומדים (ברכות לד ע"ב), עד שהיתה ששה ומתפארת בגוניה.

וכלפי מה הדברים אומרים, כלפינו - להפוך כל רעה לטובה!
ואספר - לעת זקנותו המופלגת התפלל ה"חפץ חיים" במנין שהתקבץ בביתו. כל ימות השבוע הגיעו בחורים מהישיבה, ובשבת התפללו עמו בני המשפחה. בליל שבת, לאחר התפילה, עברו על פניו להתברך ולברך.

עבר נכד עם בנו הקט, כבן ארבע, אמר האב: "לך לסבא, אמור גוט שבת". צחקק הילד וטמן פניו במעיל אביו בחיבוק עז.
חיך ה"חפץ חיים" ואמר: "אל תכריחו, בישן הוא. זו מידה טובה שנשתבחו בה ישראל (יבמות עט ע"א)".

המשיכו ועברו, ונכד נוסף עבר עם בנו, רץ הפעוט וניער את ידו של הסב הגדול בצעקת "גוט שבת!" רמה.
הפטיר ה"חפץ חיים": "עז פנים!"

לארץ בשבת], אמרו לו: רשע שבעולם, וכי אין אדם ראוי לטלטל בחצרו בשבת, וכל העולם כולו חצרו של הקדוש ברוך הוא.

וכן אמרו (ברכות ו ע"א) שיש בחינת הקדוש ברוך הוא מניח תפילין, ואמרו (שם ז ע"א) שהקדוש ברוך הוא מתפלל. וזהו שכתב "בעל הטורים" (דברים יא, כו): "ראה אנכי", ממני תראו וכן תעשו.

נצטיינו ללכת בדרכי הקדוש ברוך הוא, מה הוא רחום וחונן אף אנו (שבת קלג ע"ב), מה הוא גומל חסדים אף אנו (סוטה יד ע"א). אבל הצדקה המעולה ביותר היא אמתן בסתר, עד שאמרו (בבא בתרא ט ע"ב) שגדול העושה צדקה וחסד יותר ממה שרינו, שאילו במשה נאמר: "כי יגרת מפני האף והחמה" (דברים ט, יט), ובמתן בסתר נאמר: "מתן בסתר יכפה אף" (משלי כא, יד). "כגון גדולי החכמים שהיו הולכים בסתר ומשליכים המעות בפתחי העניים (כתובות סז ע"ב), וכזה ראוי לעשות, ומעלה טובה היא" (שלחן ערוך יורה דעה רמט, ח) -

ואם כן, יש להבין איך מקיים הקדוש ברוך הוא מצות נתינת צדקה ב"מתן בסתר", הלא הכל יודעים שהכל מידו יתברך, ואין לנו משל עצמנו כלום! והתשובה כתובה בתחילת הפרשה: "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי... (שמות כה, א-ג). והשאלה הראשונה, מהו "ויקחו לי תרומה", "ויתנו לי" מבעי ליה, לקיחה ונתינה הם שני הפכים.

והלאה: "תרומה", פרש רש"י: "הפרשה יפרישו לי ממונם נדבה". פלא פלאים: אנו, נותנים לקדוש ברוך הוא נדבה?! אלמלא רש"י שכתוב, אי אפשר לאמרו! והלאה: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו", פרש רש"י שוב, "לשון נדבה, והוא לשון רצון טוב". כמה נדיבים אנו, שמואילים לתת לקדוש ברוך הוא תרומה! מיישהו מבין?!

ואין מדובר בנו - המדובר בבני דור דעה (ויקרא רבה ט, א), "שהקטנה שבנשיהם היתה כיחזקאל הנביא, כמו שהזכירו חכמים (מכילתא, השירה ג)" (שמונה פרקים להרמב"ם, פרק ד) -

ואך לפני חצי שנה היו עבדים במצרים, עבדו בחומר ולבלנים ובכל עבודה בשדה, מררו את חייהם בעבודת פרך. עד שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם ביד חזקה וברוע נטויה באותות ובמופתים והנחילם רכוש גדול, עצום ורב: "שאיין לך כל אחד ואחד מישראל שלא היו עמו תשעים חמורים לובים טעונים מכספה וזהבה של מצרים" (בכורות ה ע"ב). לא זו בלבד, אלא שאמרו (שיר השירים רבה א, נה. ורש"י שמות טו, כב) על הפסוק: "תורי זהב נעשה לך עם נקודות הכסף" (שיר השירים א, יא), כשם שהזהב נחמד ויקר מן הכסף, כך היתה ביזת הים גדולה משל ביזת מצרים.

ועכשיו, נישאל: כמה יהודים יצאו ממצרים? שש מאות אלף, מגיל עשרים עד ששים. ארבעים שנות חיים. נסכים שיש להכפיל את המנין, עבור מספר הגברים. ובנדבת המשכן השתתפו גם הנשים: "ויבאו האנשים, על הנשים" (שמות לה, כב). כמה יש לנו? כשנים וחצי מיליון איש. יפה. וכמה זהב הביאו? "ויהי זהב התנופה תשע ועשרים ככר ושבע מאות ושלושים שקל, בשקל הקדש" (שמות לח, כד). לשיטת רש"י, משקל הככר כארבעים ושנים וחצי קילוגרמים. שלושים ככר, כטון ורבע זהב. לחלק לשנים וחצי מיליון, כל אחד הביא חצי גרם זהב.

חצי גרם, ממשא תשעים חמורים לובים טעונים כסף וזהב - שכל כולו מתנת שמים.

וכשהקדוש ברוך הוא מבקש. ועבורם, כדי להשרות שכיתנו ולכפר על חטא העגל הוא מבקש. והם נאותים ברוב טובם, ברצון טוב - ומצוינים לשבח: אח, אלו נדיבים!

מיישהו מבין?!

אבל, אם נתבונן, נמצא שגם אנו כאלו - אמנם, אין אנו עזי פנים וקשי עורף לומר לפניו יתברך שצדיקים אנחנו ולא חטאנו. ועם כל זאת, בטוחים אנו שמקומנו בגן העדן מובטח לנו. ובדין, שהרי אפילו ריקנים שבישראל מלאים מצוות כרימון. אנו, לא כל שכן. אלו מצוות, למשל? ובכן, בראש ובראשונה, מאה ברכות ליום -

טוב, הבה נתבונן, הקדוש ברוך הוא נתן לנו חיים, ובריאות, ותאבון בריא. השנים טוחנות והלוע בולע והאצטומא מעכלת ומעבדת המזון למרכיבי ומיניה את הגוף. והקדוש ברוך הוא נתן פרנסה, וקנינו מצרכים והכנו מאכלים עריבים, ומכל זה נתנו לו - ברכה.

ועבורה, מגיע לנו גן עדן. מה היא הברכה מול החיים והבריאות והשפע, אם לא חצי גרם מול תשעים חמורים טעונים [שלא לדבר על הברכה עצמה, איך היא נראית. זהב טהור, אינה] -

ועליה, מצפים אנו לשכר! "נדבה, ברצון טוב"...
זהו שנאמר: "ויקחו לי תרומה". ושאלנו, שהיה ראוי לומר: "ויתנו". לקיחה ונתינה הם שני הפכים -

אמת, אבל זאת צריכים אנו להשריש, שאנו כל הזמן לוקחים ולוקחים. מקבלים כסדר, ובשפע, מידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה - ונותנים כה מעט!

הלם! מי אינו מכיר את הקביעה הנחרצת: "עז פנים לגיהנם!" (אבות פ"ה מ"ב) - ושה"חפץ חיים", השומר פיו ולשונו, יתבטא כך על נינו!

הבחין במבוכה שהשתררה, והסביר: "חלילה, אין כאן שמץ ביקורת ולשון הרע! אבל הצלחת החינוך תלויה בדבר אחד: חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה (משלי כב, ו), ובאבחון טבעו של הנער. יש מי שמוטבעת בו ביטנות, ויש מי שנחון בעזות פנים. ואז, אם יחנכוהו לביטנות יתקומם ויתמרד. עליו נאמר: הוי עז כנמר - לעשות רצון אביך שבשמים (אבות פ"ה מ"ב)! זו מידה חיובית ובונה, אם רותמים אותה לטובה ולעבודת הבורא!" ובענין זה -

בשעתו שכנעתי בחור מתיכון חילוני, שילך לישיבה לשנה אחת. שיכיר את המורשת, שיתחבר לשרשיו. שמע לקולי, ויותר לא היה בינינו קשר. כעבור זמן טסתי לחוץ לארץ. כשחזרתי אמרו לי: יש פה אדם שמתקשר בכל יום, שואל אם חזרת.

מסרו לי את המספר, וטלפנתי. "אדון גלינסקי? מה עשית מהילד שלי?!" זה אביו של אותו בחור. "מה קרה", שאלתי.

"תראה", הוא אומר לי, "אנחנו משפחה מסורתית, אוכלים רק מצות בפסח. הבן בא הביתה, ורוצה מצות של רבנים לליל הסדר! תבין, אני לא מדבר על הכסף, רק על השגעון!" מה עונים לאדם כזה?!

אמרתי לו: "תבין. בגמרא כתוב, שלפני שהמשיח יבוא בן קם באביו ובת באמה וכלה בחמותה. זה, נתון.

אתם משפחה מסורתית, אז תחליט בעצמך מה עדיף: שהבן יאכל מצות של רבנים, או שיביא גויה הביתה!"

נו, שוין: "אשתי אמרה לי מראש שאין עם מי לדבר". אמר וטרק את הטלפון...

(והגדת)

כיצד מברכין

"ועשית את הקרשים למשכן עצי שטים עמדים" (שמות כו, טו), ואמרו במדרש (שמות רבה לה, ב): לימד הקדוש ברוך הוא דרך ארץ לדורות. שאם יבקש אדם לבנות ביתו מאילן עושה פרות, אומר לו: ומה מלך מלכי המלכים שהכל שלו, כשאמר לעשות משכן אמר: לא תביא אלא מאילן שאינו עושה פרות, אתם על אחת כמה וכמה!

וכאן יש הוראה נצחית: גם כשאתה רוצה לבנות משכן לשכינה ולקדושה, להתקדש ולהתעלות, עליך לראות ולבחון שלא יהיה זה תוך גרימת נזק חלילה!

משה רבינו זכה למחזה הסנה. הוצע לו להיות גואלם של ישראל ומנחיל התורה. איזו התעלות, לרום המעלה. אבל אם היא על ידי פגיעה עקיפה במעמדו של אהרן שהתנבא במצרים, אם יאפילו עליו וישימו בצל, אזי: "שלח נא ביד תשלח" (שמות ד, יג וברש"י). וסרב, עד שהבטיחו הקדוש ברוך הוא שאהרן ישמח בגדולתו, ונאות!

היה בבני ברק יהודי, איני רוצה להזכיר את שמו. היודע, יודע. נמוך היה, לא הגיע לכתפי. ספרו, איני יודע אם זה נכון, שיהודי ירושלמי ראהו לראשונה, שמח כל כך במצוה שנקרטה לידו. הרי זה דור של אוספי מצוות נדירות. את המצוות השכיחות, תלמוד תורה וחסד, כבר שבענו. בקש לברך עליו בשם ומלכות ברכת "משנה הבריות", ואף לזכותו בענית אמן.

והרי הלכה מפורשת היא בשלח ערוך (אורח חיים רו, ד): כל דבר שמברך עליו, צריך לאחזו בימינו כשהוא מברך. וזו שאלה בגמרא (ברכות נא ע"א), שמאל מהו שתסיע לימין. על כל פנים, הגביהו מן הקרקע טפח (ברכות נא ע"ב), וברך בכונה עצומה -

וכבר אמרו (חגיגה טו ע"א) שלכל אחד חלק בגן עדן וחלק בגיהנם. זכה צדיק נוטל חלקו וחלק חברו בגן עדן, נתחייב רשע נוטל חלקו וחלק חברו בגיהנם. אין לי ספק, שאותו מבורך, שכבר אינו חי, נטל חלק וחלק חברו בגן עדן. ואין לי ספק, שהמברך נטל בברכה זו שני חלקים בגיהנם!

בשעתו, נשאתי דברים בכינוס תורני בהשתתפות הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל. ספרתי שם, שה"חפץ חיים" זצ"ל נסע לעיר רחוקה, להשתתף בשמחת הנשואין של אחד מתלמידיו בישיבת ראדין. כמנהג אותם ימים, לא נחוגו הנשואין באולם שמחות, אלא נערכו בבית הורי הכלה. בני המשפחה, החתן וחבריו, התכנסו לסעודת המצוה. בחדר המבוא עמד קיטון נטילת הידים. לפני שנטל ידיו, נכנס ה"חפץ חיים" למטבח. המתינו כולם מפני הכבוד, הבינו שבמקש הוא לברר אודות הכשות. למהדרין היתה. יצא, ומילא את הספר כדי שלישו, נטל עד פרקי אצבעותיו מרביעית מצומצמת. תמהו, אך לא העזו להדר יותר ממנו.

כשישבו לסעודה, הזכירו כבדרך אגב מימרת רב חסדא (שבת סב ע"ב): אני נוטל במים מלא חפנים, ומשפיעים עלי שפע טובה מלא חפניים...

נענה ה"חפץ חיים" ואמר: "כשנכנסתי קודם למטבח, כסבורים אתם שנכנסתי לברר אודות הכשות? טעות בידכם, האוכל כאן בחזקת כשרות הוא! נכנסתי לברר האם יש כאן שואב מים שממלא את החבית, והתברר שהעוזרת ממונה על כך, ונעזרת בביתה. המשכתי ובררתי: העוזרת אלמנה וביתה יתומה - ואני, איני חפץ במלא חפנים טובה, על חשבון אלמנה ויתומה!"

זהו מוסר!

נענה הגאון רבי עובדיה יוסף זצ"ל ואמר: ליכא מידי דלא רמיזא באורייתא (תענית ט ע"א) -

בגמרא (בבא מציעא פו ע"ב) מוזכרת תביעה על אברהם אבינו עליו השלום, מדוע הביא לאורחים מים על ידי שליח, כמו שנאמר: "יקח נא מעט מים" (בראשית יח, ד), ולכן גם במדבר ספק הקדוש ברוך הוא מים על ידי שליח, משה רבינו עליו השלום [ועל ידי כך נסבב חטא מי מריבה, ולא נכנס לארץ. ואילו נכנס עמנו היה מלך המשיח (זוהר ח"א רנ"ג, א) והיה בונה את בית המקדש ולא היה חרב (סוטה ט ע"א). נורא, מה עלולות להיות תוצאות מעשה שיש עליו תביעה דקה מן הדקה!]

ויש להבין, מדוע לא היתה תביעה רבה יותר. שהרי סוף כל סוף אין הבדל במים אם מביאים בעצמו או על ידי שליח. אבל כשרץ אל הבקר, נתן לכל אחד ואחד לשון שלמה בחדל, בכזו טובת עין. וכשנתן לפניהם לחם היה זה משלש סאין קמח סולת. בסאה קמ"ד ביצים, ולשיעור הקטן הוא יותר משמונה קילוגרמים. ורק במים אמר: "יקח נא מעט מים". ובמידה כנגד מידה, היה ראוי שינתנו לעם ישראל במדבר מים במשורה -

ואנו שנינו (תוספתא סוכה ג, ג) שהבאר סבבה את כל מחנה ישראל עד שהיו משיטים בה סירות בשני ערוצים, לימין ולשמאל, הרי שלא היתה על כך כל תביעה.

ומדוע, משום שאמר "יקח נא", על ידי שליח. וכיון שכך אין לו להטריח עליו. שאין לעשות חסד על חשבון הזולת. וכמו שאמרו (בבא בתרא פח ע"ב): "צדק משלך, ותן לו!"

וסיפר לי אביר, שבבחרותו ישן בחדרו של הגאון הצדיק רבי יהודה סגל ממנשסטור זצ"ל, ושם לב שמכין ספל מים בקערה, אך מניחו מחוץ לחדר ובבוקר היה יוצא מהחדר ונוטל ידיו. איני יודע האם היה בהליכה יותר מארבע אמות, שהחמירו בו בזהר הקדוש כל כך, וסמך על דברי הרשב"א שכל הבית כארבע אמות. אבל הרי הזהירו שלא להציג הרגלים על הארץ בלא נטילה ("אגרא דפרקא" אות ט) -

שאלו על כך, ותמה לשאלה: "הלא אני קם בעודך ישן, וקול הנטילה עלול להעירך! אין שעת דחק גדולה מזו, ובשעת הדחק היתירו!"... זה מוסר! (והגדת)

בדרך הדרוש

ביות מצרים ונתקדשו, היינו דכתיב ויקחו לי תרומה בלשון קיחה, אע"ג דמתנה ע"מ להחזיר שמה מתנה אין הנותן מתחשב בכך ע"ש

וכבר כתבו בתולדות יצחק ואלשיך ויקחו לי תרומה כי ראוי לומר ויתנו וכתבו דבאדם חשוב קבלתו כנתנה והנותן הוא הלוהק כ"ש בבוראית" ששונתנים לו כאלו לוקחים ממנו ע"ש והנה בכל המצות אם אומר הריני נותן פרוטה ע"מ שיחיה בני הרי זה צדיק גמור ומתנתו מתנה ואף שהיא ע"מ להחזיר וה"ה כאן בתרומה אף אם נותן בשביל איהו פרס היו נתנה אבל עדיין יקשה לנו היה לו לומר ויתנו כמ"ש בתולדות יצחק ואלשיך ולא שייך לתרץ כמ"ש המפרשים דנתנה לאדם חשוב הוי קבלה כיון שהוא ע"מ להחזיר וכמ"ש הר"ן לך פירש"י לשמי ושלא ע"מ לקבל פרס ואז שייך ויקחו כנ"ל וע"ש בספר קצוה"ח סימן ק"ס. מ"מ ידמה כל איש בנפשו כי לא הצדיק עוד במעשיו עם בוראו ית. אך יצפה כי יגיע למעלה כאשר נאמר בתחלת האות שאחר זה:

(שב שמעתתא בהקדמה)

ויקחו לי תרומה (כה, ב) עוד יש לפרש ענין ויקחו לי תרומה שאחז"ל [תנחומא עקב יא] משה שיבר את הלוחות כדי לעשות ישראל כפניה שנתנה, קשה טובא דאם היו הקידושין ע"י הלוחות בשעה שקיבלם בהר כדן שליח קבלה, מאי תועלת בשבירה כיון שכבר נתקדשו, ואם היה כשליח הולכה אי"כ אפילו אם לא ישתברו הרי היה הנותן קודם אירוסין: ונראה מזה כדעת המפרשים שהקידושין היה ע"י בית מצרים ובית הים, אלא שהיה בתנאי שיקבלו את התורה וכיון שנשתברו הלוחות בטלו הקידושין עד שנתרצה להם השי"ע ע"י בנין המשכן, ופירשונו בהו מ"ש אהרן להם כפי כי תשא [לב, כד] למי זהב ואין הלשון מובן, ותו דהיה להם זהב הרבה מבית הים, כמו שזכרנו בבנין המשכן שאמר מרבים העם להביא, אמנם הענין הוא לפי שבית מצרים ובית הים כקידושין ע"ת, וכיון שחטאו הרי הקידושין בטלים ואין זהב הנהיב שלהם, והיינו דאמר להם למי זהב אבל בנדבת המשכן שחזרו הקידושין למקומם וקנו ביות הים הרבו להביא, הרי שתרומה זו על ידה קנו את

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבועי מבית 'בני אמונים'

פרשת תרומה תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 419

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'ארוממך אלוקי המלך'

בסדר ברכות השחר ישנה תופעה מעניינת: כל אחת מהברכות נפתחת ב'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם'. ביתר קבוצות הברכות רק הברכה הראשונה פותחת ב'ברוך', והסבה ההלכתית לכך היא שכל הברכות שאחריה נחשבות כ'ברכה הסמוכה לחברתה' שדינה הוא שאינה פותחת ב'ברוך'. ברכות השחר שונות מיתר הקבוצות כיון שמלכתחלה הן לא נתקנו לאומן ביחד אלא כל ברכה נתקנה כברכה בפני עצמה (תוספות ברכות מו ד"ה כל).

ואולם חשוב שנשים לב כי יש בברכות השחר, בכל ברכה מחדש, תזכרת חשובה בעברנו: מיד בקומנו אנו מזכירים לעצמנו שוב ושוב שלעולם יש מלך, ולנו יש תפקיד שלשמו נועדנו, לשרתו ולברך בשמו.

במסכת ברכות (מ ב) אמר רבי יוחנן: "כל ברכה שאין בה מלכות אינה ברכה". מדבריו עולה שאמירת 'מלך העולם' אינה רק תוספת לברכה, אלא היא עקר הברכה. שהרי זו מטרת הברכה, לגרם לנו להבין שה' הוא מלך העולם, ועלינו לקבל על עצמנו על מלכותו.

עלינו לשמח אפוא בהזדמנות נפלאה זו המזדמנת לפתחנו מדי בקר. כאשר נאמר פעם אחר פעם ברגש ובכונה את המלים 'מלך העולם', בודאי נזכה לקבל על מלכות שמים באהבה.

אם נוסיף להתבונן בדבר נבין כי ענית אמן אחר ברכות השחר היא המשלימה את קבלת על מלכות ה', וכפי שאמרו חכמים (שבת קיט ב) שאמון היא ראשי תבות א-ל-מלך נאמן. בכל פעם שהמברך מכריז שה' יתברך הוא מלך העולם, העונה אמן מסכים לדבריו כי הוא אכן א-ל-מלך נאמן.

בקריאת 'גירוממה שמו יחדו', שבת שלום ומברך,

י' 298 ז'ס מכאולס"ן

פרשי כנפים' כמלאכים, נועדה להשריש בישראל את האמונה במציאותם של מלאכי מעלה. אמונה זו הכרחית לקיום האמונה בנבואה, שפידוע היא אחד מעקרי הדת, לפי שהמלאכים הם השליחים שבאמצעותם מתנבאים הנביאים.

מדברי רבנו בחיי, שמציאות הכרובים נחוצה לבסוס יסודות אמונתנו, למד רבי חיים סופר בעל המחנה חיים' סמך למנהג ישראל בתקופת הגלות לצר על ארון הקדוש או לרקם על פרכתו דמות שני אריות משני צדי לוחות הברית, זכר לכרובים שהיו קבועים 'משני קצות הכפרת'. ואף טפוסקים רבים החמירו בענין זה, כתב המחנה חיים' שכל שאין מדבר בדמות שלמה אלא בצורה הנראית מן הצד אין בדבר חשש אסור (שו"ת 'מחנה חיים' י"ד סי' כט).

'מאה ברכות' בשנים

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה ב)

בזהר הקדוש (ניקהל ר א) דרשו: "מהו 'תרומה'...? תרי [שנים] ממאה". ומכאן ששעור 'תרומה גדולה' לפי 'עין בינונית' הוא אחד מחמשים [שנים ממאה].

רבי אליעזר הורוביץ מטרניגראד באר כי דרשת 'תרי ממאה' נאמרה אף בנוגע לתפלותינו וברכותינו. שהרי אמרו חכמים (תנחומא פקודי ט) שביחס לזמננו שאין לנו משכן ומקדש בקש דוד (תהלים קיט ח): "גדבות פי רצה נא ה'" - שתפלותינו תהיינה רצויות לפני ה' כתרומת המשכן. וכך יש לדרש: "ויקחו לי תרומה" - 'תרי ממאה' - שאמירת מאה הברכות בכל יום תעשה 'בתרי', כלומר באמירה ובכונת הלב כאחד, וחלילה לא מן השפה ולחוץ בלא כונה, כגוף בלא נשמה. ועל כך אמר הכתוב: "מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי", ללמדך שרק המברך בכונת הלב זוכה שברכותיו תעלינה לרצון (נעם מגדים).

על פי דרכו אפשר להוסיף ולבאר כי בדרשת 'תרי ממאה' אף נרמז שכל אחת ממאה הברכות הנאמרות ביום צריכה להאמר בשנים - האחד מברך ומשנהו עונה אמן כנגדו. לפי שענית אמן היא חלק מהברכה (ראה רמ"א או"ח קסז ב; משנ"ב שם כ)

נתינת צדקה לשם שמים

"ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי" (כה ב)

רש"י פרט: "ויקחו לי" - לשמי, הינו שתהיה התרומה לשם ה' בלבד, ולא כדי להשיג מטרה כלשהי כרדיפת כבוד וכיוצא בזה. האדמו"ר רבי משה יחיאל מאז'רוב באר שכדי שהתרומה תהיה מקדשת רק לשם ה', ללא כוונת ירה ומטרות אישיות, על הנותן להכיר בעבדה כי כל מה שיש לו שיק לקדוש ברוך הוא שנתן בידיו את הכסף כפקדון, ואין הוא נותן משלו כלום. לפיכך הנהיג האר"י הקדוש לתת צדקה בתפלת 'ויברך דויד' בשעת אמירת: "ואתה מושל בכל" (דה"א כט ב), שכן נתינת צדקה מתוך הכרה שהקדוש ברוך הוא מושל בכל, וכל רכוש שבידי האדם שיק לבוראו, היא הנעשית מתוך כונה ראיה והיא הרצויה בשמים (באר משה).

השראת השכינה תלויה ב'לב' ולא ב'בנין'

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה ח)

מדוע נאמר "בתוכם" בלשון רבים ולא 'בתוכו'?

פרש רבי יוסף פצנובסקי מלודז:

בצווי: "ועשו לי מקדש" נכלל אף צווי לכל הדורות, לבנות בקהלות ישראל בתי כנסיות (זהר נשא קכו א), כמאמר חכמים (מגלה כט א) שבית הכנסת נקרא 'מקדש מעט'. לכך מדגיש הכתוב: "ושכנתי בתוכם" - בעושים, ולא במקדש, לאמר: אף אם יהיה הבנין גדול ומפאך, לא אשרה בו את שכנתי אלא אם בוניו ישכמו ויעריבו בו לתפלה ולעבודת ה'.

באפו נוסף פרש: "ועשו לי מקדש" הוא סימן ל"ושכנתי בתוכם", העבדה שבני ישראל נותנים בנדבות מכספם לבנית המשכן מלמדת על כך שזה מכבר שוכן אני בלבם פנימה וכבודי יקר בעיניהם (פרדס יוסף).

קביעת דמות אריות על ארון הקדש

"ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת" (כה יח)

רבנו בחיי מבאר שהעבדה שהכרובים היו

'חסד ומשפט אשירה לך'

הרבי מפייטסבורג התכונן בנגון זה ללגות בתו, ור' הרשל חש שהוא מתכונן באמצעותו ללגותו שלו... כאשר הרופא המרדים שהיה יהודי דתי נכנס אל החדר ומצא את החולה שוכב בעיניים עצומות ומפגם חרישית את הנגון המרטיטי, לא יכול היה שלא להצטרף אליו תוך שעיניו זולגות דמעות.

בעוד הנגון על שפתיו הרדם ר' הרשל בימים הבאים נראה היה כי תחזיתם הקודרת של הרופאים הולכת ומתמששת. מערכות הגוף קרסו בזו אחר זו, והראות כבר היו 'גמורות' לחלוטין. בשלב מסוים המליצו הרופאים לבני המשפחה להתכונן להלויה.

אלא שחבריו ובני משפחתו של ר' הרשל לא חשבו להתיאש כלל. הם החלו להרעיש את העולם ולהעיתיר בתפלה בעבורו; השם 'צבי הרשל בן יהודית' הופץ בכל רחבי תבל, ורבבות משלומי אמוני ישראל, אנשים, נשים וטרף, שרבים כלל לא הכירוהו, התגייסו להעיתיר בתפלה ולהתחזק לזכותו. במודעות שפרסמו בקשו להתחזק במיחד באמירת 'מזמור לתודה' לרפואתו, וכך בסכומו של 'מבצע' נאמרו לזכותו של ר' הרשל לא פחות מחמשים אלף 'מזמור לתודה'.

מסתבר כי התפללות הרבות, הקבלות והחזקים פעלו את פעלתם. שבועים בדייק לאחר ההרדמה, לאחר שהרופאים כבר נואשו מחייו, ביום שבו הם בקשו להתחיל להנשימו דרך הקנה, פעלה הכרוכה בסכונ רב, התעורר ר' הרשל בפתע פתאום, כביכול קם משנת לילה ארפה. הוא רמז לרופאים על רצונו לקום מהמטה, כאשר הללו עמדו מולו פעורי פה מתדהמה.

ר' הרשל התעורר מתרדמתו חלש ורפה כח, אולם שבועים לאחר מכן כבר רקד ופגז בחתנת בתו כאלו לא ארע דבר.

"מעולם לא ראינו כדבר הזה", התפעלו הרופאים פה אחד, "חולה מנשם ומרדם במצב אנוש שלאחר שבועים של הרדמה יקום ואף יתאושש במהירות כה רבה, זהו דבר שאינו עולה בקנה אחד עם כל מה שלמדנו וידענו עד כה ברפואה..."

הרופאים לא ידעו לתת הסבר להתאוששותו המפלאה, אולם לר' הרשל ולמקורביו היה הדבר מובן. הן מאז ומקדם הם מצהירים באמונה שוב ושוב: "אומרים תודה ונושעים".

נשמע מפי בעל המעשה

"מהם הספויים שאתעורר לאחר ההרדמה?" שאל את הרופא ברעד, והרופא השיב: "לצערי, הספויים קלושים..."

רבי הרשל שכב על המטה בחסר אונים, ממתין לבוא הרופא המרדים, ובד בבד מהרהר במשמעות הדברים ששמע. בעיני רוחו הוא ראה את בתו הפלה, שהיתה אמורה להתחתן בעוד כמה שבועות מגיעה להר הזיתים להזמינו לחפתה, ואת ילדיו הבוכיים אומרים קדיש לצד מטתו. המחשבה על כך שבגיל כה צעיר הוא יעזב את העולם ויתיר את משפחתו לאנחות, גרמה לו לשברון לב נורא.

כמעט ושקע בתהומות היאוש, אלא שדוקא אז, מתוך עמק החשך הבליחה במחו התמיהה הנוקבת: 'הרשל, מה אתה? כבר אמרת תודה לרבוננו של עולם...?' כתלמידו הקרוב של הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א המובה לעורך על הדבר, אמונ ר' הרשל על חשיבות ההודאה לה' על כל הקורות אותו, אם לשבט ואם לחסד. בדרך זו הוא מתנף אף את בני ביתו.

לנגד עיניו צפו ועלו דבריו של רש"י הקדוש על הפסוק בתהלים (קא א): "חסד ומשפט אשירה לך ה' אומרה" - "כשאתה עושה עמי חסד ומשפט, הטוב והמטיב, וכשאתה עושה בי משפט אני אשיר 'ברוך דין האמת'; בין כך ובין כך לך ה' אומרה".

דבריו של רש"י לוו את ר' הרשל מאז ומקדם, על כל צעד ושעל. עתה, בעודו שוכב בחסר אונים מחלט על מטתו, רגעים ספורים לאחר שקבל את הדיעה הקשה כי רבים הספויים שאלו הן הדקות האחרונות שהוא רואה את העולם, התאמץ בכוחותיו האחרונים להגיע את שפתיו כדי לומר מלים ספורות:

"רבוננו של עולם, אני מודה לך על כל החסד שאתה עושה עמי. אני יודע שכל מעשיך הם לטובה, ובין אם אקום מההרדמה ובין אם לאו, מודה אני לפגיך..."

בד בבד החלו שפתיו של ר' הרשל לזמר כמאליהן את הנגון המרטיטי שהלחין הרבי מפייטסבורג זצ"ל בשבת שבה נפטרה בתו הצעירה על פניו, בעודו מתאמץ להסיח דעת מאבלו עד לצאת השבת. נגון מפלא על מלות התפלה הנשגבות: "יודע כל פעול כי אתה פעלתו ובין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלקי ישראל מלך ומלכותו בכל משלה".

היה זה בראש חדש איר תש"פ, בעצומו של הגל הראשון של נגיף הקורונה שהחל לפקד את ארצנו. אל רשימת החולים ההולכת ומתארכת נוסף שמו של רבי הרשל כהן, מחשובי עסקני וחסיד ברסלב בירושלים. ביום בהיר הוא החל לחוש בתסמינים המודיעים כי נדבק בקורונה, חם גופו עלה והוא נתקף בשעול קשה ומכביד.

בתחלה הוא קנה כי כמו אצל מרבית הנדבקים, הדבקותו קלה ותחלף תוך כמה ימים. אולם, כאשר לאחר כשבוע החל לחוש בקשיי נשימה משמעותיים הבין כי אצלו מדבר בענין רציני. אחד

הרופאים לא ידעו לתת הסבר להתאוששותו המפלאה, אולם לר' הרשל ולמקורביו היה הדבר מובן. הן מאז ומקדם הם מצהירים באמונה שוב ושוב: "אומרים תודה ונושעים".

מבני משפחתו דאג להשיג בעבורו מכשיר לבדיקת סטורציה שהראה כי רמת החמצן בדמו נמוכה באופן מסכן ביותר. בעצת עסקני רפואה בכירים הוחש ר' הרשל לבית החולים, ומכאן ואילך התגלגלו העניינים במהירות.

בשל נהלי הקורונה נאלצו בני משפחתו להשאיר מחוץ לכתלי בית החולים ולהותירו להתמודד לבדו עם הבשורות הקשות. הרופאים שעדכנו טרם בואו על מצבו המסכן, מהרו לחברו למכשירים שונים. מהבדיקות שערכו התברר כי מצבו מסכן אף יותר מששערו, והרופאים הודיעו לו ביבשת כי אין מנוס מלהרדמיו על אתר, בתקווה שהדבר יציל את חייו.

לשמע הבשורה היה ר' הרשל נתון בהלם מחלט ובקשי הצליח להגיב.

בְּרַכַּת 'חֹנֵן הַדַּעַת'

מַהוּת הַבְּרָכָה

אָמְרוּ חַכְמֵי (נְדָרִים מֵא א): "דָּדָא בִּיה [מִי שֵׁישׁ בּו דַּעַת] - כּוֹלָא בִּיה [יֵשׁ בּו הַפֶּל]; דָּלָא דָא בִּיה, מַה בִּיה?" זֹאת מִשׁוּם שֶׁהַדַּעַת הִיא הַדְּבָר הַנְּחוּץ בְּיוֹתֵר לְאָדָם הוּא לְרַכִּישֵׁת קְנִינֵי הַגּוּף וְהוּא לְרַכִּישֵׁת קְנִינֵי הַרוּחַ (מֵהַרְשֵׁ"א שֵׁם). לְגַדֵּל חֲשִׁיבוּתָהּ שֶׁל הַדַּעַת קָבְעוּ חַכְמֵי לְבַקֵּשׁ עֲלֶיהָ בְּפֶתַח כָּל בְּרָכוֹת הַבְּקִשָּׁה (בְּרָכוֹת לֵג א).

מִלְבַד זֹאת הַסְּבָרָא מְחִיבֵת לְהַקְדִים אֶת בְּקִשַׁת הַדַּעַה לְשֵׁאֵר הַבְּקִשׁוֹת, לְפִי שֶׁהַבְּקִשׁוֹת כְּלָן תְּלוּיּוֹת בָּהּ. שִׁכּוֹן אָדָם שָׂאִין לוֹ דַּעַה לֹא יֵבִין אֶת נְחִיצוּתוֹת שֶׁל הַבְּקִשׁוֹת שֶׁתִּקְנֶנּוּ לָנוּ לְבַקֵּשׁ בְּתַפְלָה, וְעַד כַּמָּה עַל הָאָדָם לְתַלּוֹת יִהְיֶה בְּבוֹרָאוֹ בְּלִבָּד (רִשְׁבֵ״א חֲדוּשֵׁי אַגְדוֹת בְּרָכוֹת שֵׁם).

אֲמִירַת 'אַתָּה חוֹנֵנֵתָנוּ' בְּמוֹצָאי שַׁבָּת

תִּקְנֶנּוּ חַכְמֵי לְהוֹסִיף מִדֵּי מוֹצָאי שַׁבָּת יוֹם טוֹב בְּבְרָכָה זוֹ אֶת תַּפְּלַת: 'אַתָּה חוֹנֵנֵתָנוּ', וְהִיא הַנִּקְרָאת 'הַבְּדִלָה שְׁבַתְפִּלָּה' (בְּרָכוֹת לֵג א). לְקַשֵּׁר בֵּין הַבְּדִלָה לְבְּרַכַּת 'חוֹנֵן הַדַּעַת' מְבִיאָה הַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת בְּרָכוֹת (לֵג א) שֶׁנִּי הַסְּבָרָה: רַב יוֹסֵף מְבָאֵר שֶׁהָאֲפָשְׁרוֹת לְהַבְּדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל תְּלוּיָהּ בְּחַכְמָה, וְלָכֵן קָבְעוּ לְהַבְּדִיל בְּבְרָכָה זוֹ. וְאֵלּוּ חַכְמֵי מְבָאֵרִים שֶׁהַבְּדִלָה מְצַיֵּנֶת אֶת הַמַּעֲבָר מִשַׁבָּת לְחַל, וְלִפְיֶכָּה מִתְאַיִם לְאוֹמְרָה בְּבְרָכָה הָרִאשׁוֹנָה הַנִּקְרָאת רַק בִּימֵוֹת הַחַל, שֶׁהִיא בְּרַכַּת 'אַתָּה חוֹנֵן'.

עוֹד הַסְּבִירוֹ חַכְמֵי (ירושלמי בְּרָכוֹת ה ב, וְרָאָה מִגֵּ' א רצד א) שֶׁכִּפִּי שֵׁאֲסוֹר לְאָדָם לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה קֹדֶם שֶׁיִּבְדִּיל כֶּף אֲסוֹר לוֹ לְתַבַּע צְרָכָיו קֹדֶם שֶׁיִּבְדִּיל. לְפִיכָּה יֵשׁ לוֹמֵר הַבְּדִלָה בְּבְרָכָה הָרִאשׁוֹנָה מִבְּרָכוֹת הַבְּקִשָּׁה.

אֶת תַּפְּלַת 'אַתָּה חוֹנֵנֵתָנוּ' לְמַדַּע תּוֹרַתָּךְ נִהְגוּ לוֹמֵר בְּאֲמִצַּע הַבְּרָכָה, לְאַחַר הַמְּלִים "לְאֶנּוּשׁ בִּינָה". ה'לְבוּשׁ' (רצד א) בָּאֵר שֶׁבְּמִלִּים "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת" אָנוּ מוֹדִים עַל הַדַּעַת שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ קֹדֶם שֶׁנִּתְּנָה לָנוּ הַבְּרָכָה הַשְּׁנִיָּה. וְאוֹלָם בְּתַפְּלַת "אַתָּה חוֹנֵנֵתָנוּ לְמַדַּע תּוֹרַתָּךְ" אָנוּ מוֹדִים בְּמִיחָד עַל הַדַּעַת שֶׁנִּתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל כְּדִי לְהִבִּין בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, וּמִכַּחַה הֵם יוֹדְעִים לְהַבְּדִיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחַל.

בְּנֵינָת אֲמוּנֵי

אֲמַת שְׁעֲלֵינוּ הַלְּהוֹדוֹת עַל הַדַּעַת שֶׁחָנַן ה' אֶת הָאָדָם, וְהַלּוֹאי שֶׁיִּחַן אוֹתָנוּ לְנִהַג תְּמִיד בְּחַכְמָה וְדַעַת (רָאָה סְדוֹר 'נְהוּרָא הַשְּׁלָם').

מְקוֹר הַבְּרָכָה

לְאַחַר שְׁלוֹשׁ הַבְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁהֵן בְּרָכוֹת הַשֶּׁבַח, סְדְרוּ אֲנֵשֵׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוּלָה לוֹמְרֵי אֶת בְּרָכוֹת הַבְּקִשָּׁה, שֶׁבָּהֵן מְבַקֵּשׁ הָאָדָם עַל צְרָכָיו. שְׁלוֹשׁ בְּרָכוֹת הַבְּקִשָּׁה הָרִאשׁוֹנוֹת מְקַדְּשׁוֹת לְבְּקִשָּׁה עַל עֲנִינֵים שֶׁבְּרוּחֵינֵינוּ: 'אַתָּה חוֹנֵן', 'הַשֵּׁיבָנוּ... לְתוֹרַתָּךְ' וְסִלַּח לָנוּ' (סְפָר חֲסִידִים תִּשְׁנַב).

חַכְמֵי (מְגִלָּה יז ב) לְמַדּוּ שֵׁישׁ לְבַקֵּשׁ עַל 'בִּינָה' לְאַחַר בְּרַכַּת הַקְּדִשָּׁה, מִכֶּף שֶׁלְאַחַר הַפְּסוּק (יִשְׁעִיָּהוּ כט כג): "וְהִקְדִּישׁוּ אֶת קְדוֹשׁ יַעֲקֹב" הַמְּרַמֵּז לְבְּרַכַּת הַקְּדִשָּׁה, נֶאֱמַר הַפְּסוּק (שֵׁם כד): "וַיִּדְעוּ תַעֲרִי רוּחַ בִּינָה", הַמְּרַמֵּז לְבְּקִשַׁת הַבִּינָה.

מְבִנָּה הַבְּרָכָה

בְּרָכָה זוֹ שׁוֹנָה מִבְּרָכוֹת הַבְּקִשָּׁה שֶׁאַחֲרֶיהָ בְּכָף שֶׁהִיא פּוֹתַחַת בְּשֶׁבַח ["אַתָּה חוֹנֵן"] וְחוֹתַמֶּת בְּבְּקִשָּׁה ["חֲנִנּוּ מֵאַתָּה"], בְּשׁוֹנָה מִהַבְּרָכוֹת שֶׁאַחֲרֶיהָ הַפּוֹתַחוֹת בְּבְּקִשָּׁה וְחוֹתַמוֹת בְּשֶׁבַח. זֹאת מִשׁוּם שֶׁשְׁלוֹשׁ הַבְּרָכוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת הֵן בְּרָכוֹת שַׁבָּת, וְלִפְיֶכָּה הַבְּרָכָה הָרִאשׁוֹנָה הַסְּמוּכָה לָהֵן פּוֹתַחַת אֶף הִיא בְּשֶׁבַח וְרַק לְאַחַר מִכּוֹן עוֹבְרִים לְלִשׁוֹן בְּקִשָּׁה ('עֵינֵי תַפְּלָה' בְּשֵׁם מֵהַרְשֵׁ"ל).

עוֹד בָּאֵרוֹ זֹאת עַל פִּי מֵאֲמַר חַכְמֵי (נְדָה ל ב) שֶׁמִּלְמַדִּים אֶת הַעֵבֵר בְּמַעֲי אִמּוֹ אֶת כָּל הַתּוֹרָה כְּלָה, וּבִשְׁעַת לְדַתּוֹ בָּא מְלֶאֱךָ וְסוֹטְרוֹ עַל פִּיו, וְהוּא שׁוֹכַח אֶת לְמוּדוֹ. הַמְּפָרְשִׁים בָּאֵרוֹ שֶׁהַלְּמוּד עִם הַמְּלֶאֱךָ אֵינוֹ הוֹלֵךְ לְרִיק, אֲלֵא הוּא שֶׁבַח וּמִתְעוֹרֵר בְּלִבָּב הָאָדָם הַמְּתַיַּעַב בְּלְמוּדוֹ (רָאָה 'עֵץ יוֹסֵף' שֵׁם). נִמְצָא שֶׁבְּקִשַׁת הַדַּעַת שׁוֹנָה מִשֵּׁאֵר הַבְּקִשׁוֹת בְּכָף שֶׁמְבַקֵּשִׁים אָנוּ שֶׁיִּחַזֵּיר לָנוּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דְבַר שֶׁנִּלְקַח מֵאַתָּנוּ טָרָם הַלְּדַתְּנוּ. לְפִיכָּה רַק בָּהּ מְקַדְּמִים אָנוּ וְאוֹמְרִים: "אַתָּה חוֹנֵן לְאָדָם דַּעַת" - עוֹד קֹדֶם שֶׁנּוֹלְדָנוּ, וּמְבַקֵּשִׁים שֶׁנִּזְכָּה לְשׁוֹב וְלְהִבִּין אֶת אֲשֶׁר כָּבַר לְמַדּוֹ וְיִדְעֵנוּ (הַרְצִי"א מִיְכָלְזוֹן רַבָּה שֶׁל פְּלוֹנֶסֶק, קִבְּץ 'תַּל תְּלִפְיוֹת' ח"ז ס" כב).

אַחַת שְׂאֵלָתִי

שְׂאֵלָה בְּהַלְכוֹת בְּרָכוֹת וְאֲמוּנֵי

שְׂאֵלָה: שְׁנֵי בְנֵי אָדָם הִתְפַּלְלוּ שַׁחֲרִית שֶׁל שַׁבָּת וְטָעוּ וְהִתְחִילוּ לְבַרֵךְ 'אַתָּה חוֹנֵן'; שְׁנֵיהֶם שָׂמוּ לֵב לְטָעוּתָם בְּעוֹדָם אוֹחֲזִים בְּאוֹתָהּ הַתְּבָה, וּבְכָל זֹאת - עַל הָאֶחָד לְסַיֵּם אֶת הַבְּרָכָה כְּלָה כְּבַחַל, וְעַל הַשְּׁנִי לְהַמְשִׁיךְ מִיַּד בְּתַפְלָה שֶׁל שַׁבָּת, הֵא כִּיצַד?

הַשְּׂאֵלָה וְהַתְּשׁוּבָה מְעֵלוֹן פְּרִשְׁתֵי יִתְרוֹ:

הַשְּׂאֵלָה: הֵאֵם מִי שֶׁלֵּא בָּרַךְ בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר לְפָנֵי הַתַּפְּלָה וְכֵא לְבָרְכוֹן לְאַחַר הַתַּפְּלָה, הֵאֵם יְכוֹל לְבָרַךְ בְּרַכַּת "מֵתִיר אֲסוּרִים", לְאַחַר שֶׁבְּבְּרַכַּת "מִחֵיה מֵתִים" כָּבַר הַזִּכִּיר "וּמֵתִיר אֲסוּרִים"?

הַתְּשׁוּבָה: אֲכֵן ה'עֲרוּךְ הַשְּׁלִחָן' (או"ח נב ה) הַעִיר: "גַּם בְּרַכַּת מֵתִיר אֲסוּרִים" לֹא יִדְעִיתִי אִיךָ בְּרַךְ [אַחַר הַתַּפְּלָה] וְהֵא הַזִּכִּירוּ בְּמִכְלַל חַיִּים בְּחֹסֶד... "וְאוֹלָם בְּשׁוֹת" אֲגוּרוֹת מִשֵּׁה' (ח"ה ס" כ) בָּאֵר שֶׁהֵם מְכַנְּנִים לְשֵׁנֵי עֲנִינֵים שׁוֹנִים, בְּבְּרָכוֹת הַשַּׁחַר אָנוּ מוֹדִים עַל הַתֵּרַת מֵאֲסֵר הַשְּׁנָה וּבִשְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה עַל הַתֵּרַת שְׁבוּעִים מִשְׁבָּעִים.

תְּשׁוּבוֹת נִתְּנוּ לְשִׁלַּח לְפָקֵס
שְׂמִסְפֵרוֹ 08-9746102
או לְכַתְּבַת הַמֵּייל: 9139191@gmail.com

בֵּין הַפּוֹתְרִים נְכוֹנָה יִגְרַל אִי"ה סַט מְקַרְאֹת גְּדוּלוֹת 'עוֹ וְהַדָּר' מִחֻלְק לְפִרְשׁוֹת. הַהֲגָרָה תִּתְקַבֵּל מִדֵּי שְׁבוּעַת בְּיוֹם שְׁנֵי שְׁלֹשָׁתֵי הַחֹדֶשׁ הַעֲלוֹן. הַתְּשׁוּבָה וְשֵׁם הַזִּכָּה יִפְרָסְמוּ אִי"ה בְּעֵלוֹן וְנִקְהַל.

הַזִּכָּה בְּהַגְרָלָה שֶׁהַתְּקִימָה בֵּין שׁוֹלְחֵי הַתְּשׁוּבוֹת לְשִׁלַּח הַשְּׂאֵלָה שֶׁהוֹפִיעָה בְּעֵלוֹן פְּרִשְׁתֵי יִתְרוֹ הוּא: הַבָּה"ח בְּנִימֵין בְּרִנָּד מְבִיתֵר עֲלִית

וְכֵאֲשֶׁר תִּקְוֶים מִן הַסְּפָר, תַּחֲפֵשׂ בְּאֲשֶׁר לְמַדַּתְּ אִם יֵשׁ בּוֹ דְבָר אֲשֶׁר תּוּכַל לְקַיְּמוֹ

עניית אמן פותחת שערי תפלה

הזהר הקדוש (וילף רפה ב) כותב שכאשר ישראל נזהרים לענות אמן פראוי, אזי כאשר הם מתפללים לפני הקדוש ברוך הוא על צרותיהם, הקול מכריז בכל העולמות: "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים" (ישעיה כו ב) - אל תקרי 'אמונים' אלא 'אמונים'; 'פתחו שערים' - כלשם שישראל פתחו שערי הברכות, כך יפתחו בפניהם שערי תפלה, ותתקבל תפלתם.

עוד מובא בתקוני זהר (מ א): על העונה אמן בכל כחו נאמר הפסוק (שם נח ט): "אז תקרא וה' יענה". שכן 'אז' בגימטריה ח', ותבת 'אמן' היא בגימטריה שמות הוי"ה ואדנות, שיש בהם יחד ח' אותיות.

עניית אמן כתפלה נוספת

על הפסוק (תהלים כו יד): "קוה אל ה' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ה'" דרשו חכמים (מד"ש תהלים שם): "אם נתפללת וחרת ונתפללת תהא מבשר שתפלתך נשמעת". רבנו יונה (אגרת התשובה אות ט) פרש ש"נתפללת וחרת ונתפללת", הינו שלאחר שהתפלל האדם את תפלת הלחש, מקשיב הוא לחזרת התפלה מפי שליח הצבור ועונה אחריו אמן בכונה, ובכך הרי הוא כמי שהתפלל שתי תפלות ומבטח לו שתפלתו נשמעת.

יש מי שהמשיל זאת לשליחת מכתב או חבילה. גם אם השקע מאמץ רב בכתיבת המכתב או בהכנת החבילה, הם לא יוכלו למלא את יעודם מבלי שידאגו לשלח אותם ליעדם באופן הראוי. כך בנוגע לענינו: תפלת הלחש משולה למכתב או חבילה המוכנים לשליחה, ועניית 'אמן' אחר חזרת הש"ץ היא הדרך שבאמצעותה מבטח שהתפלה תגיע ליעדה ('ישמע מהיכלו קולי' עמ' קנא).

שעניית אמן תחול על תפלתו

חכמים (ברכות נה ב) אמרו שמי שחלם חלום ואינו מבין את משמעותו, האם טוב הוא או רע, יעמד לפני הכהנים בשעת ברכת הכהנים ויאמר תפלה מיחדת [שנסקה המלא מובא בגמרא שם] וסימיה בה בעת שהכהנים מסימים את ברכתם. זאת כדי שכאשר הצבור יענו אמן על ברכת הכהנים תחול האמן גם על בקשתו. הוסיף וכתב הערוך השלחן (א"ח קל א) שהסבה שאין די בכך שהחולם יתפלל בשעת ברכת כהנים שהיא עת רצון אלא הצריכוהו לסיים את בקשתו עם הכהנים כדי שהאמן תחול על ברכתו, היא: "לפי שעניית אמן מועיל מאד שתקבל תפלתו".

אל כבוד מעלת הנהלת 'בני אמונים' הי"ו,

תברכו על הפעילות הברוכה. במקום לנהל מערך הסברה על חמרת האסור לדבר בשעת התפלה, בחרתם להסביר לצבור את חשיבותה של כל ברכה ושל כל אמן. ומי ידבר בשעת תפלה או קריאת התורה בה בשעה שהוא מודע להפסד העצום הנגרם בכל פעם שפססידים אמן בכונה!?

רציתי לשתף אתכם ברמז נפלא המלמד על חשיבות עניית אמן בבית הכנסת. בתהלים (פד יא) נאמר: "כי טוב יום בחצריך מאלף בחרתי הסתופף בבית אלקי" הגימטריה של ראשי התבות של מלים אלו, יוצאת בדיוק תשעים ואחת! ללמדנו שהסבה שבחר דוד להסתופף בבית ה' היא אף מחמת האמונים הרבות הנשמעות בה.

ועצה טובה קמשמע לו, וכך אני נוהג בחסד ה', שבכל פעם שאני משכים ללכת לבית הכנסת אני חושב במחיי על המצוות הרבות שאני זוכה בהן עתה בהשקמתי לתפלה ובהליכתי לבית הכנסת, ועל מאות המצוות שאני עומד לזכות בהן באמצעות האמונים שאענה בבית הכנסת.

בברכה נאמנה,
י.ש.ב. - לונדון.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

האדר"ת ז"ע

האדר"ת ג' באדר תרס"ה

הרב אליהו דוד רבינוביץ-תאומים הפונה בראשי התבות - 'האדר"ת', נולד בשנת תר"ג בעיירה פיקלין שבליטא לאביו רבי בנימין שהיה רבה של העירה. עוד בטרם מלאו לו שלוש שנה התמנה לרבה של העיר פוניבז'. במשורה זו כהן כעשרים שנה, ובשנת תרנ"ד התמנה לרבה של העיר מיר. בשנת תרס"א עלה לארץ הקודש בעקבות הזמנתו של רבה הישיש של ירושלים, רבי שמואל סלנט, לכהן לצדו. אולם, עוד בחיי הרב סלנט, כארבע שנים לאחר עלייתו נפטר בג' באדר א' תרס"ה והובא לקבורה בהר הזיתים.

חבה יתרה לעניית אמן

"מאד מאד הייתי נזהר בעניית אמן עוד מילדותי, ואני אוהב ורץ בחבה יתרה למצוה זו. עד שכמעט כטבע הוא לי, שהרגלתי בכל יום לשמע ברכות השחר מפמה אנשים. וממני ילמדו כל הרואה אותי לעשות כן לחבב עניית אמן, אשר בתחלה היו מזלזלים בהם, ולא החשיבו את המצוה הזאת לכלום, ומי זוטור מה שהפליגו חז"ל בשבחקה!?! ובדרך קל פזה יוכל כל אחד לקנות לו עולם הבא, לקיים מצוות למאות, בכל יום בנקל ובלי לאות".

אתחיל אף יום

03-913-9191

קול אמונים - קו התכן של בני אמונים
חזוקים יומיים | ספורים מרתקים | מגון תכנים

ר"ת	יציאה	כניסה
18:34	17:54	16:41
18:30	17:56	16:55
18:30	17:54	16:47
18:34	17:57	17:01

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

בס"ד בר"ה

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

פרשת תרומה • ד' אדר א' תשפ"ב • גליון 758

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

ולכן גם "חיד ורבים הלכה כרבים" גם אם היחיד הוא הענק שבענקים.

היו הרבה מאוד צדיקים, אבל ה' לא חיפש את "כוכבי העל" היחידים הוא חיפש צוות מנצח.

בתוכו או בתוכם?

זה מסביר לנו את דברי חז"ל על הפרשה. על הפסוק: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" - אומרים חז"ל למה כתוב 'בתוכם' ולא 'בתוכו'?

כי ה' רוצה לשכון בתוך כל אחד ואחד מעם ישראל.

והדברים תמוהים מאוד שהרי זה בדיוק ההיפך מהשמעות הפשוטה של הפסוק, שהרי ה' מגלה את דעתו ורוצו בפסוק זה שהוא רוצה לשכון במקום אחד מוגדר שהוא המשכן, ולכאורה הוא לא רוצה "להתפזר" בכל מקום ואצל כל אדם - אם כן איך אתה דורש מהפסוק הזה את ההיפך הגמור?

ועוד יש לשאול על דברי חז"ל, שאם ה' יתברך רוצה לשכון בתוך כך אחד ואחד מעם ישראל - אז מה הצורך במשכן? מה זה נתן? ה' שוכן בלב שלי ובלב שלך ובלב של כל אחד ואחד ואין צורך במקום מוגדר להשראת שכינה.

וישנה גם שאלה כללית יותר, אם בניית המשכן הייתה מאורע היסטורי חד פעמי ומצווה לשעתה, מדוע התורה כל כך מאריכה בכל תהליך בניית המשכן לפרטי פרטי ומקדישה לכך חמש פרשיות? האם זה רק סיפור היסטורי על מבנה יקר ויפה שהיה פעם?

כל אחד הוא אור קטן

אלא חז"ל רצו לשפוך לנו אור על כוונת ה' ברצונו בבניית המשכן.

חז"ל לא רצו שנטעה לחשוב שהבורא ברוך הוא רוצה להצטמצם למקום מסוים שהרי ה' בוודאי שוכן בכל מקום ואינו מצומצם לשום מקום באופן בלעדי, והוא

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

כוכבי על או צוות מנצח?

כספי הפנסיה או הביטוח של האזרחים, מאות שקלים בודדים של אלפים ורבות ומיליונים מתקבצים ביחד ויוצרים כוח אדיר של יזמות ושל פריחה כלכלית.

וכל שכן ביחסי אנוש ומשפחה תקינים שמבוססים באופן מוחלט על אחדות ועבודה משותפת.

מורה מוצלח לא יודע רק ללמד אלא לחבר בין כל התלמידים.

אפילו בלימוד התורה הלומד כשהוא ככל שיהיה זקוק לחברותא ואינו דומה לימוד בחבורה ללימוד יחידי.

יסוד בטבע הבריאה

כל ההצלחות בעולם בנייות על שיתופי פעולה, ולפי מידת השותפות והאחדות - כך ההצלחה. זה חלק בלתי נפרד מקיום העולם והחברה ומכל תהליך בריא ונכון של צמיחה. וגם בצד השלילי, ההרס הגדול ביותר של העולם הוא כתוצאה ממלחמות פנימיות וחיצוניות שמפוררות ומרסקות משפחות וקהילות ועד אימפריות.

כך ה' ברא את הטבע התפקודי של העולם. למה ה' טבע כך בטבע העולם? כי בכך בעצם בורא עולם מגלה לנו מה הוא רצונו העיקרי מן הבריאה בכללותה. הבורא רוצה שנהיה מאוחדים כדי להצמיח ולהפריח את העולם.

ומכאן גם נבין את התכלית והעיקר של התורה, שהרי התורה היא גילוי מפורש של רצון הבורא מהעולם.

ובדיוק כמו שאנחנו רואים בטבע העולם שרצון הבורא הוא האחדות והחיבור - כך בדיוק בתורה, יש לנו אינסוף מקורות המראים והמורים שה' לא רוצה בגברת האיש ובכישרונות של בודדים, אלא הוא רוצה עם אחד ומאוחד שיעבוד את הבורא כעם, למרות השבטים השונים והמשפחות השונות והרמות הרוחניות השונות ולמרות חילוקי הדעות.

הדרך היחידה להצלחה

אם ניקח כל תחום בחיים ונתבונן, נראה שסוד ההצלחה של אלה שרוצים להצליח באמת ובגדול הוא לאו דווקא הכישורים והכישרונות האישיים. ולא דווקא היכולות והאמצעים.

ואפילו ההשקעה והמאמץ, גדולים ככל שיהיו, לא קובעים. אפילו שכולנו רגילים לצטט ולדקלם שהעיקר הוא ההשקעה, ונכון הכול חשוב גם כישרון וגם השקעה - אבל תכף נראה שבמבחן המציאות מה שקובע באמת זה משהו אחר לגמרי.

סוד ההצלחה האמתית הוא היכולת לעבוד בצוות כלומר לאחד כוחות ולעבוד ביחד לצורך מטרה משותפת, לדעת למצוא את החיבור, לגשר על פני מחלוקות, לשלב בין הכישרונות והיכולות של החברים לכדי מארג אחד של בנייה.

כל סוגי ההצלחות

יש לכך אינסוף דוגמאות. קבוצות ספורט לא יצליחו גם אם יש בהם שחקנים מוכשרים מאוד באופן אישי - אם לא יידעו וישכילו לעבוד כצוות ולראות את האינטרס הכללי של הקבוצה מעל האינטרס האישי.

כך גם בצוותי עבודה כמעט בכל תחום - כל ההצלחה בניה על עבודת צוות ויחסים טובים בין העובדים.

ההצלחה הגדולה של תכנת הניוט "ווייז" היא לאו דווקא התחכום המיוחד, אלא דווקא היכולת בשימוש בחכמת המונים, שכל משתמש בהשקעה אפסית תורם בלי סוף לתפקוד הכללי של התוכנה, ומסילא תורם להכונה נכונה של מיליוני אנשים בעולם כולו.

גם בעניין מסוים, גופי ההשקעה הגדולים ביותר הם לא אלה שבנויים על אילי הון יחידים, אלא אלה שבנויים על

משכן הלב!!!

"שֶׁשָׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִפְצָא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה"

השמחה היא תנאי הכרחי הקודמת לכל דבר שבקדושה הן תורה, והן תפילה, והן שאר המצוות, וזאת משום שעל ידי ענינים אלו האדם זוכה להכיר את בוראו ולהתדבק בשכינה שהיא תכלית כל הבריאה שהאדם יכיר את בוראו, וכבר על זה אמרו חז"ל שאין השכינה שורה אלא מתוך שמחה, פירוש הדבר שה' שמח בעשייתו של האדם זה רק שהאדם זוכה לשמחה בה, כמו שנאמר: "אנוכי אשמח בה", וכן נאמר: "שמח ה' במעשיו..."

ומהו מקור השמחה וכיצד זוכין לה? על ידי שמכיר את חסדיו של ה' ומודה על כל דבר ומבין שלא מגיע לו כלום, ולכן הוא אומר תודה לה' על כל דבר שעושה עמו, וכמו שנאמר (ישעיה נ"א) "שֶׁשָׁשׁוֹן וְשִׁמְחָה יִפְצָא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה", וניתן לפרש את פסוק זה בדרך רמז היינו ארץ ימצא לאדם ששון ושמחה? על זה עונה הפסוק: "...על ידי שֶׁיִפְצָא בָּהּ תּוֹדָה וְקוֹל זִמְרָה", היינו על ידי תודה והודאה. והאדם שרוצה שמעשיו יהיו לנחת רוח לפניו וכל מעשיו יהיו מכוונים לשם שמים, אזי עליו להקדים ולמנות כמה חסד ה' עושה עמו בכלל שהוא נותן לו זכות להתפלל ולעמוד לפניו וכן ללמוד את תורתו ולעשות את מצותיו, וזה הפירוש הפשוט של הפסוק: "אנוכי אשמח בה...", כל אחד לפי דרגתו, ועל ידי נתינת התודה לה' יזכה האדם לשמחה ואז ה' יתברך

גם ישמח במעשיו של האדם, וזה מה שמובא בתנא דבי אליהו על פרשתנו, וזה לשונו "וכיוון שראה הקב"ה שעם ישראל קיבלו עליהם עול מלכות שמים בשמחה ואמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה למשה שיאמר לישראל שיעשו לו משכן שנאמר (שמות כה) דבר אל בני" וגו' ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

היינו שיעיקר הדגש שבגללו בנה ה' משכן, הוא על זה שקיבלו עליהם עול מלכות שמים "בשמחה".

ויש להבין מדוע תלה הקב"ה את בנין המקדש בשמחתם של עם ישראל כשקבלו את התורה? וכי לא היה מספיק בעצם הסכמתם לקבל את התורה לעומת מה שאומות העולם סרבו בכלל לשמוע?

אך על פי דברינו יבואר הענין בפשיטות בס"ד, שרק אחרי שראה הקב"ה שעם ישראל זכו לענות בשמחה: "נעשה ונשמע" כמו שנאמר על מעמד הר סיני "וְשִׁמְחָת עוֹלָם עַל רֵאשִׁים", אזי אמר השי"ת שראויים הם שאשכונ בתוכם כי בלי מידת השמחה שהיא למעשה התודה והודאה לבורא עולם, האדם לא יכול לזכות שה' יתברך ישרה בתוכו ושהוא יהיה בבחינת משכן לקב"ה, כי מה שווה לימוד התורה, בלי שמחה והודאה לה' שהיא תכלית כל הבריאה, ועל זה בא הקב"ה ומבקש מכל יהודי תרים לי תרומה פירוש תהיה שמח במה שאתה זוכה לעשות. ואפי' שאתה מרגיש שהדברים שאתה זוכה בעבודת ה' הן לימוד התורה והן התפילה והן המעשים טובים הם בבחי' "נחישות" שאין בה שום תועלת בכל

פעם-אחת קצא אָחַד סאַנ"ש אַת רבֵי אָפְרַיִם בֶּן רבֵי נִפְתָּלִי, שְׁעָטַס בְּהַתְּבַדְּדוּת בַּעַת הָיִיד בְּאֶקְצַע עֵיר קַיֶעב, כִּי מִסְתַּרְוּ הֵיּה עִם מַרְגְּלֵיִת, וְנִכְנַס אֶז בְּלִבּוֹ הַרְהַר תְּשׁוּבָה, שְׁשָׂאֵל לְעַצְמוֹ: בַּסָּה עוֹסֵק אֲנִי עֲתָה? וְכִי זֶה הוּא הַתְּכַלִּית? וְכִי בְשִׁבִיל זֶה נִבְרָאתִי וְכִי? הֵיּה מִתְעוֹרָר כֹּל-כָּף עַד שְׁנַעְמַד בְּצַד הַדָּרֵךְ וְכָּה לִפְנֵי הַשִּׁי"ת, שְׂאֵל אוֹתוֹ אָחַד סאַנ"ש: סִפְּנִי סָה אַתָּה בּוֹכָה? וְהַשִּׁיב לוֹ: אָמַר לוֹ: וְכִי פִה הַסְּקוּם לְבַפְּוֹת? הוֹלְכִין לְבֵית-הַפְּדֻרָשׁ וְשֵׁם תְּבַכָּה. עָנָה לוֹ רבֵי אָפְרַיִם הַנִּזְל: רַגְנֵי הַקְּדוֹשׁ אָמַר (בְּלִיקוּטִי מוהר"ן תנינא, סימן קכ"ד): שְׁבַקְוּם שְׁפָגִיעַ לְאָדָם הַרְהַרִי תְשׁוּבָה צָרִיךְ בְּאוֹתוֹ הַסְּקוּם לְהַתְּבַדְּד וְלִדְבַר דְּבָרִים לִפְנֵי הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, כִּי עַד שֶׁיִּלָּךְ לְבֵית-הַפְּדֻרָשׁ יִלְכֵי סִסְטֵה הַרְהַרִי הַתְּשׁוּבָה, וְאִתְּמַת בֶּן בְּצִלְתֵי אֶת הַהִתְעוֹרָרָת שֶׁהֵיָה לִי בְּסָקוּם הַזֶּה. (אָבְנֵי הַבְּרָזֵל הַמִּשְׁרַח שִׁיחוֹת וְסִיפּוּרִים מִמוהר"ן ת"ת).

זאת דע כי ה' מבקש את הלב היינו את השמחה כמו שכתוב "אשר ידבנו לבו", "לבו" דיקא, שהרי הלב מרמז על שמחה כמו שכתוב "נתת שמחה בליבי" ותשמח במעט שאתה זוכה ותודה לה' כי רק כך תזכה לשפע מאת ה', וכן בתפילה נאמר: והיה כי יצעק אלי ושמעתי כי חנון אני" ולשון והיה הוא לשון שמחה כידוע היינו שלפני התפילה חייב האדם לשמוח ולהודות לה', ורק כך תפילתו תשמע לרצון.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: *3030

שו"ת של חסד
ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

משאלות שנשאלו בקו ההלכה

אדם שנפטר בחודש אדר ובניו נוהגים להתענות ביום פטירתו, אימתי יתענו, האם באדר א' או באדר ב'?

האזכרה חלה באדר ב', ולכן מתענים באדר ב'. שלחן ערוך (סימן תקס"ח סעיף ד').

בשבת בבוקר אומרים לפני הקידוש "מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר", האם כדאי לומר גם בשאר הסעודות, ומה הטעם לכך?

טוב להרגיל עצמו לומר בג' הסעודות בשבת מזמור לדוד ה' רועי לא אחסר, והוא מסוגל לפרנסה טובה. שער הכוונות (דף ע"א עמוד ד') ובן איש חי (שנה שניה בראשית כ"ט) ויש אומרים שכדאי לומר מזמור זה קודם הסעודה גם ביום חול. בן איש חי (שנה א' פרשת אמור סעיף ד').

אכלתי מיני מזונות ובירתי בורא נפשות במקום ברכת על המחיה, האם יצאתי ידי חובה?

לפני כמה שבועות נכתב שלא יצא ידי חובה וציינתי לחזון עובדיה (ט"ו בשבט), אמנם יש להעיר שכל זה דווקא כשרוצה לברך בורא נפשות שאומרים לו שבשום אופן לא יעשה כן, אבל אם כבר בירך בדיעבד יצא ידי חובה משום ספק ברכות להקל. (יביע אומר חלק א' אורח חיים סימן י"ב אות ז' תוודה למעוררים).

עין יצחק (להגאון רבי יצחק אלחנן סימן ס"א) ובהליכות עולם (חלק ז' פרשת פנחס אות י"ב).

רבים השואלים בימים אלו, מכיון שהשנה שנה מעוברת, לגבי אבלים שנפטר יקירם בחודש אדר בשנה שעברה, האם תאריך האזכרה הוא באדר א' או אדר ב', וכמו כן כאשר נפטר בחודש ניסן ואילך מתי יעשו את האזכרה של סיום השנה, האם יעשו בתאריך שבו הוא נפטר, או בסיום י"ב חודש?

יש חילוק בין סיום מנהגי האבילות של השנה הראשונה לבין האזכרה בפועל. סיום מנהגי האבילות מסתיימים לאחר י"ב חודש, דהיינו אם נפטר בחודש אדר - מנהגי האבילות מסתיימים באדר א', אבל עיקר האזכרה צריך לעשות באדר ב' דהיינו בחודש ה"ג. חזון עובדיה (אבלות ג' עמ' רכ"ט). ולכן אם לדוגמה נפטר יקירם בחודש ניסן, מנהגי האבילות יסתיימו באדר ב', ואת האזכרה המרכזית יעשו בחודש ניסן, ואם יכולים לעשות אזכרה באדר ב' תבוא עליהם

בערב שבת עקרת הבית בישלה דגים וערבבה את התבשיל באמצעות כף, ולאחר מכן הכניסה בטעות את הכף עם השיריים של הדגים לתוך תבשיל בשרי, האם מותר לאכול את התבשיל של הבשר או שיש בזה משום סכנה?

בגמרא (פסחים ע"ז עמוד ב') מבואר שאכילת בשר עם דגים מהווה סכנה למחלת הצרעת, ולכן יש מחמירים שאפי' אם נפלה חתיכה כל שהיא של דג לתוך תבשיל של בשר, ואוסרים את כל התבשיל (ט"ז יורה דעה סימן קט"ז סעיף קטן ב') אמנם להלכה פסקו הפוסקים שאם יש שישים כנגד המעט שנתערב עם הבשר, מותר לאכול את התבשיל. שו"ת יביע אומר (חלק א' יורה דעה סימן ז') ושו"ת חוט השני (סימן ס"ז).

אדם שהלך לישון ולא החליף בגדיו, וכשקם מצא שיש לו דבר מאכל בתוך הכיסים כגון סוכריות וכדומה, האם יכול לאוכלם או שאסור?

ביעבד אין לאסור זאת ויכול לאכול מאכל זה. שו"ת

תרומה?! זכות או חובה?

"יש כאן טעות", מחה רבי חיים. "מיסטר גולדבלום ישב אצלי בבית לפני חמש שנים ואמר בצורה מפורשת שהוא רוצה לתת את הכסף ללומדי תלמוד. לא ללומדי 'בייבל'"

"חמישים מיליון דולר צברתי בימי חיי, נטו".

רוברט גולדבלום, מיליונר מניו יורק, הגיע לארץ ישראל במיוחד כדי לפגוש את הגאון רבי חיים זייצ'יק (ט' באדר יום פטירתו). "רק עליך אני סומך ובידך אפקיד את צוואתי", הדגיש הגביר. "לאחר מותי, רצוני שתהיה ממונה על חלוקת המיליונים הרבים למוסדות תורה לעילוי נשמת".

"למה לאחר מותך?!" תהה רבי חיים בפני העשיר. "תפריש לעצמך כמה מיליונים נכבדים לחיות את שארית חיך בכבוד, ותן כבר עכשיו מחצית מהכסף לצדקה".

"בשום אופן", סירב הגביר. "רק לאחר מותי".

"אולי נעשה דינר מכובד אליו ויבוא ראשי ישיבות, תתרום כעת רק חמישה מיליון דולר ויעניקו לך תעודות הוקרה", ניסה הרב זייצ'יק לעורר רגשי כבוד בלבו של גולדבלום.

לשווא. האיש היה קרוץ מחומרים קשיחים במיוחד. "רגע לא לפני שאמות. אז, ורק אז, תהיה אתה האפוטרופוס האחראי על חלוקת הכסף".

חמש שנים חלפו. בצהרי יום בהיר מקבל הגאון רבי חיים זייצ'יק שיחת טלפון מהשגרירות האמריקאית. "מיסטר גולדבלום נפטר", הודיע לו הדובר מעבר לקו. "הוא השאיר צוואה שאתה האפוטרופוס הממונה על חלוקת הונו. האם תסכים לבוא לשגרירות כעת? אנחנו נשלח מונית לאסוף ולהחזיר אותך".

"אם קשה לך", היו עובדי השגרירות נחמדים ואדיבים, כיאה למי שמופקד על חלוקת סכום אדיר כזה, "אנחנו יכולים לתאם מועד אחר".

ביודעו את מצוקתם של מוסדות התורה בכלל והישיבות הקדושות בפרט, מיאן רבי חיים זייצ'יק לאחר את המועד. כל רגע קריטי. למרות שנתיו הרבות הודיע שיתייצב בזמן בשגרירות.

הגיע הרב זייצ'יק לשגרירות וחשכו עיניו: בחדר שהו תריסר כמרים, ישובים סביב השולחן הגדול. השגריר

שוכן בוודאי אצל כל אחד באשר הוא והוא קרוב לכל קוראיו ובכל מדרגה רוחנית, "אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול היקר", וגם בגיאי צלמוות ה' אתך וגם ליושבים בחושך ה' מאיר.

אבל ה' לא רוצה שנטעה גם בכיוון השני. ה' לא רוצה שנחשוב שמאחר שה' הוא אתי, ואני בקשר אישי ישיר עם הבורא - אז אין לי צורך באף אחד אחר ואני "מסתדר לבד". לא ולא.

ה' רוצה שכל עם ישראל ירגישו תמיד שהם למעשה חלק מצוות גדול של בנייה ותרומה ועשייה משותפת. כל אחד נותן משהו מעצמו, מממונו, מכישרונו.

כל אחד מתאמץ קצת למען מטרה גדולה מאוד. כולנו חלקיקים של משכן אחד.

נמצא שבניית המשכן היא **משימה נצחית של כולנו.**

המשכן רלוונטי תמיד

וה' בוודאי איתך בכל מצב ושוכן אצלך, וכל מצווה אישית שלך היא חשובה מאוד ללא ספק. אבל מטרת קיום התורה היא לא **שאתה** תהיה "מקום ראשון" בעבודת ה', או **שאתה** תהיה "כוכב-על" רוחני, אלא המטרה היא **שכל עם ישראל יפרח וכדי שהשכינה תשרה על כל עם ישראל כעם.**

נמצא, שה' בוודאי שוכן אצל כל יהודי, אבל הוא רוצה שהמטרה שלנו של כל אחד ואחד תהיה שהוא ישכון אצל כולנו **כעם אחד.**

שלא נהיה עובדי ה' מפוזרים ומפורדים אלא שנהיה כולנו גוף אחד, שכל המצוות שלנו ייצרו משכן אחד, ושכל התפילות שלנו יתאחדו למקשה אחת של קדושה וטוהרה.

ולכן כאשר הייתה שנאת חנם, חרב בית המקדש. כי בית מקדש זה לא בית זה לא מקום עבודה ואפילו לא מקום של תפילה.

בית המקדש מייצג את האחדות והשיתוף של כולנו את האחריות של כולנו ואת החיבור העמוק בין כולנו;

וכאשר החיבור הזה נפגע ונחמק - הבית למעשה נחשב לחרוב עוד בבינינו ולכן נאמר לטיטוס הרשע: "בית חרוב החרבת".

וממילא פרשיות המשכן רלוונטיות עבורנו בכל יום ויום, גם בזמן הזה שאין לנו בית מקדש. כי הן נתונות לנו כיוון מאוד ברור בכל מה שה' רוצה מאתנו.

ה' רוצה שכל אחד ואחד ילמד תורה ויקיים מצוות ויעבוד את ה' - אבל שתמיד בראש מעייניו יהיה עם ישראל, שלעולם לא יראה את עצמו כאדם פרטי ונבדל מהכלל, ושתמיד יבין שהוא עובד בצוות כלומר בצוותא ובחיבור עם כל נשמות ישראל ויתפלל תמיד על כל עם ישראל.

בברכת שבת שלום ומבורך

האמריקאי פתח את האספה והסביר לנוכחים: "לפי הכתב בצוואה, מיסטר רוברט גולדבלום הקדיש את הונו, בסך חמישים מיליון דולר, למוסדות בהם לומדים 'בייבל' (תנ"ך). היות ובשום מוסד ישראלי לא לומדים 'בייבל' בגרסתו הנוצרית, למעט כנסיות - יתכבד נא הרב היהודי ויחליט כמה יקבל כל בית תפילה..."

"יש כאן טעות", מחה רבי חיים. "מיסטר גולדבלום ישב אצלי בבית לפני חמש שנים ואמר בצורה מפורשת שהוא רוצה לתת את הכסף ללומדי תלמוד. לא ללומדי 'בייבל'".

"את הצוואה כתבו עורכי דינו של המנוח", ביטל השגריר את דבריו של הרב. "אל תטיל ספק בנוצרים הגונים וישרים. הם כתבו בדיוק מה שהוא אמר להם, וזה מה שכתוב בצוואה!"

"כעת יואיל כבודו להחליט", סיכם השגריר, "היות שבכל כנסייה יש מספר מאמינים שונה, הרי שמיליוני הדולרים צריכים להתחלק בסכום שווה לפי הגודל והמעמד. אנו נציג את הנתונים והרב יחליט מי יקבל כמה..."

בראות הנוכחים את הזעזוע העמוק שפקד את הרב זייצ'יק, הואילו בטובם "לשחרר" אותו מחובותו והסתערו על חלוקת הכסף בלא צורך באפוטרופוס כלשהו..."

והיה רבי חיים זייצ'יק חוזר ומספר בכאב את הסיפור למכריו, באמרו: "ראו נא יהודי שרצה לתרום למוסדות תורה, אך לא הייתה לו זכות. היצר הרע הציב לו ניסיון שלא יתרום בחייו. אם היה מתגבר עליו ונתן לצדקה בעודו בחיים - היה זוכה להחזיק תורה בסכום אדיר.

"אולם מאחר ולא עמד בניסיון, לאחר מותו - השתמשו בכספו לעבודה זרה..." רחמנא ליצלן.

שומרים על קדושת ביהכ"ס - לומדים הלכה
איסור גמור להביא לבית הכנסת או לבית המדרש
אדם שירצה על ענייני הולכי
וכל שכן שאסור לערוך שם
קונצרטים וכדומה ויש בזה גנאי ובזיון
(מתוך הספר: בית הכנסת כהלכה)

תן חיור

לדורות, דבר שלא מצוינו בשום עוון בתורה. כי צריכים לדעת, שכל הצער שאדם מרגיש הוא רק מחמת הדינים שיש עליו. שבשמים פועלים עליו, מדוע אינו מתעורר להבין שיש לו מה לתקן? יש לך חובות! ובקום לעשות תשובה אתה מיחס אותם לטבע או ליד המקרה?

דבר זה מעורר על האדם פעם גדול. כמו שכתב בפרשת התוכחות: "ואם בזאת לא תשמעו לי והלכתם עמי בקרי (מלשון מקרה):

והלכתי עמכם בחמת קרי ויסרתי אתכם אף אני שבע על חטאתיכם" (ויקרא כ"ו).

אנשים על האדם דינים, הם מתלבשים בכל מיני דברים לצער אותו, עד שיתעורר לראות, שאין יסורים ללא עוון. וברגע שאדם מתעורר ומנסה לעשות תשובה, אזי מיד הדינים סרים. ואנשים דינים - אין לאדם שום צער. לכן אדם שעושה תשובה בכל יום, מפלג שעוד לא תקן הכל, אזי מפלג מצבו החמרי גרוע, הוא לא מרגיש שום צער, והאמת מאירה לו ויש לו שמחה.

כאשר אדם אינו מודה לה על צרתו, ואינו רואה את החסד והרחמים שבצרה הזו, ואינו שמח בה, אלא בוכה ומתלונן פאלה' ויתברך חס ושלום עושה לו איזו רעה -

הבכיה הזו תזיק לו הרבה יותר מאלו לא היה מתפלל כלל, וזו טעות שרבים רבים טועים בה, שכל תפלתם היא בלשון תלגה - בלי אמתה שהכל לטובה.

לעומת זאת נשמתפלל בשמחה אינו נכנס בשום סנה ללל, מה יכול להיות? לכל היותר הקדוש ברוך הוא "יתן חיור" ומה רע בזה? ואם מתוך שמחתו האדם מתעורר גם לבכיה של געגועים או לב נשבר - מה טוב, אבל שלא יעשה מזה עקר, כי עלול לפל לבכיה של חנם שהיא מסכנת מאד כאמור.

ובאמת, אנשים כנרפנו אסור לנו כלל להתחיל איזו תפלה שתהיה בבכיה ומתעמת, כי בודאי נכשל בבכיה של חנם, כמו שאמר רבנו הקדוש, בלקוטי מוה"ר" תנינא בתורה כ"ד, שאפילו מלב נשבר אמתו יכולים בקל לפל לעצבא, וכל שכן נשברים לבתחלה עם רצון להתלונן.

והחטא של עצבא הוא גרוע בהרבה מכל חטא אחר, כמו שראינו שבשביל בכיה של חנם נגזרה גזרה נוראה

חיור

התבודדות ומעלת התפילה הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים - האדר"ת זיע"א ג' אדר א'

לאורם נלך הילולא דצדיקא

קו האמונה
02-6444250

התלויות במצוות הארץ שהגיעו מהמחשבות, והורה לאברך הצעיר, הרב יחיאל מיכל טיקווינסקי, לערוך לוח מעודכן לזמני היום לפי אופק ירושלים וארץ ישראל.

במשך כמה עשרות שנים נהג ללכת במהלך היום עם תפילין קטנות. היה לוקח איתו לנסיעות ברכבות קונטרסים של תפילת הדרך לחלק לנסעים.

האדר"ת עזר לשיבות ולבתי החולים, ציווה להחליף את משקולות האבן והעץ של הסוחרים במשקולות מדויקים של נחושת וברזל. ביקר במאפיות להשיג על נפיו הקסם, ופיקח על סגירת החנויות והפסקת תנועת העגלות לפני כניסת השבת. האדר"ת היה מתלהב ומתרגש מאוד מעניינים שבקדושה ובמיוחד מצמיחתו ופריחתו של עם ישראל בארץ ישראל.

הרב אליהו דוד רבינוביץ' תאומים, המכונה האדר"ת, נולד בשנת ה'תר"ג בוילקוומר שבליטא יחד עם אחיו התאום צבי יהודה, לאביו רבי בנימין שהיה תלמיד חכם מופלג וחי בעניות גדולה. בגיל 32 נתמנה האדר"ת לשמש כרבה של פוניבז'. שנים עשר ילדים נולדו לו לאדר"ת, ושבעה מהם נפטרו בנעורם. לאחר מכן עבר למיר, שהייתה עיירה קטנה ועניינה, אולם הייתה בה ישיבה חשובה.

לחתנו לקח האדרת את הרא"ה קוק זצ"ל. והתבטא עליו: "לקחתי חתן שאיני מגיע לקרסוליו". לאחר שנים ספורות נפטרה אשתו של הרב קוק, בתו של האדר"ת, והשאירה אחריה בת יחידה. בנוסף לצערו הגדול על פטירת בתו, הצטער האדר"ת שמא תיפסק הקרבה בינו לבין הרב קוק, ועל כן ביקש לשדכן לבת אחיו תאומו, הרב צבי יהודה רבינוביץ' -

תאומים אשר נפטר בגיל צעיר יחסית. מזיווג זה נולד בנו של הרא"ה הרב צבי יהודה הכהן קוק זצ"ל. בשנת תרנ"ט זימן רבי שמואל סלנט, רבה של ירושלים, את חכמי ירושלים, וביקשם שידאמו למצוא איש שיוכל להמשיך ולנהל את העדה אחריו, כדי שיוכל להדריך את ממלא מקומו איך לנהל את העדה.

בכ"ו אדר תרס"א, בהיותו כבן חמישים ושמונה, עלה האדר"ת לכהן כרבה של ירושלים. כשהגיע לירושלים הרב שמואל סלנט הכריז כי הוא מעביר לו את כתר הרבנות. האדר"ת דחה את המינוי, והסתפק בישיבה לצידו של הרב שמואל סלנט אך לא במקומו. האדר"ת היה זריז מאוד בלימודו ובפעולותיו הרבות לתיקון ענייני הדת בארץ ישראל: העמיד עירוב סביב השכונות החדשות בירושלים, מינה שוחטים חדשים ופיקח על עבודתם, השכן שלום בין החסידים והפרושים, טיפל בשאלות

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

כשיש אחדות בין עם ישראל השכינה שורה בתוכם.

אני אוהב כל יהודי
I love

לרכישת סטיקרים ומוצרים נוספים:
050-9931931

השיעור שמאיר את העיר!

וענשיו- באזור מגורין!

על ידי המרצים הבכירים של חוט של חסד!

מגוון נושאים!

לבירור והזמנת שיעורים-
ללא עלות!
052-7112396

לפרטים על השיעורים הקיימים-
קו האמונה 02-6444250
בשלוחה 9

סופ"ש של שמחה!

עם הרב
שלום ארוש
שליט"א

במלון קרלטון נהריה המחודש

ל' אדר א' - ב' אדר ב' | פרשת פקודי
03-05/03/22

אטרקציות לילדים

כשר למהדרין
בשר בכשרות הרב מחפוד ובית יוסף

רב אורח: הרב דוד אלקיים
הזמרים והפייטנים:

דוד חפצדי | אדיר מלכא | אליהו והב

תוכניות ופעילויות

ארוחות גורמה

חדרי ספא

חדרים מפנקים

לפרטים והרשמה: *9638

הרב דוד נאור
מהמרכזים הבכירים
של "חוט של חסד"
052-7631208

ביננו מבחוץ להשיב אל הלב

עצת המחאה

כלל, סייעץ לנו מנגד: תעשה מחאה! אתה יכול וצריך למחות כנגד ההשתלטות שנכפתה עליך בעל כורחך! וכשם שבהלכות קרקעות כל זמן שאדם מוחה אין חזקת המחזיק הפולש מועלת כלום, כך כל זמן שאדם צועק ומתחנן על נפשו לצאת מהרגליו הרעים זה נקרא שמביע מחאה ובכך מנטרל את טענת היצר הרע לבעלות וברבות הימים יוכל לצאת משליטתו לגמרי.

אבל קשה, הרי האדם כן נכשל בפועל והוא כן כפוף ליצר הרע, מה יש בה במחאה שבכוחו לסתום את טענות היצר הרע שלכאורה מעוגנות במציאות? כיצד עצם זה שהאדם אומר שאינו חפץ בתאוות או במידות הרעות מעניק לו נקודות זכות אם בפועל הוא נכשל שוב ושוב?

אלא, ה' לא בא בטרוניה עם בריותיו והוא יודע שלא ניתן להשתנות ברגע אחד. לכן מה שנדרש מהאדם הוא קודם כול להכיר באמת, להכניע את עצמו בפניה, להביע אי הסכמה מוחלטת לאורח החיים השגוי, ולהיכנס לתהליך ארוך של שינוי ותיקון עצמי שכולל ריבוי תפילה וזעקה לה' יתברך שיציל אותו מציפורני היצר. ה' מצפה ממך לעשות רק את מה שבכוונתו לעשות!

המחאה פירושה שהאדם מצר מסצבו והוא לא משלים בשוויון נפש עם ההשתלטות של היצר הרע על מעשיו, והוא מוחה ומעיד על כך שהוא רוצה ומיחל 'לקיים את כל דברי תורתך באהבה'. מזעקת אמת שכזו נעשית נחת רוח גדול להקב"ה שישראל רוצים לעשות רצונו יתברך ובשל כך הוא מוכן למחול לסלוח ולסייע לתקן. וכאשר אדם מתמיד בדרך זו יום אחר יום - זאת תשובה מאהבה שעליה נאמר "זדונות נהפכים לזכויות".

יהי רצון שנזכה.

בעקבות קשיים כלכליים החליט יוסף לנסות את מזלו מעבר לים. הוא עזב את עירו כשהוא משאיר מאחוריו את ביתו וחצרו. במהלך אותן שנים נודע ליוסף כי זרים פלשו לביתו ועושים בו כבשלהם. העמיד רבי יוסף עדים ומחה בפניהם ואמר: "זרים פלשו לביתי, ואני עתיד לתבוע אותם לדין".

לאחר שנים חזר יוסף לעירו והמפגש בינו לבין הברנש שטוען כעת לבעלות על נכסיו התפתח לוויכוח גועש שהתגלגל במהירות לדין תורה בפני דיין העיר. הלה טוען זו נחלתי ואחוזת אבותי, והלה טוען אני קניתי סמך. היכן שטר המכירה? התעניינו הדיינים. והפולש משיב: אני גר כאן כבר למעלה משלוש שנים יש לי 'חזקה' על הקרקע ואין לי צורך בשטר.

שאלו הדיינים את יוסף מה יש לך לומר על כך? ענה יוסף ואמר. אני מחיתי בפני עדים ויש לי ראיות לכך, אם כן, אין ערך לחזקה. והדיינים פסקו לטובת יוסף הבעלים הראשון כי הצדק אתו.

זו ההלכה בהלכות חזקת מרקעין ורבי נתן כדרכו מוציא ממנה הוראה למעשה בעבודת ה' לכל אדם:

האדם הוא הנכס שהיצר הרע מנסה לפלוש ולהתחלל בו בעורמה ולעשות בו כבשלו. הוא מסית אותו לעבירות משריש בו מידות וטבעים רעים, מוצא לו היתרים ומכשיר בפניו כל עוולה עד שעבירה גוררת עבירה ואיסור נעשה לו כהיתר. וכמו שאומרת הגמרא על דרכו של היצר הרע: ההלך הופך לאיש והאיש נעשה לבעל הבית והוא טוען לבעלות ונראה כי יש לו חזקה מלאה והצדק אתו.

אבל רבי נתן, נאמן לזעקתו של רבי נחמן שאמר שאין ייאוש בעולם

חיזוקו
מתחזקים בשמירת שבת

מלאכה
המסתיימת
בשבת

אין להשאיר טיפ
מופעל מערב שבת,
כדי שימשיך
פעולתו בשבת,
ואפילו לצורך
לימוד תורה
אין להתיר,
מפני זלזול
בקדושת השבת
(בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

קדושים תהיו

מבצע עולמי של ארגון
'בחגי הסלע'
להגנה לשמידה לביטול הגזירות הקשות
ולהחשת הגאולה ברהמים

קבלו קבלה והצטרפו עכשיו
052-7151890

ושמותיכם יועברו לברכה
למדידת הגר"צ הרב דב הכהן קוק שליט"א

בס"ד

בית דין לממונות
משפט וחסד

אמינות • מקצועיות • מהירות

בבית הדין מכהנים דיינים מוסמכים ומנוסים,
המתמחים בענייני ממונות, מכר ושכירות נדל"ן,
נזקי שכנים, סכסוכים עסקיים, ירושות,
צוואות, חוזים והסכמים ממוניים ועוד.

רח' שמואל הנביא 13, ירושלים | 0542-3737-52 | mishpatvachased@gmail.com

ילדון חידודון

לאיזה כלי מהמשכן השתמשו בפטיש וקורנס?

תשובה לפרשת בשלח:

שלוש פעמים, פעמיים נקרא מטה סתם, (יד, ט"ז, ה') ובמלחמת עמלק (י"ז, ט) נקרא בשם מטה האלוקים.

זוכה: אייל ירושלמי, ירושלים

al5308000@gmail.com | 02-5812252

רוצה לזכות בפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

פנס התודה

לכבוד עלון חוט של חסד מדור סיפורי תודה, נערך בבית הספר של ביתי אסיפת הורים, כשחזרתי הביתה התיישבתי על הספה והתחלתי לשחזר את הפגישה עם המורה, תוך כדי אני מסתכלת על ידי וחשכו עיני, הטבעת שלי נעלמה.

נלחצתי מאוד הטבעת הזו יקרה לי מאוד, התחלתי לחפש בכיסי המעיל, בקופסת התכשיטים ואין.

בשלב זה כבר יצאתי מהבית בדרך חזרה אל בית הספר, בחוץ חושך מוחלט חוץ מאלומת אור קטנה של פנס רחוב, הרחוב היה חשוך. בכל פסיעה ופסיעה שלי אני עוצרת ומתבוננת היטב. עוד רגע כבר אגיע לבית הספר ודי.

אני מסתכלת אל השמים כמה רגעים ואז לוחשת- ריבונו של עולם אין לי מה לומר חוץ מתודה, אתה בראת את עולמך, אתה בראת אור וחושך ואתה יודע בדיוק היכן נמצאת הטבעת שלי, אז אני רוצה לומר לך קודם כל תודה רבה

שנתת לי טבעת וכעת אני לא מוצאת אותה.

לאחר התפילה הנרגשת הזו התחלתי לומר כמה פעמים מזמורי לתודה והמשכתי בדרך... וראו זה פלא, הלא יאומן קרה! משם לפני הכניסה לבית הספר, האיזור היה די חשוך. אני רואה משהו קטן ומנצנץ - זו הטבעת שלי. הרמתי אותה והסתכלתי עליה מכל הצדדים, הטבעת שלמה ולא ניזוקה כלל.

מיד בלי להמתין, דבר ראשון אמרתי עוד כמה "מזמורי לתודה" ובדרך הביתה אמרתי לאבא הרחום שבשמים- ה' יתברך תודה.

תודה שמצאתי את הטבעת למרות שזה משם נגד הטבע.

תודה שעשיתי חשוך וכך אנשים לא הבחינו בטבעת שלי ותודה שהצער שהייתי צריכה לעבור זה היה בכמה פסיעות בחושך ולא בעוגמת נפש יותר גדולה...

ראיתי בחוש כי "המזמור לתודה" היה כפנס שהאיר את דרכי, ברוך הוא וברוך שמו.

אמרתי תודה והטבעת נמצאה!

אהבה | אדר

עיקר העבודה שלנו: להגיע לדרגה של "כאיש אחד בלב אחד".
(א.ב. של החיים)

לקבלת טורים מחוקים - 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252 | יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

שאלון

	מתוקים כמזכא בתוכו	אבא של אבא ענן שחור קיובא כמש	החודש השמיני והתשיעי (4,4)	הדר, הדר	בכה (עבר)	ישת רמוא בישאל עיניין לא לטני	
				(4,3) בן אמת			
	ראשו חלק העליון של הבית	הריסך מ- אין				שביל עוד מעט בקיוב לא סלול המעלה אבק (3,3)	
סילת שאלה עם למשוך לצפ ישראלי							
בושה (חסד)	שר של אסתר המלכה	גוי שהפך ליהודי	ניסח רץ אחרי		הארמה סוד	מבצע צבא במלחמת העצמאות	פרשתו
	קשה (היטוב)	ישן		שלי (אנגלית) שליל נוף שלישי, זכר, רבים			
		מחברים מורדקים (בני-חולמס) (3,3)		תו כסלם הראשון			סדר לגובה ע"ס רבי דוד אבוהצירא (3,3)
	מערה, לכיוון חשיב			שיניו כיוון (עבר)			נצצים זחרים

זוכה פרשת בשלח: יאיר בהר, קריית יערים

בדיחות הדעת

בראיון עבודה מראיין שואל אחד שבא להתראיין לעבודה: מה ציפיות השכר שלך? המראיין: 40.000 ₪ נטו, טלפון נייד ורכב צמוד. מראיין: מרצדס S300 זורם לך? המראיין: בטח מצויין! המראיין: יופי, הזמנתי לך מונית. היא מחכה לך למטה.

העלון מוקדש לעילוי נשמת יששכר בן זילכה

להקדשת העלון: 02-5308000

"סור מרע" שבו עלינו להסיר מסביבת הילד את כל סוגי המכשולים להצלחה כגון: בעיות בבית או בכיתה, קשיים לימודיים, חברתיים או רגשיים.

עיקר תפקידנו ההורי הוא: להוות עבור הילד "חממה", הילד זקוק לסוגנות, הילד רוצה להרגיש בטוח, הילד רוצה שיאהבו אותו ויאמינו בו וביכולותיו. עלינו ליצור לילד את "סביבת ההצלחה". סביבת הצלחה, זה בית רגוע, בית בלי צעקות, מריבות וויכוחים, בית ששורה בו שלווה, אהבה, נתינה, הערכה ופרגון הדדי. זה קשה, כי צריך לעבוד על המידות, להודות שאנחנו לא בסדר ולהשתנות, זה קשה כי צריך להיכנע ולהשפיל את הכבוד שלנו וזה קשה כי צריך לפעמים לוותר לבן הזוג אפילו שאנחנו צודקים והצד השני הוא זה שטועה לאורך כל הדרך.

אבל מי שרוצה חיים טובים ויפים, מי שרוצה לאפשר לילדים שלו לחיות ב"בית בריא" ובית בריא, זה בית ללא מריבות שבועיות או ח"ו יומיות, ולכן צריך ללמוד לוותר כי העיקר הוא השלום בבית. נכון זה קשה, אבל כשרוצים ומתפללים-זה אפשרי! שוב הכול תלוי ברצון שלנו ובאמונה שאנחנו "יכולים לשנות" ואכן אנחנו יכולים.

עלינו בנוסף, למצוא פתרונות ולהוריד לאפס, את כל גורמי המתח והלחץ מסביבת הילד, הגורמות לילד "נקודות עוררון" לראות את הטוב שבו ולראות להאמין בעצמו. בהצלחה!

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

בפתח המחצית השנייה-פרק א'

הורים יקרים, התעודות ב"ה כבר אחרינו.

אני בטוח, שמאורעות השבוע החולף, הספיקו כבר להשכיח מאיתנו את הצינונים של תעודת הילד שלנו. בחסדי ה' התחלנו את המחצית השנייה של שנת הלימודים, וזה הזמן הכי מתאים "להתחלה חדשה" גם שלנו וגם של הילד. אנחנו בנקודת זמן קריטית, לניצול או הזנחת "הזדמנות נפלאה שמגיעה רק פעם בשנה" והיא המומנט של תחילת מחצית ב'. עלינו לדעת כי: ההצלחה הלימודית של הילד שלנו נמצאת כרגע בראש סדר העדיפויות שלנו. מחוסר שימת לב, נוכל ח"ו לגרום לילד "לשקוע" שוב בתוך תרדמת הלימודים ולהיזכר בעוד חצי שנה בקבלת הצינונים הנמוכים בתעודת סיום שנת הלימודים. ומנגד, בידינו להוביל בע"ה את הילד בצורה בטוחה להצלחה גדולה, שאותה נראה בע"ה בעוד חצי שנה בקבלת התעודה המוצלחת של סיום השנה.

הכול תלוי בבחירה שלנו כהורים: האם אנחנו רוצים להוביל את הילד לדרך חדשה, או אנחנו רוצים להמשיך "להירדם" איתו ולהתעורר איתו ביחד בסוף השנה. אני בטוח, שכולנו בע"ה רוצים לראות את הילד שלנו פורח מתקדם ומצליח. ובכן בואו בע"ה נצא לדרך חדשה, כן כולנו ביחד. נקרא כל שבוע את המאמר בעלון המודפס או ישירות למייל. נקבל בע"ה תובנות, מחשבות, עצות, הדרכות וכיווני עבודה בחינוך הילדים שלנו, ונצדע בע"ה להצלחה.

מספר הטלפון האישי שלי מופיע בראש העמוד, ואשמח בע"ה לשמוע אתכם ולהיוועץ ביחד, המעוניינים באבחון וטיפול פרטני, נוכל בע"ה להיפגש בקליניקה שלי.

מתחילים בעיקר!

אז איך מתקדמים?! מה עושים?! דבר ראשון מתחילים בתפילה. בתפילה של התחלה חדשה. "ריבונו של עולם, אבא רחום וחנון! תודה רבה לך ה', שזיכית אותי לבן/לבת. תודה רבה לך ה' שבטחת בי ונתת לי תפקיד כל כך חשוב- לחנך את בני/בתי, שהם בעצם דור ההמשך של עם ישראל.

אבל אני יודע את האמת, שלא מגיע לי את הזכות הזאת לחנך את בני, שהרי אני בעצמי עדיין לא מחונך ואיך אני יכול להעביר את האמונה הקדושה, איך אני יכול ללמד דעת ומידות טובות אם אני בעצמי חסר בהם. אני יודע בעצמי שעדיין אין לי מספיק אמונה, שעדיין אין בי תורה ועדיין אני לא מושלם במידות טובות וישרות ואדרבה אני... (כל אחד יודע צרת נפשו, ויספר לה' על כל מה שעובר עליו-בניסיונות ונפילות וכדו').

בבקשה סמך ה' ויתברך, אני מתחנך לפניך, תעזור לי ה' לשוב בתשובה שלמה לפניך על כל העבירות והבעיות שעשיתי ושאיני עדיין ח"ו עושה, כדי שאהיה כלי לקבל בתוכו יראת שמים, תעזור לי ה' לחנך את עצמי ולהשריש בתוכי מידות טובות, בכדי שאוכל לחנך את בני ליראתך. ריבונו של עולם! אני יודע שכל תכליתו של בני, שהוא יגדל ויקיים את רצונך. אני רוצה שבני יהיה תלמיד חכם, צדיק ובעל מידות טובות. אני רוצה שבני יהיה נוח לשמים ונוח לבריות. ריבונו של עולם תרחם עלי ותעזור לי להיות אבא/אמא טובה, תעזור לי ותיתן לי ה' סבלנות, ארך אפיים ורגוע- כדי שאוכל לחנך את בני להיות יהודי כשר ועובד ה'. תיתן לי ה' הטוב שכל ישר, לדעת מה טוב לבני, כדי לחנך אותו לכך וכו' וכו' כל הורה יאריך, יפרט ויספר לה' על כל בן ובת שלו.

הכול תלוי ברצון!

לאחר שהתפללנו ובקשנו מה' שיעזור לנו בתפקיד "הכי חשוב בעולם", עלינו לדעת ולהיות בטוחים שה' יתברך מצעיד אותנו לקראת התחלה והצלחה עם הילד. אך כמו כל התחלה, עלינו להיות מוכנים לכך שיהיו לנו ניסיונות וקשיים. שהרי "כל ההתחלות קשות" ואפילו שיש לנו רצון וכוונה טובה, עלינו ללמוד לעבוד בצורה מודרכת, ולחכות לשינוי בסבלנות, שהרי: "הבא ליטרה אומרים לו המתן". מו"ר הרב שלום ארוש שליט"א תמיד אומר: שתפקידנו לספק לילד "חממה", עלינו ליצור לילד את "סביבת ההצלחה".

סביבת ההצלחה

עלינו לדעת שבכדי לראות את הצלחת הילד, עלינו "לפעול" בשני מישורים. המישור הראשון הוא בבחינת:

*ההגדרה מייצגת למצטרפים חדשים ותיקים כאחד.

ההגרלה הגדולה

על סופ"ש זוגי בנהריה עם הרב שלום ארוש

עם ישראל מחכה לתפילות שלך!

כל מה שאתה צריך לעשות זה:

או בטל: 02-3137000
שלוחה 2

שלח לנו שם וטלפון למייל:
ahavatisrael.b.n@gmail.com

הקדש ביום 15 דק' או יותר
לתפילה על אחדות בעם ישראל

אהבת ישראל אהבת חיים
החוברת שתעזור לך להתפלל
על עם ישראל

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תרומה

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

עשיר מופלג ביקר פעם אצל הצדיק רבי נחום מצ'רנוביל זצ"ל, ונתן לו העשיר דמי פדיון בסך 300 רובל. שעתו של הצדיק היתה דחוקה, חובותיו עלו מעלה ראש. שמח הגבאי שמחה גדולה, כי הגה יוכל עכשיו לשלם את כל החובות בבת אחת.

ואכן, לפנות ערב נכנס הגבאי לרבי נחום, לבקש את הכסף כדי לשלם לבעלי החוב. אך לתדהמתו לא נותרה פרוטה שחוקה בידו של הרבי. את הכל פיזר לצדקה. שאלו הגבאי: היתכן? בעלי החובות דוחקים. השעה דחוקה ומפזרים הכל לאחרים?

השיבו רבי נחום: גם אני כמורך חשבתי בתחילה לקחת את הכסף ולשלם לבעלי החובות. אבל שאלתי את עצמי, האם בגלל היותי בעל חוב נותנים לי את הכסף? הרי ישנם הרבה בעלי חובות בעולם... זה שנותנים לי, הוא כדי להרבות בצדקה, והיאך אקח את הכסף לעצמי? (איש לרעהו)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

אל בית רבי יעקב אורנשטיין מלעמבערג, בעל הישועות יעקב, נכנס רב שכיהן ברבנות בעיירה קטנה ונידחת. נשאו ונתנו הרבנים במלחמתה של תורה, כשזה שואל וזה מפרק, עד שלהוכחת דבריו הביא ה"ישועות יעקב" פלפול שחידש ושטחו באוזני האורח. כשסיים ה"ישועות יעקב", נתן האורח אל ליבו שפלפול זה אכן דרוש נאה הוא עד למאוד. ביקש אפוא האורח מבעל הבית: "ירשני נא הרב לבקש, הן אסור לקחת דברי תורה של אחרים ולהרצותם שלא בשם אומרים, מאידך, דרוש זה

ששמעתי כעת, מתאים ככפתור ופרח לדרשת שבת שובה הקרובה בקהילתי, בקשתי היא שימחל הרב ויעניק לי את הפלפול במתנה כדי שאוכל להשתמש בו".

ה"ישועות יעקב" אישר, "בחפץ לב הפלפול מוענק לך, בתנאי אחד כפול ומכופל: שבכל מקום שתאמר אותו, תצטרך לציין בסוף הדברים ממי שמעת את הפלפול..."

בדרך צחות אפשר לפרש לפי האמור את דברי רש"י: "לי - לשמי", דרך ארץ לתורם מהונו לקדשי שמים, לבל ידרוש מבלי לציין, מכיסו של מי יצאו הפנינים הללו...

(במחשבה תחילה)

"ויקחו לי תרומה" (כה, ב)

באחת הפעמים ליווה תלמיד את הגראי"ל שטיינמן זצ"ל בדרכו מהישיבה לביתו.

הרב שטיינמן הבחין בשטר כסף מונח על הריצפה לפניו. הוא הזדרז להרימו ויעד אותו לצדקה.

שאל התלמיד: "תורה היא וללמוד אני צריך, הרי מדינא המציאה שייכת למוצא, ומדוע הקדישו לצדקה?"

השיב לי הרב שטיינמן: "דע לך שזה הכסף הכשר ביותר! זו פרנסה שנשלחת לאדם מן השמים ולכן

"אתה מושל בגאות הים"
בשוא גליו אתה תשבחם" (תהלים פט, ו)
במדרשים מתאר (ע"פ הרד"ק, והזהר הק') אם נצא לשיט אטרקטיבי בלב ים, ונפתח בשיחה עם הגלים - קרוב לנדאי שנשמע פרטים מרתקים על הלך חיייהם...
"לאן אתם רצים?" נשאל אותם, למראה רדיפתם הגועשת וריצתם המהירה.
"מה זאת אומרת לאן? אנחנו רצים לחוף! אנחנו עומדים להציף את כל העולם כלו!" יענה הגל בארשת חשיבות.
אנחנו מביטים עליו, ולא מאמינים: "מה, באמת?! צונאמי עומד להתרחש???" השם ישמר, צריף להתקשר בדחיפות, לעדפן...
"לא", הגל ממחר להרגיע, "אני נמצא ב'הכון', כי בכל רגע הבורא יכול להוציא הוראה להציף את העולם, ואני חב להיות מוכן. מי יודע, אולי אני אהיה הגל הגורלי..."
טוב, בעת אנחנו ממש מבלבלים, לרוץ ככה - בשביל ספוי של אחד למיליון?
"תראה", אנחנו מנסים לשכנע, "הרי כל כף הרבה שנים לא היו כאן גלי צונאמי, תסתכל על כל החברים שלך, כלם כלם נסו, חשבו שהם... הם יהיו המהפכנים הגדולים, ומה נשאר מהם? התנפצו בקול ענות חלושה על החוף!
למה נראה לך שבדיוק אתה תהיה ה'גל'???"

כדאי להדר ולתת ממנו צדקה". והוסיף לבאר, "כל כסף שמקבלים על עבודה, יש בו חשש גזל, שמא העבודה לא היתה מושלמת, מלבד דמי "שידוך" ו"מציאה", בהם אין שום חשש, שכן תשלום השידוך אינו על העבודה אלא על התוצאה, וכסף המציאה אף הוא אינו שבר, אלא שהתורה קבעה כי ניתן לקחתו.

מה שנהגו לתת צדקה, בכסף שמוצאים, אין זה מחמת חשש שאולי אין לקחת אותו,

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תרומה

והוסיף: מסופר במדרש, שכאשר הלך אברהם אבינו לעקידה, זלגו עיניו דמעות והלך בשמחה. יש להבין: הכיצד יתכן שמצד אחד בכה בדמעות של צער, ובו בזמן היתה בשמחה?

אלא שהאמת היא, שהאדם ניהון בשתי רגשות גם יחד. אדם יכול לשמוח, ובאותו זמן גם להצטער. אברהם אבינו הזיל דמעות על הולכת בנו לקרבן, ובאותו הזמן קיים את תפקידו בשמחה בעצם הולכת בנו לקרבן.

כך אני דואב את מות משפחתי שאני זוכר יום ולילה, ואני עושה כן גם כשאני שמח בשמחת התורה, בלב שלם ושמחה אמיתית".

(במחיצתם)

"מקשה תיעשה המנורה" (כה, לא)

מאליה. לפי שהיה משה מתקשה בה, אמר לו הקב"ה השלך את הכיכר לאור והיא נעשית מאליה, לכך לא נכתב תעשה" (רש"י).

בספר "ליקוטי יהודה", הביא תהייה גדולה מהרה"ק ה"שפת אמת" מגור: משה רבינו שקיבל תורה מסיני, שכל רז לא אניס ליה, שלמד כל מה שעתיד תלמיד ותיק לחדש, היאך

ייתכן שבכל כלי המשכן האחרים הבין וידע הכל ודווקא במעשה המנורה היה "מתקשה"?!*

כטוב לב המלך במלכות האחוזה בידו ללא מיצרים, משתעשע בעובדה שאין מלחמות ושונאים שמכלים את שלוותו וכספו, החליט המלך לעשות רענון בארמון כולו. לשם כך הזמין את טובי בעלי המקצוע, לא חסך מהם ממון וחומרים מהמשובחים ביותר, העניק להם את כל הדרוש להוציא מתחת ידיהם יצירת פאר כמותה לא נראתה מעולם במדינה זו. חליפות יקרות ערך וגלימות מרהיבות נתפרו עבור המלך, לכל חלק באירוע - בגד אחר. מקומן של הנעליים לא נפקד אף הוא, וכמובן גם האביזרים המשלימים כגון חרב משובצת יהלומים תחובה בנדן עשוי זהב טהור.

שאל אחד השרים: ומה עם הכתר?! הן לא יעלה על הדעת שבגדי המלך יהיו

אלא אדרבה, דוקא משום שזהו ודאי כסף כשר, כדאי לקיים בו מצוה בהידור!" (מתוך מאמר)

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" (כה, ח)

עשיר אחד, קנה לבנו הקטן ארנק עשוי עור. שמח הילד מאד במתנה היקרה, ורץ להראות אותו לחבריו. חברו בן עניים נתקנא בחברו, על כן החליט, שיתחיל לחסוך עד שיוכל גם הוא לקנות ארנק עשוי עור... מה תועלת תהיה לך בארנק? שאלו אביו, הרי אף אם תצליח לחסוך ולקנות את הארנק, לא יהיה לך דבר לשים בתוכו...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא - הקדוש ברוך הוא מצווה לבני ישראל

שיעשו מקדש, אולם מתי מעשה זה ראוי? רק כאשר הם מקיימים בעצמם גם את "ושכנתי בתוכם", כאשר הם עושים רצונו של מקום ותורתו בקרבם. בניית היכלות ריקים אין בהם כל תועלת!... (וקראת לשבת עונג)

"וציפית אותו

זהב טהור מבית

ומחוץ תצפנו"

(כה, יא)

אמר רבא, כל תלמיד חכם שאין תוכו כברו, אינו תלמיד חכם (יומא עב:).

בשנות השואה האיזומה קיבל הגאון רבי אליהו מאיר בלוח זצ"ל את הבשורה המרה שקהילת טלז, כולל משפחתו, רעייתו וארבעת ילדיו, נספו ע"י הרשעים.

בשמחת תורה, אחרי היוודע האסון, ראו שרבי אליהו מאיר רוקד ושמח בכל לבו ומאודו.

ניגש אליו מאן-דהו ואמר לו: "רבי, אתה ודאי לא באמת שמח, אתה רק מעמיד פנים, כי איך אפשר לשמוח כאשר פגע אסון כה גדול באשתך וארבעת ילדיך?"

בעקבות שאלה זו נשא רבי אליהו מאיר שיחה בישיבה (טלז) ואמר: "יש שחושבים שלא

יכולתי לשמוח באמת, שהשמחה והריקוד שלי בשמחת תורה לא היו אמיתיים, אבל האמת היא ש"עזו וחדוה במקומו".

אָבֵל הַגֵּל לֹא מִתְיַחֵס, הוּא מִמְשִׁיךְ הַלְאָה, רֶץ וְסוֹעֵר - כִּי זֶה בְּכֻלּוֹ לֹא מְשַׁנֶּה מָה הָיָה עִם הַגֵּל הַקּוֹדֵם, וּמָה הָיָה אֶתְמוֹל, הוּא קֵבֵל הוֹרָאָה מֵהַבּוֹרָא לְרִצּוֹת לְהַצִּיף אֶת הָעוֹלָם, וְזֶה מָה שֶׁהוּא עוֹשֶׂה!

וְעַל זֶה מְשַׁבַּח דָּוִד הַמֶּלֶךְ: אֶתָּה מוֹשֵׁל בְּגֵאוֹת יָם - בְּשׂוֹא גְלִיּוֹ אֶתָּה תִשְׁבְּרֵם! ה'קְתִיב' וְה'קְרִי' שׁוֹנִים בְּמִלָּה הַמְסִימָת אֶת הַפְּסוּק: אֶתָּה תִשְׁבַּחֵם, אֶתָּה תִשְׁבְּרֵם...

הַשְּׁבַח הַגָּדוֹל שֶׁל הַגְּלִים הוּא - שֶׁהֵם מִמְשִׁיכִים, לְמִרְוֹת הַשְּׁבָרִים הַחוֹזְרִים וְהַנְּשָׁנִים שֶׁהֵם חוֹוִים. הֵם לֹא מְתַאֲשִׁים!!!

...וְאֶנְחָנוּ?...

לעי"נ האשה החשובה מרת
מרים יוכבד ב"ר צבי
ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תרומה

כמשה רבן של נביאים שידוע ומבין תעלומות סתרי תורתנו הקדושה.
לפיכך כאשר נצטווה משה מפי הגבורה להכין מנורה שרומזת לרוזן דרוזן שאין כל בריה יכולה לשער, אחזוהו פחד ורתת מגשת אל הקודש.

חדשים ומפוארים, ורק כתר המלוכה ייוותר עזוב מירושה נושנה של סבא עתיק, מוכרחים לייצר כתר חדש למלך, פאר היצירה, כליל השלמות, כזה שעדיין לא חבש אף אחד מאבות - אבותיו של המלך לראשו.
הזהב שנרכש היה טהור ועדין, המשי היה נקי ומשובח,

אפילו הבדים הפנימיים שמצידו הפנימי של הכתר היו שווים הון תועפות לרוב חשיבותם.
את אבני החן לשיבוץ בכתר לא היה מי שיוכל לאמוד. אלא שהיהלום שבכתר, תרתי משמע, היה יהלום נדיר ומיוחד שלא היה כמותו.
שוויו היה כפול מכל עלות הארמון החדש כולל מחירי המשתה והחנגאות שעתידים להיערך.

את היהלום הזה, כל האמנים בעלי השם פחדו לקבץ בכתר... הרי כל תנועה קטנה ולא זהירה תהרוס את הכתר המושלם והם יישלחו לעולמות אחרים ללא היסוס.
לאחר לבטים מרובים נמנו וגמרו: שלחו את היהלום היקר עם הכתר המופלא

באמצעות שליחים נאמנים אל צורף פשוט שגר בכפר נידח.

הם צירפו הוראות ברורות היכן יש לקבוע את היהלום. הצורף שמעולם לא ראה את המלך ולא ידע עד כמה יש לפחד ממנו, הצליח לבצע את השיבוץ תוך רגעים ספורים ועיר המלוכה צהלה ושמחה...

לפי הנמשל שאיננו, נוכל להבין את ביאורו של ה"שפת אמת" למה נתקשה משה במעשה המנורה: סודות עליונים וטמירים היו במעשה המנורה שרומזת לתורה. מי

*

אין לנו עסק בנסתרות, רק נציין לדברי חז"ל (ברכות כב.) שלמדו מהפסוקים במתן תורה שמצוות תלמוד תורה צריכה להיעשות "באימה וביראה וברתת ובזיע".

הפעם נדרשים אנו להפיק את ההפך מן המשל, לא להיות כאותו צורף פשוט שניגש למלאכה בלא להבין מה הוא אוהז בידו, שכן לנו יש את ה"נמשל", ביאורו של ה"שפת אמת". ישמע חכם ויוסף לקח.

(במחשבה תחילה)

"ועשית זר זהב למסגרתו סביב" (כח, כה)

כלי המשכן ניתנו עם הוראות מדויקות עד הפרט האחרון.

חכמינו לומדים מכל מילה ומכל שינוי בהוראות עשייתם - לימוד לחיי המעשה, כיצד ראוי לאדם שיתנהג ומה עליו לעשות כדי שיזכה לנאמר בפרשתנו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "בתוכו" לא נאמר, אלא "בתוכם" - בתוך כל אחד ואחד. במלאכת עשיית השולחן מצווה התורה לעשות לו מסגרת בגובה טפח, למסגרת זו יש לעשות זר זהב.

רבים מאוד הם גדולי ישראל שכתבו בדרך הדרוש והרמוז את הרעיון הבא: השולחן הוא רמוז לתענוגי העולם הזה עבור האדם, לכל

בְּאַרְבָּעִים הַשָּׁנִים הָרִאשׁוֹנוֹת לְחַיּוֹ, לְתַנָּא רַבִּי עֲקִיבָא הִיָּה מְשַׁפֵּט קְבוּעַ שְׁהִיָּה לְסִיסְמַת חַיּוֹ: "מִי יִתֵּן לִי תַלְמִיד חֶכֶם - וְאֶנְשִׁכְנוּ כְּחִמּוֹר!" (פְּסָחִים מֵט ב).
סְלִיחָה עַל הַמֶּלֶךְ, אֲבָל מָה זֶה הַהִתְבַּטָּאוֹת הַזֶּה? זֶה נִשְׁמַעַת הַתְּבַטָּאוֹת אֲנִיטִישְׁמִית חִמּוֹרָה וְנוֹרָאָה!
אוֹמֵר הַרֵ"צ ר' אֲשֶׁר פְּרִינְד דְּבָר נוֹרָא: רַבִּי עֲקִיבָא, שְׁלֵא כְמוֹ שְׁנִרְאָה לָנוּ שֶׁהוּא לֹא לְמַד בְּתַלְמוּד תּוֹרָה, הַהִפְךָ הַגָּמוֹר הוּא הַנְּכוּן, בּוֹדָאי שֶׁהוּא הֵלֶךְ כְּמוֹ כָּל הַיְלָדִים לְבֵית הַתַּלְמוּד, מְלֵא בְּעוֹזוֹ נְעוּרִים, מְלֵא בְּחֶשֶׁק וְרִצּוֹן לְלַמֵּד וּלְהִתְקַדֵּם...
אֲבָל שֵׁם, בְּבֵית הַתַּלְמוּד, קָרָה מָה שְׁקָרָה, מוֹרְיוֹ וּמְחַנְכּוֹ לֹא הָאֲמִינוּ בּוֹ מְסַפִּיק, לֹא נִתְּנוּ לוֹ אֶת הָאֲמוּנָה וְהַיַּחֲסָ הָרְאוּי - וְהוּא נִשְׁבֵּר, כִּבְּהָ אֶת מְנוּעַ הָרִצּוֹן.
זֶהוּ, הוּא לֹא מְנַסֶּה יוֹתֵר. הוּא מְצַדוֹ רִצָּה - וְזֶה לֹא עֲבָד!
מִי אֲשֶׁם בְּכָל הַמְּצַב שְׁלוֹ? כְּמוֹכֵן, אֵלֶּה שֶׁהִתְיַמְרוּ לְהִיּוֹת הַ'מְלַמְּדִים' שְׁלוֹ... הֵם הִרְסוּ לוֹ אֶת הַחַיִּים! כְּמָה שְׂאִיפּוֹת הִיּוּ לוֹ... וְהֵם... הֵם כְּבוֹ אֲצַלּוּ אֶת כָּל נְרוֹת הַתְּקוּהָ!
וּמֵאֵז, הִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא מְסֻתּוֹבֵב, מְסַפֵּר לְכָלֶם עַד כְּמָה הוּא שְׁבוּר וּמְרֻסָּק מִמָּה שְׁעֵבֵר בְּ'חִדְר', וּמְשַׁפֵּט הַסִּיּוּם הַתְּמִיּוּדִי שְׁלוֹ הִיָּה - אֶתְהָ רוּאָה אוֹתִי? כְּשֶׁאֲנִי אֶפְגֹּשׁ אֶת אוֹתָם מְלַמְּדִים, אֶת אוֹתָם 'תַּלְמִיּוּדִי חֶכְמִים' - אֲנִי אֲטִיחַ בְּפָנֵיהֶם אֶת כָּל הָאֲמָת, אֶת כָּל הָאֲשָׁמָה אֲנִי אֲטִיחַ בְּהֵם!
וְהָאֲמָת, הִיָּה צָרֵק בְּדַבְּרִיו, הוּא בְּאֲמַת סָבֵל!

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - תרומה

לבינם, בעת ההתחממות הקרח יפסיר והכל על מקומו בא בשלום.
"את זה" הסבירה למנהל, "חידש אבא שלי.
עכשיו אתה מבין למה באים כל כך הרבה אנשים לבקר אותי?"...

את המעשה הנדיר הזה שמענו מתלמיד חכם ששמעו מפיו של רבי משה סלובייצ'יק בשווייץ לפני שנים רבות. נרשה לעצמנו להניח שהגוי לא הבין מיהו גאון המוסר, אבל את הלך מהמסר העמוק שבמעשה הזה אנחנו רוצים לרתום להבנת פנינה נפלאה בדברי

הרה"ק רבי שמואל בורנשטיין, ה"שם משמואל", בנוגע לזר שעל מסגרת השולחן. המים קופאים ומתרחבים, - במקום להתכווץ - נגד טבע הבריאה, הם תופסים כביכול מקום שאינו שלהם, דווקא כדי להציל את העולם, להעניק לו חיים.

כנגד תכונה זו של המים מבאר ה"שם משמואל" את מטרת זר הזהב דווקא על מסגרת השולחן: יהודי יקר, אתה רוצה ללמוד ממסגרת השולחן לשים גבול להנאותיך? אשרי חלקך! אולם זכור, לא

על חשבון חברך! אל תצמצם אותו יחד איתך, עבורו תדאג לטוב ביותר. משום שעל אותה המסגרת שתחמה את גבולות השולחן, היה זר עשוי זהב טהור. סמל לשלמות השפע...

אותו רבי ישראל סלנטר לימד אותנו כלל חשוב ביחס לזולת: דאג לעולם הבא שלך ולעולם הזה של זולתך. (שים לב: לא ההיפך...)

כאשר אדם מחליט לצמצם את עצמו בכל תחום, בין אם זה במותרות והנאות, בין אם זה בקבלות רוחניות שונות, עליו לשים לב שהזולת לא ייפגע ממעשיו. אדרבה, יש לפרגן לו כמה שיותר בהרחבה.

(במחשבה תחילה)

שולחן ולכל תענוג יש לעשות מסגרת, גבול. ליהנות בדרך המותרת.
מה שנותר להבין הוא: מה עניינו של ה'זר' מעל המסגרת?

*

רבנים, עסקנים חשובים ואנשי ציבור נכנסו ויצאו מהחדר הקטן בבית החולים בגרמניה בזה אחר זה, הנהירה לא פסקה לרגע.
בשלב מסוים החליט מנהל בית החולים להיכנס ולעמוד על טיבו של המאושפז שם, מאושפזות ליתר דיוק.

הייתה זו בתו של רבי ישראל סלנטר שאושפזה בשל מחלה, ורבים ממעריציו של רבי ישראל הגיעו לבקרה.

לשאלת המנהל האם היא אישיות חשובה, השיבה בשלילה, אך ציינה שאביה הוא רב גדול.

המנהל הגוי שכבר הספיק להכיר רבנים, ניסה להבין, גם לרבנים גדולים לא מגיעים מבקרים רבים כמו לבת של הרב. "במה גדול כוחו של אביך?" שאל.

הבת השיבה שהוא היה רב גדול מאוד. כמובן שאת המנהל הגוי זה לא סיפק, ואז היא העניקה לו דוגמה:

חוק מחוקי הטבע הוא, שהקור מתכווץ והחום מתפשט, אלא שבמים הכלל הוא הפוך. דהיינו, הם אמנם מתכווצים בקור, אך כשמגיעים המים לדרגת קפיאה, הרי שהם מתפשטים בניגוד לכלל האמור.

מהי הסיבה לכך? אילו היה הקרח מתכווץ, הרי שבחורף, עת קפיאת הנהרות, הייתה שכבת הקרח מצטמקת ונבלעת במים, המים שמעליה היו קופאים גם כן, וכך כל הנהר היה קופא, בצאת השמש באביב הייתה מפשירה רק שכבת הקרח העליונה והופכת למים, שאר הקרח היה נותר קפוא במעמקים, העולם היה מאבד כמות מים ניכרת ולא יכול להתקיים.

לכן הטביע הבורא יתברך שהקרח יצוף למעלה, המים שתחתיו לא יקפאו כי הוא מבודד בין הקור

אומר ר' אשר: מה קרה אי שם בשנת הארבעים לחייו של רבי עקיבא, שגרם לו לשנוי התפיסה על חייו? הוא ראה את אותו מחזה, את האבנים הנשחקות על ידי המים. במחזה הזה יש מסר עצום: עקיבא, ראה את טפות המים הללו, האם כשהן מטפטפות על האבן, הן רואות תוצאות? ממש לא! הן מרגישות שכל הספור כאן הוא לריק! יותר מכה, כמה פעמים קרה שהיו רוחות חזקות שהסיטו את הטפות מהמסלול הקבוע? כמה פעמים קרה שהמים קפאו מקר והפסיקו לטפטף... הנה להן, לטפות, את כל הסבות בעולם לכבות מנועים ולעצר - והן היו צודקות! הן באמת סובלות לריק!
אבל את החר הזה באבן - אף אחד בעולם לא היה עושה, אם לא שהן המשיכו, על אף הכל, לטפטף ולטפטף...
אם כן, מה לי לכבות את מנועי הרצון שלי בגלל אותן דמויות? האם מישהו אחר יוכל להשלים בעולם הזה את התפקיד היחודי שלי כאן?
אמר רבי עקיבא - אשריכם ישראל!
(נְקֻדוֹת שֶׁל אֹר - סְפִינְקָא)

{ אז נדברו }

פרשת תרומה תשפ"ב | לסדר: "ושנתי בתוכם" | גליון מספר: 545

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמענתא (ע"ד)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס (ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

בקיצור נמרץ: מה זה חודש אדר א' מעבר ל"חדר המתנה"...??

כבר הוזכר כאן שבוע שעבר שאנחנו לא אוהבים שנה מעוברת... וכשמגיע החודש עיבור בעצמו אז בכלל... אני מרגיש כמו אחד שנאלץ להתעכב עוד תור נוסף בשביל להגיע עד התור שלו...

אבל כמובן!!! שכל התחושה הזו נובעת מזה שאין לי שמץ של חיבור והבנה ומשמעות מה זה החודש הזה... מבחינתי חודש אדר א' זה נטו חדר המתנה... המתנה לחודש האביב...

ותכל'ס... אני ממש לא אוהב לחכות עם ידיים שלובות... אין לי טיפה סבלנות לחכות בחוסר מעש... אז זהו!!! שצריך לדעת שלחודש אדר א' יש חשיבות בפני עצמו!!! הוא חודש בפני עצמו!!!

בקיצור: אדר א' זה לא איזה כניסה א' אחורית של בנין... אז מה כן? **בקצרה ממש:**

תשמע סיפור... מעשה שהיה: היה זה לפני שנתיים וחצי... כשהגיע ראש השנה של שנת התש"פ... הלבנה פתאום נכנסה לאימת הדין נוראה!!! היא חששה ששעון החול הולך ואוזל והיא הולכת להפסיד בדין!!! בצד לה היא פנתה לשמש וביקשה ממנה... אנה חמה... תלווי לי עשרה ימים!!! תני לי עשרה ימים משלך... החמה בנדיבות ליבה נתנה ללבנה עשרה ימים... וככה עם ישראל הרויחו עשרה ימים נוספים... ובאמת ניצלנו את הימים האלו לתשובה תפילה וצדקה... עברה שנה... ושוב!!! שוב הגיע ראש השנה... ושוב הלבנה הגיע למצב של חוסר אונים... היא כמעט ירדה למחתרת... (בכסה ליום הגנו...) היא הלכה בשקט ובהיחבא לחמה... ושוב ביקשה ממנה בדמעות... אנה... תתני לי שוב הלוואה... אני צריכה דחוף דחוף עוד עשרה ימים... לעם ישראל חסרים המון זכויות... ויש המון בינוניים... ואם היום חלילה וחס יחתם הדין עם ישראל במצב קשה מאוד... והשמש בטוב לבה שוב נתנה עשרה ימים ללבנה... שוב ניצלנו את אותם עשרה ימים... ועד שה"שמש יבא ויפנה" של מוצאי יום כיפור כבר התבשרנו ממרומים סלחתי... והנה... הגיע השנה האחרונה ושוב!!! שוב הלבנה הייתה צריכה עוד עשרה ימים... אבל הפעם הלבנה התחייבה לחמה... **אני מבטיחה לך שהשנה אני מחזירה לך את כל החוב!!!** אני מחזירה לך את כל הימים שלקחתי ממך!!! החמה נתנה עוד עשרה ימים... וכעת... תעשה חשבון פשוט... כמה ימים הלבנה נשארה חייבת לחמה?? **שלושים יום!!!** אז הנה... כעת!!! בחודש אדר זה (או הבא...) הלבנה ועם ישראל זוכים לקיים פריעת בעל חוב מצוה ותפקידו של חודש הזה פשוט להחזיר לחמה את השלושים יום שלקחנו ממנה בהצטרבות של השלוש שנים האחרונות!!!

כן... אדר א' זה לא כניסה א'... זה לא עוד איזה נספח... ממש לא!!! אדרבה... כל יום באדר א' הוא מקביל ליום קריטי בעשרת ימי תשובה!!! קח בחשבון שכעת... בעשרה ימים הראשונים של חודש אדר... אנחנו כעת מחזירים לשמש את עשיית של שנת התש"פ... ואח"כ מ' באדר עד כ' אנחנו מחזירים לה את עשרת ימי תשובה של שנת התש"פ"א ואח"כ את של התש"פ"ב... כלפי מה הדברים אמורים?? איפה זה מתורגם אצלנו לעבודת ה'???

החמה מסמלת את עבודת ה' האידיאלית!!! אור... חמימות בעבודת ה'... יציבות!! השמש עקבית... כל יום קמה ותיקין ועם כל העוצמה... והוא כחתן יוצא מחופתו ושיש כגבור... שמחה בעבודת ה' אבל הלבנה?? אל תשאל... יום אחד אני בהתחדשות... חיזוק... בתחילת זמן חורף התחלתי עם כל החשק... וככה עליתי והתעליתי... ולפתע הגיע ט"ז בחודש התחלתי להרגיש שההתלהבות יורדת... הולכת ונחסרת... עד שנעלמתי לגמרי... ושוב חיזוק... שוב הלבנה מתחדשת... עולה ועולה ושוב יורדת... וזה אנחנו!!! והלבנה כ"כ מקנאה בשמש... לבחור בן עליה בראשית הדרך יש רגעים של קנאה צורבת... אני גם רוצה להיות עובד ה' בשלמות כמו השמש... די למפריעים! אני רוצה תמיד תמיד לקום מוקדם בבוקר עם כל ההתלהבות והחשק והכיסופים... לא רוצה נפילות... די למפריעים... די... למה זה צריך להיות? לא רוצה להיות לבנה!! רוצה להיות שמש!!!

בחור יקר: אל דאגה יום יבא ויהיה אור הלבנה כאור החמה... כשיגיעו אותם ימים שאין בהם חפץ אז יסתלקו כל המפריעים ואז יהיה לך תמיד חשק והתלהבות... אבל אז אתה תפסיד את הקידוש לבנה!!! אתה תפסיד את הנאמנות והמלכת ה' שאתה יכול לעשות רק כאן מתוך רגעים של הסתרה... תבין שהמפריעים הם לא רק בעיה... הם אמצעי לקידוש לבנה!!! אם היית מלאך לא היית יכול להגיע "לכתר יתנו לך ה' אלוקינו... עם עמך ישראל קבוצי מטה!! רק קבוצי מטה עם כל החולשות שלהם יכולים לקדש את שמו יתברך בעולם... טוב!!! הלבנה יום אחד מפנימה את תפקידה... בשלב מסוים אותו בן עליה מתחיל להירגע... הוא כבר הרבה פחות לוקח את התנודות... (זה תהליך שעובר על כל בן עליה) הוא כבר התרגל שזה המסלול... יש עליות וירידות!! אז נכון שיש עשרה ימים של עשרת ימי תשובה שזה אגיוואלדי... איזה התעלות... אבל יש גם את הכ"ב בשבט וד' באדר... את הימים השגרתיים והחורפיים האלו שגם בהם צריך לעבוד את ה' בלי הרבה חשק... וכאן הגענו לחודש אדר א'... בחודש אדר א' אנחנו פוגשים את הימים הכי שגרתיים של אמצע חורף... ומפנימים שכל עשרה ימים בחודש אדר א' מקבילים לעשרת ימי תשובה... כן... תזכור בן עליה יקר: כל יום באמצע חורף שאנחנו עובדים את ה' גם עם האור הנוגה ועתיר התנודות של הלבנה... שווה ערך לאורות הנפלאים של עשרת ימי תשובה... מתי נבין את זה?? לעתיד לבא!!! כשה' יראה לנו איך שהאור של הלבנה שלנו באותם ימים... איך הוא מאיר כאור החמה... אז ימלא שחוק פינו... אבל עד אז!! כשאנחנו עדיין פה הרי ללבנה אמר שתתחדש עטרת תפארת לעמוסי בטן... נפנים שבעבודת ה' התמה של אדר א' אנחנו פועלים לא פחות ואפילו יותר מעשרת ימי תשובה... והראיה הכי פשוטה שזה ככה: שהרי לקחנו הלוואה מהחמה... מתי? בשיא העונה הכי בווערת... בעשרת ימי תשובה... ואיפה אנחנו מחזירים לה את החוב?? בעונת המלפפונים של סוף חורף מנומנם... איך היא מסכימה?? מה השמש לא מבינה במסחר? היא לא יודעת שיש הבדל עצום בין המחירים של החגים לסוף החורף?? זה בסדר... השמש מבינה... וכנראה שהיא מבינה שיום של עבודת ה' באדר א' שווה ערך לעשרת ימי תשובה!!! רק בתנאי שיודעים להעריך את זה...

תבחר אחד משני המסלולים...

חידה: מהו הכלי הכי קשה במלאכת המשכן?? המנורה!!! כן... למנורה יש תנאי עבודה מאוד קשים וכמעט בלתי אפשריים... תחשוב שמוכרחים שהמנורה מצד אחד תהיה מקשה אחת... ומצד שני צריך שיהיה לה משקל מדויק של ככר זהב לא פחות ולא יותר!!! אתה קולט מה זה אומר?? תחשוב שבמנורה הזו צריך להיות מעוצבים ששה קנים שבהם 21 גביעים ו-9 פרחים ו-11 כפתורים והכל צריך לצאת בדיוק ככר זהב!!! תאר לעצמך שעשיתי הכל... כל הפרחים וכל השקדים... רק חסר לנו 3 גרם למשקל של ככר זהב... הלך ההכל!!! (אתה לא יכול להדביק זהב... זה חייב להיות מקשה...) טוב... מתיכים הכל... עושים הכל מחדש... והפעם יצא 15 גרם יותר מככר... מה אתה רוצה שנעשה עכשיו?? שנוריד איזה שקד או פרח... אי אפשר!!! הכל מעכב!! בקיצור: השילוב הקפדני והמנצח בין הדין של מקשה למשקל המדויק פלוס כל השקדים והפרחים זה יצר קושי עצום במלאכת המנורה... עד כדי כך שמשנה רבינו היה צריך שהקב"ה יעזור לו... ומובא בחז"ל ששלמה המלך הוציא על זה כמויות אסטרונומיות של זהב "סגור" שהוא הכי יקר... (כי כל פעם היה צריך שוב להתיר ושוב להתיר... ושפרו של כמויות של זהב הכי יקר) **בקיצור: אם תשאל שאלה במבחן: מהו הכלי במשכן שהכי קשה לעשות? התשובה היא חד משמעית: המנורה!!!**

אבל יש לי עוד חידה... מהו הכלי שהכי קל והכי זול והכי פשוט לעשות אותו מכל כלי המשכן??

לא תאמין מה התשובה!!! התשובה היא: **המנורה!!!** המנורה שאמרתי מקודם שהכי קשה לעשות אותה... אז זהו שלמרבית התמרון זה גם הכלי שהכי קל לעשות אותו... **מה אני מתכוון?? איך זה יכול להיות??**

אז ככה: במנורה יש דין מאוד לא שגרת... הלכה מעניינת שלא רואים את זה בשום מקום!!! **העניין הוא כך:** כל ההלכות המורכות שיש בעשיית המנורה זה רק כשעושים אותה **מזבחה**!! אבל אם לא עושים אותה מזהב... אם החלטנו לעשות את המנורה ממתכת פשוטה... **אז לא צריך כלום!!** לא מקשה ולא ככר, לא צריך כפתורים ולא פרחים ולא שקדים... כלום!!! אתה פשוט הולך לחנות תשימי קדושה וקונה איזה מנורת מתכת קצת גבוהה... לא משנה מה העיצוב... לא משנה המשקל... היא יכולה להיות חלולה מבפנים... בקיצור: זה משהו שעולה כמה מאות שקלים (הרבה פחות מהחנותי כסף שלך ושל...) **אתה קולט??** כל זמן שהמנורה **לא** עשויה מזהב... הכל בסדר... לא צריך כלום... מה שתביא ברוך הבא... אבל ברגע שעשית אותה מזהב... **הופה!!!** בבת אחת מעמיסים על המנורה את כל ההלכות הכי מחמירות ותנאי עבודה הכי מורכבים בעולם והכל בבת אחת נהיה לעיכובא... אם חסר חסר גביע אחד או כפתור אחד או שזה לא לגמרי מקשה או שלא ככר זהב... ההכל פסול בדיעבד!!! אויס מנורה!!! עכשיו שים לב: אם חסר משהו אחד במנורה למה זה פסול?? בגלל שחסר משהו במנורה?? לא!!! זה לא כ"כ בעיה במנורה... (ס"ס סיכמו שמונה ממתכת כשרה בכל מצב...) הבעיה היא בעיקר **בזבז** של המנורה!!! הזהב!! הוא אשם בהכל... כי רק מאז שהחלטנו לעשות את המנורה מזהב אז פתאום הגיעו כל התנאים המחמירים האלו... בקיצור: אם לא מתאים לך... אם אתה מרגיש "עומס דת" אל תעשה מנורה מזהב... תרד מהסטנדרט הזה... תעשה את המנורה מכמה מתכות והכל בסדר...

המשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

הערה קטנה: עד כאן דיברתי קצת כבד... אבל בעמוד הבא זה כבר יותר פיקניטי... תתאזר בסבלנות...

הערה נקודתית בסוגיית "פינוי בינוי" של ז"צ בשבתות...

נצל את עונת המלפפונים של חודש העיבור לפתוח נישא צדדית ואולי גם טיפה נחוצה... **ובכן: ישנה תופעה אולי חדשה...** שבערים חרדיות... הרי בכל בנין חרדי יש מצד אחד משפחות ברוכות ילדים שמחתינים ילדים והזוגות רוצים להגיע ואין מקום... ומאידך בכל בנין כזה יש גם בממוצע חמש או שש יחידות דיור של ז"צ ומטבע הדברים הזוגות הצעירים נוסעים לשבת... ואילו המשפחות שרוצות להזמין את הנשואים לשבת ואין מקום... אז מבקשים מהשכנים אם יכולים לתת את היחידת דיור לשבת... עמ"י גומלי חסדים... והם נותנים את היחידת דיור שלהם... **ועד כאן הכל טוב!!!** דא עקא: שמה שקרה זה שישנם משפחות שראו כי טוב והתרגלו לרעיון ובשלב מסוים הם התחילו לבקש את זה קצת... קצת בתובענות!!! איך סיפר לי אברך... היה הפסקת חשמל בלילה... יצאתי מהדירה שלך ובדיוק את השכן יצא... ואז הוא פוגש אותי בחדר במדרגות החשוק והוא כבר מודיע לי: אנחנו נופסים את הדירה שלכם גם בפורים וגם בפסח... בקיצור: הדירה שלי כבר תפוסה!!! הוא לא שאל אם זה מתאים לי או האם אפשר... לא!!! זה כבר תפוס!!! (ממש כמו ירושת הגר... מי שתפס ראשון תפס...) פעם שאלתי אותו... האם אתה מגיע שבת לחמיק... הוא ענה לי: לא!!! ולמה לא? כי השבוע אין לאשתי כח לנקות את הבית... הסתכלתי עליו בתדהמה: כשאין כח לנקות נשארים בבית? אתמהה... **הוא צחק וענה לי: אצלנו הכללים הם אחרים...** כשאנחנו יוצאים מהבית... יש לנו כמה שכנים שכבר נוספים לנו בעורף מתחילת השבוע בתקווה מי יתן שנתעופף מכאן בשבת!!! ומאוד ברור לשכנים שאם אנחנו לא פה הבית שלנו עובר לחזקתם!! וכשנותנים בית לשבת אז ה'שפחה' צריכה לנקות את הבית באופן קצת יותר יסודי... (וגם להביא כמה דברים שלא היינו רוצים שיראו) אז מה נעשה שלשפחה היה שבוע עמוס ואין לה כח... לכן נשאר בבית...

ואל תשאל... בסוף הם כן יצאו מהבית!! הוא תיאר לי איך הוא יצא מהבית כמו גנב... את התיק הוא הרים כדי שלא ישמעו אותו... וכולי האי ואולי אחד מהשכנים הסתכל בחלון... וממזמה לא היה לו נעים... כי אמרת שאתה נשאר... והנה אתה הולך... תפסנו אותך!!! "חוצפה שכזו!!!" והגדיל יהודי אחד לכתוב מודעת תוכחה בעיתון... אותו יהודי מתלונן: אמא שלי אלמנה... ואני רוצה להזמין אותה לשבת... ויש לנו בבנין כמה יחידות דיור של ז"צ ולפעמים אף אחד לא נותן את הדירה... מה זה צריך להיות?? מה עם גמילות חסדים וכו'

רבותי: משהו פה לא תקין בנימה!!! הגישה התובענית הזו לגמילות חסדים... זה לא!!!

שכן שמשדר שחייבים לתת לו את הדירה לשבת חוששני לו מלאו ד"ל תרדה בה בפרך... ההגדרה של לא לתת בידו בו בפרץ זה: **שאין לך רשות להפעיל עלי לחץ לעשות בשבילך דבר שאני לא חייב לעשות לך!** בקיצור: **אתה לא יכול לכופ אותי לעשות איתך חסד!!!** (גם אם אתה יכול להפעיל עלי לחץ לעשות צדקה וחסד כמו גבאי צדקה... אבל לא איתך... תרגע...) אני לא חייב לתת את הדירה שלי!!! נקודה!! זה צריך להיות ברור למבקש... וכ"ש שזה צריך להיות ברור למי שמבקשים ממנו (אגב: אני כותב על הנושא הזה בחופשיות רק בגלל שאצלי במקרה זה לא קיים... ס"ס אני גר בחיפה...) תכניס לראש: אתה לא חייב לתת את הדירה שלך!!! וכשזה לא ברור לך יתכן אתה נכשל ב"לפני עיור..." (יתכן שזה לא גרע ממכשיל חברו בסעודה שאינה מספקת)

עכשיו: בא נגיש ישר ולעניין: החוסר תקשורת פה נובע בעיקר מסגנונות שונים של אנשים!! יש כאלו שאין להם בעיה להשאיר את הדירה שלהם מלוכלכת ומוזנחת... אתה מגיע ורואה קרש גיהוץ במרכז הסלון... ואתה צריך לפלס דרך בינות לחפצים שעל הרצפה... מי שזה האופי שלו באמת לא מבין מה איכפת לכם להשאיר לנו את הדירה... הוא רואה בזה ממש "זה הנחה וזה לא חסר..." (איך הם אומרים?? תשאירו מלוכלך... אנחנו כבר נקה את הדירה...) אז זהו!! שצריך לדעת שיש גם סגנון אחר בעולם... ורוב האנשים בעולם הם כאלו --- שאם הם צריכים לתת את הדירה... זה אומר שהגברת הולכת לעשות פה "פסח קטן" לשבת קודש היא לא תנקה כמו שהיא ניקתה בשבילכם... כי שבת זו אורחת מוכרת... ואילו אתה אדם זר ולא נעים להשאיר לך בית לא נקי פיקס!!! עכשיו: לא יעזור שתסביר ותגיד ותרגיע ואל תתאמצו זה סוג האנשים ולא תשנה אותם לעולם!!! (עד כאן ביום ששי... אבל חכה... לא סיימנו... במוציא שבת האנשים מהסוג הזה מגיעים הביתה... ותסלח לי על הביטוי... כל עקבות שהשארתי בדירה זה פשוט מגיע לך אותם... אותה גברת שניקתה ביום ששי חוזרת שוב ומנקה במוציא שבת... והפעם זה כבר בשבילה) לאנשים כאלו קשה לתת את הדירה!!! **קשה מאוד!!** בשבילם לתת את הדירה זה אומר שעתיים עבודת ניקיון ביום ששי קצרה... ונוסף על כך עוד רגישויות של הגיינה שנמשכות עד שני שלישי... (תלוי כמה זמן יארוך עד שיעלמו העקבות שהשארתי...) ואתה בא בטענות למה לא נותנים לך?? אדרבה... אם אתה כ"כ דואג לאמא שלך האלמנה (ובאמת כל הכבוד) אני מציע לך לתלות מודעה בחדר מדרגות: דרושה יחידה בבנין זה בתשלום 300 שקל לשבת!!! אני בטוח שיהיה קצת יותר שיתוף פעולה... זה יתן קצת חשק ודרבון לשירותי הניקיון של אשת האברך שחזרה מהעבודה ביום ששי בשעה 12... אם הזוג ידעו שמחכה להם 300 שקל כאריו לנשימה להסיר קצת המעול של השכירות ההזוייה ליחידה עלובה של 35 מ"ר... זה יתן להם חשק...)

אבל אני חייב להיות כנה ולהודיע לך שע"פ הלכה אתה לא חייב!! קי"ל שאדם חייב לכבד את ההורים רק מממונם!! ממך בעצמך לא נדרש להוציא 300 שקל בשביל אמא שלך... אבל אם אתה כבר מטיף לאחרים ומתרים אותם שניקו דירה בשביל אמא שלך... אז נתחיל ממך... קודם אתה תושיט את היד לכיס ותהיה מוכן להוציא 300 שקל בשביל אמא שלך... ואז אנחנו נגמור בעדך ונפנה לך בית... **קצת בושא לדבר על זה!! כי זה דברים פשוטים!!!**

עכשיו זה לא סתירה בכלל... שאחרי שהזוג הצעיר הפנים שהוא לא חייב לתת את הדירה (וגם שכנו המהולל הפנים זאת)... כעת רצוי ותמיד אפשר לעשות שטייגן!! להתקדם ברוחניות זה תמיד דבר טוב... אם רוצים אפשר להחליט ללמוד מידי פעם את הספר "אהבת חסד" לח"ח... ולהחליט שאחרי שכבר מבקשים מאיתנו את הדירה... בא נעשה מזה שטייגן ונחזק בהכנסת אורחים ולתת לו את הדירה בשמחה... אתה יודע מה?? יותר מזה... אם החלטת ללמוד מוסר בשיטת נוברדוק ואתה מתחיל לצעוק על עצמך כמו שאותו יהודי צעק... איפה הגמילות חסדים לי... למה אני לא נותן את הדירה שלי... בסיידר... לך מותר לצעוק על עצמך!! זה כבר מוסר!! אבל שזה יגיע ממך... זה לא צריך להגיע ממנו וזו עזות פנים כשזה מגיע ממנו... אני רק יכול להוסיף שהכנסת אורחים מביאה ברכה לבית... אם צריכים ישועה או שיש לפניך איזה שבת מורכבת שצריך רחמים שהיא תעבור בשלום... אז אם באותה שעה יש אורחים בבית... אני יכול להעיד מניסיון שזה דבר שמביא ברכה... אל תשחק שיצחק אבינו הלך להתפלל על שידוך... איפה? בבאר לחי רואי-בבית הכנסת אורחים של אברהם אבינו ודו"ק

לפניך שני מסלולים... בחר אחד

מהם...

המשך) הנה לך מאפיין לגישה של תורה!! מנורה מסמלת את התורה!

כמו שבמנורה יש שני מסלולים ושני סטנדרטים ברמות שונות וקיצוניות... כך בתורה יש שני מסלולים... יש בתורה מסלול שנקרא: "כי קרוב אליך הדבר מאוד בפיך ובלבבך לעשותו..." זה כמו מנורת המתכת... אפשר בקלות להיות יהודי כשר שמקיים את כל המצוות באופן מינימלי! לא קשה להיות יהודי! יהודי מינימלי זה משהו ממש קל... כמו שמנורה מינימלית זה משהו קל... מתכת הכי פשוטה והנה יש לך מנורה כשרה בידיים!!!

ככה זה בתורה... אל תחשוש... להיות יהודי זה לא קשה! יהודי מינימלי זה בסה"כ לקרא ק"ש שחרית וערבית וכבר יצאת יד"ח לא ימוש... לשמור שבת... לא לאכול מאכלות אסורות... להיזהר מעבירות... לקיים כמה מצוות ואתה כבר יהודי למהדרין!!! **אה... אם כ"כ קל לקיים את התורה הקדושה... אז למה תכל'ס...** אני יודע שיש כאלו שיושבים בבית ה' ימים ולילות ועמלים כל היום בתורה הקדושה והם טוענים שהם אפילו לא התחילו? אם אכן באמת כ"כ קרוב אליך הדבר מאוד... אז למה יש כאלו ששתולים בבית ה' וטוענים שהם אף פעם לא הגיעו לאפס קצהו? **התשובה היא:** אחרי שקרוב אליך הדבר מאוד!!! אחרי שהתחלת לצעוד על המסלול המינימלי של מנורת מתכת פשוטה ובזה אתה כבר מקיים הטבת הנרות... **קעת תמיד אפשר להתחיל לעשות שטייגן!!! יש לאן לשאוף!** יש תמיד את מנורת החלומות... יש איזה מנורה מיוחדת מזהב טהור שאני שואף לעשות לה' ולתת לו אותה באהבה... וזה כבר כרוך בהתמסרות בקנה מידה של "פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן ובתורה אתה עמל..." כאן מדובר בעבודת חיים... להתחיל לפסל בעבודת אמן משוקדים כפתוריה פרחיה... וכך זהב ומקשה ואל תשאל... אבל זו כבר עבודה שהיא אולי מתחילה בזהב... אבל זהב זה רק התחלה! יש פה מי יעלה בהר ה'... כמראה אשר הראה ה' את משה...

אה... אתה לא רוצה? קשה לך?? פתאום מרגיש לך "עומס דת"? אין בעיה... לא עשינו עסק... תשאר עם המנורה הפשוטה!!! בלאו הכי אתה כעת עם המנורה הפשוטה! אף אחד לא חייב אותך לאמץ את פך השמן הטהור ולא את מנורת זהב טהור...

כלפי מה הדברים אמורים?? יש כאלו שאצלם היידישקייט שחור לבן!

מדובר ע"פ רוב באנשים מרוממים שהגיעו לשיעור קומה באמת גבוה בעבודת ה'... מדובר בעובדי ה' שבאמת יכולים להרשות לעצמם ללכת על הליגה של מנורת זהב!!! אשרי חלקם... והם באמת עובדים מאוד קשה... תובעים מעצמם רמה רוחנית מאוד גבוהה... כל סטייה ולו הקטנה ביותר

מהמשקל המדויק של ככר זהב... זה עולה להם בחיים!!! כל טעות הכי קטנה בהשקפה זה יהרג ואל יעבור... בטח... כשיש לך עסק עם מנורת זהב טהור... כל שקד או כפתור הכי קטן שחסר בפרפרא של מלך הפסדנו את כל המערכה... זה להיות או לחדול!!! הכל פה סופר רגיש.

ומעתה: מרוב שאותם עובדי ה' חרדים לדבר ה' משקיעים את ככלל נשמתם באותה מנורת זהב ואצלם באמת כל סטייה זה פחד פחדים!!! מרוב שהם שקועים במנורה מהסוג הזה... **הם פשוט שכחו שיש עוד!!! עוד מנורה!!!** הם שכחו שיש גם מנורה **מינימלית!!!** הם שכחו שיש גם את היהודי שהוא לא מושלם והוא לא כיכר זהב... ואצלו אין לא כפתור ולא פרח... **וגם לו!!!** גם ליהודי הזה יש מקום ביהדות... גם מקומו לא נפקד בבית ה'... אז נכון שהמנורה שלו היא בסה"כ ממתכת פשוטה... ונכון שהוא מורחק מהסטנדרט היוקרתי והתובעני של מנורת זהב טהור... נכון שלאותו יהודי פשוט אין לו את הלוקוס לזכות לתת לה' את פך השמן הטהור ואת המנורת זהב טהור שאתה היהודי המרומם יכול לתת לה'... אבל עדיין!!! לא לשכוח שגם לו יש מנורה!!!!

והמנורה שלו כשרה לכל הדעות!!!!

אדרבה... למרבה האבסורד... ואני מדגיש: **למרבה האבסורד!!!** יתכן שמבחינה מסוימת המנורה שלו יותר טובה ממך!! ולמה??

כי בשביל התנאים של המנורת מתכת הפשוטה שלו... מאוד בקלות המנורה שלו כשרה לכל הדעות... ואילו בשביל להגיע לסטנדרטים המחמירים של המנורת זהב טהור שאתה שואף לתת לה'... סטייה הכי קלה ופרט אחד שחסר והמנורה כבר פסולה לכל הדעות!!! כלומר: קח בחשבון שהמנורת זהב טהור שלך **פסולה לעינבא!!!** והמנורת מתכת הפשוטה שלו **כשרה למהדרין!!!** בקיצור: אתה "יורד" עליו ומזלזל בו שהוא יהודי כזה פשוט ויש לו כזו מנורת מתכת פשוטה...!! ?

סטופ!!! אל תמהר לזלזל... המנורת מתכת הפשוטה שלו... היא פשוטה רק בתנאי שהמנורת זהב טהור שלך באמת באמת כשרה!!! אבל אם לא כ"כ בטוח שהמנורת זהב טהור שלך כשרה בכלל... אז אין לך מה לזלזל בו!!! כי תכל'ס... בסופו של יום... לו לכל הפחות יש מנורה פשוטה וכשרה... ולך גם את זה אין!!! יש לך מנורת זהב טהור ו... ופסולה!!!

יהודי פשוט הוא אמנם יהודי פשוט... אבל יתכן שמה שהוא צריך לעשות בתור יהודי פשוט הוא כבר עושה ובזה הוא מושלם!!! הוא מנורה פשוטה אבל כשרה!!! ואילו ברגע שאתה דרשת מעצמך את הליגה של בן תורה... והלכת על הסטנדרט הרוחני הגבוה של מנורת זהב טהור... יש לזה גם אחריות... יש לזה גם סיכונים...

מרחן בעל התניא זיע"א פותח בקיצור נמרץ את אחד הנושאים המורכבים ביהדות... מצד אחד מצינו אצל

אהרן הכהן שהיה "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה!" כמו כן מצינו ש"אוהב את הבריות" זה אחד ממ"ח קניינים שהתורה נקנית בהם... ולעומת זאת מקובלנו: שהרואה בחבירו שחטא מצוה לשנאותו!!! והלא משנאיך ה' אשנא וגו'...

זו שאלה עצומה... ועד כדי כך זו שאלה עצומה שאם תשים לב כל אחד מאיתנו איכשהו בוחר לעצמו את אחד משני הצדדים והולך עם זה עד הסוף... יש כאלו שעסוקים בלשנאות!!! לשנא כל יהודי שיש בו נדנדו חטא והולכים עם זה עד הסוף... ומאידך יש כאלו שאוהבים ומחבקים כל יהודי באשר הוא בכל מחיר וללא תנאים... ותכל'ס שניהם טועים!!! כי סו"ס יש פה שני מאמרי חז"ל ששניהם אמת וצריך להבין מתי כן ומתי כן... ובעל התניא מיישב את זה בכמה מילים ספורות (בלק"א פרק ל"ב): ומה שכתב בגמ' שמי שרואה בחבירו שחטא מצוה לשנאותו, וגם לומר לרבו שישנאנו... היינו בחבירו בתורה ובמצוות וכבר קיים בו מצות הוכח תוכיח את עמיתך עם שאתך בתורה ובמצוות, ואעפ"כ לא שב מחטאו, אבל מי שאינו חבירו ואינו מקורב אצלו, הנה על זה אמר: הוי מתלמידיו של אהרן... אוהב את הבריות... הרחוקים מתורת ה' ונקראים בשם בריות בעלמא, צריך למשכן בחבלי עבותות אהבה" כתוב כאן מהלך מפליא!!! דווקא את היהודי הפשוט... המסורת... היהודי המינימלי... אותו צריך לאהוב!!! אוהב את הבריות ומקרבן לתורה... ואילו דווקא החבר שלי הזה... הפרומער הזה... שהוא קנאי לכל דבר שבקדושה... אם הוא נכשל במידות רעות או שאדרבה... בגלל הפרומקייט שלו הוא מרשה לעצמו לזלזל ברבנים... והוא מגייס את כל היידישקייט לשרת את המידות רעות שלו... אותו צריך לשנא!!! עליו אמרה תורה: מצוה לשנאותו...

לכאורה זה הרי הפוך מההיגיון??? הרי סו"ס בתורתנו הקדושה יש מושג שנקרא **קל וחומר!!!** אז אם חבר שלי שנתפס על "פגי שביעית" צריך לשנא אותו... אז היהודי המינימלי הזה שנכשל בהיתר מכירה לא כ"ש ש"הלא משנאיך ה' אשנא, תכלית שנהא שנאתים לאוייבים היו לי."

מה התשובה?? הנה!! שוב אותו יסוד!!! היהודי המינימלי הזה... הוא הלך על הסטנדרט הפשוט!!! הוא החליט להגיש לה' מנורת מתכת פשוטה!! זה האיש!! זו הרמה הרוחנית שלו... אז זהו!! שבשביל המסלול המינורי והמנורה הפשוטה שהוא בחר להגיש לה'... שבביל זה הוא בסדר!!! סו"ס זו מנורה כשרה... שבביל כזה יהודי יתכן שהיתר מכירה זה בסדר... היהודי הזה כשר... אדרבה... צריך לאהוב אותו... לקרב אותו ואולי יום אחד הוא גם יתרומם למסלול של מנורת זהב...

אבל חבר שלי שהוא באמת אברך בעל מדרגה... והוא מצידו העמיד את עצמו במסלול של הסטנדרט הגבוה ששואף למנורת זהב טהור!!! כאן כבר אין ויתורים... כאן אם חסר כפתור אחד או שקד אחד... זהו... הכל פסול... זהו!!! מצוה לשנאותו... (אגב: מישהו העיר לי שזה אולי הסוד או הדרש במדרש פליאה, שכל פעם שיעקב אבינו היה מדבר בלימוד עם השבטים... אז כמישהו

הרגלים ונוסעים לקרית שמונה??

לא!!! חלילה!! לא לרדת מהסטנדרט!! נישאר בפוניבז' בגאון ונתחיל להזיז את עצמנו... אין ברירה!!! תחליט... אם החלטת ללכת על מנורת זהב טהור... אז קדימה!!! צריך להתחיל לעמוד בתנאים המחמירים שלה... אחרת!!! אחרת המסורתית של קרית שמונה עדיפים עליך...

הגישה הזו עושה סדר בראש בהרבה דברים מהותיים!!!

לדוגמא: אנחנו מנהלים מאבק עיקש נגד פגעי הטכנולוגיה!! בפרט עכשיו שאנחנו כמעט שוקלים להיפרד מהפלאפון הכשר שלנו בגלל צינתוקים לא כ"כ נקיים... ולפתע אתה הולך ברחוב ורואה מולך יהודי פשוט הולך עם סמארטפון!!! ממש סמל הקנאה המקנהה!!! נו... אז קל וחומר הדברים... אם הפלאפון הקדוש והמקרטע שלי עוד מעט יהיה חייב נידוי בגלל כמה צינתוקים... אז האיפון הנוראי שלו הזה שיש בו את כל האיפלוקציות שבעולם... זה ממש מורידין ולא מעלין...?? אז פעם היתה לי כזו גישה שאם מגיע יהודי לבית כנסת עם איפון... צריך לדפוק על השלחן ולדפוק לו סטנדרים בראש ולפצע את מוחו בגדרין ולצעוק עליו שאין לו חלק לעוה"ב... ופעם אחת ניסיתי לעשות משהו בסגנון הזה... והרגשתי שמהו פה לא תקין!! ולא הצלחתי מה פה לא נכון...

והיום אני מבין מצוין... היהודי הפשוט הזה... המסורתי הזה... המינימלי הזה... יתכן ש-לו זה לא אסור!!! עכ"פ לא רשמית!!! כי זו הרמה שלנו!! זה הסטנדרט שלנו!! לי אין צורך לשבור לו את האיפון... אדרבה... אם כבר אוהב את הבריות ומקרנן לתורה... אבל חבר שלי... בקהילה שלי... בכלל שלי... שהוא אוהב את עצמו חלק בלתי נפרד ממה שנקרא חרדים לדבר ה'... ברגע שהוא קנה איפון מוגן זה הרי מנוגד להסכמת הציבור!!! והרי הוא פורש מדרכי ציבור ובאמת צריך להוקיע אותו... צריך לנזוף בו ולהכריז עליו שאין לו חלק בעולם הבא... פתאום קלטתי שלא חכמה לנזוף במאבטח המסורתי עם סמארטפון... (מסכן... מה נפלת עליו???) לך לעסקן של הקהילה שעושה מה שהוא רוצה... לך למשב"ק של הרבי שמאחורי הגב שולח כל היום קישורים ל"מקושרים" בוואצפ... נראה אותך שובר לו את האיפון... בינינו... לו אתה לא תעשה את זה וגם אני לא... אז זהו!! שדווקא הוא-- מצוה לשנאותו!!!!

ואילו את האיפוניסט עם הכיפה הקטנה שמתפלל מתוך האיפון... אותו אם כבר צריך לקרב... נעשה סדר בראש: לא הכל מתחיל ונגמר באסור ומותר!! יש גם מסלולי סטנדרט!!! כל אחד מאיתנו לוקח את עצמו לידים ומחליט איפה הוא מעמיד את עצמו... אם החלטת להיות יהודי פשוט... לך לבית כנסת של יהודים פשוטים ושם תהיה כזה... (אל תשכח להגיע ליזכור) אבל אם זכית ואתה הולך על כל הקופה... אתה רוצה להיות פך השמן הטהור?? כאן צריך להיזהר מנקודות... כאן צריך להקפיד על כל כפתור ופרח...

סטנדרט נמוך!!! בשביל הסטנדרט הנמוך שלו הוא בסיידד... הוא עובר בטרמינל של עולם הבא... (מה שכל הנביאים נתבאו וכו') ואילו אני ואתה שהתימרנו ללכת על הליגה של "עין לא ראתה..." קח בחשבון שאנחנו בסטנדרט אחר!!!

ממילא לזלזל באותו יהודי פשוט... לא הייתי ממהר לזלזל... כי יתכן מאוד שהוא בגדר יהודי כשר ו... ואני עדיין לא כ"כ... אין לי עדיין את הלוקוסוס לרכוב על הסוס ולהסתכל עליו מלמעלה למטה... אבל גם לא לקנאות בו... סו"ס אני בחרתי להיות הנהג של המרכבה... וכשנמצאים בכביש לפעמים יש נקודות... ואילו הוא בחר להישאר על קורקנט... אז בטח שאין לו נקודות... אני אקרב אותו ואוהב אותו אבל-- מרחוק!!!

לפני חמש עשרה שנה כשהייתי בחור... היה לי בן דוד בישיבת פוניבז'... והיינו אוהבים להקניט אחד את השני... באחת ההזדמנויות אמרתי לו: שיש פה בעיה!!! שמעתי שהפוניבז' רוב זיע"א הכין כסא מיוחד למשיח בפוניבז' מתוך תכנית ברורה שהמשיח יתגורר ברחוב ראב"ד בבני ברק והוא ימסור שם שיעורים כלליים... בקיצור: כבר מוכן לו שם כסא... ומאידך!!! פעם הייתי בקרית שמונה והראו לי שם בית חד קומתי מטופח ואמרו לי שהיהודים המסורתיים של קרית שמונה... כשהם עלו לשם ממרוקו... כשהם עדיין היו במעברות... הם החליטו שהם לא נכנסים למבני קבע העמידר שלהם עד שלמשיח לא יכינו בית!!! ואכן בנו שם בית יפה ומיוחד למשיח... וזה עדיין מחכה!! מחכה למשיח...

ועכשיו יש לי שאלה: תכל'ס: איפה המשיח יגור??
האם הוא יגור ברחוב ראב"ד בבני ברק וימסור שיעור כללי בפוניבז'... או שהוא יגור בשכונת עמידר בקרית שמונה?? בן דוד שלי התרחת עלי... השתגעתי?? ברור שהמשיח יגור בבני ברק!! הוא ימסור שיעור בפוניבז'... והמסורתיים של קרית שמונה... אם הם ירצו הם יסעו לבני ברק וינסו להקשיב לשיעור כללי של המשיח... אם יבינו טוב... ואם לא יבינו... שיחזרו חזרה לקרית שמונה וישארו שם... אמרתי לו: לא ידעתי!! טעיתי!! המשיח בהתחלה באמת יגיע לפוניבז' והוא ימסור שיעור כללי במסכת יבמות בדף מ"א... ואתם לא תבינו כי אתם עדיין לא הגעתם לשם... אתם אוהזים בדף י"ד... והמשיח יכעס עליכם... מה... סוף חורף ועדיין לא הגעתם לדף מ"א?? כל טוב... הוא יהפוך פניו ויסע לקרית שמונה... ושם!! הוא לא ימסור שיעור כללי ביבמות דף מ"א... וגם לא דף ג'... הוא ישב איתם שם ויגיד להם שיעור תורה וגימטריאות... ויהיו שם העץ ואדמה, ועצי ועשבי ודווקא הוא יסתדר עם האנשים מצוין... הם יבינו אותו והוא אותם...

ולמה?? כי אתה שלומד בפוניבז' ולמדת מסכת יבמות עד דף י"ד... מגיע לך מכות איך עדיין לא הגעת לדף מ"א... ועל זה המשיח לא יוותר!!! הוא ינזוף בכס ויקום בהפגנתיות וילך... ולאן הוא ילך?? לאובדים בארץ אשור ולנידחים במדינת רומניה... ודווקא הם!!! יתכן שמה שהם צריכים לדעת הם דווקא יודעים!! הם יודעים שצריך להיות בעל טוב בבית וצריך לשמור שבת... ולא לדבר בבית הכנסת... ולא לצאת ביו"כ לפני התקיעה... נו... אז עכשיו כולנו תופסים את

היה אומר סברא טובה יעקב היה מתלהב ואומר: כפתור ופרח... ואם הוא היה אומר סברא לא טובה... יעקב היה אומר: לא ירד בני עמכם... כלומר: אין באמצע!!! אין פשרות!!! או שזה כפתור ופרח... או שזה לא ירד בני עמכם... אין לי שום אימון בזה...

כן... אברך ברמה שהחליט משום מה להקל ראש ולחיות חיי הנהנתנות... והחליט להחזיק מכשיר מוגן (או לחילופין החליט לסמוך על היתר מכירה...) שלא יתפלא אם אנחנו נפסול אותו!!! ולמה?? לא בהכרח בגלל שיש בעיה בפלאפון מוגן... אלא בגלל ההשתייכות שלך!!! אתה משייך את עצמך לסטנדרטים של מנורת זהב... ברגע שיש לנו עסק מנורת זהב... מספיק שחסר לך כפתור אחד... שקד אחד... אין חכמות!!! המנורה פסולה!!!

אה... אבל אנחנו גם מתעסקים עם קירוב... ושם יש יהודים שאין להם אפילו שקד וכפתור אחד לרפואה... שם יש אייפוניסטים שמסתובבים בחופשיות ואנחנו אוהבים את הבריות ומקרבים אותם לתורה?

אין בעיה!!! תבחר בסטנדרט הזה... תחליט שזו הרמה הרוחנית שלך... תחליט שאתה יורד מהסטנדרט של מנורת זהב... ואתה מהיום שייך למנורת מתכת פשוטה... באותו רגע אתה כשר למהדרין!!! אנחנו נחזור לאהוב אותך ולקרב אותך...

את הפרט הזה אנחנו מתקשים להפנים!!!

בעבודת ה' לא הכל שחור לבן! יש גם סטנדרטים שונים!!! אתה יכול להיות עובד ה' גדול שאוחז ברמה רוחנית מאוד גבוהה והציון שלך יהיה גרוע ומגיע לך מכות!! ולצידך יעמוד יהודי פשוט מאוד והציון שלו יהיה מאה והקב"ה מנשקו בראשו!! ולמרות זאת... זה לא סתירה בכלל שאתה עדיין שווה הרבה הרבה יותר ממנו ואין לך מה לקנאות בו אפילו לרגע... זה מאוד מבלבל!!! לצורך העניין אני אוסיף כאן דוגמא נוספת (שכבר הבאתי פעם) הדוגמא מחבר שלי שהוא נהג רכב... ואל תשאל... הוא עשה המון עבירות תנועה... יש לו חמש עשרה נקודות!!!

ואילו אני ? ? ? זך ונקי כתינוק בן יומנו... אין לי אפילו נקודה אחת... ולמה?? כי אין לי בכלל רישיון!!! אני בכלל לא "בתורת..."

נו... אז חבר שלי מקנא בי שאני כתוב בספרן של צדיקים (אצל שוטרי התנועה)?? ממש לא!!! למה לא?? כי הוא יכול בכל רגע נתון להחנות את הרכב בחניה הקרובה ולרדת מהכביש ולהיות בדיוק כמוני...

אז זהו שלא!!! כל הנקודות הרעות שלו סו"ס שייכות ונזקפות לסטנדרט שלו שהוא נהג רכב!!! זה ש-לי אין אפילו נקודה אחת זה לא אומר שאני יותר ממנו... אני פשוט לא בסטנדרט שלו... יתכן שעוד יהיה לו משפט והוא עוד ישלם קנס והוא יסבול בגלל זה... ועדיין הוא לא יקנא בי... כי הוא מעוניין להיות נהג רכב!! ולא רוצה להישאר כמוני רכוב על חמור...

על אותו משקל: היהודי המסורתי והפשוט יש לו

לא לאחר!!! אבל גם לא להקדים את

המאוחר...

אחד מהמסרים שהודש אדר א' מלמד אותנו זה גם לא להגיע יותר מידי מוקדם!!! ובשבילי זה חידוש מאוד מאוד גדול...

כי אני אלוף בלהגיע מאוחר... וכולם נזופים בי שאני אהיה רזי ולמה הגעת מאוחר... צריך להגיע מוקדם... צריך להיות מעשרה ראשונים... ומי כמוני יודע כמה שלאחר זה לא טוב... המאחרים הכרוניים זה אנשים הכמעט יחידים בעולם שמקבלים את העונש במקום!!! איחרת... איחרת את הרכבת... איחרת את התפילה... הפסדת... התוצאות במקום!!!

אז אני כבר יודע שלא טוב לאחר... אני מברך את עצמי ומאחל לעצמי שאני אגיע בזמן... נו... ואם יום אחד בטעות יקרה שאני אגיע יותר מידי מוקדם?? אז בכלל... אני אהיה בעננים...

אז לא!!! חודש אדר א' מלמד אותנו שגם להגיע מידי מוקדם זה לא טוב!!! כן... השנה אנהנו זריזים במיוחד ואנהנו מגיעים לחודש ניסן יותר מידי מוקדם... אז לפתע הרכבת מאיטה את המהירות... (מכיר את זה שפתאום הרכבת מתחילה לנסוע לאט... ולמה? כי הרכבת הזו צפויה להיכנס לתחנת סבידור מרכז בשעה 12.42... והקטר כנראה נסע טיפה יותר מהר ולפי זה יוצא שאנהנו נכנס לתחנה בשעה 12.39... אם ככה... צריך להאט) מה שנקרא "ובלבד שלא יקדים ולא יאחר..."

עכשיו: מה באמת הבעיה להגיע מידי מוקדם??

התשובה היא פשוטה: כשאתה מאחר... אז אתה **המאוחר!**

ואילו כשאתה מגיע מידי מוקדם... אז אנהנו **מאחרים אותך!**

אוטובוס שהגיע מידי מאוחר... אז האוטובוס איחר... נו נו אוטובוס... אבל אוטובוס שיצא יותר מידי מוקדם... אז אנהנו איחרנו אותו... **ותכל'ס: בשתי המקומות יש פה איחור!!!**

בקיצור: לכל דבר יש זמן!!! בעיתו ובזמנו!!! וכשהוא לא בזמן... אז תמיד יש פה איחור... או שאתה הגעת באיחור או שאיחרו אותך... אם אנהנו נגיע לחודש ניסן בזמן... אז פסח יאחר אותנו כי פסח זמנו בחודש האביב ואילו אנהנו בחודש האביב כבר נאחו בחודש איר... **כלפי מה הדברים אמורים???** כמו יש יצר של עצלות לאחר... וזה יצר מוכר... וכפי שאמרת המאוחר מקבל את העונש שלו במקום... יש יצר שהוא אפילו יותר מסוכן מבחינה מסוימת!!! יצר להקדים את המאוחר... לתפוס מדרגות בעבודת ה' לפני הזמן!!!

מגיע בחור עובד ה' ומחליט לשים גו בעבודת ה'... הוא מקדים את המאוחר ותובע מעצמו מדרגות שהוא ראה אצל צדיקים שהגיעו לזה לאחר שנים רבות של עבודת ה'... והוא תובע מעצמו את זה כבר עכשיו!!! זה בחור בן עליה... אני מסתכל עליו בהערצה... כי תכל'ס... אני טיפוס עצלן ומאוחר... והוא טיפוס מקדים!!! הלוואי עלי... אבל אסור להתבלבל!!!

גם מי שמגיע מוקדם מידי... זה יכול לגרום לאיחור באופן ישיר...

כי אתה כעת לא יכול לשבת וללמוד חמש שעות רצוף! מה נעשה שלא!!! (מי שכן הלוואי... אני מדבר על מי שלא)... וברגע שאתה מתעקש... אז אתה יוצר סכסוך בין הגמ' לנפש שלך... כי הנפש שלך עושה משהו שכעת היא לא מסוגלת לעשות... ואתה מתעקש להקדים ולהכריח את הנפש לאחור במקום **שמוקדם מידי** בשבילה... ואז הנפש פותחת ריאקציה!!! משהו שם מתנגד מבפנים... ואז לאחר כמה שנים שעקרונות כבר הגיע הזמן... עקרונות היית יכול כבר לדרוש מעצמך כזו רמה רוחנית... פתאום זה לא הולך!!! למה?? **איחרנו** את המועד... לך כבר יש ריאקציה **מוקדמת**... המדרגה הזו **איחרה** אותך... כי ניסית להקדים אותה... זה משפט עמוק עמוק!!! אבל תחזור עליו כמה פעמים... זה חשוב (למי שזה נוגע אליו...)

עוללי טיפוחים... מה עושים במקדש עם תינוק ששוקל שמונה קילו זהב??

נקישות נשמעו בלשכת הגזבר ר' יונדב... אחד משלושת גזברי המקדש!!! הלשכה שלו ממוקמת בתחתית העזרה והכניסה אליה מהר הבית כך שגם סמאי מתים וטבולי יום יכולים להיכנס (שהרי המחילות הבנויות בקודש ופתוחות לחול תוכן חול, הולכים אחרי הפתח, והפתח הוא מכיוון הר הבית ולא בעזרה) עכ"פ נקישות בדת... כן... אפשר להיכנס!!! אמא וילד קטן בפתח... אוהו... ר' יונדב התרגש וקם מלא קומתו... דמעות עמדו לו בעיניים... איך הילד גדל... לא יאומן... איזה גובה הוא הצמיח... ברוך ה' אשר לא עזב חסדו...

האלמנה מחתה את דמעותיה ואמרה: כן... בואו שעריו בתודה!!! אךנ באתי לכאן לשערי ה' כדי לקדמוני בתודה ובשבח והודאה ולשלם את נדרי שנדרתי... ובכן: הילד בן הארבע שאתם רואים עכשיו... בלע"ר נראה ילד בריא וחיוני רץ ומשתובב... הילד הזה לפני שנתיים לא התפתח מספיק גופנית!!! לא עלה במשקל וגם לא גבה לפי הגרף המקובל... אבא שלו נפטר והאמא האלמנה נשארה לבד עם יענקי הקטן וגם עם דאגה לבריאותו... כסף אמנם לא חסר לה אבל דאגה נהה להפתחותו התקינה של הילד שלה לא נתנה לה מנוח... היא התפללה והרטיבה את הסידור בדמעותיה... עד שיום אחד היא החליטה לנסוע עם יענקי בן השנה לבית המקדש... ואז היא נכנסה בפעם הראשונה ללשכת הגזבר ר' יונדב... והצהירה: שבעז"ש מהיום אני מודדת את יענקי שלי... ואם הוא יעלה במשקל ובגובה אני נותנת משקלו זהב למקדש...

ר' יונדב הניח את ידו על ראשו של התינוק ובירך מעומק שזה הקטן עוד גדול גדול יהיה... ושלח אותה מהר מהר שתספיק את הברכה כהנים של תמיד של שחר... וגם לאנשי המעמד שיעיתרו ברחמים על יענקי... חלפו שלושה חודשים!!! והנה בתחילת החורף האחרון האלמנה חוזרת עם יענקי... ברוך ה' הוא התפתח... עלה בקילו וחצי... והניחה שתיים וחצי קילו של מטילי זהב!!! ר' יונדב בירך בחום... אבל עדיין "וישב מרדכי אל שער המלך" שחזר לשקו ותעניתו... עדיין צריך ישועה... בטיפת חלב עדיין לא מרוצים...

הנה!!! כעת בחודש אדר... מזל דגים... בן פורת יוסף... היא שוב חזרה!!! והפעם אי אפשר להכיר את הילד... הוא גדל... הפנים שלו התמלאו... תפס גובה!!! נהיה שובב... הוא התחיל לרוץ בתוך הלשכה במרץ... ר' יונדב התרגש... ברוך ה'!!! **האלמנה המרוגשת הניחה לא פחות ולא יותר תשע קילו של זהב על השלחן!**

אוו... מה עושים עם כזו כמות אדירה של זהב?? זה אחד מהכאבי ראש של הגזברים!!! בית המקדש זה לא בית כנסת שכמה כסף שתתרום יתקבל בברכה... בית המקדש זה מקום שכשמגיעים תרומות צריך להתייגע על מה להוציא את זה... אבל מצד שני חייבים לקבל וגם להתייחס בשיא הכובד ראש לכל יהודי שנותן מתנה לה'!!! (זו אחת העבודות הקשות שבמקדש שמסורת דווקא ללויים... בתוקף תפקידם כנציגים של ה' להתייחס בין היתר בצורה מכובדת לכל נדבת לב שהיה נותן לה'... בין אם זה שקל בודד שעל זה נאמר "דין פרוטה כדין סאה" ובין אם זה כסויות של כסף וזהב שצריך ולשבור את הראש מה אפשר כבר לעשות עם זה ליצר מזה בתוך המסגרת הרחבה כבר מתרומות של בדק הבית ודו"ק... אל תשכח שאת בית המקדש לא מרחיבים... ואת קרבן התמיד לא מכפילים... ממילא צריך הרבה יצירתיות למצא איפה לתת מקום וביטוי גם לתרומה הכ"ז דומיננטית ובעלת משקל זו... ודו"ק היטב)... **האלמנה כעת יושבת מרוגשת עם יענקי בלשכת בדק הבית**... וכמוכן מטבע הדברים היא משתוקקת וכולה סקרנות לקבל איזשהו מידע או עידכון לאן!... לאן הזהב הזה הולך... איפה אני הולכת לפגוש אותו פה במקדש בפסח הקרוב... על איזה קיר או באיזה ציפוי של כלי שרת... תחשוב: זה לא סתם זהב... זה משקלו של יענקלה שלי... הלב שלי

ר' יונדב שקע בהרהורים ולאחמ"כ הוא אמר: הייתי רוצה לבקש... אם לא איכפת לך!!! היינו רוצים להשאיר את הזהב הזה כעת ליתר בטחון ולא לנוגע בו עד ערב פסח!!! **מה יש???** אם אתם זוכרים לפני שנה היה סיפור מאוד מלחיץ בבית המקדש... היה פה איזה יהודי שהתמוטט בפתאומיות ביומיים שלפני פסח... וזה קרה בדיקת תחת אותה קורת גג ששם היו מאוכנסים כל אלפי המזרקי כסף ומזרקי זהב ומקלות ההפשט של קרבן פסח... ורוב המזרקות נטמאו... ובגלל הסיפור הזה **כמעט!!! כמעט היה פה פסח הבא בטומאה**... כי בשביל פסח הבא בטומאה לא צריך להגיע לרוב ישראל שטמאים... מספיק גם שרוב הכלים טמאים... (או רוב הכהנים) וכאן זה מה שקרה... רוב הכלים נטמאו... אז מילא עד לפני כמה שנים... לא היתה בעיה... מקסימום...

אם היה קורה כזה דבר... אם רוב המזרקי כסף וזהב של פסח היו נטמאים... היו פשוט מזעיקים לכאן כמה עשרות צורפי כסף וזהב... הם היו עושים חור ומנקבים את כל הכלים או משחיתים אותם באיזושהי צורה אלגנטית באופן שהכלים היו יוצאים מתורת כלי וכלי שנשבר או התבלט מתורת כלי הרי פרחו טומאתו... ואז הם היו חוזרים ומתקנים את הכלים בחזרה והנה לך כלי חדש וטהור!!! אבל מאז ששמעון בן שטח נהיה אב ב"ד הוא תיקן על כלי מתכות שאם נטמאו... אז גם אם התיכו אותם... ברגע שתקנו אותם בחזרה חזרה להם הטומאה הראשונה! (ובאמת קרה סיפור כזה דומה לשלומצ'א המלכה אחותו של שמעון בן שטח שיום לפני חתונת בנה נטמאו לפתע כל הכלי מתכת היוקרתיים והיא כנראה נתונה שחלק מהתפריט בחתונה בשר תודה וכמה אלפי לחמי תודה... אז היא קראה מהר מהר לצורך שינקבו את הכלים ויתקן אותם בחזרה כדי שלא יהיה פה כלים טמאים... ואז הגיע שמעון בן שטח וטימא לה את כל הסעודה)... בקיצור:

כבר אי אפשר לעשות פולשטיק!!! וממילא יש מתח מידי שנה שיכול לקרות למרבה האבסורד שרוב כלל ישראל יטהרו את עצמם במסירות נפש לקראת קרבן פסח... ואז במחדל קטנטן פתאום נטמאים רוב הכלים ואויס!!! אין טהרה!!... והרי אסור שיקרה לנו כזה מחדל!!! אז לפחות השנה... לפחות בערב פסח... שיהיה לנו מוכן ברזרבה כמות כזו של זהב!!! שעל כל צרה שלא תבא... אנהנו פשוט מזמינים את הצורפים של המקדש ותוך כמה שעות הם פשוט מייצרים ומוציאים לנו מהשמונה קילו זהב הזה... כמה מאות של מזרקי זהב... (דא עקא שמישהו פתאום הזכיר לי שבעוד פחות מחודש אנהנו נלמד במסכת חגיגה אחת מהחוסרות שבקודש שכלים הנגמרים בטהרה צריכן טבילה א"כ מה הועילו?? אבל במסקנת הגמ' שם מוכח שהם לא טעוים הערב שמש... וא"כ אפשר לעשות אותם בערב פסח ולהריץ אותם לטבילה מוזרות מידי יכולים לשרת לדר במעון... תשמור מידע הזה ל"ח אדר ב"ב... אז נגיע לעקשן של חגיגה כג.)

האלמנה כמובן הסכימה... הזהב נשאר מוכן כערכת עזרה ראשונה לערב פסח על כל צרה שלא תבא!!! ובעז"ש אם הכל יהיה בסדר... ככל הנראה התכנית היא שהזהב הזה יוקצה לא פחות ולא יותר לתחזוקה השוטפת של ציפוי הפסכת!!! אוה... איזה יחוס... הפסכת זה אחד הכלי שרת הענק ביותר וגם דומיננטי ביותר במקדש שמשמש לג' דברים... **דבר ראשון:** מידי בוקר מעלים את הפסכת לראש המזבח עם גלגלת מיוחדת ואליו גורפים את כל האפר מהתפוח ואז מורידים אותו למטה עם מנוף של שרשראות וממנו מוציאים את האפר היישר מחוץ למחנה... זה שימוש א'... שימוש שני: אם נתפזר קב גחלים בחתיית הקטורת... אז ביום חול מפנים את זה לאמה שיתכבה... אבל בשבת שאסור לכבות כופין על זה את הפסכת!!! כמו כן אם נמצא שרץ מת במקדש בשבת שזה מוקצה... הכלי היחיד שאנהנו יכולים לכפות עליו ולהיות רגועים שהוא לא נוגע בו זה הפסכת כי הוא כלי ענק... עכ"פ הפסכת הזה מטבע הדברים משחיר כי תחשוב שכל יום הוא עושה ביקור במזבח בשעות הכי פחסיות ומשחירות שלו לאחר לילה שם של דישון... וממילא צריך לתחזק כל הזמן את ציפוי הזהב שלו... יענקלה המתוק מוזמן להגיע מתי שאמא שלו רק תרצה... כשהוא יגיע לתמיד של שחר... הוא יזכה לפגוש את הפסכת שמשקל זהב שלו מצפה אותו...

להיות חכם זו לא תמיד חכמה גדולה...

ההפטרה (הנדידה) של פרשת תרומה פותחת בפסוק: "והי נתן חכמה לשלמה והיה שלום בין שלמה ובין חירם..." אז כאן יש וורט שאני אוהב להגיד... ש-איפה התבטאה פסגת החכמה של שלמה?? שהיא ידע להסתדר עם אנשים!!! והיה שלום בן שלמה ובין חירם!!!

אבל האמת היא שזה לא כ"כ וורט... לשלמה המלך היה חסרון אחד גדול!!! **הוא היה החכם מכל אדם!!!** וזה לא צחוק... אצל רוב האנשים חכמה זה בדרך כלל משהו **שעומד להם לרועץ**... אתה מוזמן להסתכל מימנה ושמאלה ולראות שדווקא האנשים החכמים עם הראש הגאוני לא מצליחים בחיים... הם נתקעים בחיים על כל צעד ושעל... **ומכל הסיבות שבבעולם: דבר ראשון:** בן אדם חכם! אוטומטית הוא גם עקשן... כי הוא באמת מבין שכך צריך לעשות... והוא באמת צודק... (אנחנו בדרך כלל לא עקשנים כי אנחנו לא לגמרי משוכנעים במעשים שלנו...) וממילא יש לו קושי כללי להסתדר עם אנשים כיו... כי הוא באמת מבין מה שאחרים לא תמיד מבינים (**חזו מזה:** אדם חכם זה אחד כזה שבין הייתר גם יודע לראות עשר צעדים קדימה... ובדרך כלל מי שרואה עשר צעדים קדימה... אוטומטית הוא לוקח עשר צעדים אחורה... כי כן איפה והכללית ולחגיד מה נכון ומה לא... אבל לרדת לביצוע הפרקטיים ולפרטים הקטנים??? **בזה הוא מאוד חלש!!!**

אין בעיה... לא נורא... אז בפרקטיקה הוא חלש... בסיידר... בשביל זה יש אנשים קצת פחות חכמים ממנו... שהם כן טובים בפרקטיקה... והוא יפזר להם סמכויות... הוא יתן את הקו המנחה והם יבצעו בפועל...

אז זהו!!! שכאן מצטרפת הבעיה השניה של החכם... שהחכם מתקשה לקבל מאחרים!!! כי... כי הוא חכם... הוא מיידי מבין וחכם בשביל להיכנע לדעה של אחרים... ולכן מאוד מאוד קשה לו לעכל שיש דברים שאחרים יותר טובים ממנו... (ואל תזלזלו!!! זה קושי אמיתי!!! החשוב שאתה בן עשרים ויש לך אח בן עשר... וזה לא סוד שהוא פספוס לידך... אתה יותר ממנו בכל דבר... יותר חכם... יותר חזק... יותר אחראי... אתה מסוגל לעכל רגשית שיש דברים מסוימים שבהם הוא יותר טוב ממך ואתה צריך להיכנע אליו??? נראה אותך... כשתצליח לעשות את זה... אז תבא בטענות לאותו חכם שלא מוכן לפזר סמכויות ולא מוכן שיש לו מה לקבל מאחרים)

כן... להכמה יש מחיר: ובתנאי לך כאן טעימה קלה מאוסף החולשות שהיא חלק בלתי נפרד מעיסוק חבילה שנקרא חכמה... וזו הסיבה שבשורה התחתונה לא לחכמים לחם... ותכלס ודוד המלך הזה לבן חכם!!! ודוד דווקא לא ממנה לשמות... כי כפי שסיכמנו חכמה זה לא תמיד בשורה טובה... אדרבה... אם כבר דוד המלך נושא עיניים מעריצות להליגער שמואל הנביא שמשח אותו למלך... והוא יודע שאמא שלו חנה... כשהיא התפללה לזכות בשמואל... היא התחננה לקב"ה: ונתת לאמתך זרע אנשים!! זרע שמובלע בין אנשים... לא חכם ולא טיפש... חנה לא רצתה ילד חכם... היא רצתה שמואל הנביא... ובשביל לגדול שמואל הנביא שיוזע להיכנע לעלי הכהן ולגדול בתורה ובנביאות... בשביל זה אסור שהיה לו את התופעות לוואי השליליות של אלו **שקבלו** חכמה (ואל **שקבלו** חכמה... שמואל יום אחד קנה חכמה ונהיה חכם מופלג... וכל זקן זה- זה מי שקנה חכמה... לקנות חכמה זה לקנות חכמה מסולתת ונקיה לא התופעות לוואי שהוזכרו כאן... לא כך מי שקיבל אותה במתנה... ודו"ק) דוד המלך מגיב בחשד ובהסתייגות לחכמה של שלמה המלך...

והנה יום אחד דוד המלך לפתע פורץ בקריאת שמחה... **בני אם חכם לך ישמח לבי גם אני!!!** פתאום דוד כן שמח ומתפעל מהחכמה של בנו.

מה קרה?? אומרת הגמ': **בשעה שתיקן שלמה עירובין ונטילת ידים יצאה בת קול ואמרה: בני אם חכם לך ישמח לבי גם אני...** מה קרה? מה קרה פתאום שדוד כבר לא מסתייג מהחכמה של שלמה? למה הוא כבר לא דואג שהחכמה של שלמה תעמוד לו רק לרועץ?

התשובה היא: שלמה המלך תיקן עירובין... מה זה עירובין??? שלמה לא סומך על עצמו!!! הוא מפחד להתבלבל... הוא חושש שאם הוא יוציא מרשות היחיד לרשות היחיד... הוא יבא בטעות גם להוציא לרשות הרבים ואז הוא ח"ו יעבור על הוצאה אדורייטא... שלמה החכם מכל אדם... אתה לא סומך על עצמך?? אתה תתבלבל?? מה... אתה לא מתבייש?? מה... החכם מכל אדם יכול בכלל לאבד ראש???

כן... מרכזין שלמה את ראשו בבושה כמי שנתפס בקלונו... אני לא סומך על עצמי... אני מוכרח לתקן עירובין... דוד המלך שומע את זה ולראשונה פוצח בריקוד... **בני אם חכם לך ישמח לבי גם אני!!!** כעת אני רואה שאתה חכם **לבנו** בדרך כלל חכמה זה בראש... במוח... הוא מאוד חכם... אבל איפה זה שמתאבד במוח!!! בענינים!!! (זה אומר ניקוח מהפרקטיקה) אבל כעת אני רואה שהחכמה שלך היא גם **בלב**... חכם כזה שיוזע לשמור קשר עין עם החולשות שלו... מכיר בטעויות אפשריות ופועל כדי להיזהר מהם... זה כבר חכם לב!! זו חכמה שאיתה אפשר לשמוח... **שלמה הוא זה שמתקן נטילת ידים לקדשים!!!**

למה?? בתור תזכורת!!! גזירה שמא יזכר טומאה שבידו ויפרוש... שלמה המלך לא סומך על הזכרון שלו... הוא לא בטוח בעצמו שהוא לגמרי שולט במצב... הוא יודע לזהות איפה הוא עלול לטעות... שלמה המלך מתקן לנו שניות לעריות... הרחקות!!! ועל זה כתוב פסוק מבהיל במגילת קהלת... **ויתר!!! ויתר שהיה קהלת חכם עוד לימד דעת את העם** **ויקח** ויקח תיקן משלים הרבה" מה כתוב בפסוק הזה? **שיתרו!!!** יותר ממה ששלמה המלך היה חכם... מה כבר יכול להיות יותר מהחכמה של שלמה המלך?? עוד לימד דעת את העם **ואיזון!!!** מה זה איזון?? דורשים חז"ל: **עשה אוזניים לתורה!!!** עד שלמה המלך התורה היתה כמו סל בלי ידיעה... סחבת פעם סל בלי ידיעה?? כן... דווקא יש לי ניסיון בתחום!! אני כל שבוע סוחב קרטון עמוס (בלי ידיעה) מהמכירה של משנת יוסף... מוצרי ניקיון למטה... על גביהם ירקות... עליהם חבילת טישו ומגבונים... ומלמעלה עומד ככה באלכסון שתי תבניות ביצים... ואז אני מתחיל בצעדה!!! ומכאן ואילך זה עניין של מזל... כל הדרך אני הולך על גחלים... בתקווה שנשרוד את הדרך והתבנית ביצים לא תתהפך עלי יחד עם כל התכולה... ומה קורה בסוף? בדרך כלל יש לי מזל ואתה מגיע בשלום... ו... ולפעמים לא!!! **להבדיל על אותו משקל:** עד שלמה המלך התורה היתה כביכול כמו סל בלי ידיעה... היודי מצידו משתדל לשמור על התורה... יש כך וכך איסורים שצריך לזהר מהם... והכל נפיץ!!! סוף... אנחנו בני אדם ויש לנו ניסיונות וכל רגע אתה עלול להיכשל בחטא... כפסע ביך לבין כשלוך... אבל

בא נקווה שיש לך מזל... וכמו שאני הולך עם התבנית ביצים וכפסע ביני לבין עוגת טורט (מהלכת...) אז נקווה שגם אותו יהודי יצלח וישרוד ולא יגיע לידי ניסיון...

ככה היתה נראית היידישקייט עד שלמה המלך!!! אבל דווקא כשהחכם מכל אדם נכנס לתמונה... **איפה התבטאה פסגת החכמה שלו??** אזניים לתורה!!! שלמה המלך מיד יורד לפרטים הקטנים והריאליים... הוא מיד מזהה שלסל של היידישקייט אין אחיזה מספיק יציבה... ושלמה עושה לו ידיעה... מה זה ידיעות האלו?? גזירות!!! הרחקות!!! תקנות!!! עשו משמרת למשמרת... יש פה חכם לב שלא רק עולה ומתעלה במעלות החכמה... אלא הוא גם עסוק בעיקר בלאבטח את שמירת התורה!! לשריין הגנה ותמרורי בטיחות שלא להתקרב לשטח סכנה של חשש איסור... ברגע שזה מה שמעסיק את החכם מכל אדם... אז זה כבר לא סתם חכם... זה חכם לב!!! אם חכם ללב- ישמח לבי גם אני... דוד המלך סמוך ובטוח... חכם בני ושמח לבי ואשיבה חורפי דבר...

שלמה המלך מתקן משלים הרבה... שלמה יושב ולומד מוסר... כל המושג שנקרא **מוסר** מגיע משלמה המלך!!! הפסוק השני במשלי... לשמוע חכמה **ומוסר!!!** בחורים יקרו: אני לא מבין: ממתי מוסר הולך עם בעל כישרון?? ראייתם בחיים שלכם בחור בעל כישרון נכנס לסדר מוסר? מוסר הרי מיועד בשביל אלו שלא מבינים בלימוד... הם נשמים ומחכים שיסתיים סדר ב' כדי שהם יוכלו ללמוד מוסר שלפחות את זה הם מבינים... נכון ככה אנחנו מסתכלים על זה?? והנה שלמה המלך החכם הגדול... המוצלח הגדול... הפיקח הכי משופשף... אלוף העולם בשחמט... הוגה הדעות והמדען מספר אחד בעולם... בדיקן הוא יושב ולומד מוסר!!! יושב מול מאמר חז"ל וחוזר עליו שוב ושוב... משנן לעצמו כל מיני משפטים כאלו מוכרים שאבא דוד אמר לו כבר בגיל שש עשרה והוא חוזר על זה שוב ושוב כאילו פעם ראשונה הוא שומע את זה... **לא מתאים לזכה בעל כשרון ללמוד מוסר!!!** אז זהו שאם יש משהו שמפריד בינך לבין החכם מכל אדם... **זה הביקו הנקודה הזו**... הרי בינינו... גם אתה החכם מכל אדם... (איך לא...) כל ההבדל ביניכם שהחכם מכל אדם זיהה את נקודות התורפה של החכם!!! מי כמוהו ידע שהמוקש הכי גדול של החכם זה נני... בסדר... הבנת... הלאה... תדפדף לעמוד הבא... **בא נעשה מדגם קטן:**

בחור יקר: אני רוצה להגיד לך כמה חידושים שמעולם לא שמעת אותם:

דבר ראשון: יש בורא עולם והוא רואה כל מה שאתה עושה!!!

דבר שני: אנחנו אורחים כאן בעולם הזה... אף אחד לא נשאר כאן!!!

דבר שלישי: אל תלך אחרי התאוות כי אח"כ רק תאכל את הלב...

שלושת המשפטים האלו הם מצד אחד המשפטים הכי נדושים בעולם... בינינו... מה אמרת? פה... מי חשב אחרת... ומאיך אם קצת תתבונן אנחנו לרגע אחד לא חושבים ככה... כי אם הייתי מפנים לרגע שבורא עולם רואה כל מה שאני עושה... הייתי מתנהג אחרת לגמרי לגמרי!!! זאת אומרת: זה שבורא עולם רואה אותי זה מידע הכי נדוש... ודווקא בגלל שזה המידע הכי פשוט והכי נדוש... דווקא בגלל זה אנחנו לרגע לא חושבים ככה... ולמה?? איך זה יכול להיות שבדיק המשפטים הכי פשוטים ונדושים רחוקים ממני כרחוק מזרח ממערב?? תנחש איך קרה כזה דבר?? כי כפי שסיכמנו אני חכם!!! וכידוע: בעל כשרון לא אחד שמבין כל דבר מהר ומיד ממשיך הלאה... אז כשמישהו התחיל לדבר איתי על בורא עולם וכו' נני... בסיידר... הבנתי... אני כבר מכיר את המשפטים האלו... הלאה... בא נעבור לנושא הבא: מה יש לך לומר בסוגיה או בהשקפה או בפוליטיקה... רק אל תדבר איתי על "התקליט השבור" שיש בורא עולם... ויראת שמים... ויש דין ויש דיין... את המוקש הזה זיהה החכם מכל אדם!! הוא ידע שהסיכון הגדול ביותר של חכם זה הלאה... לדפדף הלאה... להתייחס ליסודות הכי בסיסיים כמשהו נדוש שיאלה... הבנתי... תעביר נושא... הוא זיהה את המוקש הזה והוא לא נתן לזה לקרות!!! ולכן הוא הראשון שלמד מוסר!!! הוא הראשון ששינן את המשפטים הפשוטים ביותר שהכי הכי לא פשוט להפנים אותם...

ועד עצם היום הזה מי שלומד מוסר יש עליו תית של תמים!!! כן... החכם מכל אדם רבוב "תמימותו" ידע שמי שהתקדם הלאה ולא מתעכב ושוהה ומשנן ומפנים את יסודות החיים הפשוטים ביותר... הוא יכול לדהור קדימה עם מולכים עמוקים בהשקפה ואמונה והשתדלות ותכלס אין לו שום שייכות עם זה... וברגע שהחכם מכל אדם מזהה את המוקש הזה ומסוגל לבלום את החכמה האדירה שלו בחריקת בלמים ולהכריח את עצמו להיצמד למוסר!! להתעכב ולהשתדל ב"סוף דבר הכל נשמע את האלוקים ירא וגו'" ברגע שדוד רואה את שלמה לומד מוסר... דוד פוצח בריקוד... אז חכם לך ישמח לבי גם אני... אז חכמת לב!!!

---שלמה יש אמא שעם כל הכבוד לה... הוא יותר חכם ממנה!!! לא בגלל שהיא לא חכמה... אלא בגלל שהוא!! הוא החכם מכל אדם... ואתה בת שבע מצמידה אותו לעמוד ומלקה אותו... נזפת בו ומוכיחה אותו...

הוא נותן לה!!! הוא מקשיב לאמא!!! כי אני מבין שיש לאבא ואמא מה לומר לי... כן... אני אמנם חכם מכל אדם... אבל גם לחכם מכל אדם יש אמא שעם הלב הנקי שלה שחורש רק טובות (ואין אדם מנחיל שקר לבנו) לקול הכנה הזה אני חייב להקשיב!! למרות שאני מבין מאה צעדים קדימה... זה מבדק של חכמת לב!! כן... אתה בחור פיקח... אתה אברך שבאמת מבין יותר מאחרים... האם אתה מסוגל להרכיב ראש ולהקשיב לשאל אבין ויגדך זקנין ויאמרו לך?? (לצערו) להעריך מה שההורים אמורים ולהתעניין בננות מה דעתם... זה משהו שמגיע בגיל מסוים... בגיל שאנחנו נהיים קצת יותר חכמים (וקצת פחות גאוותנים) דא עקא... שעד אז לפעמים זה מאוחר... עכ"פ לי כבר אין אמא שאני יכול לקבל ממנה... וב"י יש לי אבא שיבדלחט"א ולפחות אותו אני יודע לנצל... פעם הייתי חכם!!! פעם לא היה לו מה להוסיף לי...)

זכור: להיות בעל כשרון זה לא חכמה!! חכמה זה להיות חכם לב!!! רק אז "בני אם חכם לך ישמח לבי גם אני..." אם אתה יודע לתרגם את עבודת ה' לביתית לבית המקדש... אז **וה נתן חכמה לשלמה**...

גיליון מס' 460 פרשת תרומה
תשפ"ב שנה עשירית

מהדורה מורחבת (4 עמודים)
לרגל תחילת השנה עשירית
להוצאת הגיליון "דברי שי"ח"
תרומה תשע"ג - תרומה תשפ"ב

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

מעניני הפרשה

אחרי שחטאו בעגל היו צריכים למאור לעצמם

שמן למאור (כ"ה ו')

'למאור' כתיב חסר ו' ואילו בפרשת ויקהל (כ"ז כ') כתיב 'למאור' מלא.
והפליא בזה רבינו ליישב:

איתא (בשבת פ"ח א') בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, באו שישים רבוא של מלאכי השרת, לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו ב' כתרים כו', וכיון שחטאו ישראל ירדו מאה ועשרים רבוא מלאכי חבלה ופירקום כו', וכולן זכה משה ונטלן כו'. וכתבו שם התוס', שני כתרים של הוד היו, לפיכך כשנטל משה קרן אור פניו. הרי, שעד חטא העגל היה כל ישראל קורן עור פניהם כמו של משה.
מעתה מובן שינוי הפסוקים:

כשנצטוו על שמן למאור, היה זה בזמן שהיו פניהם מאירים, ולא היו צריכים כלל למאור, לכן כתיב למאור חסר, אבל בפרשת ויקהל, שזה לאחר חטא העגל, כבר לא היו פניהם קורנים וממילא זקוקים למאור, לכן 'למאור' כתיב מלא.

זהו איפה הביאור בדברי המדרש (תנחומא תצוה סי' ד').

ויקחו אליך – אמר לו הקב"ה למשה, לא שאני צריך לנר אלא ויקחו אליך, בשבילך, שאתה רואה להיכן אתה נכנס ויוצא. למה הדבר דומה, לפיקח וסומא שהיו מהלכין בדרך, היה הפקח סומך את הסומא. לערב אמר הפקח לסומא, צא והדלק לנו הנר, אמר לו עד עכשיו אתה מנהיגני באופל ואפילו עצמי איני רואה ואתה אומר לי הדלק את הנר, הפקח זה הקב"ה שכתוב בו עיני ה' המה משוטטות בכל הארץ (זכריה ד) והסומא אלו ישראל שכתוב בהם וכו' עיי"ש.
כי אכן אז, אחרי חטא העגל היו כסומא.

(שבענו מטוביך)

סיפר חתן רבינו הגר"ר דוד אפשטיין שליט"א שפעם בלימוד החברותא, היה רבינו מאד עייף ונמנם וסיפר שהטעם שמאד עייף כיון שאמש בלילה היה בשבע ברכות ושאלו אותו שתי שאלות, אחד בדין הכבש של המזבח אם יש מקור ממה היה עשוי אי מנחשת או שמא מעפר וכדומה, ועוד שאלה בדין מנהיג בכלאים (איני זוכר השאלה), וכל הלילה עיין בספרים לחפש תשובה. (בענין הכבש כתב בזה בטעמא דקרא פרשת תרומה).

(מנחת תודה)

מכתבי הקוראים

לכבוד מערכת הגיליון "דברי שי"ח"

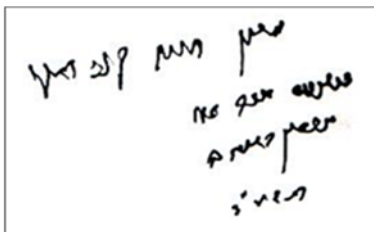
לרגל תחילת השנה העשירית מצורף כאן כתב יד מיוחד מרבינו שליט"א בענין מרבין בשמחה בחודש אדר הראשון, לפני כמה שנים כתבתם נידון האם באדר א' גם יש 'מרבין בשמחה' מצורף כאן מכת"י מרן שגם באדר א' יש מרבין (זה היה תאריך של המכתב שכתב שמרבין בו שמחה) וז"ל:

נכון חייס קניבסקי

שנכנס אדר א'

ארכיט פשחה

תשצ"ד

ישר כח גדול למערכת עיון הפרשה
על מסירת הכ"י

"אלא ד' אמות של הלכה"

לאחר שאזל מן השוק בשנה האחרונה הספר ההלכתי המפורסם ורב המכר 'אלא ד' אמות של הלכה' (340 עמודים) אשר בו מובא בצורה מיוחדת ומבוארת כל הנהגות וההלכות בהם נוהג רבינו ע"ס השולחן ערוך מלווה בתמונות הנוגעות להלכות המובאים בספר, יצא לאור בימים אלו מהדורה חדשה נוספת, ניתן להזמין דרך מערכת "דברי שי"ח" במחיר בסך 45 ₪ בלבד להזמנות ניתן לפנות: 053-3145900 (המחיר כולל משלוח חינם בכפוף למוקדי ההפצה)

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

זכיתי אבדלחטו"א להראות לו את יצירת המופת.

שנת תשע"ט

התפוצה הולכת ומתגברת, ודומה כי בכל העולם התורני מודעים לכוחו האדיר של הגליון דברי שי"ח, רבים רבים מבקשים להצטרף ולצרף מדברי תורה שנשא ונתנו עם מרן שליט"א, ואכן אנו משתדלים להביא במדת האפשר במדור 'מכתבים למערכת'. נכדו של רבינו - הגה"צ רבי גדליהו הוניגסברג שליט"א העיד בפנינו לא אחת, כי בתוך מאות המכתבים המגיעים למרן שליט"א, הגיעו בשנים האחרונות מספר מכתבי תורה של תלמידי חכמים מרחבי העולם כולו המבקשים לברר וללבן דברים שהתפרסמו בבמה זו.

באחד הפעמים בהם עין רבינו שליט"א בדברי התורה שזכינו להדפיס

שנת תש"פ

'אם רצונך לדעת אם האדם עושה דבר טוב או חלילה להיפך, צא ולמד מהמעשה שהוא עושה לאחריו, אם גם הוא מעשה טוב, אות הוא שגם המעשה הראשון טוב הוא, שהרי מצוה גוררת מצוה, אבל אם חלילה המעשה הבא אינו טוב, אות הוא שגם הקודם לא היה מעשה טוב, כי עבירה גוררת עבירה' (בעלי המוסר).

ואכן זכינו בעקבות הוצאת הדברי שי"ח, להאדיר מחדש את הספר 'חסד לאלפים', עליו ממליץ רבינו שליט"א, כדי לדעת את הכוונה הנצרכת ליזכות בכל הישועות בעת שמיעת ברכת כהנים. הכל התחיל מפרסום באחד השבועות, אודות דברים שאמר רבינו שליט"א על ספר זה, ואז התקשר אלינו יהודי מעבר לים, ושאל אם נוכל להשיג עבורו את הספר, חיפשנו ולא מצאנו, ואז עלה הרעיון להדפיס את הספר מחדש.

ואכן אחרי עמל ויגיעה, הדפסנו ברוב פאר והדר את הספר ומכרנו כבר שלושה מהדורות ממנו עד להיום, במחיר עלות ממש.

בדיון עם רבינו שליט"א אודות הדפסת הספר 'חסד לאלפים'

שנת תש"פ

אחרי מספר שנים ה'קובץ גליונות' כבר פשוט ולבש צורה, חלק מגדולי ישראל שהופיע מספר שנים כבר אינם איתנו, ודור לדור יביע אומר, התחלנו להביא רבנים נוספים. גם עיצוב עמוד השער ותוכנו השתנה לטובה.

גם עלונים שונים המתאימים לציבור הנשים והילדים הרכים, נוספו בקובץ.

בשנה זו התחלנו לחלק לתומכי הקובץ גליונות והגליון 'דברי שי"ח' שמן משיירי מצוה, יין ממעמד הסיימים שעורך רבינו שליט"א, שיש בו סגולה לחולל כמה פלאות.

שנת תשפ"א

בשנה זו שכל מוסדי תבל ירעשו, עמודי שמים יתרפפון נדמה היה

כי הכל שובת. אך זכינו ובס"ד בלי לדלג על שום שבוע, הגליון הופיע כהרגלו, וגם הפצת הקובץ גליונות נעשתה כרגיל.

דווקא בתקופה זו כאשר כלל היהודים היו זקוקים לטל של תחיה וחיזוק באמונה ובטחון, באו דברי התורה והשקו את העם בתורת ה' המשמחת כל לב.

גם בני ביתו של רבינו שליט"א, להם אנו חייבים הכרת הטוב עצומה, דאגו לנו בעין יפה להיכנס תמידים כסדרם ולזכות לראות פני קודשו של רבינו הגדול שליט"א.

עם בני נ"י הנולד בתקופת פרוץ נגיף הקורונה

לפני מספר שבועות במחיצת רבינו שליט"א

האנשים שמאחורי המפעל הענק

אי אפשר לנו מבלי להזכיר את מאות (!!) שלוחי המצוה שפועלים במסירות מידי שבוע שלא על מנת לקבל שום תמורה, ומעבירים את גליונות דברי שי"ח, וחברות 'קובץ גליונות' בכל יום שלישי ורביעי בשעות קבועות, רק דרככם אנו יכולים להגיע לעשרות מוקדי הפצה בירושלים, באזור מודיעין, בעשרות ערי הדרום, גוש המרכז, ועשרות מוקדי הצפון, בתי החולים, בתי הכלא, בתי שיקום ומוסדות בריאות שונים, כולכם איש איש בשמו הטוב יבורך, הקב"ה ישלם שכרכם בכפל כפלים, ותצליחו בכל אשר תפנו

כברכת מוקירכם, בשם כלל הציבור

יצחק גולדשטון

מכתב מרגש שקיבלנו מאחד מידידינו המלווה את העלון מראשיתו

לרכנו בתחילה היתה מלווה בחששות ואי ודאות

בחנו, בדקו, שאלו וחקרו אותנו

הבים הרגישו את התועלת ובס"ד העלון החל להתפרסם

יהודים מכל קצוות תבל מונים מידי שבוע וקוראים בו בשקיקה

שבת בשבתנו, קיץ וחורף ב"ה העלון לא ישבות

לתן ה"ת כוח ובריאות לרבינו הגדול שליט"א

חזק ואמץ, הרב גולדשטון, כה לחי !

שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת

על גדולי הדורות

חדש! לא בא כבושם הזה!

מדור שָׁנִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת כי תשא - הגאון האדיר רש"י אורבך זצ"ל (י"ד כ' אדר)

פרשת פקודי - הגאון רבי דוד פוברסקי ר"י פונביץ (י"ד ו' אדר)

פרשת צו - שר התורה הגאון רבי יוסף ראזין זצ"ל 'הרוגוצ'ובער י"א אדר)

נשמח לקבל מקוראינו הנאמנים מסמכים, תמונות, עובדות ומעשיות הקשורים להנ"ל

הגאון רבי

יואל קלופט זצ"ל

להוציא בכף מקדירה שעל האש מובא בספר מעשה איש (ח"ד עמוד קכ"ב):
הגאון רבי יואל קלופט זצ"ל נקשר אל רבינו החזון איש בעקבות המעשה הבא, הוא הגיע לבני ברק באלול תרצ"ו מיד לאחר נישואיו. בשבת הראשונה לבואו לבני ברק, הגיע עם רעייתו לביקור אצל הר"ר משה יונה הופמן זצ"ל, היה זה לעת אכילת סעודה שלישית, והאורחים נתכבדו באכילת צ'ולנט. שאל הג"ר יואל את מארחו "מאין יש לך צ'ולנט חם לסעודה שלישית, מה עם מגיס"? השיבו הר"ר משה יונה, יש כאן רב אחד בבני ברק, קוראים לו חזון איש, והוא סבור שהדבר מותר.

התפלא הג"ר יואל, "רב שחולק על המשנה ברורה?" אמר לו מארחו, נלך במוצאי שבת ואראה לך אותו, במוצאי שבת קמו והלכו לבית מרן החזון איש, ומאז נקשר אליו בעבותות אהבה. על עובדא זו רשם מרן רבינו שליט"א בכתב ידו: לי אמר, שכיון שהחמיר שלא להוריד הסיר ולהחזירו, היה מוכרח להקל להוציא בכף, וכן כתב בחזון איש אורח חיים סימן ל"ז סקט"ו. עכ"ל.

נוסח התפילה בלחש

נשאל רבינו, במי שרגיל להתפלל נוסח ספרד ועובר לפני התיבה בבית הכנסת ששם מתפללים נוסח אשכנז, כיצד יתפלל את של לחש, ספרד כמנהגו, או אשכנז כמנהג הציבור, וכמו תפילת החזרה שהוא עתיד לומר, והשיב שהגאון הנצי"ב בשו"ת שלו (משיב דבר סימן י"ז) כותב שאת תפילת הלחש יתפלל בנוסח ספרד כמנהגו. והוסיף, שמעתי פעם מרבי יואל קלופט זצ"ל שהנצי"ב חזר והדפיס שו"ת זה בסוף ימיו, אחרי שנסגרה ישיבת וולאזין, ושם הוסיף שהגר"ז כותב אחרת ומביא הרבה ראיות, אך הנצי"ב דוחה אותו בלשון חריפה, וקטע זה נשמט בדפוסים שאחרי כן מפני שהדפוס היה בוורשא וחששו שהחסידים יעשו מזה עסק, ואמר רבי יואל שתחת ידו יש דפוס ראשון ושם כן מופיע קטע זה, ובדפוסים המאוחרים רואים שיש מקום חלק בנייר... (כתבי הגר"א מן)

תמונה נדירה, משמאל לימין: הגר"ש אלישיב, החתן הגר"ש שטיינמן, הגר"י קלופט, הגר"י קניבסקי 'הסטיפלער'

הגאון הגדול רבי יואל קלופט זצ"ל (י"ד ט' אדר)

מכירו משכבר הימים

רבינו הכיר היטיב את הגאון רבי יואל זצ"ל עוד מהתקופה שהיה מגיע להרצות את שאלותיו לפני מרן החזון איש זצ"ל, ולימים אף נעשה עמו קרוב בנישואי בנו הצעיר של רבי יואל, הגאון רבי חיים שליט"א, עם בתו הגדולה של הרבנית ברום שתחי' - אחותו של רבינו. בחופה זו שימש רבינו כשושבין במקום גיסו, אבי הכלה, הגאון רבי שאול ברום זצ"ל שנסתלק בקיצור ימים ושנים.

פרסום ראשון: רבינו שליט"א (משמאל, אוהז בנר) ולהבחל"ה הגאון רבי יואל זצ"ל מובילים את החתן הגאון הגדול רבי חיים קלופט שליט"א בדרכו לחופה

ראה את היראת שמים

סיפר רבינו שפעם נכנס רבי יואל אל מרן החזון איש, עם בחור שלמד אצלו ב'שוב' (שהיו בדרך כלל מבתי שאים בני תורה), ורבי יואל ציין בפני החזון איש כי הבחור שובב מאוד, הציץ החזון איש בפניו של הבחור ואמר לו 'מה אתה רוצה ממנו, אתה לא רואה את היראת שמים שעל פניו?... (דרך שיחה ח"ב עמוד תמ"ד, ושם בעמוד תי"א הוסיף שרבי יואל ציין לחזון איש שהבחור הינו עקשן, והחזון"א הגיב כי 'עקשנות אין זה חסרון' והסביר רבינו שליט"א שהכוונה שתלוי להיכן מכוונים את מדת העקשנות, וכאשר מכוונים אותה להתמדה זו מעלה).

ליכנס לחזון איש או לא

פעם העיד על עצמו רבי יואל ז"ל ואמר, כי אף שהיה בידו יכולת להיכנס לעיתים קרובות למרן החזון איש מכל מקום הוא נמנע מלהיכנס הרבה, כי לא רצה לקחת מכלל ישראל עוד סעיף קטן בספר חזון איש... וכשנאמרו הדברים לפני רבינו הגיב, שזה לא טענה משום שאדרבה בכך שהיה נכנס היה מוסיף לחזון איש זכות הרבים ועי"ז יוכה לכתוב עוד סעיף קטן...

ובמחשבה שניה הוסיף רבינו עוד: יתכן שבכל זאת צדק רבי יואל. כי הרי החזון איש נחלש מכך שקיבל אנשים, וזה היה עולה לו במאמץ, ואם כן אפילו אם זה מוסיף 'סעיף קטן' בחזון איש, מכל מקום לא מוכרחים לשם כך לייגעו ולהעמיס עליו ולהכביד... (כל משאלותיך, עמוד תמ"ג).

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשידי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310